

ČASOPIS

PRO

KATOLICKÉ

DUCHOWENSTWO.

WYDÁWÁN

O D

KNJŽECJ ARCIBISKUPSKÉ PRAŽSKÉ

KONSISTORĚ.

SEDMNÁCTÝ ROČNJ BĚH.

Swazek prwnj.

W P r a z e.

W knjžecj arcibiskupské knihtiskárně, řizenjm synů Bohumila Haase.

1 8 4 4.

HOHENSTADT

ADRIAN

Adhuc habet Ecclesia, quo crescat, donec illud impleatur: „Dominabitur
a mari usque ad mare.“

S. Augustinus, Homilia in Matth.

ADRIAN

ADRIAN

ADRIAN

Pogednánj.

1. Důstognost cjrkwe katolické dle sw. Augústina.

Zasláno od

Jana Nep. Ğally,

malťésa, katechety a kaplana w Strakonícjch.

Cjrkwe katolické gest Bůh Otec zakladatel, Bůh Syn gegj spasitel, Bůh Duch Swatý gegj poswětitel. Neyswětěšj Panna gest gegj králowнау, angelé gsau gegj strážcowé, swatj gsau gegj orodownjci, patriarchowé gegj orakulum, apoštolé gegj základ, kněži gegj hlas, jáhnové gegj zprávci, podjáhnové služebnjci, mučedlnjci gegj swědkowé, učitelé gsau gegj potěšenj, wyznáwači gegj podpora, řeholnjci gegj pomoc, panny gegj okrasa, a wěřjci gegj djtky. Křest gest gegj kolébkau, birmowanj gegj posila, Neyswětěšj swátost oltárnj gegj pokrm, pokánj i poslednj pomazánj gsauť gegj prostředky k uzdra-

wenj, swěcenj kněžstwa gest gegj súdnj moc, manželstwj gegj štěpnice, desatero Božjch přikázanj gsau gegj náspy, cjrkewnj přikázanj gegj bašty, a tři ewangelické rady gegj ohrada. Tělo Krista Ježjše gest gegj poklad, neomylnost znamenjm gjmž se poznává, ewangelium gest gegjm rukogemstwjm, gednota gegj přijtelkynj, swatost gegj stkwělostj, všeobecnost gegj pečety, pjsmo swaté gest gegjm důkazem, božská tradice gegj pewnostj, sněmy cjrkewnj gsau gegj důstognostj, prawda gest gegjm prawidlem, mjrnost gegjm duchem, horliwost gegjmi pohnutkami, modlitba gegjm obrannjm prostředkem, trpěliwost gegjm wjtězstwjm, wjra gegj branau, naděge gegjm prospěchem, láska pak dokončenjm. Milost Spasitele gest gegjm bohatswjm, čistota gegjm kwětem, sprawedlnost gegj krásau, opatrnost gegjm okem, sjla gegjm ramenem a střjdmost gegjm tělem; sprawedliwj gsauť gegj radostj, hřjšneci zármutkem, nešlechetyjci předmětem gegjho politowanj, blaudjcy a odpadlci gegj bolestj, židé gegj žiwj swědkowé, wyučowanj a obracenj gich wšech gest gegj ustawičná modlitba a wzdech k Pánu Bohu; stálost gich audů gest gegj žádostj, welebenj Boha gegj sláwau, neyswětějšj Trogice Božj předmět gegjho klaněnj, swatj gsauť přjklad gegjho následowanj, ukřižowaný Wykupitel gest gegj obět, obřadowé gsau gegj stkwostné oděwy, země gest gegj wyhnanstwj, křjž gegj podjl, a nebe poslednj cjl; pohoršenj gest gegj žalostj, pokánj gegj utěchau; odpustky gsau gegj štědrost, Ježjš Kristus gest gegj

ženich, geho přjtomnost gegj oslawenj a konec swěta gegj čas korunowánj, gegj bog gest na zemi, gegj utrpenj w očistci, a gegj wýtězstwj w nebi.

2. C o g e s t C j r k e w.

Dle

Augusta Klimenta,

Arcibiskupa Koljuského, Swoboduého Pána Drostu z Vischeringu.

Prawj odpůrci, že cjrkew gest společnost, společnost w státu, práwě gen takowá, gako ku př. společnost k stawěnj železných dráh a giné takowé w státu gsau, kteréžto, aby w skutečnost nastauply, i se swými prawidly dowolenj wládcowa potřebugj, gežto wládcowé nařizenjm opět zrušiti mohau. Nebo že ge společnost, kterážto spoguge k drženj weřegných služeb Božjch, o němžto se kromě chrámu Páně a kromě časů k společným weřegným službám Božjm určeného, nic anebo sotwy něco pozoruge. Nebo že ge společnost gako takowé, kteréž od katolické cjrkewe odpadly, a při odpadnutj swém státu do náručj se wrhly, do náručj geho wrhnauti se musely. — Nebo se docela prawj: že ge cjrkew welmi whodný a prospěšný wynález a pro stát welmi k potřebě gakožto policegnj ústaw.

O každé od cjrkewe odpadlé náboženské společnosti wj se wynálezce, a wj se čas wynálezu gegjho a odpadnutj gegjho od cjrkewe. — Wj se ale naproti tomu také welmi dobře, kdo katolickau cjrkew založil. A kdož giný, gak, genžto prawj:

Tys Petr, a na této skále vzdělám cjrkew

swau, a brány pekelné nepřemohau gj. (Mat. 16, 18.)

Katolická cirkew w státu? — Ona, kterážto dle prostory žádných mezej nezná, nežli swět; kterážto dle časů žádných mezej nezná, nežli trwánj swěta; ona, kterážto určena, powolána gest, aby *wšecky* lidi, włádné i poddané, a *wšecky* národy swěta, co wraucně milugjcy matka djky swé, přigala a o ně pečowala; *wšecky* lidi, *wšecká* společenská spogenj lidj, ty neywětšj gako ty neymenšj, poswěcowała a požeňňawala. Katolická cirkew má býti gen společnost w státu? Ona, kterážto proti wůli panownjků, w odporu s tak nazwanými státnjmi zákony, na rozkaz toho, *gemuž dána gest weškerá moc na nebi i na zemi, (Mat. 26, 18—20.)* genž cirkew tu založil, po celém swětě rozšjřena gest. Katolická cirkew společnost w státu? Snad w oněch státech, kteréž teprw powstaly, když ona giž po stoletj kwětla a wždy nowé owoce přinášela?

Či snad w oněch státech, kteréž na malé částky země obmezeny, wzhledem na náboženstwj panownjků a části poddaných gegich, od nj odpadly, dům matky swé opustily, dotwruzgje, že nikdy matkau gegich nebyla? Snad částečně w četných welkých a malých státech, gako od nj odpadlé confessj, dle mezej, ge rozkauskowána? Ona, *gediná* katolická cirkew — katolická cirkew w státu?? — Ona gest králowstwj nebeské na zemi, kteréž nenj *tohoto swěta*, naproti tomu w králowstwjch, kteréžto *tohoto swěta* a *gen pro tento swět* gsau?

Ona, nepomjitelná měla by býti w změnitélném, w každém ohledu změnitélném, w státech bez přestánj a tak mnohonásobně změněných a se měnjících? Cjrkew, kteráž to neyvyššj, věčné zachowává, w státech, kteréž to pauze časné k zachowánj magj?

Pronásledovaná — ohněm a mečem, lstj, ďábelskau ostrowtipnost prozrazugjcjm kacjřstwjm, bludným učěným, a pohoršenjm, od vlastnjch djtek daným. —

Zlehčená, wysmjwaná, rauhánjm zneuctjwaná, trýzněná, potlačovaná, co možná do okowů dáwaná a uwěznovaná, o swé swaté ústawy, k blahu čłowěčenstwa od nábožných předků zawedené, olaupená; genž, gako ženich gegj, o prawdě swědectwj dáwá a gi zachowává; udržowatelka a pěstitelka prawých wěd a krásného uměnj; k wzdělánj mládeže, k wychowánj čłowěčenstwa slowem prawdy a lásky powolána; prowážegjc lidi, kteříž lásku gegj od sebe neodmrštugj, požehnánjm swým od narozenj až k hrobu a za hrob; plésagjcj a trpjcj, a bogugjcj část členů swých obgjmagjc; diwoké národy zkrocugjc, pauště olidňugjc. —

Wzdálená ode wšj strašlivosti, mocná pauze požehnánjm; geště swatá w srdcjch četných, we wšech djlech swěta rozptýlená; geště welká u mnoha panownjků; magitelka authority, gedinké wšady wystačugjcj, proto že pauze na wjře spočjwagjcj authority, od njžto každá giná autorita pewnost swau wypůgčowati si musj. —

Okolo njžto welký počet států, národů a všickni hrdinové gegich šli a pŭgdau; ona, to staré, pevné město, na skále wystawené, o njžto bauřliwé wlny branami pekelnými rozgřtřeného moře swěta, gako prach wětrem zawát býwá, se rozrážegj; před obrazena archau Noe, domem božjm, bránau nebeskau (*I. Tim. 3, 15.*) tělem Kristowým: (*I. Kor. 6, 15—12, 31.*) To gest cjrkew — gediná od Krista založená cjrkew — *cjrkew řjmská — katolická!*

3. Láska a maudrost Kristowa a geho Cjrkew we swátostech zwlášť.

Od

Ant. A Řeháka,

duchownjho zastupce w káznici Litoměřické.

B. Swátost swatého biřmowánj.

Země gest weliká pracowna; posilněnj gest pracugjcjm newyhnutedlné. „Swět gest bogišťe, a náš žiwot ustawičný bog;“¹ k swjtězenj gest zmužilosti i sily třeba.² Trogj, pro swau siju i pro mnohá giž obdržená wjtězstwj strašný nepřitel spogil se proti smrtelnjku! Wjtězstwj byloby poslednjmu ne- možným, práci nesnesitelnau; pracugjcj audowé upad-

¹ Swatý Cyprian.

² Milost křestnj nepostačuje, gak dobře podotýká swatý Hilarius: „*Continuo transituris sufficient regenerationis beneficia: victuris autem necessaria sunt confirmationis auxilia.*“ (*Hilar. Arel. Hom. de Pentec.*)

nau w brzku w úplnau malatnost, wšecká sja se potraj, nedostane-li se zemskému bogownjku štjtu, vyššj pomoci, nadpřirozeného posilněnj. Gako druhdy swatý Apoštol Korintůw, podobně nabádá i nás: „*Tak běžtě, by gste základ obdrželi!*“ (I. Cor, IX, 24.) — Nuž, co gest to za základ! Gaká kyne dobře běžjcm odměna? Koruna sláwy, hognost blaženosti věčné čeká na nás u cje. Tuto korunu nám Bůh takřka s nebe ukazuge a wolá: *Tak běžte, by wás neušla!* Ach, kdožby po nj rád nesáhl? — Tu se však ozýwá hlas: „*Ad magna praemia perveniri non potest, nisi per magnos labores. Unde et Paulus egregius praedicator dicit:*“ „*Non coronabitur, nisi qui legitime certaverit.*“³ A tento bog býwá negednau krušný; mnohý wzdech, mnohé stenánj slyšeti často na bogišti pozemském. Mnohý pak, bytby i zgewným útokům šťastně odolal, býwá zase tegně a gako zákeřně všelikým pokušenjm přepaden a o drahý poklad swaté ctnosti olaupen. Neboť gak swatý Řehoř prawj: „*In praesenti vita quasi in via sumus, qua ad patriam pergimus. Maligni autem spiritus iter nostrum quasi quidam latrunculi obsident.*“⁴

a. Učinkowé.

Ano tak gest tomu; widitelnj i newiditelnj nepřátelé činj nám nebes krásnau korunu negistau,

³ Hom. Sti. Gregorii papae; 37. in Evangel.

⁴ S. Gregorii Papae homil 11. in Ecangel.

hledjce nás o ni pripraviti. Tudjž neustálý bog, kterýž se teprw s poslednjm wzdechnutjm našeho wezdegšjho putowánj ukončj. Kdo nám uděljk tomu potřebné sjly, kdo zotawj audy uwondané, kdo nám podá zbraň, bez njž neswjtězjme? Welebena budíž láska našeho Spasitele, kterýž nám toho we swátosti sw. biřmowánj zaopatřiti ráčil! ⁵ Dle geho milostiwého zasljbenj, genž w onen weliký swatodušnj den neyprwé se splnila, přicházj i k nám Duch Swatý se wšj silau a milostj; učinj přjbytek w srdci pozemského bogownjka, a — slabý stane se silným, u wjře kolotagjcj pewným a zmužilým gegjm wyznawačem. O, gak potěšitelné, gak radostné gest to, že přemaudrý, neyweyš dobrotiwý Bůh ustanowil tuto swátost, kteraůž se milost austawná (*habitualis*), giž dřjwe obdržená, w nás rozmnožuge! Gmenowitě: že nás, od přirozenosti mdlé a slabé, posilňuge, bychom samospasitelnau, we swatém křtu přigatau wjru we všech okolnostech neohroženě wyznawali! Teď sjlu Ducha Božského obdržewše nebogjme se, teď se netřeseeme přjliš při pohledu na to množstwj weřegných a zakuklených nepřátel našeho spasenj; teď se nelekáme nad mjru, když nám trpké a krušné pro

⁵ W témž smyslu pronášegj se o tom swatj Otcowé; tak na přjklad swatý Ambrož (*Lib. III. de Sacram. C. 2.*) „*Post fontem superest, ut perfectio fiat, quando ad invocationem sacerdotis Spiritus S. infunditur.*“ Slawný katecheta Jerusalémský nabádá swých poslůchačů w 3. katechesi: „*Vos post sacrum Baptisma, et Chrisma mysticum armis Spiritus S. adversus oppositam vobis potestatem praeliamini.*“ Srowney též co pozděgi o tom praweno bude.

wjru nastáwagj bože; když nás pokušenj láká, wlažný a mámiwý swět našj wjře se posmjwá, a swúdnjk lstiwý o ni připrawiti usiluge. We-řeěně, neohroženě hlásáme před weškerým swětem, třebať by i „*zubami na nás skřjpel*“ a zkázau hrozil, že gsme uředlnjci, že gsme následownjci Mistra, kterýž, ač na křjži dokonaw „*wšecku moc má na nebi i na zemi.*“ A to w nás působj? Přigmutj (owšem hodné) swatého biřmowánj: Co do podstaty (*essentia*) lišj se tato swátost od swátosti křtu tak asi, gako silný, dospělý muž od djtěte. We křtu se stáwáme dětmi Božjmi, zde skutečnými bogownjky Kristowými; ⁶ tam wléwá Duch Swatý w nás milost newinnosti a čistoty: zde milost duchownj sjly; což w sobě wšech sedm darů Ducha Swatého zahrnuje. Po nowém zrozenj „*z wody a z Ducha Swatého*“ (*Joan. III, 5.*) podobá se člowěk nedáwnjmu zrozeňátku (*I. Petr II, 2.*); než toto slabé, ač giž w milosti Božj postawené djtko, dospjwá biřmowánjm, stanau se mužem a statečným bogownjkem ku praporu Kristowu se přiznáwagjcjm. Této rozšjřeně a rozhogněné milosti, této neobyčegné sjly wědom, může biřmowaný křestán se swatým Apoštolem zwolati: „*Wšecko gest mi možné w tom, kterýž mne sjlj!*“ ⁷

S biřmowaným děge se weliká změna; zcela

⁶ „*Christi — nomen a chrismate-dictum est: Chrisma autem graece, latinae Unctio nominatur. Ideo autem nos unxit, quia luctatores contra diabolum fecit.*“ *S. August. Tract. 33. in Joann. post initium.*

⁷ *Philip IV, 13.* I w tomto ohledu dá se slyšeti slowo sněmu Tri-

gým okem pozoruge on nynj věci vyššj, před-
mětů božských. I gemu gest wyznati: „*Když
gsem byl nedospělý, gako nedospělý gsem mlu-
wil, gako nedospělý gsem smeyšlel, gako nedo-
spělý gsem rozuměl: Když pak gsem učiněn muž,
zrušil gsem to, což nedospělého gest.*“ (1. Cor.
XIII, 11.)

Z toho giž widno, proč se swaté birmowánj
obyčegně doplňkem křtu nazývá.⁸ K lepšjmu gestě
toho všeho obgasněnj zdá se mi nenewhodné uwěsti
zde swědka z počátku IV. stoletj kwětaucjho, totiž
sw. papeže a mučedlnjka Melchiada, rozdjl prwnjch
dwau swátostj takto ljčejho: „*Na křtu swatém
býwáme ku křesťanským wogjnům připočtění:
skrze swátost birmowánj ale obdržugeme k bogi
potřebnau zbraň. Na křtu se znouu rodjme, a
nowý život započjáme: skrze swátost birmo-
wánj dosahugeme ale sjly, bychom při všech
nepřátelských překážkách život ten déle wěsti
mohli. Na křtu býwáme ode všech poskwrn
hrjchu očistění a obmyti: ale skrze birmowánj proti
pokušenjm k hrjchu posilnění. Birmowánj roz-
něcuge w nás oheň lásky božské, gjžto všecy
myšlénky a žádosti naše k nebi býwagj pozdwi-
hnuty. Zkrátka, koncj swatý mučedlnjk, birmo-*

dentského: (Sess. XIV. C. VIII.) „— qui ex nobis tanquam ex
nobis nihil possumus; eo cooperante, qui nos confortat, omnia pos-
sumus. Ita non habet homo unde gloriatur, sed omnis gloria uostra
in Christo est, — — — —“

⁸ Syst. theolog. p. 215. Gak i protestantský Leibnitz napsal: „Birmo-
wánj gest djlo na křtu swatém počatého dokonání.“

*wánjm stáwajj se zemšty, tělesnj lidé nebeskými a duchownjmi lidmi, a dokonalými křesťany.*⁹

Tito překrásnj, pro nás a naše spasenj tak prospěšnj účinkowé negsau-liž to makawj důkazowé lásky Božj, o nás takto pečugjcej? A nemáme-liž i zde dosti příčin se srdcem wřelau wděčnostj proniknutým oslawowati předrahého Spasitele, genž nám tak mnohé milosti tauto swátostj udjleti ráčj? —

Nynj wšak „*synu lidský!* — budiž to mimochodem připomenuto — *prokópey stěnu!*“ (*Ezech. VIII, 8.*) rozplaš hegno zatemňugjcejch předsudků, sprost se tēkawé chaulostiwosti, proder se oslepugjcej samoláskau do swého srdce, nahlédni do žiwota uplynulého! Gest wšechen tento swrchu podotčený užitek twým? Cjtjš dosti sjly k přemáhánj sebe samého a každého pokušenj? A nebo lépe nechť promluwj k srdci twému swatý Jaroljm, swému příteli (Heliodorowi) takto w tom ohledu pjsjcej: „*W této swátosti stal gsi se bogownjkem Ježjše Krista. Až do dnešnjho dne gak mnoho gsi wykonal, co by přiměřeno bylo stawu tomu? Kdež gsau přjkopy, gež gsi na škodu swých nepřátel kopal? Kde náspy, gichž gsi naházel, bys se uchránil před gich střelami? Kolikrát gsi giž přezimowal w poli? Co gsi podnikl ne-*

⁹ *In Epist. ad Episcop. Hisp.* Podobně se progádruge *Eucherius Lugd. (Hom. de Pentec.)* „*In Baptismo regeneramur ad vitam, post Baptismum confirmamur ad pugnam; in Baptismo absumur, post Baptismum roboramur.*

přjgemného?“ Ach, gestliže i po swém biřmowánj nic walného nepodnikaš; přebýwáš-li pokogně se swým úhlawnjm nepřjtelem pod gednau střechau; gsi-li mu wždy powolným, necjtjš-li w sobě pražádné sjly, gsi-li wždy strážj ospalau: kdo tjm winen, kde wězj chyba? Pozbylo snad biřmowánj giž moci swé? O, ginde, ginde hledey chyby! Ach, snad gsi ani dobrého základu nepoložil, na němž by Duch Swatý byl mohl založiti a wysta-wěti chrám milostj swých! Kde pak nenj základnj (poswěcugjcj) milosti, tam’ newegde ani giná. A nebo snad byl základ tento welmi brzo smrte-dlným hřjchem zbořen, poswěcugjcj milost wypu-zena; a kde základ podtržen, zdaž se tam nezbořj i všechna ostatnj budowa? Wšecká sjla, všechna rozmnožená milost býwá násilně wypuzena, a wy-gmauce *nezrušitelného* znamenj ¹⁰ přigdau účinky swátosti té na zmar. Wěru hrozné to pomněnj na nezrušitelnost wtisknutého znamenj! Běda, komu wěčné muky působiti, běda! komu wěčné nářky wynucowati bude! Naproti tomu miliony a miliony stoletj gest čas dlauhý: ale déle bude wěrně, bogownjky Kristowy krásłiti znamenj tauto swá-

¹⁰ *Wiz Conc. Trident. Sess. VII. Can. IX.* Za tau přjčinau dowodj swatý Řehoř Nazianský (*Exhort. ad Lav.*): *Confirmatum „sigillum suscipere, quod sepulturam ipsam comitetur, et post mortem maneat.“* Swatý Blažeg prawj o znamenj nezhladitedlném, genž se při křtu a biřmowánj duši wtiskuge: *„Quomodo vindicabit te angelus? Quomodo eripiet ex hostibus, nisi agnoverit signaculum? Quomodo dicturus es tu: Dei sum, si notas ac insignia non exhibeas?“* (*Hom. 3. in baptism.*) Pro toto znamenj nelze owšem obau těchto swátostj leč gednau toliko přigmauti.

tostj obdržené. Na věky bude se gim z toho wyřiňowati wždy nowá, wždy geště neokušená blaženost! O, kterak se i w tomto účinku zářj maudrost Páně, wedaucj takto k pilnému ostrjhanj milostj obdržených a toliko gednau obdržitelných! Na wznešenost i wěčné trwánj charakteru duši birmowané wtisknutého poukazuge křesťanský básnjř *Prudentius* w následném:

„*Inscripta hoc oleo fronti signacula, per quae Unguentum regale datum est et Chrisma perenne.*“¹¹

Neméně nás o lásce a maudrosti Božj přeswědčuge i to, že se na počátku našj Cjrkwe s widitelnými, zázračnjmi znamenjmi Duch Swatý sdjlel birmowaněm. Zázraky, gakěž se w Jerusalémě w 10tý den po Kristowu rozlaučenj děly,¹² opětowaly se, gak dlauho toho rozšjřenj a upewněnj swaté Cjrkwe požadowalo. Tak se nakloňowala dobrota Božj k potřebám lidským, poskytugjc newěřjcjm wůči padagjcjch, makawých a přeswědčenj o božském půwodu wjry našj takřka wnucugjcjch důkazů. Čehož pozděgi nebylo potřebj,¹³ přestalo také — zázraky

¹¹ *Prudentius in Psychomachia.*

¹² *Acta Ap. II.*

¹³ Pěkně toto dowodj swatý Řehoř: „*Numquid, fratres mei, quia ista signa non facitis, minime creditis? (adde: minime Spiritum S. accepistis) Sed haec necessaria in exordio Ecclesiae fuerunt. Ut enim ad fidem cresceret multitudo credentium, miraculis fuerat nutrienda: quia et nos, cum arbusta plantamus, tamdiu eis aquam infundimus, quousque ea in terra jam coaluisse videamus; et si semel radicem fixerint, irrigatio cessabit. Hinc est enim quod Paulus dicit: Linguae in signum sunt, non fidelibus, sed infidelibus.*“
(Hom. S. Gregorii Papae 29. in Marc. XVI.)

se při udjlenj biřmowánj wjce neděgj; — čeho však wždy a až do poslednjho dne smrtelnjkům bude potřebj (wnitřnj, newiditelné, sjljcej milosti,) to milosrdný Bůh tauto swátostj udjly a udjleti nikdy nepřestane. ¹⁴

b. Swátostnj žiwel, (Materia.)

Sjlu k dobrému, stálost, setrwaliwost w cnosti, Bohu milé — toto skwostné owoce swatého biřmowánj — wyobrazuge neylépe mazánj swatým křižmem a wzkládánj apoštolských rukau (*χειροτονια.*) Obogj tento obraz gest wnitřnjm účinkům nad mjru přiměřený; neboť i stařj zápasnjci mjwali obyčeg tělu swému olegem ohebnosti a sjly přičiňowati, wzkládánj pak rukau bylo wždy znamenjm, gjmž se na giné plnost požehnánj, něgaká moc, neb oprawenj přenášelo. Mohla-liž maudrost swrchowaná w ýznamněgšjho obrazu zwoliti? Co tělu oleg, to duši milost a darowé Duchá Swatého. K sna-

¹⁴ Nekatoljci tolika milostj z biřmowánj plynaucjch zbaweni, zdaž-li negsau k politowánj? Giž tak zwaná konfirmacj, co to za chartrnost! Weřegná zkauška, obnowenj a stwrzenj slibu při křtu učiněného, wřaděnj mezi dospělé křestany: — to wše ale gest u nich pauze čin lidský, beze wšeho božského zasljbenj, beze wšech účinků, bez wnitřnj posily! Co u Protestantů obrád konfirmačnj působiti má, wšeho toho dosahuge se našjm biřmowánjm také. To však nenj gediný účel swátosti té (*Conf. Conc. Trid. Sess. VII. de Confirm. Can. I.*), mnohem wznešeněgšj gest nad to gegj působenj; o němž wně owšem řeč býti nemůže. Tak se wšichni od Cjrkwe odřizenj holau skořepinau uspokogiti musegj; gádro skwostné, sjljcej gádro zůstalo tam, kdež od Syna Božjho složeno bylo, a tolika wěrných djtek swých krmj a sjly njm Cjrkew sw., gsauk k tomuto blahoděgnému djlu od swého a wšech swátostj Zakladatele ustanowena.

dnějšmu přemoženj swých protiwnjků mazáwali se olegem zápasnjci, a birmowaný obdržuge sjlu, by všecy nepřátele swého spasenj tjm snáze přemohl. Oleg býwá zponenáhla do těla wsát; podobně se sdjly milost Božj, wcházegjc do neyhlubšjch ducha našeho záhebů. Olegem měkkne, stává se hebkým zewnitřek těla, též tak působj w birmowanci Duch Swatý, wléwage w něg lásku, genž gest trpěliwau, nenadýmawau a všeccko snášegjc.¹⁵ Sladký, přjgemnau wůni šjrjcj balsám — druhá částka křížma, — chránj nad to také před shnilinau a nabádá i tjm birmowaného, by se budaucně wšj shniliny hnusných hřjchů chránil a co dokonalý křesťan „libau Kristowau wůnj byl Bohu.“ (II. Cor. 2, 15.) Oleg tedy i balsám = křížmo, ukazuge překrásně dary Ducha Swatého, gichž se birmowanému dostává.¹⁶ Proto prawj o tom také Řjmský katechismus: „*Nulla alia materia, quam christi- matis aptior videri poterat ad illud declarandum, quod hoc sacramento efficitur.*“¹⁷ Wěhlasný pak Tertulian pronášj se o tom gak následuge: „*Tělo býwá pomazáno, aby duše poswěcenj došla; býwá tělo znamenáno, aby byla duše ohražena; tělo se wzkládánjm rukau zastinuge, by duše oswjcena byla Duchem (Swatým).*“¹⁸

¹⁵ Cnf. I. Cor. XIV, 4–8.

¹⁶ Gadrně i krátce napsal papež Eugen: „*Conficitur (chrisma) ex oleo, quod nitorem conscientiae, et ex balsamo, quod odorem bonae famae significat.*“ (In decreto pro Armenis.)

¹⁷ Pars II. Cap. II. Quaest. VII. Srowney s tjm i předcházegjcj šestau otázku. ¹⁸ De carn. resurect.

c. Slowo, (audoba, forma.)

Audobu neboli formu neurčil při všech swátostech božský Ustanowitel sám; a nenj-liž i to na wysost dobré a maudré? Tjm gest ponechána Cjrkwi swaté prospěšná wolnost a spolu se gj poskytuge přjležitost, zjskati sobě potřebnau úctu maudrosti swými ustanowenjmj na gewo dané. Ny-
něgšj, od času papeže Eugena IV. (r. 1439.) užjwaná audoba: „*Signo te signo crucis, et confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti,*“ wygádruge w skutku přewýborně wšecko, co k poučenj, k powzbuzenj, gakož i k uwědoměnj biřmowance slaužj, kým, k čemu a gakých tauto swátostj obdržel milostj. Nestjhlé milosrdenstwj a wšemohaucnost troggediného Boha udjly posilu, proto se biřmuge we gměnu všech božských osob; sjla se udjly, tudjž: *confirmo te;*“ biřmowaný wstupuge w řady křesťanských bogownjků, přisáhá k praporu Kristowu, proto gest znamenán znamenjm kijže, genž gest wjtězoslawnau korauhwj wšeho křesťanstwa a swatým heslem, kdykoli nám nastáwá bog s nepřátely našeho spasenj.

d. Posluhowač, (minister.)

„*Si quis dixerit, sanctae Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem sacerdotem; anathema sit.*“¹⁹ Tak ustanowila swatá na sněmu Triden-

¹⁹ *Sess. VII. de Confirmatione Can. III.*

tinském shromážděná Cjrkew; tjm však nic nowého narjzeno, toliko zgewenj Božj stwrzeno, učenj pjsma wyswětleno; neboť giž swatj Apoštolowé gednali gsau takto,²⁰ a dle nepřetrženého podánj pano-
wal w tom ohledu wždy obyčeg stegný²¹. Toť se také zúplna srownáwá se wšj podstatau swátost-
njho birmowánj. Kdo giný, než biskup — duchownj
pastýř κατ' ἐξοχήν — mělby ukončiti a gako poslednj
kámen položiti při stawbě, genž při křtu započatá
birmowánj se doplňuje? Před kým giným, leč
před swým wrchnjm duchownjm předstaweným
magj skládati slib wěrnosti wšickni bogownjci Kri-
stowy? Tjm se též cjrkewnj gednota podporuge,
an z toho, že biskup gest vlastně a w smyslu neypl-
něgšjm všech swátostnjch milostj rozdáwatel, widěti,
že wšecká podřizeného kněžstwa moc swých kořenů
w moci biskupské (apoštolské) má, a odtud vycházej.
Blahodatně působj toto ustanowenj také na swazek,
mezi biskupem a geho osadau mjsta magjcj; tjm
se upewňuje, tjm se každý, i neywzdáleněgšj
wěřcj o swém spogenj s wrchnjm swým pa-
stýřem přeswědčuje. An tato swátost k spasenj
newyhnutelně (*necessitate medi*) potřebnau nenj,

²⁰ Acta A. VIII, 15. Cnf. Act. XIX, 6.

²¹ Z množstwj swědectwj budiž zde dwoge gako na ukřáku podáno:
„Hoc (dare Spiritum S. per manuum impositionem) erat in Apo-
stolis singulare, specialiter ipsis a Christo reservatum, unde et
praecipuos, qui sunt Episcopi in Ecclesia: et non alios vidimus
hoc facere.“ (S. Chrysost. Hom. 18. in c. VIII Act.) A swatý
Jaroljm (*adversus Lucif.*) píše: „Hanc esse Ecclesiarum consuetu-
dinem, ut Episcopi excurrant ad eos, qui in minoribus urbibus
sunt baptisati, ut eis manum imponant.“

gest zagisté přemaudré, že se s gegjm udjlenjm všech možných prospěchů docjliti hledj.

Ostatně gest to žádost a přánj swaté Cjrkwe, by se s přigetjm této swátosti přijliš dlauho neodkládalo, ale spjše před wkročenjm do onoho wěku dělo, w němž neywětšj nebezpečj pozemčanu hrozj, swedenu býti s cesty prawé a zablautiti na paušti tohoto swěta. Takowý wěk gest ale wěk mladistwý, a w něm zwláštne počátečnj doby wěku mládeneckého, wěku panenského. Nezkušenost, zlé příklady, rozpustilj saudruhowé a falešnj přátelé, genž swau wlčj drawost w rauše ukrywagj owčjm, lehká mysl, bugará tělesnost — a kdo ge wypočte wšecky ty nepřátele ctnosti nedospělé a málo gestě upewněné? — Tyto a podobné obludy ženau takřka autokem na mladjka neopatrného, w dobrém neotuženého; a gak tisjcerá učj zkušenost muohé, ach mnohé býwá od nich slaweno wj-tězstwj! Tyto hrozné porážky bylyby mnohem hustějšj, kdyby drahý Spasitel skrze swau Cjrkew právě w tomto neynebezpečnějšjm wěku nepodáwal šjtu swatého birmowánj, kterýž wšecky nepřátelské střely šťastně zachycuge a padnauti nedopauštj, kdožkoli ho užjwá swědomitě a sám se swému nepřjtelj newrhá w náruč.

e. Obřady. (*ceremoniae.*)

Mnoho překrásných, wýznamuplných obřadů, gakož i k srdci se deraucjch modliteb mlčenjm pominauce, podotýkáme toliko, že i opètné pogmenowánj a wywolenj některého z obywatelů nebe-

ských za patrona, důkaz gest maudré pečliwosti. Při křtu, kdežto nad weškerým zrozence osudem hustá, neproniknutelná ležj tma, nelze zwoliti patrona, gehož wezdegšj obcowánj by něgakau podobu mělo se žiwotem odporučence; tomu giž nenj tak při birmowánj, tu se giž wnitřnj i zewnitřnj staw rozwjgeu počjná a člowěk můž si tu zwoliti patrona; všem swým okolnostem přiměřeného. Bohužel, že se toho zhusta zanedbáwá!²² Nadto spatřuge birmowaný we swém zwoleném patronu swědka obdržených milostj, kterýž před saudem Božjm na newěrné bogownjky žalowati, wěrných pak zastáwati a za ně oredowati bude.

Maudrá starostliwost swaté Cjrkwe stkwj se i w onom ustanowenj, že i při této swátosti každému kmotra mjtí prikazuje. Ač se giž při křtu o druhé gako rodiče postarala, gegj neunawné, láskyplné pečliwosti nenj na tom dost. Wjť, že mnohým křestnj kmotrowé buď záhy zemrau, buď u wykonáwánj swých powinnostj nedbalj gsau; a

²² Dobré byloby a prospěšné dozagista, kdyby tato záležitost birmowancům nebyla zcela a gediné zústawena; kdyby si gméno wolili s poradau, aneb zwolili-li gsau giž gaké, kdyby zkaumáno bylo, zdaž požadkům w ohledu tomto práwem činěným učinili zadost. Ze zkušnosti wjm, že swěřencowé o radu se ucházeti neopomenau, byla-li gim důležitost toho při cwičenjch na srdce wložena. Žádný nechť si nezwoj patrona, o gehož wezdegšjm putowánj a okolnostech málo neb snad ničeho newj. Za tau příčinau byloby přáti, kdyby každý birmowanec žiwotopis swého patrona neb aspoň geho wyobrazenj obdržel. Mnohoť při tom obtěžnostj; než „*láska gest wymyšliwá*“ a wynagde snadno cesty a prostředky, na něž by wlažný a všecko nágemnicky odbýwagjej duch ani we snách nepomyslel. *

* Zásľuhu si klade w. p. Wácl. Štalc, administrátor u dorostlých slepých, an wydává žiwoty Swatých, kterýchž Gmen sobě birmowanci obyčegně objraj. Red.

kdyby i třeba na žiwu a dosti dbalj byli, zdaž nenj biřmowanému mnohem wjce dohlédačů, napo-
mjnatelů a powzbuzowatelů třeba, an počet geho
wnitřnjch i zewnitřnjch protiwnjků zwětšen? ²³

Gak wýznamný to řád, že se při udělowánj
wšech swátostj znamenj swatého křjže užjwá! Proč
se i mazánj swatým křiřmem při biřmowánj w této
způsobě koná, wj každý; neboť wšecká swátostnj
moc a sjla má swůg půwod a počátek w přehoř-
kém našeho Spasitele na křjži dokonánj; a spolu
býwá tjm křestfan powzbuzen, by smeýšlel a gednal
gako ona *wznešena a wywolena nádoba* (Gal.
VI, 14.) *Božj* a w ničem swé ohlauby, swého
wyznamenánj nehledal, leč w křjži Pána Ježjše
Krista. Přjčinu, za kterau se čelo biřmowance
znamená, udává papež Eugenius: „*by se totiž
biřmowaný nestyděl weřegně wyznáwati gméno
Ježjše Krista, genž gest židům pohoršenjm a po-
hanům bláznowstwjm.*“ ²⁴ Tam směřuge i po-
slednj obřad, totiž poljček. Pro Krista a geho wjra

²³ Na tuto laskawau starostliwost našj Cjrkwe poukazuge dobře Řjmský
katechismus (Pars. II. Cap. III. Quaest. XII), přirownáwage we-
zdegšj žiwot k saubogi a k zápasu, kmotry pak k tak zwaným
sekundantům. Mjsto podotčené znj: „— — *Nam si, qui gladiatoriam
dimicationem subeunt, alicujus indigent, cujus arte et consilio do-
ceantur, quibus ictibus et petitionibus, salvis ipsis, conficere adver-
sarium possint: quanto magis fideles, cum Sacramento Confirmationis,
quasi firmissimis armis tecti ac muniti, in spirituale cer-
tamen, cui aeterna salus proposita est, descendunt, ducis ac moni-
toris indigebunt! Recte igitur ad hujus quoque Sacramenti admini-
strationem patrini advocandi sunt, . . .*“ Gadrně o tom Antonjn
Hnogek. Wiz geho liturgiky III. hlawn. djl. Strn. 707—715.

²⁴ Též tak wyswětluge to swatý Auęustin: „*Noli rubescere de Cruce*

wšecko na se wzjti slibuge tjm birmowaný; přiznává se tak, byt' gen mlčky, k učenj Onoho, kterýž swým následownjkům káže uderjcjm w ljece gedno nasaditi i druhého (*Mat. V. 39.*); a slowo biskupowo „*pax tecum!*“ ukazuge mu, že toliko utrpenjm, trpěliwostj a myslj odevzdanau dosáhne onoho pokoge, o němž se ugištuge, že wšecko přesáhá pomyslenj, a že ho swět dáti nemůž. (*Philip. IV, 7. Joan. XIV, 27.*) Gak mnoho krásného a wýborného se w tomto na prwnj pohled nepatrném řádu nalezá, toto bych ukázal, mám za to, neylépe že učinjm, wведу-li zde slowa třech wýtečných a swětu literarnjmu dobře známých liturgistů. Brenner se o tom progádruge takto: *„Der Backenstreich nach der Salbung mit dem Friedensgrusse ist gleichfalls von hoher Bedeutung. Jetzt mag der Streit beginnen; der Kämpfer ist zubereitet; Gottes Treue umkreist ihn, wie ein Schild; Gottes Salbung gewährt ihm Labsal in grosser Hitze; ausser ihm tobt wilder Krieg; in ihm wohnt sanfter Friede. Hier trifft der Ausspruch Christi ein: Selig, die Verfolgung leiden um der Gerechtigkeit Willen; denn ihrer ist das Himmelreich. (Matth. 5, 10.)“*²⁵ Schmid pak to wyswětluge následně: *„Nicht minder ist der nach der Salbung gegebene Backenstreich dem Gefirnten ein vielsagendes Wort zu rechter*

Christi, ideo in fronte, tanquam in sede pudoris, signum ipsum accepisti.“ (Serm. 161. de verb. Apost.)

²⁵ „Brenners geschichtliche Darstellung der Verrichtung der Firmung.“

*Zeit. Schafft auch die Firmung den Menschen zu einem in den geistlichen Waffen erstarkten Soldaten im Kriegsdienste Jesu um: so kann ihm dennoch bei seiner Anhänglichkeit an die Reize dieses Lebens nicht oft genug die Erinnerung gegeben werden, wie des christlichen, nach dem wahren Frieden ringenden Kriegers Loos hinieden von einer Seite gewöhnlich nur Verspottung, bisweilen auch Verfolgung, von der andern Seite aber jederzeit ein beständiges sich selbst Verläugnen und sich selbst Kreuzigen sind.*²⁶

A náš liturgista, wjcekrát giž gmenowaný p. Antouja Hnogek, pronášj se o tom we swé liturgice způsobem tjmto: „*Christ! dein frommes Begehren ist erfüllt! Der heil. Geist ist über dich herabgekommen. Gott steht mit seiner Kraft dir bei; nütze dessen Beistand wohl, und du hast seines Segens reichste Fülle. Kämpfe muthvoll gegen Irrwahn und Sünde; dulde lieber Unrecht, als dass du es thuest (Matth. 5, 39.), und freue dich, wenn du würdig geachtet werden solltest, um Jesu Willen Schmach und Unterdrückung zu leiden (Apostelg. 5, 42.); je heisser dein Kampf: um so lohnender dein Sieg! Wirst du Jesum bekennen vor den Menschen: so wird er dich auch bekennen vor Seinem himmlischen Vater. (Matth. 10, 32.) Zeuch in Frieden!*“
Gak s tjmto podobně gest to i s ostatnjmi, při udjlenj swatého birmowanj užjwanými obrády. Gaká

²⁶ Liturgik von Fr. Xav. Schmid I. Band.

to následowně bohatost, gaká významnost, gaká vzděláwatelných i powzbuzajcjcch myšlének a obrazů hognost!

A tak i zde splýwá wšecko k gedinému středu, genž gest: maudrost a dobrota božská, paprskujcjc w ustanowených swátostech. Ano widěli gsme giž, a dost přježitosti naskytowalo se nám, zwelebowati lásku Kristowau, a wždy roste geště, ge-li možné, wždy roste láska gehu k nám, a w třetj swátosti, w swátosti oltárnj — klaň se wěřcjc duše, koř se při pauhém pogmenowánj! — Dosahuge neywyššjho, neystkwělegšjho stupně.

(Pokračowánj).

4. Apoštolské cesty swatého Pawla s obzwláštnjm ohledem na gehu listy.

od

Josefa Roštlapla,

kaplana w Dobrušce, w Králohradecké diéceaj.

Powolánj šawlowo k apoštolstwju, a gehu dalšj putowánj. (L. P. 43—44.)

Byli pak w Cjrkwi, kteráž byla w Antiochii, proroci a učitelé, mezi nimž byl Barnabáš a Šimon, kterýž měl přjgmj Černý, a Lucius Cyrenenský, a Manahen, kterýž byl spolu wychowán s Herodesem čtwtřákem, a Šawel. A když oni slaužili Pánu, a postili se, řekl gim Duch swatý: *Oddělte mi Šawla a Barnabáše k djlu, ku kterémuž gsem ge*

pogal. Tedy postjce se, a modljce se, a wzkláda-
gje na ně ruce, propustili ge. A oni posláni gsauce
od Ducha swatého, odešli do Seleucie.

Seleucia ležela na břehu řeky Orontes, genž
na mjli cesty k polednjmu do středozemnjho moře
padá. Seleukowec Nikator toto město rozšjřil a
upewnil, Pompejus pak swobodau a wolnostj ob-
dařil a oblažil. Gménowala se také Seleucia *po-
mořská* aneb *pieniská*; by se od Seleucie nad
Tigrisem — genž byla slawným a kwětaucjm
městem s 600.000 ob. — ljšila. Před sto lety
našel Poccoke w městečku Kapse zdi a wěže, po-
zůstatky starobylé Seleucie, a bránu, antiochenskau
zwanau: rozbořený průplaw, klášter a chrám.

Ze Seleucie plawili se Šawel a Barnabáš do
Cypru. A přišedše do Salaminy, kázali slowo Božj
we školách židowských. A měli s sebau Jana
Marka k službě. A když zchodili weškeren ostrow,
až do Páfu, nalezli tu gednoho muže čaroděgnjka,
falešného proroka, žida, genuž gméno bylo Bar-
jesu, kterýž byl u Mjstokonsula Sergia Pawla,
muže opatrného. Ten powolaw Barnabáše a Šawla,
žádal od nich slyšeti slowo Božj. Ale protiwil se
jim Elimas, totiž čaroděgnjk ten (nebo se tak
wykládá gméno geho po Arabsku) chtěge od-
wrátiti Mjstokonsula od wjry. Tedy Šawel, kterýž
od této doby slowe i Pawel (snad na počet obrá-
ceného na wjru Sergia Pawla) naplněn gsa Duchem
swatým, pohleděw na něg, řekl: „*O plný wšj lsti a
wšj chytrosti, synu ďablůw, nepřjteli wšj sprawedl-*

nosti a všeho dobrého!“ což nepřestaneš přewraceti cest Páně přjmých? A ay nynj ruka Páně nad tebau, a budeš slepý, newida slunce až do času. A pagednau připadla na něg mrákota, a tma, a gda wůkol, hledal, kdoby gemu podal ruky, aby ho wedl. Tedy Mjstokonsul uzřew co se stalo, uwěřil, diwě se takowému potwrzenj wjry, a učenj Páně. A plawiwše se od Páfu Pawel, a ti kterjž s njm byli, přišli do města Pergen, w kragině Pamfilii. Jan pak odšed od nich, wrátil se do Jerusaléma.

Pergen leželo na řece Cestrus, genž u tohoto města asi půl mjle od swého wtoku do moře pamfilského bezpečný poskytowala přjstaw. Nedaleko města stál na gednom náwršj slawný chrámec bohyně Diany. Nynj se to město gmenuge Pirgi.

Pawel a Barnabáš prošedše Pergen, přišli do *Antiochie Pisidické* (*Antiochia ad Pisidiam*) genž na rozhranj Pisidie, (ku kteréž začasto připočjtáwána byla) a Frigie nad Taurem ležela. Zde byl stkwostný chrám bohyně Luny (Strabo owšem dj: arkaciského Boha Měsjce) s mnohými kněžmi, kterjž gj s welikau slaužjwali nádherau. Nynj sluge Akšér, a ležj nad saugmenným gezerem, do něhož skrze město weleobchodnj mnoho potoků se wyléwá. Má prý 60.000 obywatelů. Zde měli židé počtilj školu, do njžto apoštolowé — neb wšjm práwem gich takto zwáti můžeme, gelikož sw. Duchem k apoštolstwj powoláni bywše, od biskupů apoštolských poswěceni gsau byli, magjce totěž důstogenstwj, gako dwa náctero ostatnjeh apoštolů, ač s Pánem po 3. léta

neobcowali; takbychom tedy vlastně 14 apoštolů počítati mohli — Pawel a Barnabáš w den sobotnj wešli a se posadili. A když bylo po čtenj Zákona a Proroků, poslali k nim knjžata neboli zpráwcowé školy té, řkauce: Mužj, bratřj! máтели w úmyslu gaké napomenutj učiniti k lidu, mluwte. Nebo gako až po dnes, tak i za tehdegšjch časů wždy některé částky ze Zákona (*Mogž. V. kn.*) a z Proroků a giných historických kněh we školách židowských od rabbjnů se čjtávaly. Kdožkoli uměl, směl také pjsma swatá wykládati. Cestugjcjmu rabbjnu obzwláštnj ucta tjm se prokazowala, wyzwal-li geg zpráwce školy, aby na mjsto něho učil we škole. Totěž čteme o p. Ježjši (*Luk. IV. 16—21.*) — Tedy Pawel powstaw, a rukau aby mlčely, pokynuw řekl: *Mužj Israelštj!* a kterjž se bogjte Boha, slyšte: Bůh lidu Israelského wywolil otce naše, a lidu powýšil, když obýwali w zemi Egyptské, a w rameni wywýšeném wywedl ge z nj, a za čas čtyřidceti let snášel gegich obyčege na paušti. A zahladiw sedm národů w zemi Chanaan, rozdělil losem mezi ně zemi gegich, gako asi po čtyřech stech a padesáti letech, a potom dáwal gim saudce až do Samuela Proroka. A potom žádali za krále: i dal gim Bůh Saule syna Cis, muže z pokolenj Benjaminowa, ten kralowal za čtyřidceti let. A když toho zawrhl, wzbudil gim Dawida krále: kterémužto swědectwj dáwage, řekl: *Nalezl gsem Dawida syna Jesse, muže podlé srdce swého, kterýž bude činiti všecku wůli mau.* Z gehožto

semene Bůh podlé zaslíbenj wywedl Israelowi Spasitele Ježjše, před gehožto přjštjm kázal Jan křest pokánj všemu lidu Israelskému. A když Jan dokonaw běh swůg, prawil: „*Kteréhož se mne domnjwáte býti, negsem gá ten: ale gdeť po mně důstognějšj, kteréhož gá negsem hoden rozwázati obuwi noh geho.*“ Mužj bratřj! synowé rodu Abrahamowa! a kteříž mezi wámi bogj se Boha, wám slowo spasenj tohoto posláno gest. Nebo ti, kteříž přebýwagj w Jerusalemě, a kněžata geho, toho Ježjše neznagjee, ani hlasů prorockých, kteříž se na každau sobotu čtau, odsaudiwše ho, naplnili tato proroctwj. A žádné přjčiny smrti na něm nenalezše, prosili Piláta, aby geg zamordowali. A když dokonali wšecko, což o něm psáno bylo, složiwše geg s dřewa kříže, položili geg do hrobu. Bůh pak wskřjsil geg z mrtwých třetjho dne: kterýž widjn gest za mnohé dni od těch, kteříž spolu snjm byli sstaupili z Āalilee do Jerusalema: kteříž až dosawád gsau swědkowé geho k lidu. A i my wám zwěstugeme to zaslíbenj, kteréž se stalo otcům našjm: že ge giž Bůh naplnil synům našjm, wskřjsiw Ježjše, gakož i w druhém žalmu napsáno gest: „*Syn můg gsi ty, gá dnes zplodil gsem tebe.*“ A že geg wskřjsil z mrtwých, aby se wjce nena-wracowal k porušenj, takto řekl: „*Dám wám swaté wěci Dawidowj wěrné.*“ A protož i ginde prawj: „*Nedáš Swatému swému widěti porušenj.*“ Dawid zagisté za swého wěku když poslaužil wůli Božj, usnul: a přiložen gest k otcům swým, a widěl

porušenj. Ale ten, kteréhož Bůh wzkrjřsil z mrtwých, newiděl porušenj. Protož známo wám bude, Muži Bratřj, že skrze toho zvěstuge se wám odpušienj hřjchů, a to wězte, že ode všech těch neprawostj, od kterýchž nemohli gste skrze zákon Mogžjšůw osprawedlněni býti, skrze tohoto každý, kdož *wěřj*, býwá osprawedlněn. Protož wizte, ať na wás nepřigde to, což gest w Prorocjch powědjno: *Wizte, potupnjci slowa mého, a podiwte se, a zahyňte: nebo gá djlo dělám za dnů wašjch, djlo to, o kterémž mi newwěřjte, kdyby ge wám kdo wyprawowal.*“

A když wycházeli ze školy, prosili gich někteřj, aby w druhau sobotu mluwili a dále wyswětlowali gim slowa ta. A když bylo rozpuštěno shromážděnj, šlo mnoho židů, a nábožných lidj z nowu na wjru židowskau obrácených, za Pawlem a Barnabášem: kteřjž mluwjce radili gim, aby trwali w milostj Božj.

W druhau pak sobotu téměř wšeccko město sešlo se k slyšenj slowa Božjho. Tedy židé widauce zástupy, naplněni gsau záwistj, a odporowali tomu, co bylo praweno od Pawla, rauhagjce se. Tedy stále a směle Pawel a Barnabáš prawili: *Wámť gest mělo neypraw mluweno býti slowo Božj, ale poněwadž ge zamjtáte, a za nehodné sebe saudjte wěčného žiwota*“: ay obracjme se k národům pohanským. Neboť nám tak přikázal Pán, řka: *„Položil gsem tebe za swětlo národům, aby byl gim k spasenj až do konce země.*“ A slyšjce to

pohané zradowali se, a welebili slowo Páně, a uwěřili, což gich koli bylo předzřjzeno k žiwotu wěčnému. I rozsjewalo se slowo Páně po wšj kragině. Tedy židé zbauřili ženy nábožné a poctiwé, a přednj měšťany, a wzbudili protiwenstwj proti Pawlowi a Barnabášowi: i wyhnali ge z končin swých.

A oni podlé rozkazu Páně wyraziwše prach z noh swých na ně, přišli do Ikonie, nynějšj Konich, genž k východu leželo. Učedlnjci pak naplňowali se radostj a Duchem swatým. (*Sk. ap. XIII.*)

Asi w tomto čase stalo se Pawlowi zgewenj, gehož on w 57—58. roce w *II. Kor. XII. 2—10* wypisuge.

Pawel se nawracuge do Antiochie [syrské.] (44—51.)

I stalo se w Ikonii, že wešli spolu do školy židowské a kázali Ewangelium, tak že uwěřilo Židů a Řeků weliké množstwj. Ale kterjž ze židů newěrnj a nepowolnj byli; ti zbauřili, a k hněwu popudili mysli pohanů proti bratrj m. I byli tu za dlauhý čas důwěrně sobě činjce w Pánu, kterýž swědectwj wydával slowu milosti swé, čině aby se dali diwowé a zázrakowé skrze ruce gegich. I rozdělilo se množstwj města: a někteřj byli se židy, a někteřj s apoštoly. A když se obořili na apoštoly i pohané i židé s knjžaty swými, aby ge zhaněli a kamenowali: oni srozuměwše tomu, utekli do měst Likaonitských, do Listry a do Derben, genž w kragi Antiochěne w Likaonii, gižně pod Ikonium ležely, a do wšj okolnj kraginy, ano až

do Galácie, gež s Licaonij mezila, gsau přišli, a tu kázali Ewangelium.

A mrž něgaký w Listře nemocný na nohy, sedáwal, chromý gsa hned ze žiwota matky swé, kterýž nikdy nechodil. Ten poslauchal Pawla mluwjeho. Kterýžto pohleděw naň, a wida žeby wjru měl, aby uzdrawen byl, řekl welikým hlasem: „*Postaw se přjmě na nohy swé.*“ I wzchopil se a chodil. Zástupowé pak widěwše co učinil Pawel, pozdwišli hlasu swého, likaonitsky řkauce: „*Bohowé učiněni podobnj lidem sestaupili k nám.*“ I nazwali Barnabáše Jupiterem, Pawla pak Merkurjem: nebo on byl wůdce slowa. Kněz také Jupitera modly té, kteráž byla před městem, přiwed býky s wěnci okolo rohů před bránu, s lidem chtěl oběti obětowati. Neboť welechrámy pohanské stály obyčegně před městem množstwj budow magjce i zahrad a hágů aneb i polj okolo sebe. Kněz Jupiterůw přiwedl býky s wěnci před bránu domowau, kdež apoštolé Barnabáš a Pawel přebýwali. To když oni uslyšeli, roztrhše sukně swé, wyběhli k zástupům, křičjce a řkauce: „*Muži! což to činjte? však i my smrtedlnj gsmě, podobnj wám lidé, kterjž zwěstugeme wám Ewangelium, abyste se obrátili od těchto marných bohů a model k Bohu prawému a živému, kterjž učinil nebe i zemí i moře i všecko, což w nich gest: kterýžto ač za předešlých wěků necháwal všech národů, aby chodili po cestách swých: a však zagisté nenechal sebe samého bez swědectwj, dobře čině,*

s nebe nám dávage deště a časy úrodné, naplňuje pokrmem a utěšenjm srdce naše.“ A to mluvje sotwa spokojil zástupy, aby gim neobětowali.

K tomu pak času přišli z Antiochie a Ikonie některj židé: a nawedše zástupy a kamenugjce Pawla, táhli geg přes město, domnjwagjce se, že umřel. A když geg obstaupili učedlnjci, wstana wšel do města a nazeytrj odešel s Barnabášem do Derben. A kázawše Ewangelium městu tomu, a naučiwše mnohé, nawrátili se do Listry, a do Ikonie, a do Antiochie Pisidické, potwruzugjce dušj učedlnjků, a napomjnjagjce gich, aby trwali u wjře, a prawjce: „*že musjme skrze mnohá sauženj wjiti do králowstwj Božjho.*“ A zřjdiwše gim staršj čili kněžj w gedné každé cjrkwí, a pomodliwše se s postem, poručili ge Pánu, w kteréhož uwěřili. A prošedše Pisidii, přišli do Pamfilie: a mluwiwše slowo Páně w Pergen, šli do Attalie, genž měla přjstaw na moři pamfilským: a odtud plawili se do Antiochie syrské, odkudž posláni a poručeni byli milosti Božj k djlu, kteréž wykonali. A když tam přišli, a shromáždili cjrkew, wyprawowali gim, gak weliké wěci Bůh s nimi učinil: a že otewřel národům pohanským dwěře wjry. I byli tu za dlauhý čas s učedlnjky. (*Sk. ap. XIV.*)

Až potud wyprawowané putowánj sw. Pawla a Barnabáše, genž gak se zdá asi 44. roku p. K. se započalo, trwalo snad dvě léta, an ze Seleucie se odebrawše po Cypru, Pamfilii, Likaonii a Galácii putowali. Gelikož wšak Lukáš hned o sněmu Jeru-

salémském řeč dalšj započjná, kterýž nade všecku pochybnost mezi 50—51 se slawil: tážeme se co as sw. Pawel od 46—51 konal? Na to, gak by se zdálo, sám w listu swém k Řjm. XV. 19. odpowjdá: „*Od Jerusaléma wúkol až k Illyrické zemi všecky ty kraginy naplnil gsem Ewangelium Kristowym.*“ Illyrie však za časů Pawlowých w sobě zawjrala: Thrácii, Macedonii, adriatské pobřežj, a kraginy, gež Alpy a Dunag zahražugj. W těchto tedy končinách apoštolowal sw. Pawel, až do času sněmu Jerusalémského, kterýž držen byl, aby se přjtrž učinila bludařům i bludům, gešto do křesťanstwj ze židowstwa wluzowati a trausiti se počjnali. Gelikož však, dle důměnj mého † býwalého pána profesora V. Reichla, muže to šlechetného a učeneho, gakož i giných čtenějšjch wykladačů pjsem swatých, w tomto mezičasj, asi 48—50, sw. Pawel swůg list ke Ğalatům gest sepsal: chceme dřjwe o něm pogednati, nežli k dalšjmu přistaupjme wyprawowánj.

List ke Ğalatům.

Ğalatowé, také Ğalořekowé, přebýwali w Přednj Asii, w Ğalácii. Ğalácia byla kragina úrodná, po swých obywateljch Ğalatech čili Celtech tak nazwaná, mezi Paflagonij, Pontem, Likaonij, Kapadocij, Frygij a Bithinij, prostjragjc se mezi řekama: Sangarios a Hálýs, oplýwagjc wybornými pastwiskami, žitem, olegem, gižným owocem.

W neystaršjch časech patřila Ğalácia k welké

Frigii, až se sem ve IV. stoletj před K. Celtové germanšty na tré ord poddělenj, totiž Trokmeowé, genž se východně na Hálysu usadili; Tektosagowé okolo Ankyry, a Tolistobojowé na západě okolo Pessinosa pod wůdcem Leonoriem a Lutariem přistěhowali. Někteřj zůstali owšem w Řecku, ale 20.000 gich přišlo do Přednj Asie, bywše od pergamenského krále Attala za řeku Sangarios 240 před K. zapuzeni do kraginy, po nich Galácia také Gallograecia nazwané. L. 189 před K. podmanili ge sobě Řjmané, ponechawše gim swobodné gich zřjzenj a řeč národnj. Roku 26 před K. učinil cjsař Augustus z Galácie řjmskau provincií.

Dle gegich zřjzenj aristokratského rozpadla každá orda na čtvero tetrarchij, gjž každé z nich tetrarcha, dikastes a stratofilax předstawen byl. Senát gegich záležel z 300 starostů, w geho rukau spočjwala moc zákonodárnj a sněmy swé držjwali w dubinách. Ze všech 12 tetrarchů w čas wálky gediný wůdce se woljwal. A wšak tato šlechtowláda brzy se proměnila w samowládu, když totiž tetrarchowé swau důstognost za dědičnau prohlásili, z nichžto Dejotáres neyprwněgšjm se učinil dědičným králem; leč gjž pod geho nástupcem Amyntau wládli Řjmané Galácij, učiniwše z nj řjmskau provincií a propréturu, ponechawše Galátským gakýž takýž stjň býwalé austawy. Galácia rozdělena byla na: Galácia prima s hlawnjm městem Ankyrau: a Galácia secunda aneb salutaris s hlawnjm městem Pessinos, w nichžto mnoho židů ob-

chod wedaucjch přebýwalo, mnohými wýhradami se honosjch.

Ač Ğalatowé řeckým gazykem rozprávěli: neopowrhali předce swým mateřským gazykem, a otcowským náboženstwjm, wedlé něhož neywyššj bohyně Agdistis: lidskými oběťmi ctíli, ač také za příkladem Frygůw bohyni Cyběle bez pocty ne-nechávali.

Zdá se, že byli Ğalatowé lidé dobromyslňj, učeliw j a prostj, neznawše asiatské wzdělanosti a uhlazení, ale také nepáchawše asiatské nepravosti aniž se potápěwše w gegj rozmařilosti.

Na wjru Kristowau byli samým sw. Pawlem obrázení (*Gal. I. 11*), genž k njm přišed welikau wljdnostj přigat byl od nich. (*Gal. IV. 14.*) Ğalatsj křesťané pocházeli, gako všickni Maloasiatsj, buď ze židů, buď z pohanů, w té však mjře a počtu, že poslednějšch o mnoho walnějšj počet se nacházel. Po odchodu Pawlowě wpljžili se do cirkwj Ğalatských židowšj učitelé na křestanstw obrázení, gešto takowau přjchylnostj k Zákonu Mogžjšowu lpěli, že geho gho i na křesťany z pohanstwa obrázení skládati se neostýchali, učiwše, že gen zachowáwánjm Zákona Mogžjšowa spasenj wěčného dogiti lze. Aby však domyslowé gegich snadnějšj měli průchod u Ğalatských, wystaupili gsau proti Pawlowi práwě na opak učejmu, dokládajce, žeť nenj prawým apoštolem Páně, leč toliko učedlnjkem apoštolským, kterýž gegich učenj wěrně a práwě nerozsějruge; že ostatnj apoštolé všickni

docela gímak smejšlegj a učj, čjmž mnoho Ğalatských tak daleko swedli, že se i obřezati dali, a zákona Mogžjšowa pilně gsau šetrili.

Dowěděw se o tom o všem sw. Pawel, hned tento list swau rukau wyhotowil na ten konec a cjl aby swau důstognost apoštolskau uhágil a utwrdil, a wšecky pochybnosti proti sobě vzniklé, gakoby učenj geho s ostatnjmi apoštoly se nesrownáwalo, až z korena wywrátil, a zachowáwanj Zákona M. všem křestanům za zbytečné, neužitečné, škodliwé ano i záhubné na oči postawil. Protož také obsah tohoto listu na tré částek rozpadá, a sice, na část

I. *Obhágnau* I a II — 14; w njžto swé důstogentwj apoštolské hágj, a wyprávuge gak učenj swé od žádného člowěka, leč od samého Krista Ježjše gest obdržel. Proto také mluwj zde o wěcech po geho zázračném obrácenj se zběhlých; o mjstech, w nichžto přebýwal, o cestách swých a swém učenj, což wše od ostatnjch apoštolů schwáleno a potvrzeno gest bylo.

II. *Dogmatickau* neboli wěroučnau II. 15. — IV. 1. 31. Zde wystupuge sw. Pawel proti těm, kdož obřzku a wůbec Zákon Mogžjšůw za potřebu našeho osprawedlněnj a spasenj wyhlašowali, a dokazuge zároveň, že práwě náboženstwjm Kristowým Zákon Mogžjšůw wyzdwižen gest, a sice:

1) smrtj Kristowau II. 15—21;

2) příkladem Ğalatských, kterjž nikoli zachowáwanjm Zákona Mogžjšowa, alebrž wěrau w Krista Ježjše dary Ducha swatého obdrželi III. 1—5;

3) příkladem Abrahamovým, geňž wěrau obdržel osprawedněnj a zasljenj. III. 6—29;

4) powahau Zákona Mogžjšowa, kterýž židům jakoby zpráwce a poručnjc dán byl, od něbož nás Kristus Pán oswobodil. IV. 1—7;

5) swým vlastnjm příkladem, geňž někdy tak welmi pro Zákon Mogžjšůw horlil. IV. 8—12; ginotagitelkau IV, 19—31 uwedenau, doljčuge přednost Nowého před Starým Zákonem.

III. *Mrawoučnau* posléze odwracuge Ğalaty od obržjky, od zachowáwanj obradů starozákonnjch, od swůdců a od zneužjwanj křestanské swobody; a zawjrá ponapomenutjm a poučenjm o lásce, o owoci Ducha, o trpěliwosti, zdjlnosti, a giných dobrých skutejch.

K prawdě se neywjce podobá, že sw. Pawel tento list ku Ğalatům po skončené prwnj cestě swé maloasiatské, kterauž asi 46—47. s Barnabášem wykonal, gest sepsal a zhotowil, a sice před Jerusalémským geště sněmem, L. P. 51. slaweným; neyspjše mezi 48—50 rokem, nedlauho tedy potom, když blahoděgné sjmě swatého učenj w Ğalácii gest rozsil.

Prwnj sněm apoštolský. Pawlowo apoštolowanj na Syrii a Cyllici. (L. P. 51.)

A w tom čase některj přišedše z Judstwa do Antiochie syrské, učili bratřj: „že *nebudaťeli se obřezowati podle obyčege Mogžjšowa, nemůžete spaseni býti.*“ A když různici nemalau Pawel

a Barnabáš měli s nimi, i zůstali na tom, aby Pawel a Barnabáš, a někteř ginj z nich, šli k apoštolům a staršjm do Jerusalema o tu otázku. Tedy oni gsauce wyprowozeni od Cjrkwe, šli skrze Fénicii a Samarii, wyprawugjce o obrácej narodůw: i způsobili radost welikau všem bratrjm. A když přišli do Jerusalema, přigati gsau od Cjrkwe, a od apoštolů, i staršjch, zvěstugjce jim, kteraké věci činil Bůh s nimi.

I powstali někteř ze sekty Farisegské, kteříž byli uwěřili, prawjce: že musegj obřezování býti, a že se jim také má přikázati, aby zachowávali Zákon Mogžjšůw. Tedy sešli se apoštolé a staršj, aby to rozvážili. A když mnohé vyhledáwanj toho bylo, powstaw Petr, řekl k nim: „*Muži bratrj! wy wjte, že od dáwných dnů mezi námi Bůh wywolil mne, aby skrze usta má slyšeli narodowé slovo Ewangelium, a uwěřili.*“ A ten, genž zná srdce, Bůh, swědectwj jim wydal, daw jim Ducha swatého, jako i nám, a neučinil žádného rozdjlů mezi námi a nimi, wěrau očišťuge srdce gegich. *Protož nynj proč pokaušjte Boha, wzkładagjce na hrdlo učednjků gho, kteréhož ani otcowé našj, ani my něsti gsme nemohli? Ale skrze milost Pána Ježše Krista wěřjme, že spaseni budeme, rovně jako i oni.*“

I mčelo všecko to množstwj: a poslauchali Barnabáše a Pawla wyprawugjcyjch, kteraké diwy a zázraky činil Bůh skrze ně mezi národy.

A když oni tak umkli, odpověděl Jakub, řka:

„*Muži bratři! slyšte mne.*“ Šimon teď wyprawo-
wal, kterak Bůh neyprwé popatřil na pohany, aby
z nich přigal lid a posvětil gménu swému. A s tjm
se srownáwagj i slowa prorocká, gakož psáno gest:
„*Potom se nawrátjm, a wzdělám zase stánek Da-
widů, kterýž byl klesl: a zbořeniny geho zase
wzdělám, a wyzdvihnu geg: aby i ginj lidé hle-
dali Pána, i všickni národowé, nad kterýmiž gest
wzywáno gméno mé, prawj Pán, genž činj tyto
wěci.*“ Známot gest Pánu od wéků djlo geho.
Protož gá tak saudjm, aby nebyli nepokogeni ti,
kterjž se z národů obracegj k Bohu, ale aby gim
psáno bylo, ať se zdržugj od poskwrn model,
a smilstwa, a toho, což gest udáweného, a od
krwe. Nebo Mogžjš od dáwnjch časů má po wšech
městech, kdožby geg kázal we školách, kdežto na
každau sobotu čjtán býwá.

Tehdy ljbito se apoštolům, i staršjm se wšj
cjrkwj, aby wywolili ze sebe muže, a poslali do
Antiochie s Pawlem a Barnabášem, Judu, kterýž
přjgmj měl Barsabas, a Sjlu, muže přednj mezi
bratřjmi, napsawše skrze ruce gegich toto:

„Apoštolé a staršj; všickni bratři, těm, kterjž gsau
w Antiochii, a w Syrii, a w Cylicii bratřjm, kte-
rjž gsau z národů, pozdrawenj wzkazugj. Poně-
wadž gsme slyšeli, že některj wyšedše od nás,
zkormautili wás slowy a řečmi swými, wywracu-
gje a matauce duše waše, gimž gsme toho ne-
peručili: i ljbito se nám w gedno shromážděným,
abychom wywolili muže některé, a poslali k wám,

s neymilegšjmi našimi bratrjmi, Barnabášem a Pawlem, lidmi, kterjž wydali duše své pro gméno Pána našeho Ježjše Krista. Protož poslali gsme Judu a Sjlu, kterjž i sami wám wyprawowati budou slowy tytéž věci. Widělo se zagisté Duchu Swatému, i nám, žádného wjce na wás břemene newzkládati, kromě těchto věcj potřebných: totiž, abyste se zdržowali od věcj obětowaných modlám, a od krwe, a od udáweného, a od smilstwa; od kterýchžto věcj budete-li se ostrjhati, dobře budete činiti. Měgte se dobře.“

Tedy oni propuštění gsauce, šli do Antiochie: a shromáždiwše množstw, dali jim list, kterýžto přečteš, radowali se z toho potěšenj gich. Judas pak a Sjlas, bywše i oni proroci, mnohau řečj těšili bratrj, a potwrzowali gich u wjře. A pobywše tu za některý čas, propuštění gsau od bratrj w pokogi zase k těm, kterjž ge byli poslali. Ale Sjlowi se widělo, aby zůstal w Antiochii: Judas pak sám odešel do Jerusaléma. Pawel pak a Barnabáš pobyli w Antiochii, učjce a kážjce s mnohými ginými slowo Páně.

Po několika dnech t. g. po negistém, možná i drahném čase řekl Pawel k Barnabášowi: *Wracujce se nawštívme zase bratrj naše po městech, w kterýchž gsme kázali slowo Páně, a přezwjme, kterak se maqj.* Tedy Barnabáš radil, aby pogali s sebau i Jana Marka, kterýž apoštoly tyto w městě Pergen, w kragině Pamfilské opustil, nawrátiw se do Jerusaléma, a w tomto čase

zase w Antiochii byl. Ale Pawel prosil, že Jan, kterýž přjmj měl Marek, kterýž byl odešel od nich z Pomílie, a nešel s nimi ku práci, nemá pogat býti. Neb horliwost Pawlowa byla přjčinau, že geg nechťel s sebau pogjti, láska však a showjwagicnost Barnabášowa připogila k sobě Marka, což obé gemu prospělo. Wjme, že tentýž Marek s apoštolem Pawlem roku 61 a 62 w Řjmě se nacházel, byw gemu ku pomoci i potěšenj (*Kol. IV, 11.*), a okolo 65 roku pjše opět Pawel (*II. Tim. IV. 11.*) aby Jana Marka, sebau pogal, genž mu gest užitečný k službě. I stala se neswornost mezi nimi, tak že po tuhém odporu se rozešli různu: a Barnabáš zagisté pogaw sebau Marka, plawil se do Cypru. Pawel pak zwoliw sobě Sjlu, odešel, poručen gsa milosti Božj od bratrj. I chodil po Syrii a Cylicii, potwrzuge Cjrkwj: přikazuge ostrjhati přikázanj Apoštolů a starsjch. (*XV. Sk. ap.*)

(Pokračovánj.)

4. Kteraká gest zbraň katolické cirkwe.

od

Wácl. Alex. Pohana,

Buděgowského biskupského notáře, a děkana w Poříčj nad Sázawau.

Diwotwornau že modlitba do sebe moc má, stwrzuge swaté pjsmo i každodennj zkušenost. *Mnohoť zagisté může modlitba spravedliwého ustawičnâ, dj sw. Apoštol Jakub (5, 16); a Spasitel náš Kristus Ježš wýslovně pronesl učedlnjkům swým: Amen prawjm wám, budeteli mji wjru gako gest zrno horčičné, a djte hoře této: Gdi odsud tam, i půgde, a nebudeť wám nic nemožného (Mat. 17 19.); to gest: Budeteli prawau důwěru k Bohu mji byť co zrno horčičné skrownau, ty neypodiwněgšj a neynesnadněgšj, a wšak toliko moci lidské nemožné wěci provedete. A w skutku! Mogžš se modlil, a Amalech i wogske geho potřjno (2. kr. Mogž. 17, 13 — 14.). Eliáš modlil se, i spadl oheň Hospodinů, a spálil obět zápalnau, pak zahubeno 450 proroků Baalowých na pomstu zmordowaných proroků Božjch. (3. kr. král. 18, 38. 40.)*

Modlitba prosby spolitě činěná gest wšak mocněgšj; začěž nám neomylná swowa Kristowa ručj: *Gestliže, dj on, dwa z wás swolili se na zemi o wšelikau wěc dobrau, za kterauž by koli prosili, stanet se gim od Otce mého, kterýž w nebesjch gest; nebo kde gsau dwa neb třj shromáž-*

děni we gměnu mém, tuť sem gá u prostřed nich.
(Mat. 18, 19—20.) Ukrutný Holofernes oblehl Bethulii, a osadiw strážnými studnice, mořil žjžnj lid Božj. Zbožná Judita a všickni Bethulštj oblekše se w žjni, a posypawše popelem hlawy swé, rozprostřeli se před Pánem, a společným pláčem i kwjlenjm gednomyslně prosby swé wyléwali před njm; i slitowaw se Hospodin, wydal hlavu nepřjtele w ruce ženštiny slabé (Jud.). — Heródes gaw Petra, wsa-dil do žaláře, wydaw geg čtyrem čtwtjnjkům žoldněřů k ostřjhánj, chtěge po welikonoci wywesti geg lidu. Pokudž byl Petr uwězněn, dála se bez přestánj od Cjrkwe za něg modlitba k Bohu. A když geg giž wywesti měl Heródes, poslal Pán Angela swého, a wytrhl ho z ruky Heródesowy, a ze všeho očekáwánj lidu židowského (Sk. Apoštol. 2, 4 — 11.).

Neywětšj ale moc a požehnánj gewj prosebnj modlenj, spolitě konané, za obrácenj hřjšnjků a ginowěrců, pakli gen ze srdce upřjmného, čistého a láskau pro spásu bližnjho a oslawu gměna Páně neyswětěgšjho planaucjho co wonné kadidlo wstupuge k trůnu nebes Slitownjka. Za tauže přjčinau modlj se Cjrkew swatá katolická nepřetrženě za obrácenj hřjšnjků a blaudicjch synů, lůnu swému mateřskému aukladně odcizených; zwlášťe na weliký pátek, láskau Kristowau gsauc opogena, mateřskými lokty duchowně gich obgjmá, a za ně k obecnému Otci lásky modlitby wraucj wzhůru w swaté žádosti odesjlá, aby ge všecky Kristo-

wau swornostj a gednotau oblažiti, a k gednomu stádu, k gednomu i pastýři milostiwě připogiti ráčil. K takowéto modlitbě nabjzj nás sw. Apoštol Pawel: *Prosím pak předewšjm, dj on, aby činěny býwaly k Bohu prosby, modlitby, žádosti, djků činěnj za wšecky lidi, nebo to dobré gest a wzácné před Spasitelem našjm Bohem, kterýž chce, aby wšickni lidé spaseni byli, a ku poznánj prawdy přišli (1. Tim. 2, 1 — 4.).* Sw. Jakub wyznačil duchownj prospěch dotčené modlitby takto: *Máte wěděti, že ten, kdožby odwrátil hřjšnjka od bludu cesty geho, wyswobodj duši geho od smrti, a přikryge množstwj hřjchů. (5, 20.)* Z cjrkewnjch děgepisů nám známo, že za Auğustina, bludem Manicheyským nadchnutého, dála se spolitá modlitba w Cjrkwi Bohu; a hle! milost Duchu Sw. geg ze snu probudila klamného; on procjtna a wida wjr záwodnj zmatenosti swé, uděsil se tůně přenešťastné, a wywázna z bludu swého, co syn ztracený w slzách plynaucj nawrátíl se w pokoře a w kagicnosti w lůno Cjrkwe Božj. Nikdyby Cjrkew sw. neměla Auğustina, a w něm učitele weleslawného a obhágece neyhorliwěgšjho, kdyby zaň wraucj modlitby nebyla konala k Bohu.

Modlitba gest neysilněgšj mağnet, milost Božj co železo zázračně k sobě táhnaucj. Gest kljč zlatý k pokladu nebes. Gest pawéza hrůzožasná, o niž i neyostřegšj bludu střely k vlastnj záhubě střelce se odrážegj. Gest wjtězný meč Cjrkwe katolické, před gehožto ostřjm protiwnjci gegj blednau.

Prawdu tuto osvědčujj sauwěké udalosti: Kdož medle s hrúzau newzpomene na swětoborné pozdwiženj Francauzské? Pod zámyslem swobody smyšlené třeštenci trůn zbořiwše poswátňj, proliň králowskau krew bezwinnau, národnj zrušiwše práwa, zhanobili newinnost, metali křjže s božnic Hospodinowých, zarižili oltáře, Cjrkew, kněz a ctnost byly z národu wylaučeny. Pošetilci pustili uzdu všem wášnjm a náruživostem, a u wzteklosti předčili i tigry ukrutné, tak že sta' tisjců rukau branných nebylo s to skrotiti diwosti gegich. Kamž však mečem a děly se proklestiti nemohla moc lidská, tam modlitbau prorazila Cjrkew katolická. Tehděgšj neznabohowé opět klanj se Ukřižowanému, twrdošjgnj odpadlci wracegj se k wjře otců swých, a k rozšjřenj Cjrkwe katolické po celém swěta oboru přemnoho se nakládá. Ústawy nábožné podporuge národ, duchownjm osobám swěřuge se k wychowánj mládež, posluha nemocných a kázeň wěznůw; slowem nowý zas žiwot křesťanský usjdil se po řjši Francauzské.

Gak důstogné teprwa diwadlo stawj Anglicko po třech stech letech starému swětu! Anglicko to, kdež mnoho krwe mučednické wylito, katoljci na slowo wzatj pro wjru se mučili, žiwoty za žiwa gim se páraly, wnitřnosti w oheň metaly, a těla gegich dosti zobawená konečně se čtwrtila. Hned roku 1533. zazuřilo tam protiwenstwj Cjrkwi katolické za vlády Gindřicha VIII., gemuž totižto papežská stolice dowolenj k manželstwj s Annau

Boleynau, dvořankau, za žiwobyťj Kateřiny, prawě choti králowy, byla odepřiti musela; gakowěž wšak za panowánj Alžběty dcery, a Jakuba I. wňuka geho neywyššjho stupně ukrutnosti dosáhlo. Kláštery se ku prospěchu králowské komory a wyššjch úřednjků rušily, chrámy laupily, oltáře bořili, katolické kněžstwo buď s ztrátou wšeho gměnj ze země wypowězeno, buď nuceno odřjci se náboženstwj swého. Slaužil-li kněz mši swatau, byl 120 libr. šterlingů, kdo gi slyšel, 60 libr. šterl. pokutowán. Nawrátil-li se kněz katolický přes moře do vlasti swé, a we třech dnech neodřekl-li se wjry swé, aneb přigal-li protestant wjru katolickau, byl smrtj potrestán. Katoljk po celý měsje k službám protestantským cirkwe anglikánské nedostawiw se, podléhal pokutě 20 libr. šterl., nemage čjm platiť, byl uwězněn. Pokuty takowé wynášely ročně na 3250. libr. šterl. Katoljk byl sprostěn práwa i wšech wýhod měšťanských, a za neschopného uznán úřady a poručenstwj zastáwati, smlauwu s někým učiniti, práwně se hágiti, kupowati statky atd. Djkám pod trestem bráněno katolickému náboženstwju se učiti; rodičowé wyprawiwše ge do ciziny na ewičenau, negen k pokutě 100 libr. šterl. se odsaudili, nýbrž i djtky zbaweny byly wšeho dědictwju i wýhod měšťanských na budauej časy. Stalo-li se katolické djtě protestantem, nabylo tjm samým neobmezeného práwa k dědictwju wšj mohowitosti roditelů swých. Časem w domech katolických přehledáwáno a drancowáno: dopaden-li tam kněz, neb

nalezeny-li kat. knihy, kříže, raucha kněžská atd., přehrozně s držitely naloženo, statky gegieh na neyblížšj protestantské přjbužné přenešeny, oni pak i s rodinau swau bez milosti z vlastnjch sjdel swých byli zapuzeni.²⁷

Pod garmem otrockým owšem mjrnějšjm úpěli katoljci w Anglicku až do časů nowějšjch. Tu *Spencer* a *Philips* zařjdili s prospěchem požehnaným nábožnau gednotu we Francauzsku a Anglicku, genž by wýhradně za obrácenj Anglicka pospolu horliwě se modlila.²⁸ Francauzsko pak na modlitbách s žiwau důwěrau w Boha trwalo stále, a hle! duch Paně prowanul Anglicko, Cjrkew swatá apoštolská, posud tam utlačená, dýchalá hned wolněgi, synowé gegj statnějšj wytasili se silau ohromnau k docjlenj starobylé swobody, a práw dědičnjch weledrahé choti Kristowy. Rokowali zmužile pro sláwu gegj; až konečně roku 1829., odolawše zbrani nepřátelské udatnostj wýtěčnau, šťastného wjtězstwj a úplné swobody gj dobyli.

Teď wše w Cjrkwi katolické, co přjroda w podletj po zimě bauřliwé wywinowalo žiwot nowý. Máti milostiwá shromáždila djtky milené, kochagjc se w nich, celugjc ge srdečně, a wzbuzugjc ku ctnosti, gak slušj na swaté. Starý rád zas uweden, služba Božj s hlučnau sláwau koná se, biskupstwj, kněž-

²⁷ *William Kobetts Geschichte der protestantischen Reform in England und Irland.*

²⁸ *Wiz Sion, eine Stimme in der Kirche für unsere Zeit. Jg. 1842. S. 1026.*

stwo, řehole pohlawj obého množj se, a chudým Ewangelium se zwěstuge. An tak welebně máti swatá, Cjrkew katolická, si započala, prawili staupenci anglikánské cjrkwě: Pogďme a wizme, zdali to máti ta, kteráž nám zplodila *Augüstina a Tomáše Kanterburského*; zda to učenj, gakowé mužowé tito swatj hlásali nábožným předkům našim? Uzřewše máti chudičkau, gak laskawě swých chudých pěstuge djtek, s gakau opatrnostj a péčj ge učj cestě Páně, a s njmi srdce i gměnj dělj, zwolali radostně: Totě ta welebná máti prwotnjho wěku, ze skutků, co strom z owoce poznali gsme gi; a wrhli se w náruč gegj mateřskau. Krok taký pozorna učinil gak třjdu wznešenau, tak i hluboce učených na Cjrkew katolickau. Uniwersita Oxfordská, genž srdce gest cjrkwě anglikánské, gehožto každé srdečnice hnutj i ney-wzdálenějšj členowé cjtj, oddala se na čtenj a skaumánj sw. Otců, a zásad wjry katolické. A ai! po pilném zpytowánj wyznali neyučenějšj bohoslowj professori Oxfordštj *Dr. Pusey* a *Dr. Newman*,²⁹ že Cjrkew katolická na sněmu Tridentském shromážděná w žádný blud neuběhla, a že učenj gegj o ney-wyššj moci papežské, o tradici, o wzywánj Swatých, o očistci a t. d. sgednocenj s cjrkwj anglikánskau překážky neklade žádné. Ano *Dr. Newman* wše odwolal weřegně, cožkoli posud z newědomosti proť Cjrkwi katolické učil a tiskem wydal byl. Takowěto katolické smeyšlenj a weřegně wyznánj doktorů Oxfordských zatřáslo mocj elektrickau

²⁹ W pagednánj swém čjslo 90.

weškerým Anglickem, a způsobilo, že mnozj učenj a wznešenj audowé uniwersit w Oxfordu a Cambridge *W. Sibthorp, Renouf, Dr. Wackerbarth* a ginj, bohoslowci *Spencer, Biden, B. Smith*; též i wysoká šlechta, gako: *Lord a Lady Holland, Lady Clare, Miss Gladstone, Miss Anna Mathiew*, dwořanka *Young*, parlamentnj člen *S. Murray* a t. d. w blahoklidné luno Cjrkwe katolické se nawrátili. *Limerik Reporter* roztrausil od 4. Prosince 1841. zpráwy, že drahně anglikánského duchowenstwa w kollegich *Lancashirr, Cheshirr a Stafordshirr* k přigetj wjry katolické se cwičj. Berlinské wšeobecné cjrkewnj nowiny od 14. Řjgna 1841. narážegj, že Puseyité přes Oxford k Řjmu cestu prostrannau klestj; ano wyslédiwše komnaty bohoslowců Oxfordských, dokládagj, že mnozj z nich každý čtwtrek za obrácenj Cjrkwe anglikánské tagně se modlj. Wšeobecné naše nowiny ze Žalanu od 2. Dubna 1841 podaly ku weřegnosti, že *Dr. Pusey* s gehu přjzniwci, auhrnkem 800 členů, k wydáwanj spisů anglikánských rázu katolického w gednotu wešel. *British Ceitic* gistj, že duch gakési náboženské nespokogenosti cjrkwí anglikánské brozj, a že gj takéž w nynějšjm stawu se déle udržeti nelze, nýbrž, buď že staré stopy se přidržeti, aneb náboženským změnám nowějšjm podati se musj. Neydůstognějšj p. biskup z Mellipotamos *Dr. Mikuláš Wieseman* popisugee we swém ljstku katolickému hraběti *Shrewsbury* nynějšj zmatky a neswory w cjrkwí anglikánské, dowozuge z mnoha

pramenů, že rány gegj pauze smjr s Cjrkwj katolickau uléčiti může. Protestantů anglických se také walně ku katolické Cjrkwi hrne gak we vlasti samé, tak též i w zemjch cizjch. Gediný kněz katolický na ostrowě Maltském we třech měsječh zjskal 60 ginowěrců, nazwjce anglických wogjnů, Cjrkwi swé. We *Washingtonu* vlastnj sestra panugjeho présidenta spogených obcj Amerikanských *Miss Tyler* stala se roku minulého katolickau. An Cjrkew katolická w krátkém čase w Anglicku a Skotsku dle *Catholic Direktory* b. r. giž 573 chrámů, 9 Collegj, 26 klášterů, 8 biskupů, a wúbec 734 kněžj čjtá, a četně se množj, nediwj m se, že nynějšj anglikánský biskup Londýnský w rozpacjch nemalých w chrámu Páně sw. Pawla duchowenstwo swé řečj důraznau auzkostliwě k čilému zabráněnj zmahagjeho se katolictwa nabjzel, na neydůstognějšjho p. biskupa *Wiesemana* poukazuje: „Což newidjte, že *Dr. Wieseman* na prahu stoge, welewjdně zowe a wjtá každého do Cjrkwe swé.“³⁰ Slowútný *O'Connell* tušj gešte pontifikálnj mši swatau slyšeti we *Westmünsterském* opatském chrámu Páně!

Takowýto spasitedlný účinek spolité modlitby Francauzska za obrácenj Anglicka způsobil po celé řjši německé powyk hodný. Mnoho bylo posud o zaraženj politické gednoty w německu pogednáwáno, by w čas wálky weškerá řjše byla srdce gedno, duše gedna; což nikoli se nedocjlj, leč nebudeli řjše celá takéž wyznawati wjru gen gednu.

³⁰ *Sion* r. 1842. str. 1290.

Ó! kteraká nepřátelská sjla by se napotom odvá-
žila w pole táhnauti proti sgednocené moci ně-
mecka. Nenj mne tagno, že gak katolická, tak i ne-
katolická strana negednau se o sgednocenj u wjře
pokusila, wšak wždy bez prospěchu, gešto tato
nechtěla, onano pak nemohla od zásad swých upu-
stiti ničehož. Proto nynj z mnoha kragin řjše
německé: z Pruska, Württembergaska, Bádenska,
Šweycarska, Falcka, Slezka, Morawy a t. d. po-
zdwišlo duchowenstwo hlasů swých k spolité modlitbě
za obrácenj ginowěrců wůbec, zwlášť pak ně-
mecka, aby seč lidé nebyli, Božské milosrdenstw,
uskutečnilo. Giž gak weřejnj listowé oznamuj³¹
započalo welebné kněžstwo po řjši německé, owšem
po různu gen, swau zwláštjn pobožnost tuto; ney-
důstognějšj p. biskup Freiburgský také giž schwáčil
modlenj spolité za obrácenj Lutherowých a Kalwjno-
wých staupenců we swé diécesi; a w hořejšjm Falcku
k rozmnoženj dotčené pobožnosti na 3000 wýtisků
gichž i do Čech mnoho se dostalo, tiskem wydáno.

Gednota neb bratrstwo pospolného modlenj za
obrácenj ginowěrců po řjši německé nenese posud
wlastnj a určitý názew swůg. Nawrhuj mnozj,
aby neyswětějšjmu gménu Ježjs a Marie, ginj
sw. Bonifacowi, německa apoštolu, se zaswětilo.
Prawidla tohoto nábožného sboru posud negsau
řádě sestawena; nazwjce se kněžstwo usneslo po-
čátkem každého měsjece na týž úmysl neydražšj

³¹ *Badner kath. Kirchenzeitung; Sonntagsblatt der Augsburger Post-
zeitung; Zeitschrift Sion.*

obět mše sw. za zrušenj kacjřstwa a newěry Otei nebeskému přináseti; po nj cjrkewnj modlitbu: *Omni-potens sempiternae Deus, qui salvos omnes et neminem vis perire: respice ad animas diabolica fraude deceptas, ut omni haeretica pravitate deposita, errantium corda resipiscant, et ad veritatis tuae redeant unitatem. Per Dominum.;** a ke cti matky Páně, důvěřugjce se w mocnau přjmluwu gegj, žaltář a Zdráwas králowno: laici pak na tenže důmysl negen každoměsjčně mši sw. slyšetí, nýbrž i růženec a Zdráwas králowno se pomodliti, pokudž by Řjm bratrstwo to nepotwrdil a zwláštnj prawidla sám neustanowil.

Ó kězby spolitj hlasowé nábožných katoljků brzy prolomili oblohu nebes, že z oltářů nowozákonného kněžstwa kadidlo wonné wstoupilo k trůnu Pána zástupů, Rodička Božj, o njž w duchu prorockém pége w hodinkách Cjrkew swatá: *Gaude Maria virgo, cunctas haereses sola interemisti in universo mundo*, za bratry naše Cjrkwi odcizené, i za ty, gimž slunce sw. Ewangelium posud newzešlo, spolu orodo-wala, bychom gako Fiauncauzko w Anglicku, po řjši německé zjragjce zdar požehnaný proseb swých prostosrdečných, welebili dobrotu a moc Boha wěčného.

Gakkoli katolické kněžstwo giž mocj úřadu swého uswědoměno gest, se wůbec modliti: aby Bůh Cjrkew swau a králowstwj swých milostj rozšjřil a upewnil, kacjřstwj, blud a newěru zkazil, hřjšnjkj k skraušnému pohnul pokánj, a tak wšickni

* Z cjrkewnjch modliteb na Wolký Pátek.

lidé ku poznánj prawdy přisedše, welebili gméno Páně: předceť Cjrkew sw. schwaluge za gisté obce neb osoby zwlašť se modliti, gelikož prosba taká, gak zkušenost nás poučila, mocněgi působj. Nábožný hrabě *La Ferronais*, bywalý francauzský ministeriálnj président, chystage se práwě na cestu věčnosti, poručil geště, na uctiwau žádost swobodného pána *Téodora z Buisserie*, zetě francauzského finančnjho ministra *Humana*, důwěrnau modlitbau Pánu Ježjšij a mocné přjmluwě Rodičky gehu mladého a bohatého welkoobchodnjka, Israelitu *Alfonse Ratisbonne* ze Strasburgu, by ho swrchowané Božj milosrdenstwj swětlelem prawdy oswjiti, a w kaupeli křtu swatého znowu zrozeného w prawý owčinec nebes Paštýře neymilostiwěgi powolati ráčilo. Hrabě se pomodlil, a giž druhý den po úmrť gehu w měsijci Lednu 1842. *Alfons Ratisbonne*, prw auhlawnj nepřjtel křesťanstwa, w Řjmském chrámu Páně *San Andrea delle Frate* w kapli sw. Rafaele, kde se gemu Matka Páně zázračně zgewila, kleče a slzy proléwage, křtu swatého taužebně žádá.³²

Nenjť zapotřebj welebných pánu bratrů tauto zpráwau k modlitbě za obrácenj ginowěrců po řjši německé porůznu bytugjcich nabjzeti, to stogj w prawomocnosti neywyššjho cjrkewnjho řjzenj; modlitby, *collekty* nazwané, k tomu čeljcj, gsau každému katolickému knězi w missale při ruce, byť ge w den cjrkewnj *semiduplex* nazwaný, obral: poukazuge ale, gak se cjrkwí swaté sem tam trpké násilj

³² Wiz: *Zeitschrift Sion* 1842. S. 297.

činj; gen připomenauti chci, že gest cjrkwí swaté takowé zbraně třeba, zbraně, která vždy gestě wjtěžnost swau osvědčila.

Tasiž tedy cjrkwew Božj tento wjtěžný meč swúg, a porážeg gjm protiwnjků swých. Mohutnost swau nikdý w zbrani břitké, nýbrž w zbrani modlitby pokládá, a w trpěliwosti, w pomoci Swatých, a w zasljbenj Kristowu; kde moc ta spogena, a bog se wede we gménu Páně, tam wjtěžstwj gisté gest. *Michael a Angelé gehu bogowali s drakem, a drak ten weliký, i angelé gehu s njm swrzení gsau, a oni swjtěžili nad njm pro krew Beránka a pro slowo swědectwj swého (Zgew. sw. Jana 12, 7 — 11.)* Kdo Cjrkwew Páně utiskuge, ten dle slow Kristowých wálěj proti Bohu: *Kdo wámi pohrdá, mnau pohrdá, kdož pak mnau pohrdá, pohrdá tjm, kdož mne poslal. (Luk. 10, 16.)* Chopjli se tedy Cjrkwew sw. k obraně swé zbraně duchownj, nenj to zápas lidský, nýbrž bog Božj; a kdož medle se odwážj proti Bohu k útoku hnáti? Když dobude wjtěžstwj proti neysilněgšjmu oděnci, genž smrti i peklu wyrwal kořist dáwnowěkau? I powstal Gamaliel w radě, a řekl: *Muži Israelštj! pilně se rozmyslte při těchto lidech, co máte činiti. Gestližet gest z lidj rada tato, aneb djlo toto, rozprchneť se: pakli z Boha gest, nebudete moci toho rušiti (Sk. Apošt. 5, 35 — 39.)*

Mogžjś wracuge se s hory Sinai, a uzřew, gaktě mnozj z synů Izraelských odstaupiwše od Hospodina Boha swého, zlatému teleti klanj se, w hor-

liwosti prowolal. *Gestli kdo Hospodinů: připog se ke mně. A dokládá pjsmo: I shromáždili se k němu všickni synowé Léwj (2. kr. Mogž. 32, 26.)* Tak i Cjrkew sw. uzřewši ohawnost zpuštěnj, ana děge se na mjstě swatém, k swým wěrným synům přimlauwá: *Gestli kdo Hospodinů, připog se k mně. Ó, my všickni synowé Léwj, připogme se k nj, a podporugme gi w důležitosti swato-swaté hlasy swými, s nebešťany k bogi pro oslawu Beránka Božjho spogeni gsauce. Gestli že kněžj za času Josue zwukem trub sřjtili ohražené město Jericho, tjm smělěgi důwěřugi se. w moc Neywyššjho, přjmluwu Rodičky Božj, swatých Patronů a ochranu sw. Angelů strážných, že spolité wolánj naše prolomj oblohu nebes. Hospodin pospjšj a zničj djlo lidské, a wytrhne lid swůg z rukau nepřátel gegich. Ó radug se, milená choti Páně, naděge twá nezklamala tě nikdy! Berlu moci twé wypustjť Hospodin ze Sionu: panug u prostřed nepřátel swých. Pán po prawici twé potře w den hněwu swého krále. (Žalm 109, 2. 5.)* I uzřel Josue na poli města Jericha muže, an stogj proti němu drže meč dobytý; i přistaupil Jozue, táže se ho: *Gsili náš, čili nepřátelů? Kterýžto odpověděl: Nikoli, ale gsem knjže wogska Hospodinowa, a nynj přicházjm wám na pomoc. (Joz. 5, 13 — 14.)* Gistě přigde Angel strážný, a pomůže nám.

Modlitba bratrská neb spolitá zvláště od kněžstwa katolického za obrácenj ginowěrců konaná nemůže žádnému býti urážkau, gešto sám Kristus

prawil: *Žádný nemůže přijti ke mně, jedině leč Otec, kterýž mne poslal, přitáhne ho. (Jan 6, 44.)*; aby však Otec nebeský někoho k poznánj wjry přitáhl, gestit potřebj k modlitbě se utjkati. K spolité modlitbě nabjzj nás sw. Jakub rkaucj: *Modlte se za sebe wespolek, abyste spaseni byli (5, 16)*; a sw. Pawel dokládá: *Aby nebyla roztržitost w těle, ale aby audowé gedni o druhé wespolek pečowali (1. Kor. 12, 25.)*

Kdož nám tehdy smj zabrániti w čas důležitý této zbraně duchownj se chopiti? Pakliby předce kdos nepowolaný nám bránil, odbudu ho s odpowědj swato-apóstolskau: *Sudte, gestli to sprawedliwé před obljčegem Božjm, abychom wás wjce poslauchali, než Boha? (Sk. Apošt. 4, 19.)*

Modlitbau spolitau gewjme takéž k ginowěrcům lásku bratrskau, gelikož Boha prosjme, aby ge swětlem swým k poznánj prawdy a na cestu prawokřesťanskau, mimo kterauž nenj spasenj, skrze neskončené milosrdenstwj swé, přiwěsti ráčil. Dj-li, že swětlem Božjm wedeni giž kráčj cestau prawdy, o čemž pochybugi dokonce: odpowjm gim, že na ten způsob modlitba naše gim bude neškodná, gešto Bůh, prosjli kdo o wěc zlau, geg bez toho oslyšj; a nám mjněnj naše dobré a newinné ze srdce horaucjho o spásu bratrů odrodilých plynaucej w den odplaty předce za zásluhu přičte. Tautěž modlitbau i w nás duch prawo-cjrkewnj se zotawj, hlubšj wjry kořeny pustj, a vydá owoce nebe-rodnějšj.

Modlitba spolitá prospěge takéž bratřjm našim

katolickým pro wjru swau protiwenstwj nesaucjm, an došedše zpráwy o modlitbě našj, negen u wjře geště wjce se upewnj, nýbrž w naděgi brzké pomoci i we swých modlitbách se wraucnějšjmi stannau, anto w bratrstwu silau členů wšech, sjla i gednotných členů roste.

Nuže tedy, ke cti a chwále neyswětějšj Trogice Božj, ku poctě blahoslawené Panny Marie, Swatých a Swětic nebes, k zwelebenj neyswětějšjho gména a králowstwj Ježjšowa, a ku spáse wšech se bogjcejch Hospodina, usgednotiž nás milost Ducha swatého k pobožnosti této bratrské, a wyleg na nás, i na ty, za něž se modliti budeme, nebeské požehnánj; aby protřewše zraky swé k swětlu gednému, s námi byli gedno, by nás wšecy pastýř pásl geden, gedna matka kogila nás, a geden hostil i blažil owčinec!

6. Saustawa Učenj Ježjše Krista u sw. Matauše a Lukáše obsaženého.

od

Dra. Jana Kőrnera,

profes. bibl. stud. n. Z., a Rektora biskupského semináře w Buděgowicjch.

§. 6. O času w kterémž Ewangellium od apoštola Matauše sepsáno bylo.

Dle swědectwj Irenéa w §. 1. uwedeného, bylo toto Ewangellium sepsáno, když Petr a Pawel na wzdělánj cjrkwě Řjmské pracowali, co asi mezi rokem Páně 62—65. se stalo. S tjm se srownává, co ku konci §. 5. z Eusebia uwedeno bylo.

S tímto dwognásobným svědectwjm, kteréž sepsánj tohoto Ewangelium, do času židovské wogny kladau, srownáwagj se gednotliwé w tomto Ewangelium obsažené průpowědi, okazugcej, že od některých přjběhů w tomto Ewangelium wyprawowaných mnoho let bylo minulo.

W kapitole 27, 8. o poli, kteréž za penjeze od Jidaše w chrámě powržené bylo kaupeno, wyprawuge, že nazwáno gest: Pole krwe, až do dnešnjho dne.

W kapitole 28, 5. o wogácjch, kterjž byli u hrobu Ježšowa, prawj: „*Oni wzawše penjeze, učinili gakž naučení byli, i rozhlášeno gest slowo to u Židů až do dnešnjho dne.*“ Propowjodka až do dnešnjho dne užjwá se obyčegně o delšj lhůtě, času, gako gest geden wěk, to gest, třidcet nebo čtyřidcet let.

W též kapitole 27, 15. prawj se: „*Měl pak obyčeg wládař w swátek propustiti lidu wězně gednoho, kteréhož by chtěli.*“ Mluwjť tedy o tomto zwyku gako minulém, ne ale až posawáde panugcjm. Dle toho zdá se, že psáno toto w ten čas, když prwnj zbauřenj židů proti Řjmanům powstalo, w Jerusalémě tedy žádného Řjmského wládaře nebylo, a tudy tento starý obyčeg, propustiti wězně se neprowozowal wjce.

§. 7. Matauř Ewangelium swé odhodlal Palestýnským křestanům.

Zřegmě o tom swědčj Origenes, Eusebius, wiz
§. 1.

S tjmto swědectwjm srownáwá se celá zpořádanost téhož Ewangelium.°

1) Při gménech kragin, mjst, měst, řek, vládařů nepřidává žádného wyswěllenj, gakož se nacházj w Lukáši, což patrným důkazem, že známost všech těch wěcj swým čtenářům přičjtal. 2, 1. 14. 18. 3, 1. 13.

2) Popis rodu Ježjšowa w kap. 1. časté odwoláwánj se na proroctwj w Ježjši splněné, křesťanům genom z židowstwa, w starém zákoně dobře zběhlým, zagjmawé a důležité bylo.

3) Též platj o kapitolách 5. 6. a 23., kdež Matauš křiwé wyklady zákonů mrawnjch, hanebné a marné pohnůtky k almužně, modlitbě a postu, konečně weškeré pokrytstwj Fariseů neyžiwnějšjmi barwami před oči stawj.

4) Důwodowé, kterýmiž se twrdj, že toto Ewangelium w nářečj hebreyském sepsáno gest, okazuj též na čtenáře gazyka hebreyského zkušené, tedy na Palestínské.

Tito pak čtenářowé Palestínštj gsau gediné křesťané, od kterýchž odděluje newěřejj židy 28, 15. A oni wzawše penjeze, učinili, gakž naučení byli, a rozhlášeno gest slowo to u židů až do dnešnjho dne.

Prawdiwost této zásady, dle kteréž toto Ewangelium křesťanům genom odhodláno gest, patrněgi wyswjtati bude z předloženého záměru téhož Ewangelium, kterýž wěřejm přjhodný byl, pro newěřejj ale giné zpořádanosti požadowal.

§. 8. Případnost w Palestině státnj a cirkewnj, gakožto přjčina téhož Ewangelium?

Otázka, zdali Ježjš prawým Messiášem, byla a gest na wěky neydůležitějšj. Wrch wšech wýpowědj prorockých, wrch wšeho očekáwanj každého Israelity byl Messiáš. Pro splněnau naděgi slibu, kterýž se stal od Boha k otcům našjm, stogjm zde saudu tomu podroben, kteréhož dwanáctero pokolenj naše, slaužjce Bohu dnem i nocj, dogjtj daufá, — pro tuto naděgi tedy obžalowán gsem — prawil Pawel, zastáwage se před Aǧripau a Festem. (*Sk. apošt. 26, 6, 7.*)

Otázka tedy, zdali Ježjš tjm gest, kterýž od Boha skrze wšecjky proroky přisljben, a od wšech nábožných Israelitů očekáwan byl, wšem Israelitům neydůležitějšj byla. — Od rozhodnutj této otázky záwisela zpořádanost, gak smeyšlenj tak gednánj a protož wezdegšj i budaucj blaženost. Kterjkoliw poznali w něm Syna Božjho, kterémuž weškerá moc na nebi a na zemi dána gest, přigali učenj geho, gakožto cestu prawdy k žiwotu wěčnému, patřili na geho smrt na křjži, gakožto na obět za hřjchy celého swěta, kteraužto smrtj wšecjky oběti starého zákona, gakožto paucz stjnowé a předznámky oběti Ježjšowy neplatné se staly. Čtli gméno geho gako takowé, kterémuž se každé koleno klaněti má. — Naproti tomu, kterjžto geg gakožto Messiáše od nebeského Otce poslaného nepoznali, nazýwali geg rauhačem proti Bohu a Mog-

žjší, vyhlašovali zázraky geho za skutky ďábla a podvodu, geho smrt na kříži za pokutu zaslouženau pokládali, a apoštoly za hlasatele klamu a podvodu vyhlašovali.

§. 9. Strasti prwnjch křesťanů od cjrkwe židowské.

Ačkoliw cjrkew Ježjšowa po geho slawném na nebe wstaupenj mocně gako semeno horčičné rostla, byl předce počet newěřjčjch i wěšj, i mocněšj, a protož dokawád Jerusaléma a chrámu tamněšjho stálo, ustawičně trwalo wálčenj ze strany newěřjčjch proti wěřjčjm.

Zázračným, a s náramným zwukem, gako wáljčjho se wětru prudkého spogeným sestaupenjm Ducha Swatého na apoštoly w Jerusalémě shromážděné a neohroženým apoštola Petra kázanjm o Ježjši zázraky oslaweném, dle Božj rady ukřjžowaném, dle pjsma z mrtwých wzkrjšeném, na prawici Božj sedjčjm, a Ducha Swatého nynj sesjlagjčjm, stalo se: že z lidu pro onen zwuk k témuž domu se hrnaučjmu hned prwnjho dne tři tisjce pokřtěni byli.

Zázračným uzdrawenjm od narozenj chromého, genž u dwěřj chrámowých sedáwal, zrost počet wěřjčjch na pět tisjce.

Dalšjm konánjm zázraků rozmáhalo se množstwj wěřjčjch Páně, tak že i na ulice wynášeli nemocné a kladli na ložčjch a na nosidlách, aby, když by šel Petr, aspoň stjň geho stjnil na některé

z nich; ano i z okolnjch měst do Jerusaléma přinášeli nemocné a uzdraweni byli všickni.

Zwoleni Jahnowé ne genom k rozdělowanj každodennjch podjlů mezi chudobné křestany, nýbrž i k hlásanj učenj Ježšowa a k zastánj ho proti odpůrcům prospjwali; však tjm rozgitřilo se záštj židů proti křestanům tak náramně, že Jahen Štěpán násilně ukamenován byl.

Prwnj pronásledowanj křestanů, kteréž po tomto ukrutném ukamenowanj jahna Štěpána vzniklo, k rozšřrenj cirkwe w Samařj, w Azotě a ostatnjch městech, až k Césarei přispělo.

W krátkém tedy čase neyhlawněgšj města celé země Židowské přigala učenj Páně; když pak Pawel poslednjkráte do Jerusaléma přišel, okolo roku 60. křestánského, řekl k němu Jakub apostoł a biskup Jerusalémský: „*Widjš bratře, kterak gest mnoho tisjců židů wěřjcejch.*“ (Sk. Ap. 21, 20.) — Tato slowa patrně okazugj náramnau rozšřrenost cirkwe Ježšowj w Palestině.

Nicméně přemáhala gi cirkew židowská, neboť swětšj i duchownj zpráwcowé lidu newěřjcej byli, protože každý, kdož Ježšje Krista wyznával, z sboru židowského wylaučen a wšj důstognosti zbawen byl. W moci newěřjcejch byl chrám Jerusalémský z bjlého mramoru na wrchu Moria gako sněžná hora strmjcej a bleskem zlata po stěnách a krowjch záři slunečnau odrážejcej — a gako geden Bůh, tak pro celý národ také gediný.

Zde se konaly slawnosti swátků židowských

s welebnostj wšecky lidské smysly zagjmagjcj; při těchto slawnostech byl weškeren národ židowský, — tedy množstwj lidu, dwa i tři milliony obsahgcj a za našich dnů w této hromadě nikdež wjdané — přjtomen.

W tomto chrámu oběti gak všednj tak swátečnj bez přjtrže se konaly, a protož oblak dýmu od oltáře obětnjho k nebesům wstupugjcj ustawičně nad tjmto chrámem stál.

Oběti tyto dle starodáwného přjwykntj na ně byly negenom wesměs, nýbrž i zwláště pokogné oběti Israelitům wzácné a přjgemné; proto že při nich radostné hody držané byly. Na těchto hodech podjlu bráti mohli genom obětugjcj, ne tedy křesťané; neboť těm byla smrt Ježjšowa gedinau a platnau obětj, zplněnjm a skutečnosťj téhož smjřenj s Bohem, kteréž oběti starozákonné gako stjn předznamenalj.

W tomto tak stkwostném chrámu nemohli tedy křesťané gako we swé vlastnosti sobě počjnati, nýbrž genom gako starodáwnj aučastenci náboženstwj Mogžjšowa zde ponecháni byli, nesmělit tedy obět nowého zákona w této chrámowé weřegnosti, nýbrž genom w domácj saukromnosti konati.

Každá tedy slawnost židowských swátků se swými hognými oběťmi a u hlučné přjtomnosti celého národu konaná zarmautila mnohého křesťana Jerusalémského, a wzbudila w něm náklonnost k náboženstwj starozákonnému. — Na to narážj swatý Pawel k Hebrejským 12, 15. *Hledte, aby*

žádný nezanedbal milosti Božj, aby něgaký kořen gedowatý nahoru rostaucj nebyl aurazem, a skrze něg nebyli pokazeni mnozj, aby nikdo nebyl smilnj ani newážný gako Ezau, kterýž za gednu krmi prodal prworozenstwj swé. — Tato náklonnost k náboženstwj starozákonnému rozmnožila se; gestli newěřjcej k hodům pokogných obětj křesťany zwali, a těm, kterýž pozwánj přigmaut nechťeli na horu Kalwarii — kde Messiáš Křesťanu dokonal — s posměchem poukazowali. (*K židům 13, 9.*) Učenjm rozličným a cizjm nedejte se swoditi, neylépe gest zagisté milostj upewnití srdce, ne pokrmy, kteréž neprospěly těm, kterýž gich užjwali. Mámeť oltář z kteréhož nemagj moci gjsti, kterýž stánku slaužj. Jezjš, aby poswětil lidu krwj swau, wně za branau trpěl — wygděmež tedy k němu wen z stanu; pohaněj geho nesauce.

K těmto wnadám chrámu Jerusalémského swátku a obětj židowských — přistaupily také násilné autoky duchownj vlády židowské. Neyvyššj duchownj rada z sedmdesáti audů Zákonnjků, Fariseů a z hola newěřjcejch Sadduceů sestáwagjej, mocným byla odporem proti křesťanům a gich učenjm.

Od této rady wysláni byli oni Zákonnjci, kterýž s Štěpánem se hádali, však geho maudrosti odolati nemohli. Od této rady wyšlo ono rauhánj proti Jezjši, že zázrakowé geho mocj džabelskau byli konáni. Tato rada uplatila strážnj u hrobu Jezjšowa, wogáky, aby křiwau zpráwu o tělu Jezjšowu skrze apoštoły z hrobu odňatém roztrušo-

wali. Tato duchownj rada, kteráž swé poděšenj z kázanj apoštolského námjtkau: „*hle naplnili gste Jerusalém učenjm swym a chcete na nás uvésti krew člowěka toho,*“ (Sk. Ap. 5, 28.) wygewila, tato rada, nepřestala Ježjší, synu Božjmu, se rauhati, geg za rauhače proti Bohu, za odpornjka proti Mogžjší, smrt geho gako sprawedliwau pokutu geho winy, a krew geho za obecnu wyhlašowati. Rauhawá potupa, kteráž se od newěřjcyjch Ježjší, synu Božjmu, stala, ranila též náměstky geho a učedlnjky, a protož apoštolé za podwodnjky, rauhače proti Bohu a Mogžjší, křesťané pak za swedené a od Boha a Mogžjše odpadljky wyhlašowáni byli.

Zaslepená žárliwost proti Ježjší a geho cjrkwí nepřestáwala na odbogi austném, nýbrž k nepřátelskému počjnánj proti křesťanům přikročila po smrti Štěpánowě, vzniklo weliké protiwenstwí na cjrkw, kteráž byla w Jerusalémě, Saul pak hubil cjrkw, do domu wcházegé a gjmage muže i ženy, dáwal ge do žaláře. — Gak twrdé ono pronásledowánj bylo, patrnó gest z listu k Židům 10, 32. „*Rozpomeňtež se pak na předešlé dny, w nichžto oswjcení bywše, mnohý bog utrpenj snášeli gste, djlem, když gste byli i pohaněnjm i s sauženjg jako diwadlo učiněni, djlem aučastnjci gsauce těch, kterjž tak pronásledowáni byli, ano i s wěznjmi autrpnost gste měli a rozchwátánj statku s radostj gste strpěli.*“

Wšecky tedy wěci byli úrazem křesťanům židowským. Stkwostnost chrámu, sláwa oběť sta-

rozákonných, důstognost zákonnjků židowských, ošemetnost gegich učenj, — krutost gegich pronásledowánj.

§. 10. Strasti občanské prwnjch křesťanů.

K těmto strastem pro náboženstwj Ježšowo zakaušeným připogily se nehody občanské.

Po smrti Herodesa Agrippy, kterýž Jakuba sťal a Petra do wězenj uwrhl, nastaupili wládařowé Řjmstj, kteříž z pýchu a nenáwisti k židům nesnázi vznikagcej neodstraňowali, nýbrž raděgi rozmnožowali. Řekowé a Syrowé obywgcej w negednom městě Palestinském osnowali hádky a rozepře se židy o hranice polnj a městská práwa. Samaritané buď židy pronásledowali k slawnosti do Jerusaléma putugcej, buď gim o slawnostech chrám Jerusalémský hanebnostmi zneuctjwali; laupežnjci negenom na wenku objrali a swljkali každého pocestného, nýbrž wogsku proti nim postawenému na odpor se stawěli, a proti němu půtky swáděli; ba Řjmstj žoldnéři, kteříž řád a práwo hágit mohli, dopauštěli se příkořj proti židům; dowršenj všech strastj židowských pocházelo od wládařů Řjmských, z kterýchž některj swé žoldnéře na drancowánj lidu wysjlali, a skrze nagaté wražedlnjky w chrámu Jerusalémském wraždu páchali.

§. 11. Aučinek strastj občanských na newěřjce.

Tyto rozličné a mnohonásobné strasti všem obywatelům Palestinským přetěžké a na neyweys odporné byly.

Wšickni, kterj Ježjše — gediného a prawého Messiáše nepoznali, wšak wjru w sliby Božj docela nezawrhli, byli lehcy k omámenj a přemluwenj, že Messiáš teprw přigde, a těmto bédám lidu Božjho konec učinj.

Slowa Ježjšowa, přjchod klamných Messiášů předpowjdagjcy, neostala bez zplněnj, neboť powstali podwodnjci, sebe za Messiáše t. g. swětské bogownjky a wyswoboditele lidu ode wšech strastj a poddanosti Řjmské wydáwagjcy. Geden takowý ošemetnjyk wyzwal walný zástup lidu k řece Jordanu, přislibuge jim, že na rozkaz geho wody Jordanské se zastawj — řečiště wyschne a oni suchau nohau — gako někdy pod wůdcem Josue na druhau stranu přegdau. Wšak wody se nezastawili, Řjmané na tyto odbognjky připadli, a ge buď pomarili buď rozplašili.

Giný ošemetnjyk wydáwage se též za wyswoboditele lidu, zástup odbognjků asi 2. až na horu Oliwetskau bljzko Jerusaléma přiwedl. Zde shromážděným přislibowal zázrak podobný onému pod Josue, že na geho rozkaz zdi Jerusalémské se sesugj. — Wogsko Řjmské rozplašilo tuto lůzu a klamný mamič uprchl.

Tato lehkowěrnost newěřjcyh židů trwala i pozděgi; neboť z této lehkowěrnosti, dle kteréž swětského a bogowného wyswoboditele očekáwali, powstala ona zpozdilost, že se proti swětowládnému Řjmu pozdwišli a wálku počali, kteráž zkázau města a

chrámu, popleněním celé země, a rozplašením národu do celého světa se skončila.

§. 12. Aučinek těchto strastí u křesťanů židovských.

Wěřcý židé, to gest křesťané, nesměli a nemohli tak smeyšleti, gako newěřcý; proto že Ježjše poznali co gediného a prawého Messiáše, nemohli žádného oswoboditele Židů od poddanosti Řjmské očekáwati, ano prorocťw Ježjšowo o zkáze Jerusaléma gim dobře známo bylo; a protož žádného zbaurenj proti Řjmanům účastni býti nemohli, dokawad u wjře w Ježjše Krista co Messiáše a syna Božjho pewně stáli.

Wšak tato statečnost we wjře tolikerymi odpornými přjhodami počala se wyklati;—pohled na chrám, na slawnosti, na oběti wzbudil w nich náklonnost k starozákonnému náboženstw, rauhawé tupenj Ježjše ukřjžowaného; rozwiklalo w mnohém křesťanu wjru w Ježjše, w syna Božjho; strasti od pronásledowjků židovských; a od nehod občanských procházegjcj způsobily netrpěliwost w tolikerych bédách a taužebnost po odlehčenj, — a protož při mnohém i náklonnost k odpadnutj od náboženstw Ježjše Krista. Gestliže některj od wjry odpadli, očitě přjklady takowých odpadlků a důtkliwá slowa odbognjků w těchto přjhodách nebezpečná byla.

Takowéto smeyšlenj křesťanů židovských widěti gest z listu k židům 10, 36: „*Trpěliwosti zagisté wám potřebj, abyste vůli Božj činjce, dosáhli zasljbenj; nebo geště něco maličko, a ten*

kterýž přijti má, přijde, a nebudeť meškati; spravedlivý pak můg z wjry živ bude, a pakli se odtrhne, nebude se ljbiti duši mé.“ A když w 11. kapitole wšecky skrze wjru oslawené muže wyčetl w 12, 1. pjše: A protož i my magjce před sebau tak weliký oblak swědků, složjce wšecko břjmě i hřjch, skličugjcj nás trpěliwostj, běžme k předložené nám odměně, patřjce na půwoda a dokonáwatele wjry našj Ježjše, kterýž prw sobě předloženau radost, strpěl krjž, opowáziw se hanby, a nynj sedj na prawici stolice Božj.

Mimo trpěliwé snášenj odpornostj a statečné očekáwánj přjštj Ježjše Krista, dáwá wystrahu, aby neodpadli od wjry 10, 25. Neopauštěgte shromážděnj swěho, gakož obyčeg magj někteřj, ale napomjnagjce sebe wespolek, a to tjm wjce geště widjte, že se den *odměny* přibližuge, nebo dobrowolně *odpadagjcjm nám, gešto gsme přigali poznau prawdu*, giž nezůstáwá za hřjchy obět, ale něgaké hrozné očekáwánj saudu a prudkost ohně, kterýž stráwj protiwnjky. Přestaupilliby kdo zákon Mogžjšůw, beze wšj ljlosti pode dwěma nebo třemi swědky umjrá. Co se wám zdá, čjm horšjch trestů zasluhuge ten, kdožby syna Božjho pošlapáwal, a krew smlauwy za poškwrnů měl, w kteréž poswěcen gest a Duchu milosti potupu učinil?

§. 13. Záměr Matauůw při sepsánj Ewangelium.

Při těchto přjpadnostech, skrze kteréž gegich wjra w Ježjše, syna Božjho, rozwyklaná, a oni

k odpadnutí od Ježíše, k nawrácení do staré newěry přilákání býti mohli, bylo potřebj mocného a vždy aučinliwého prostředku proti tolikerym pokušenjm křesťanům židowským do rukau dáti.

Staloť se to sepsánjm Ewangeliem, kteréž tak spořádáno gest, že ze všech geho částek, skutečnost Ježíše, co syna Božjho a prawého Mesiaše wyswtjá, ku kterémuž se předkládá:

předně přehled celého Ewangeliem,
pak směrnost všech částek Ewangeliem k tomuto záměru.

§. 14. Přehled Ewangeliem sw. Matauie.

Obsahuge w sobě:

- I. Narození Ježíšowo.
- II. Konání weřegné Janowo.
- III. Konání weřegné Ježíšowo.
- IV. Utrpenj a
- V. z mrtvých wstání geho.

§. 15. Obsah částky I. II.

Rod Ježíšůw, geho početj z Ducha Swatého zgewené Josefowi, přjchod mudrců, autěk do Egypta, nawrácení odtud a wychování w Nazaretě, kap. 1, 2.

Kázání Janowo podobně gako Marek wyprawuge kap. 3.

§. 16. Obsah částky III. až do stěť Jana w kap. 14.

Weřegný žiwot Ježíšůw počjná gako Lukáš oslawenjm Ježíšowým při křtu, postem a wjtěz-

stwm nad pokušenjm ďábelským. *Wiz Časopis XII. str. 663.*

Ačkoliw, co do učenj a zázraku, s Lukášem mnoho společného má, předce pořádek we wyprawovánj rozličný gest od téhož až do kapitoly 14. nebo stětj Sw. Jana. Od této kapitoly stegným pořádkem s Markem a Lukášem běžj.

Částka weřegného konánj Ježšowa od wsa-zenj Janowa, počjná powolánjm 4 učedlnjků gako Marek wiz V. Časop. str. 225. §. 8. uwádj pak trogj obsjrné wyučowánj:

a) w kap. 5. 6. 7. kázanj hornj mnoho zwlášt-njch učenj obsahujcj.

b) w kap. 10. Wyučowánj učedlnjkům swým dané, gakož i odpověď učedlnjkům Janowým swě-ductwj o Janowi, a pohrůžky newěřjcm městům dané; welebenj nebeského Otce za maudrost po-korným sdělenau, a wybizenj lidu k swému uče-dlnictwj, s tjm spogeno. 11.

c) Rozličná podobenstwj o králowstwj nebe-ském w kap. 13. mnoho zwláštneho w sobě za-gjmagj.

Mezi tyto ponaučné částky klade zázraky:

a) w kap. 8. Uzdrawenj malomocného, (*Luk. §. 13. XII. 664. a dále.*)

služebnjka setnjkowa, (*Luk. §. 25. ββ*)

thýně Petrowy, a giných mnohých, (*§. 13, β*)

utíšenj bauře, (*Luk. §. 16. ε.*)

uzdrawenj dwau Jerazenských (*w Luk. §. 16. ζ.*)

b) w k. 9. Uzdrawenj mrtwicj poraženého,
(Luk. §. 14.)

powołanj Matauše,

stolenj u něho,

zastánj učedlnjků proti námitce, že nedrží tak
hustých postů gako učedlnjci Janowi.

wzkříšenj dcery Jairowi, (Luk. §. 17. r.)

uzdrawenj dwau slepých a

gednoho ďáblem posedlého.

c) w k. 12. wyprawuge:

cestu učedlnjků skrzeosenj a trbánj klasů w den
sobotnj, (Luk. §. 14. s.)

uzdrawenj ruky uschlé, (Luk. §. 16. a.)

wymjtánj ďábelstwj němého a hluchého, (Luk.
§. 16. a.)

**§. 17. Obsah částky III. od stětj Janowu až do
utrpenj.**

Těž samé učenj a zázraky gako u Marka a
Lukáše, mimo některá zvláštňj wiz V. str. 229. §. 9.

Zvláštňj částky Mataušowy gsau:

K. 17. 24. Daň k chrámu zázračným způ-
sobem opatřená.

K. 18, 1. Wýstraha, aby nezawrhowali ma-
ličkých, podobenstwj o ztracené owci, způsob na-
prawowánj swůdnjků, podobenstwj o urputném slu-
žebnjku,

20, o dělnjcech na winici,

21, o králi hody synu strogcjm,

o dwau nestegných synech,

25, o pannách maudrých a nemaudrých, a o způsobu konečnjho saudu swěta.

Zwłáštnj částky naučné w saustawě učenj Mataušowa pohodlněgi wystawené budau.

§. 18. Utrpenj a z mrtwých wstánj.

Podobně gako Marek a Lukáš wiz V. 233.

§. 11. 12. XII. 673. §. 24. 25. zwłáštnj částky:

a) 26, 52. Petrowo napomenutj, aby schowal meč do pošwy, že by mohl od nebeského Otce wjce než 12 haufů angelských ođdržeti.

b) 27, 3—10. Jidáš zaufagjcy uwrhnul penjze do chrámu; pole kaupené a Jeremiášowo pro-roctwj splněné.

c) 27, 19. Wzkázánj ženy Pilátowy, aby se neprohřešil proti tomuto Sprawedliwému.

d) 27, 24. Pilát myge ruce swé, a židé wola-gj, aby tato krew přišla na ně.

e) 27, 36. Ukřižowaného Ježjše ostrjhalj.

f) 27, 43. Posmjwagjce se gemu, prawili: Daufalť w Boha, nechť ho nynj wyswobodj.

g) 27, 52—53. Země se trásla, skály se pu-kaly, hrowové se otewřeli, mnozj swatj z mrtwých wstali a se zgewili.

h) 27, 62—66. Prosba Neywyššj rady, aby hrob Ježjśuw do třetjho dne ostrjhan byl.

i) 28, 2—4. Při z mrtwých wstánj třesenj země, angel s nebes, strach strážnjch.

k) Ženám, od hrobu do města gdaucjm, zge-wil se Ježjś.

l) 28, 11—15. Někteřj z strážnjch zvěstugj, co se bylo u hrobu stalo, radě židovské; uplacenj gich, aby roztrušowali powěst o unešeném tělu Ježjšowu.

m) 28, 16—20. W Galilei se zgewiw učedlnjkům, dal gim rozkaz, aby kázali a křtili; swau přjtomnost u nich až do skonánj swěta gim přisljbil.

(Pokračowánj.)

7. Na nowý swátek w Plzni l. 1843. ³³

od

Prokopa Ondráka,

katechety w Pjibrani.

Každý dar dokonalý s hůry gest, sestupugjci od Otce swětěl, u náhos nenj proměněnj, ani s proměněnj zastjněnj. (Jak. I. 17.)

Ú w o d.

Co dobrým vlastnostem ozdoby dodává, a zásluhu zjšká, gest *wěrnost* a *stálost*. W čas pohodlj a přjzniwých okolnostj konati spanilé skutky a swých hleděti powinnostj: toť našeho podiwenj nebudj, protože w tom žádné sjly, žádného přemahánj sebe samého neznamenáme. Ale zlatau cestau ctnosti i tehďáž gjti, když lákawá pokušenj k hřjchu dráždj, když z gedné strany neprawost rozkoše, pohodlj, bohatstwj a welikau sláwu slibuge, a z druhé

³³ Na památku, že (l. 1434.) Plizenštj od Husitů přemoženi nebyli, slawj se ročně tato důležitá památka na čtwwtau neděli po welkonoci.

strany konánj ctnosti ztrátou všeho toho hrozj, což člowěku na zemi býwá neymilegšjho a neydražšjho: ó toť zasluge chwálu a w knihu wěčného žiwota se zaznamenáwá. Kdo se nediw j Josefowi, kterýž se tam w Egyptě z náručj chlipné ženy wytrhugé a raděgi pomstu gegj snášj, než aby hřešil před Hospodinem všewědaucjm? Kdo nechwálj Jonatasa, kterýž k wůli Dawidowi, gehož upřímně miluge, ani prchliwosti otce swého Saula, ani nebezpečenstwj žiwota se nebogj, gen aby swého zachowal přijtele? Kdo nechwálj neohrozenost Šusanny, kterauž chtiwost šediwých ale newychladlých starců pauhým wzezřenjm krotjc, chránila se slib swému manželi učiněný zlehčiti, a upřímnost rušiti manželskau? Kdo nečte s užasem biblické wypsánj, kterak kmet Eleazar a bratřj Machabegštj s matkau raděgi výhrůžky, muky a smrt wytrpěli neybolestněgšj, než aby swému se zprnewěřili zákonu? Čili kdo může bez pohnutj čjsti onen hrobowý nápis tam těch w bitwě padlých Spartanů:³⁴ Hosté! powěz Lakédemonským, že tadyhle ležjme, Do smrti poslušni zákona bywše gegich.

Eyhle, tak čistota, tak přátelstwj, tak láska, tak manželstwj, tak poslušnost, tak hrdinstwj a wúbec wšecy ctnosti *stálost a wěrnost* k swé pochwale wyhledáwagj. Toho člowěka si wážjme, kterýž we swých úmyslech a skutejch křesťanských setrwanliwost, wěrnost a stálost dokazuje, kterýž

³⁴ Ὁ ξεινε ἀγγελιον Λακεδαιμονιοις, ὅτι τηθε
Κειμεθα, τοις κεινων ρημασι πειθομενοι.

we swých ctnostech Bohu se podobá, o němž sw. apoštol Jakub w dnešnj epistolet dj: *že u Něho nenj proměněnj ani z proměněnj zastjněnj.*

Platj-li to o gednotliwých osobách: čjm wjce to platiti musj o celých městách, gestli se i tehďáz Bohu, prawé cjrkwí a zákonům wěrnými býti dokazugj, když skrze tuto ctnost swé bytj w hru a nebezpečenswj wydáwagj. Wy znamenáte, Neymilegšj! že tauto řečj na dnešnj den narážjm, kdežto přjklad nepohnuté wěrnosti a stálosti tohoto od samé swatosti papeže Řehoře XIII. „šlechtickým a katolickým“ nazwaného, swau starožitnostj gakož swým průmyslem a obchodem znamenitého města „Plzně“ slawjme. Dnes před čtyřmi sty lety byl nepochybně také tento chrám naplněn, ale giné city chowali w srdcích křesťané zde shromážděnj čili raděgi sem uteklj. Mezi tjm, co starcowé, ženy i nedospělá mládež zde na kolenu strachem se chwěgje a slzami zaljwagje swé úpěnlivé prosby k Pánu osudu lidského wysjlali: stáli mládenci a mužowé na hradbách, a proti Husitům gako ljtj drawci k městu se přihruwšjm tuhý a wždy wj-těžný bog wedli. Z okolj čmaud a kauř ze spálenišť rotami podložených se walil; z daleka kwjlenj a nářek nedobitých obětj slyšán, a z bljzka gegich zuřenj a lomoz potýkánj. Ach! byl to čas auzkosti plný, byli to dnowé, gimž přemnohá města česká podlehla, a slabau wjru osvědčila; ale Plzeň, ač mnoho utrpěla útoku: předce zůstala katolické cjrkwí a zeměpánu wěrna. S gakau tedy radostj,

s gaku wděcnostj můžeme památku této příkladné wěrnosti slawiti.

Každý, kdož wěrnost miluge: zplésá, an tuto ozdoby wšech ctnostj we znaku toho města wyobrazenu spatřj, w kterémžto widěti gest *tři hory*, z nichžto prostřednj oslawena gest znamenjm sw. křjže. Pod horami se leskne nápis: *W tom znamenj swjtězjš!*

Ano! Neymilegšj, gako tehdaž wogska cjsaře Konstantina Welikého: tak i slawná Plzeň w tomto znamenj swjtězila. Plzeň zůstala zákonům wěrna, protože zeměpánowi wěrnau zůstala; a ona geho se přidržela pevně, protože se od prawé cjrkwe neodtrhla; neboť považte co prawjm: náboženstwj Kristowo gest podpora vlasti, gest duch strážný, kterýž w Plzeňském znaku swau ochranu wyznamenává. Gestli který: tedy zagisté dnešnj swátek na to nás wede, bychom o té prawdě gednali: že *náboženstwj katolické gest našj vlasti základ a podpora.*

Ačkoli křesťanstwj tak zřjzeno gest, že každé geho naučenj, každé prawidlo, každá swátost k tomu směruge, bychom se stali audy nebeského králowstwj: předce giž zde na zemi zakládá blaho obsahem swého učenj a působenjm swých milostj.

My w tu hodinu nebudeme se s rozvažowanjm toho objrati, kterak nám křesťanstwj bránu k spasenj otwjrá: ale wjce na to zřetel swůg obrátjmé, co ono giž pro tuto zemi působj. A z toho ohledu prawjm: *Že katolické náboženstwj:*

- a) stawj základ vlasti,
- b) působj blaho vlasti,
- c) strogj sláwu vlasti.

Ty však, welký Bože! kterýž národy diwnými cestami wedeš hned přikrymi, hned přjgemnými, by w oněch Twau sprawedlnost, w těchto Twau dobrotu poznali: deyš w chwjli tuto, ať rozumjme, že mezi všemi dary, kteréž nám štědrjš, nenj wětšj nad učenj Syna Twého, genž nás činj časně i wěčně blaženými!

I.

Bychom zwěděli, gak welice katolické náboženstwj potřebné a prospěšné gest vlasti: tedy třeba gen ty *zásady*, gimž učj; *ctnosti*, gež štjppj; i *prostředky*, gež dáwá, rozbjratj; a sice zásady, protože na nich *základ vlasti* spočjwá; ctnosti, protože gim *blaho vlasti* skwjá; a *prostředky*, protože *sláwa vlasti* odtud powstáwá.

Ačkoli se náboženstwj neobjrá tau otázkau, odkud které mocnářstwj, cjsařstwj neb králowstwj powstalo: předce celé geho ústrogj a stawenj držj tjm učenjm, že Boha samého gakožto půwoda všech wěcj a swatý pramen předstawuge, z něhož ney-wyššj mocnost a powinnosti poddaným vyplýwagj. Náboženstwj Geg w čelo celého mocnářstwj stawj, ono Geg gako přednjho zákonadárce ukazuge, kterýž s wysoka nebes wšjm wládne; co rozkazuge i všemu wéwodj, co poslauchá; ono Geg wyobrazuge gako Toho, dlé Gehož rady osudowé národů se řjđj,

kterýž pokolenj lidská pozdwiuge i ponižuge tjmž slowem wšemohaucjm, gjmž k hwězdám mluwj: „*Hýbeyež se, a ony se hybagj.*“

A hle, z tohoto učenj giž negsau mocnárstwj náhodau sražené spolky, nýbrž spjše mnohočetné rodiny, gichžto neywyššjm wůdcem Bůh gest, gichžto swazky On swětj, gichžto powinnosti On ustanowuge, gimžto sám mjsto a trwánj wykazuge, tak sice, že práwa společnosti gsau spolu práwa Božj, zákony mocnárowy spolu prikázanjm Božjm, a wšeccko, což se w králowstwj děge, gest nezměnitelným uloženjm Božjm, a člowěk zázraky Geho mocnosti we wěcech přirozených, rowněž tak gako zázraky Geho Pro-zřetelnosti w pospolitosti lidské uznati musj.

A co může, Neymilegšj w Kristu shromážděnj! wjce přispěti k zachowánj té šťastné srownalosti mezi wládcem a národem, nežli práwě to krásné a wznešené mrawnictwj, kteréž z politických swazků tolikerež swaté wjge swazky; kteréž nás učj, že w osobě mocnárowě Bůh welj, a my krále poslouchagjce vlastně gen Boha posloucháme; ono mrawnictwj, kteréž způsobem nezměnitelným i práwa mocnárů i práwa poddaných wykazuge, a národy rowněž tak proti zlému užjwánj swětské mocnosti gako panownjka proti nekázni národů chránj? Násilj může nutiti, žištnost přemlawwati: ale náboženstwj gediné učj, že *nenj mocnosti gediné od Boha, a kteréž wrchnosti gsau, ty od Boha zřjzené gsau; a následowně, kdo se swé wrchnosti protiwuge, Bohu samému se protiwuge. Násilj působj přewraty a*

říše zakládá: náboženstwj gediné stálost a trwánj gim propůgčuge. Ono prawj ku králi sedjcjmu na trůnu: „Bud' obrazem Božjm, bud' gako Bůh pamětliw na to, bys genom dobré zakládal, genom práwo a sprawedliwost zastáwal; pomni, že štěstj twého národu gest spolu twého trůnu neypewnějšj podpora a twého gména neywyššj sláwa.“ Rowněž tak důtkliwě přiwołáwa národům: „Každá duše wrchnostem poddána bud'.“ (Řjm XIII, 1.) Znamenána pečej božskau: „Bud' wám waše wrechnost swatá a wážnost budjcj.“ Wy byste w záhubu uběhli, kdybyste chtěli swéwolnými saudci býti těch, gichž vlastně poslauchati máte; wy byste obecny pökog, swé štěstj i dobré gméno podwratili, kdyby mezi wámi hlasowé powstali, k neposlušenstwj, k swárům a rozbrogům ponaukagjcj, a kdybyste takowých bauřliwých hlasů gen maličko uposlechli. Wy gste šťastnějšj a bezpečnějšj we swé poddanosti, nežli oni we swém panowánj. — Budete-li sauzeni gak gste gich poslauchali, budau oni wydáwati aučet, gak wás řjdili dlé slow králowského zpěwce Dawida: „Bůh stogj w shromážděnj králů a w prostřed krále rozsuzuge.“ (Žalm 81, w. 1.)

Nuže táži se wás, Neymilejšj! zdali gest swazek, kterýž by knjáata tužegi a pewněgi s poddanými wázal, nežli ona swatá, ne lidmi uzawřená, ale rukau Swrchowaného Boha sepsaná smlauwa, kteráž oněm gedinau a neywyššj mocnost ručj a předce nepřekážj, by eo neywjc mohau, dobré konali; těmto ale celé swobody necháwá, by se toliko gegieh zá-

konům podrobowali a powinnostem swým žili a wěrní zůstali. Eyhle gak wýborná to zřizenost! kteráž gediné z křesťanského náboženstwj bére počátek! Protož také gedén znamenitý muž (Chateaubriand) propowěděl, že křesťanstwj všeco pro národy i také pro gich panownjky učinilo: *wšeco pro národy*, kteréž onau neodwolatelnu smlauwau, gegjž rukogmě sám Bůh gest, proti nestálosti a zhaubné zatwzrelosti mocnářů chránj; *wšeco pro panownjky*, gichžto trůn w ono nepřjstupné a bezpečné mjsto, totiž we swědomj zarazilo, kde se Bůh sám swým hlasem ozývá.

Za tau také přjčinau od počátku křesťanstwj národowé méně bauřj a králowstwj méně přewratů zkusili. Mezi tjm, co pod wládu pohanstwa země se ustawičnými hauřkami mezi národy a panownjky trásla, z nichž gedni druhé utlačiti hleděli: nacházeli pod wládu ewangelium wjdněšj mocnářowé poddané wěněšj; mjrněšj žezlo učinilo také poddanost wolněšj a náchylněšj. Dlé prawidla, že wšeliká mocnost od Boha pocházj a k Bohu se wrátiti musj: byla wšeca zemská řzenj zprawowána a wšeco se řjdilo pořádkem neypěkněšjm. Méně se o způsobu wlády hádalo: ale spjše na to myslilo, kterak uведенé co neyprospěšněgi užjti; méně se mluwilo o swůdné swobodě: než spjše po sláwě a pokogi tauženo wůbec. Pod záštitau náboženstwj widjno, an se trůnowé pewnj, národowé štěstj a bohatstwjm oplýwagj a celá země k oněm blaženým časům se bljžj, o nichž prorok zaznamenal,

že se králowé a národové skromáždj, aby slaužili Hospodinu. (Žalm 101. w. 23.)

Nic méně wyznati musjm, že i w těch zemjch, kteréž se ode dáwna křesťanským gménem honosj: předce někdy newázanost, zpurnost, neposlušenstwj a wúbec wšecky ohawy zgewowaly, kteréž trůny bořj, národnj štěstj podkopáwagj a smutné, mnoholeté následky po sobě táhnau. Ale kdy se ukazuj takowá truchliwá znamenj w zemjch křesťanských? Tehdáž, když na mjsto nábožnosti ozywá se bezbožnost a zlehčowánj Kristowa učenj. Gakož náboženstwj Kristowo králům prikazuje, aby swěrené moci proti národům nikdy zle neužjwali, a poddaným, aby se gj nikdy neprotiwowali: tak naopak bežboženstwj rušj sprawedlnost oněch i podrobenost těchto. *Sprawedlnost oněch*, proto že by mocnárowé, gak náhle by se náboženstwj spustili, giž nic wyššjho nad sebau neznagjce, lecgakau žádost swau w zákon wyzdwišli: *podrobenost těchto*, protože by giž w osobě mocnárowě newiděli Boha wládcé, gsauce toho domněnj, že člowěk člowěku poddán býti nemá; a konečně by na to nešťastné myšlenj připadli, že králowská důstognost gest toliko bezprávným oswogenjm a následowně tyranstwjm. *Sprawedlnost oněch*: protože pak neslyšjce wjce krew národů o pomstu wolati k nebesům, gi bez swědomj wyléwati budau: *podrobenost těchto*, protože swých panownjků co přeludů, kteréž slabost zpłodila, sobě zoškliwjce pracowati nepřestanau, aby obor swých powinnostj obmezili a mocnost swau

rozšřřili. *Sprawedlnost oněch*, protože mysljce, že toliko náhodau neb osudem neyvyššj vláda se gim dostala, gen k tomu směřowati budau, kterakby lid swůg zchudili, zbjdnili a pány geho zůstali: *podrobenost těchto*, protože sebe za vyššj část počtagjce brzo toho záhubného učenj okusj, že gim dowoleno gest swé přjsahy rušiti, když knjžata přjsah swých nezachowáwagj. Eyhle, k tomu wede bezboženstwj, a protož se diwiti neslušj, gestli se rauhatelé a zlehčowatelé náboženstwj wždy spolu co nebezpečnj nepřátele vlastní a mocnářstwj rozkřičeli a hyzdili. A to práwem, an letopisowé dokládagj, že rušenjm náboženstwj wždycky i obecné řizenj zkázu wzalo a zničenj. Čili nenj tomu tak? Nahlédněmež do swých domácjch letopisů, a hle ty nám na mnohých stránkách krásné dáwagj swědectwj, že Čechowé se swými řádnými mocnáři, wéwodami a králi tuhý swazek činili; že hotowi byli lásku swau k mocnáři wšelikými, sebe dražšjmi oběťmi, swau krwj a žiwotem dokázati. Kdo newj, gak si Čechowé we wlašských wálkách po boku Wratislawu II. počjnali, chtjce swau lásku k němu i udatnost před očima cjsaře Gindřicha IV. osvědčiti? Gak oni prwnj byli, kteřj zdi hlawnjho města l. 1086 ztekli a brány otewřeli tak, že Wratislaw posud gen wéwoda od té doby králowskau korunau od německého cjsaře počtěn byl. Kdo newj, kterak 80 let pozděgi Čechowé opět w zemjch wlašských a sice před slawným, tehďáž pobauřeným Milánem podobnau lásku k swému wéwodowi Wladislawowi II. oswě-

dčili, že cjsař Fridrich Barbarossa weřegně zásluhy českého, swému wýtečnému wůdci wěrného wogska uznal a pochwálil, an korunu s hlawy swé sňaw Wladislawowi podal, rka: „*Tobě, Wladislawe, právem náležj koruny této ozdoba a dar, genžto gsi wjtězstwj nyněšjho hlawau i nohau byl?*“ — Co řekneme dále od té doby počjnagjce, kdež královská důstognost giž na wždy při panownjcejch českých zůstala, gak pokaždě Čechowé osobu swého mocnáře w uctiwosti měli, s gakau rychlostj otcowé i synowé chwátali, by žiwota swého nasadili tam, kdež králi hrozilo nebezpečnstwj? Čili newjme, kterak Hynek Waldštýn se swými čtyřmectma syny až do Branibora gel, by tam Otakarowi II. přispěl na pomoc? Anebo snad giž nám z paměti wyslo, kterak udatně ač nešťastně Čechowé k wůli králi swému Janowi u Kreščak (Cresci) w zemi Francauzské bogowali a gak šťastně gehu syna Karla w Pise zachránili? — I abychom pořád o dáwných časech nemluwili: kterýže národ mezi wšemi rakauskými zeměmi ukázal se w nowěšjch časech swému cjsaři wěrněšjm a náchylněšjm nad tyrolský a český? Kteráže země položila w čas poslednjch wálek Francauzských na oltář obecné wlasti obětj dražšjch i hogněšjch? Čili nebyli to z wětšjho djlu synowé české země, kterjž před několiká léty zbauřenj we wlaských kraginách powstalé udusili a potlačili; a kterjž dnem nocj hotowi gsau na prwnj zawolánj, swého krále hágiti? Ano Neymilešj! zapřjti nelze, že láska, kteraуж Čechowé

k swým mocnářům chowali, byla wždycky duše gegich národnjch ctnostj, že tato láska, tento swatý zápal wedl téměř wždycký naše wogska k wjtězstwju; že byl silným prostředkem, skrze něgž každá dobrá wěc, kterauž našj slawnj rakausštj mocnářowé w zemi české podnikali, snadný a wolný nacházela průchod.

A předce na obloze takowých ctnostj widjme také černé mračno wystupowati, kteréž wšecku ostatnj spanilost kalj a hyzdj! Bohužel, že právě dnešnj radostný den wšecky ty smutné wěci připomjná! Kteréhož Čecha nezabolj srdce, když o wálkách husitských, o třidecjtileté wogně a o bitwě slyšj bělohorské? Ach! kýž mohu hřjchy našich předků nawždy z letopisů wymazati! Kýž mohu z paměti wypuditi onu strašnau dobu, w kterauž národ český na dvě strany rozdělený newěděl, má-li se swých králů Wáclawa a Sigmunda: anebo ljého laupežnjka, gak wáš kragan Hilarius Žižku nazwal, držeti a poslauchati? O, co byla tehdáž země česká diwadlem hrůzy a ukřutnostj! Ona země, kteráž za panowánj slawného cjsaře a krále, (gako cjsař Karel IV., gako král Karel I.) sjdlem se stala wšech pěkných uměnj tak, že cizj národowé swau mládež do Čech posjlali, by se wyššjm uměnjm a maudrosti učila, hle! tato země giž za gehu syna Wáclawa sjmě ze sebe wydala rozbrogů neyzhaubněgšjch. Či-li nepodobalo se, gakoby se Čechowé tatarským hordám wyrownati chtěli, když roty husitské od města k městu táhnauce, poswátne chrámy a kláštery pálili, drancowali a bořili? když lidi,

ti chý, nábožný žiwot wedatcj za bjłédni pro nic za nic wraždili, wšeco, což předešlj wěkowé w uměnjch krásného pozústawili, — kazili a mařili, a wšecy kroky swé krwj a hrúzau znamenali?

A gak gednau začátek bauřj w zemi učiněn: giž pak se neutišily lehce. Trwaly s malými přestáwkami za krále Wáclawa IV., Siğmunda, Albrechta až do panowánj opatrného krále Giřjho z Poděbrad. Brzo wšak zrušen pokog tento. Geště za žiwobyťj geho skrze tehdegšj kompaktáty nowé různice nastaly, kteréž se sice porownaly, ale předece dvě strany sobě odporné po sobě zústawily, z nichž gedna gako dautnagcj giskra, kteraž gednjm zawanutjm w plamen wypuknauti hrozila. A bohužel, brzo zawál nešťastný wjtr ze západnjch kragin táhnaucj. O sto let pozděgi celá wlast česká skrze bludné učenj, z německé řjše pošlé, opět w nowau, 30 let trwagcj wálku zapletena gest, mezi kterýmžto časem některj pánowé češtj tak hrubě se zpronevěřili, že swým prawým knjzetem českým (Ferdinandem II., cjsařem rakaušským) pohrdnuwše, a falkkrabě Fridricha za krále zwoliwše, swé wlastnj zkázy půwodcowé byli, an hrdost gegich bělohorskau bitwau nawždy byla skrocena. Ale co bylo prwnj přjčinau tak smutných, hrozných, děsných, skrz celá stoletj trwagcjch udalostj? Co rozdwogilo obywatelstwo a konečně i krále s národem? Nic giného než to, že se náboženstwj rušilo, nowoty w něm zawáděly a prawé učenj Kristowo zlehčowalo. Ano Neymil,

gestli která země: tedy zagisté země česká, gestli která slawnost: tedy zagisté dnešnj hlásá tu prawdu, že rušenjm neb různěnjm u wjře i wláda sama zkázu náboženstwj béře; že gen w celosti zachowané, od katolické swaté cjrkwe učené náboženstwj gest základ vlasti, že gen ono propůgčuge mocnárstwjm stálost a trwánj; — a gá prawjm dále, že ono také působj *blaho vlasti*; o čemž w dju

II.

- Běda zemi, kdež na mjsto nábožnosti nastau-pila newšjmawost toho, což se Boha a věčného spasenj týká. Tam giž o *blaho a štěstj vlasti* ani řeč býti nemůže. (*Žalm. 126, 1.*) *Nebude-li Hospodin ostrjhati města, nadarmo bdj, kdož ostrjhá ho.* Co znamenagj ta slowa krále Dawida, kterýž štěstj země židowské tjm způsobil, že se předewšjm o to postaral, aby náboženstwj swých otců zwelebil? Znamenagj, že všeliká ostrážitost předstawených, všelicj zákonowé a nařizenj lidská nic neprospjwagj: gestli w srdcích poddaných wraucj nesjdlj nábožnost. Gak brzo Hospodina města nechránj, gak brzo náboženstwj srdce lidská k přigjmánj zákonů nepřiprawuge, gak brzo se člowěk onoho všewědaucjho oka nebogj, ani oné metly a *bdjcjho prutu*, (*Jerem. 1, 11.*) kterýž se Jeremiášowi ukázal, onoho saudu, kdežto i z našeho myšlenj budeme wydáwati aučet: ó pak weta po wšj politice lidské, prawj králowský pro-rok: *neprawost bude vždycky ostrowtipněgšj nežli*

vaše opatrnost; náruživosti vždycky silnějšj a ostrážitějšj nežli vaši drábowé. Wšeliká mocnost lidská bude se podobati perskému králi Xerxesowi, kterýž moře mrskati dal, proto že koráby geho w něm utonuly: trestowé toliko tělo zasáhnau, ale srdce neoblomj; pokog snad na čas zachowagj, ale bezpečnost nikoli nezgednagj. A to právě gest, což nekaždý na světě nahljžj. Wolagjť owšem mnozj: co mohau zákonowé bez mrawů? Tak se giž pohané tázali, ale proč se neptagj také, co prospěgj mrawowé bez náboženstwj? Neboť odkud berau šlechetnj, výbornj mrawowé počátek a poswěcenj, ne-li z náboženstwj? A co dosadjme na mjsto náboženstwj? Snad čest? Tať mjsto mrawy šlechtiti, teprw z nich se rodj. Weřejné mjněnj? toť pokrytstwjm a přetwárenjm se mámiti dá. Čili snad rozum? ale i tento často náruživostem w prospěch mluwj; anebo dokonce *obecné dobré*: ó toť poslednj wěc, na kterauž lidé bez náboženstwj pamatugj. Nic zagisté nenj snadnějšjho nežli w knihách řjkati: Buďte sprawedliwj, buďte lidšj. Takowými průpowjdkami možno krasořečiti: ale náboženstwj gediné ukazuge cestu, kterak se sprawedliwými i lidskými státi můžeme. Kdoby ale z nás neutjkal swého spoluměštana, o němžby wěděl, že nedbá na náboženstwj, a za uzdu swých žádostj a náruživostj toliko swého slabého rozumu užjwá. Gaký zmatek by nastal, kdyby společnost lidská k swému řizenj nic giného neměla leč zákonodárstwj bez mrawnosti anebo mrawnost bez

náboženstwj? Wlast celá pak by se podobala onomu králi babylonskému, o kterémž prorok Isaiáš dj: (k. 14. w. 19.) „že tělo geho giž za žiwa bylo mrtwola shnilá.

Naproti tomu gak blaze zemi, w nžj pewně sjdlj náboženstwj křesťanské! Gak mile totiž stálost wlasti propůgčilo: giž také o gegj blažo a štěstj se stará a sice *ctnostmi*, kteréž do dušj lidských wštěpuge. Kdo spočte wšecky ctnosti, kteréž z pilného ostřjhanj hlawnjho přikázanj „*Milug Boha nude wšewko a bližnjho gako sebe samého*“ newyhautedlně wzkwjtati musegj! Kdo spočte ty nešťastné, kteréž těšj; ty slabé, kteréž sjlj; ty nepřátely, kteréž mjřj! Wjra Kristowa gest zwěstowatelka pokoge, gest půwodkyně přátelského smjřenj, gest služebnice sprawedlnosti, tak sice, že častokráte toliko gegjm přičiněnjm odňatá wěc wrácena a učiněná škoda býwá nahražena. Ó kolik hřjšnjků newolá, ó kolik zlosynů newodj ona, práwě že pokánj hlásá, k naprawenj! Gakož učitelka mluwj k dětem, k sprostým i neučeným; ano gim ney wznešenějšj prawdy činj pochopitedlné; ano ge učj hned z mládi neyspanilejšjm ctnostem občanským zwykati; ona swá božská učenj netoliko we wyššjch školách několika wywoleným přednášj: nýbrž ona se ubjrá i do sprosté chalupy seľské, gakož i do chrámů a kostelů. Maudrost swěťská činjwá si posměch z lidu sprostého: ale náboženstwj práwě na tuto částku člowěčenstwa běre ohled neypilnějšj. Náboženstwj křesťanké gest wjra chu-

dých, zákon nešťastných, služba Boží tichých a citlivých duší. O, kolik zarmaucených potěšila a k trpělivosti povzbudila již tím, že nám Ježíše, oběť neynewinnějš celého světa na kříži v bolestech umjragjcjho představuge. Kolikrátkoli utištěny se cjtjme pod břemenem wezdegšjch utrpenj: tolikrát wolá k nám: *Wiztež gestli bolest vaše jako byla bolest Ježíše*. A gak z gedné strany útěchy poskytuge lidu chudému: tak z druhé strany pečuge o geho vzdělánj. Widj-li, že zástupowé gsau geště hrubj a necwičenj: mjrny gegich mrawy krásau, slawnostj a wznešenostj služeb Božjch; widj-li, že gsau myšlenj a rozgjmánj neschopni: mluwj k nim skrze swaté obřady čili ceremonie. *Sedmerem* swých swátostj každau dobu a částku žiwota znowu poswęcuge a na wšecky powinnosti nás připomjná. Wjra katolická ukazuge neywraucnějšj bratrstwo a půwodnj rownost na widitedlný způsob w oné neyswětějšj wečeři Páně, ku kteréž wšecky swé wyznawače bez rozdjlu stawu a pohlawj zwe a wolá, by srdcem we swátosti pokánj očištěným w způsobě chleba tělo a krew Ježíše Krista požjwali. A gakau mrawnost předpokládá již gedno hodné přigjmánj Neyswětějšj swátosti oltárnj! Náboženstwj křestánské činj naše srdce *dobrým*, poněwadž ge těmi neyblaženějšjmi city lásky, smjřenliwosti, milosrdenstwj obžiwuge; ono činj naše srdce *silným*, poněwadž ge nepohnutau wěrau a naděgj w Boha a Geho řjzenj naplňuge; ono činj srdce naše *trpělivým w odpornostech*;

nebot nenj neřesti, nenj bolesti a rány, pro niž by hogiwého balzamu nemělo; ono zagisté učj, kterak i sám križ obgjmati můžeme; ono činj srdce naše *newinnym, swatym, blahoslawenym*, poněwadž swau liliowau ratolestj wšecky ohawnosti se smutnými gegich následky od nás pudj a wšecky radosti k nám wábj. Zákon Kristůw gěst zwláště *zákonem dušj*; on se ke všem našim hnutjm družj, by gim mrawný směr wykázal, on dle slow sw. apoštola Pawla až do rozdělenj duše, *w tuk a morek dosahuge*, by tam pramen přewrácených náklonnostj udusil; on ukazuge nám, že nenj na tom dosti, gen okrag nádoby opláknauti a dna nechati nečistého, gen o zewnitřnj blýskawé se starati skutky a w úmysljch setrwati nešlechetným. My w tu dobu wšickni zde shromážděnj křesťanský skutek konáme: kazatel, an hlásá slowo Božj: a wy Neymil! an ho poslaucháte; ale kdyby horliwost kazatelowa poučiti wás z gehu newycházela srdce, aby se we vaše přenesla, kdyby úmyslowé gehu nebyly rovněž tak čistj gako řeč gehu býti musj; a kdyby snad wjce obmeyšlel sluch wáš lektati nežli slowo spasenj w duši wám wljti: byl by toliko měď zwučjcej a zwonec zněgcej, negsa hoden ani gména, kteréž nosj, ani Boha, genuž slaužj. A wy, rozmilj křesťané! kdyby vaše pozorliwost na swaté hlásané prawdy nebyla následkem lásky a žjzně po sprawedlnosti, a nebyla s tau chutj a wůlj spogena, že chcete každé slowo k swému srdci připustiti a w tuk a krew obráti:

giž byste nebyli hodni náležeti Kristu; wy byste w geho očjch byli mrtwi, ačkoli gméno žiwých nosjte. Tento příklad ale gen proto zde uwádjm, bych na srozuměnu dal, že zákon Kristůw gest zákon duchownj, že plněnj geho prowodj wjce slíčnych úmyslů nežli pěkných řečj, wjce dobrých předsewzetj nežli krásných myšlének, a kára člo-wěka ne teprwa, když ruku k zlému skutku přiložil: nýbrž hned tehďáz, když zlau wěc w úmysl béře, tak sice, že nás rovněž wystrjhá před zlým chtěnjm gako před zlým páchánjm, před pokušenjm gakož i před hřjchem, před podobau zlého gakož i před samau neprawostj. A tento duchownj zákon Kristůw wjtězj nad *našjm rozumem*, aby geg wedlo a oswjtilo, ono proniká naše srdce, aby ge potěšilo a posilnilo, ono šlechtj naši wůli, aby gi napravilo a poswětlo. Gak spasitelně obohacuge našj pamět, když nám celau dlauhau řadu Swatých a Swětie Božjch předstawuge, gegich wýborný, buď ctnostj neb pokánjm dokonalý žiwot před oči nám stawj, aby w žiwobyty našem gako průwodčj, gako společnjci nás předcházeli a sprowázeli. A kteréže náboženstwj cwičj a wzděláwá wjce obrazotwornost, nežli naše katolické? Práwě že naše swatá cjrkew wj, že gen skrowná část lidstwa chuť i čas má rozumem swým se řjdit: hledj působenjm na obrazotwornost dosaditi, čehož by slabá mysl nedospělců nechápala. Komu zde nepřipadne na mysl spanilosť chrámů a obrazů, ohoge k tomu směřuge, aby duši lidskau z pozemských wěcj na

nebeské, z časných na věčné, z lidských na božské vzpomjnal. Když tedy katolické náboženstw takové gest, že lidské mrawy šlechtj, že dušjm neysurowějšjm ctnosti wléwá neyspanilejšj, že přirozené city zwelebuge, že wšecky swazky společenské utužuge a každau mrawnj neřest hned w počátku dusj a hubj: co tedy z toho následuge? To Neymilejšj! že takowými ctnostni *blaho vlasti* newyhnutelně wzkwjatati musj, a že kdož upřjmně smejšlj s obecným dobrým a se swau vlastj, také wraucj ctitel a plnitel katolického náboženstw býti musj. Za tau také přjčinau slawnj předkowé waši, ačkoli w městě tomto čtyřikrát silně obleženj wšelikau hrůzu a ukrutnost ljtých Husitů pocjtili: předce ani maličko od katolické cirkwe neodstaupili, nýbrž hned po prwnjm obleženj čistili město od každé poškwrnj wjry gen tomu práwa měšťanského dopřjwagjce, kdožby se přjsahau zawázal, wšech bludů husitských na wždy se odřjci. My se dnes 400 let pozděgi tážeme, kam se poděli bludowé husitštj, cò spomohl gegich wztek a zuřiwost? Chtěli snad takowým si počjnánjm nowé swé učenj schwalowati a poraučeti? Anebo chtěli snad zatřásti onau skálau, o kteréž sám Kristus Pán wyznal, že *gj brány pekelné nepřemohau*? Eyhle stogj giž téměř dewatenáct stoletj tato katolická cirkew, proti kteréž se Husité tak zuřiwě zasadili, a hle! ani geden článek wjry nebyl změněn, ani gedno prawidlo mrawů nebylo zginačeno, nýbrž wšecka gegj naučenj směrugj až posawad k tomu, aby mimo uwedenj nás do králowstwj nebe-

ského základ vlasti upewnila, blaho vlasti způsobila, a gá dokládám, aby sláwu gegj zwelebila, o čemž w djlu

III.

Obrátjme-li zřetel swüg na prostředky, gichž náboženstwj užjwá: snadno pochopjme, kterak gimí sláwa vlasti powstati müs.

Ale namjtaťi slyšjm, kterak může náboženstwj zcela duchownj, kteréž nám stále připomjná, bychom po věcech pomjgegjcjch přjliš nebažili, že zde na zemi gen gako pohostinu gsme, kterak může toto náboženstwj, kteréž w zapjranj sebe samého swau neysladšj rozkoš, w rozgjmánj swau neywěšj radost nalézá: *kterak* může sláwu králowstwj zwelebiti? Gaké spogenj má zdrženliwost a přjčinliwost, modlitba a práce, hluboká pokora a zápal k slawným skutkům, umrtwenj žádostj a žjzeň po poznánj? Když se káže, abychom se swěta wystjřhali, zdali se spolu hlásati může, abychom gemu slaužili? A můželi náboženstwj, kteréž mučedlnjky rodj: také wychowati hrdiny? Snadná, Neymilegšj! gest odpověď na tyto námjtky! Králowstwj křěstana mimo pochybu nenj z tohoto swěta; geho city i žádosti, geho strachy i naděge: wšecko nese na sobě znamenj božské wznešenosti a péče, duše nesmrtelné; zdali ale proto, že se na přjtomný žiwot newjže, méně bude náchylný swau sjlu obecnému propůgčowati? Kdo necjtj, že co křěstán odjřkati se žiwota nic giného nenj, leč učiti se, abychom geg spasi-

telně vynakládali, že s budoucností se obrátí ne
giného není, leč přítomnosti dobře užjvati, a že čjm
bedlivějšj gsme swých powinnostj k Bohu: tjm wjce
potřebu uznáváme, abychom vlasti a člowěčenstwu
prospjwali zdárně.

Hrdj duchowé nepůsobj sláwu vlasti, ale dobřj
lidé, kteříž slowem i skutkem křesťanské náboženstwj
wyznávají; ty duše právě křesťanské, gichžto láska
k člowěčenstwu není zpočjtaná zisťnost, nýbrž po-
winnost a puzej srdce; ti zpráwnj měšťané a ob-
čané, kteříž všech powinnostj swého stawu ostřihaj
a zachowávají; ti rodičowé, kteříž swým dětem
giného strachu nenaháněj, leč bázeň Božj a ke
wšemu dobrému chuť a lásku wnukaj; ti powýt-
šenci a boháčowé, kteříž se rádi chudým pro-
půgčuj; a swau přítomnost toliko dobrodinjm pro-
gewuj, kteříž — ať sknihau Jobowau mluwjme — *oča
gsau slepému a noha kulhawému, (Job XXIX.
15.)*, tito a těm podobnj lidé gsau ozdobilé země,
gsau prawj vlastenci; ale aby takowými byli, kdeže
se wychowávají? Gediné we škole křesťanského
náboženstwj.

W skutku Neymilejšj! dá-li se gen prawj
lesk a sláwa pomyslit, kteráby z náboženstwj ne-
pocházela neb aspoň gjm nestávala? Wy snad
ukazujete na hrdinstwj a zbraň wjtěžnau? Nábo-
ženstwj dodává swými vyššjmi pohnůtkami srdce;
a kdo se Boha bogj opravdu: nebude se báti ne-
přátel sebe ljtejšjch. Tažte se Matatiáše, Judy a
celého rodu Machabegského, těch hrdin starého zá-

kona, tažte se swých vlastnjch předků, kteříž před čtyřmi sty léty toto město co neystatněgi bránili a stegnau horliwostj chrám i domow hágili, co ge silau a srdnatostj k wywedenj tak welkých skutků ozbrogilo? Oni nám odpowjdagj, že též náboženstwj, kteréž mučedlnjky pro prawdu zrodilo; také ge w čas potreby pro vlast a vládu wychowáwá. — Wy prawjte, že lidnatost náležj k sláwě vlasti? Ale kterýže zákon dohljžj přjsněgi na čistotu w mládenectwj a panenstwj, by napotom silné wzrostlo potomstwo, nežli zákon Kristůw? On zagisté manželským *nerozwýžitelným* swazkům pečeť swatosti wytiskuge, by manželé strjdměgšj a wěrněgšj byli a lože gegich za to tjm požehnaněgšj. Wy maudrau šetrnost s důchody připomjáte? Ale náboženstwj, kteréž wšelikau marnotratnost a zbytečnau wýlohu co hřjch zawrhuge, gest neygistěgšj opatrownice obecajho pokladu. — Kterak ale wědám a pěkným uměnjm, k sláwě vlasti náležegjcm napomáhá náboženstwj? Zde ať sami odpůrcowé našj swaté ejrkwe mluwj, a oni we swých spisech wyznáwagj, že básnictwj a řečnictwj, řezba i maljřstwj, hudba i stawitelstwj zwlášť w katolickém náboženstwj wždycky pilně pěstowány byly a wzdělawány. My se diwjme krásným malbám a obrazům Swatých a Swětic Božjch, odkud ale wzali wýtečnj maljři a řezbáři takowé nadšenj, takowý zápal? Gediné náboženstwj naše wytknulo gim swým obsahem wyššj cjl, a welebnost geho zázraků řjdila gegich štětec a dláto. — A co prospjwá náboženstwj we-

zdegšjmu štěstj? Náboženstwj, kteréž nám práci za hlawnj powinnost ukládá a ze zahálky činj neprawost, gest dušj a matkau užitečné přjčinliwosti. — A co působj náboženstwj při dosazowanj na úřednj mjsta? O, zagisté mnoho. Ono z ústupu a skrytosti poniženau wolá zásluhu, ono ze tmy ctnostného Josefa, by mu přednj mjsto wykázalo. — A co máme řjci o gednánjch zemských? Náboženstwj tjm, že nezná giné práwo nežli sprawedlnost, ginau politiku nežli mravnost, ginau tagiwost leč wjru a wěrnost: i také vlasti důwěru spogenců, wážnost nepřátel a obdiwenj celého swěta pogištuge.— Kterak působj blahoděgně na prawdu a maudrost w radách obecných? Když tam náboženstwj sjdlj: tedy také dobrá, swatá wěc bez oklik a bázně se zastává; nowj Jozafatowé tam sedagj, welkomyslňj dosti, aby prawdu slyšeli a nowj Micheášowé rovněž tak welkomyslňj, aby gi powěděli. Nuže Neymilegšj! seberte wšecko, co národnjho ducha zwelebiti, řjši oslawiti a k utwřenj gegj moci a sláwy přispěti může a přinuceni gste wyznati se sw. ap. Pawlem, že *nábožnost (=náboženstwj) ke wšemu gest užitečna, (I Tim. IV. 8.)* že náboženstwj gest duchem strážným vlasti; že, gak týž sw. apoštol dále dokládá, *mā zasljbenj i nyněgšjho blahoslaweného žiwota i budaucjho*. A konečně že pauhau prawdu řekl onen mudřec Francauzský, kterýž *o duchu zákonů (Esprit des lois)* gednage upřjmně propowědel: „*Podivná wěc! náboženstwj křestanské, kteréž toliko blahoslawenstwj budaucjho žiwota za předmět*

*njti se zdá: působj giž w tomto životě blaženost naši.*³⁵

Giž pak, Neymilegšj! daufám, že toho přesvědčenj se mnau nabýwáte, že katolické náboženstw — i ze swětského ohledu považowáno — gest základ, blaho a sláwa vlasti; a tudy, že předkowé waši, kteříž takowý poklad hágili, zagisté toho zasluhuj, aby nám w drahé zůstali památce. Tehdáž když Husitů zuřiwost a pozděgi Mannsfeldských hlučná děla toto krásné a slawné město „*Nowým Řjmem*“ přezdjwala: ejtili oni dobře, že tato zdánliwá potupa u věchnau se proměnj sláwu; nic na to nedbagjce, že strast, hlad a auzkost trpěti musili, že ge Husité paterým táborem obkljčili, že téměř po 10 měsycjch autoky na městské hradby činili, že žžawé kaule do města metali a úplnau hrozili zkázau. Giž dáwno zesnuli onino slawnj předkowé tohoto města, onino češtj Machabeowé, kteří nás podiwenjm naplnuj, že tak statně, tak neohroženě, tak setrawanliwě dobrau wěc — *katolickau prawdu* — proti ljtým nepřátelům hágili; giž zesnuli: ale kosti čili raděgi duše gegich wolagj nám: Budtež zdárnj potomkowé naši, oslawugte památku naši tjm, že celým srdcem cjrkwí swé i vlasti swé oddáni zůstanete. Wy se těšjte, že z našj statnosti a wjtězstwj nynj sláwu strogiti můžete: ale marnáby byla vaše

³⁵ *Chose admirable! la religion chrétienne qui ne semble avoir d'objet que la félicité de l'autre vie, fait encore notre bonheur dans elle-ci. Montesquieu Esprit des lois liv. 24. c. 3.*

radost, marná i ehlauba vaše, kdybyste také tak šlechetné, lak sličné úmysly w srdcích nechowali gako my; kdybyste se snad tomu náboženstwju, pro kterěž gsme tak welkých obětj položili, rauhali a posměch z něho činili. Ach! nenj-li wám wjra katolická nadewšecko drahá: swazek mezi námi a wámi gest časně i wěčně přetržen; a gakož se wy nemáte wjce honositi, že gste naši potomci: tak i my tam před saudem Božjm nebudeme waši přjmluwčj: ale waši žalobnjci, že gste krew naši, kterauž gsme pro tuto wjru wylili, gestě w hrobjch našich zprznili, naše gméno zlehčili, snaženj naše zmařili a přjkladem našjm pohrdali! — Tak nám tito zesnulj rekowé přiwoláwagj a mybychom dopustiti směli, aby se gegich wyhrůžka na nás splnila a naděge ta, kteráž ge silau ozbrogiwši k spasenj přiwedla, nás opustila, a my časně i wěčně měli býti nešťastni? O, nikoli! mybychom se dwogjho hrjchu dopustili, kdybychom w nyněgšjch časjch, kde katolické náboženstwju — s malau wýmjkau — po celých Čechách zase gednoho pastýře a gednoho owčince připomjná, gegich přjkladu nenásledowali, a spolu Bohu wraucně z toho neděkowali: že se nám w těch okolnostech, w té zemi, pod tau wládu naroditi dal; *w těch okolnostech* prawjm, kde náboženstwju krásné nese owoce skrze dobročinnost, wzdělanost ducha a oswjćenost; *w té zemi*, která k neyšťastněgšjm kragům rakauského mocnárstwju náležj, kde průmysl a obchod kwěte, wědy a uměnj gako o záwod se pěstugj a

kde i gazyk ten, w němž swatj: Wáclaw, Wogtěchj, Prokop, Jan N., sw. Ludmila a ginj mužowé swatj mluwili, tlumočnjkem se stal duchownj i swětské učnosti; *pod tauwładau*, kteráž wšecky swé podrjzené národy stegnau láskau obgjmá, gegich žádostem wstřjc vycházj, a we wšech zwlášťe ale w smutných dobách práwě otcowsky o wyžiwenj gegich pečuge. Rozpomeňme se, gakým ranám bylaby podléhala vlast naše w poslednjch wálkách, kdyby gi prozřetelnost Božská k tak welkému mocnárstwj byla nepřiwťělila! A protož nechť staw swüg z gakehokoli zřetele rozwážjme: wždy přjčinu máme, řjdiť se heslem zesnulých předků Plzeňských: „*My ohceme katolické cjrkwí a rakauské wládě zůstati wěrní.*“ Amen.*

8. O poswátném zpěwu wúbec, a užjwánj geho při službách Božjch zwlášť.

Od

Jana N. Stárka,

Dra. a Prof. Bohoslowj w Králowé Hradci.

A. O poswátném zpěwu wúbec.

Zpěw gest sgednocenj hudby a mluwy w lidském hlaholu k uměleckým účelům, při čemž citowé u wýměrowých, a dle wýšky swé určitelných tónech se wygádrugj. Anebo ginak: zpěw slowe proměňowaných i přjgemných zwuků (tónů) lidských wydáwánj, a při určité wýšce a hlaubi, sje a sla-

* Gaký zwlášťnj obřad při této pobežnosti w Plzni pozůstáwá, pozděgi uwedeme.

Red.

botě, gegich se slowy spogowanj. Gestliže se ta, slowy čili tóny článkowanými prowázená-proměnnost a přjgemnost hlasu na Boha wztahuge, a k němu myslí pozdwihuge, nazweme gi *nábožnj* nebo *poswátnj* zpěw; a cjrkew-li gi w obrád swüg uwedla, slowe *cjrkewnj*; a tento kostelnjm gme-nugeme, když njm, na pokynutj cjrkewe, wěřjčj lid w kostele weřegně čest Bohu prozpěwuge.

Kde mluwa lidská nestačj, tu zpěwem dáwáme průchod pocitům swým. I diwoký a newzdělaný člowěk rád zpjwá, a pěnjm dodává sobě srdce, zapuzuge swé hoře, a stjsněným prsům swým od-tuchy hledá. Negednau i ten, komu nebylo do we-selj, dada se do hlasitého zpjwánj, z nowa po-okřál, až i tu samotu swau trpěliwěgi nesl, pakli sám swým se weselil hlasem, a s kýmby si za-plésal, nemage, aspoň k něžnému pěnj ptactwa přislauchati mohl. „*Neboť gistými časy, ptactwo libými hlasy slawj zde Twůrce swého, a poznává hod geho.*“ (*Gradual rukopis od r. 1550.*)

Poswátnj, a zvláště kostelnj zpěw, má-li swému aučelu wěrně dostáti, na kterékoli swé gakosti čili ctnosti se zakládey: a) na *prostotě* a *gednoduchosti*; týkagjčj se *látky*, tau wůbec k poswátnému zpj-wánj budiž gediné a wěčné Božstwj, gehožto sláwu nebesa wyprawugj, genž naše potřeby zná, a nás miluge. Co do *formy*, gděme na wýrazy ty, genž w cjrkwí Božj obwykly, a ne na galowost hledaných slow, aneb na neswatých hlaholů w hymnu swa-totagemnau umělecké stawenj; též z celku i z částí

wšecku případnau ozdobu wylučugme. b.) Na *přesnosti* a *čistotě* předmětu i slohu a celého způsobu swého. Tjm se wypuzug z duchownjch pjsnj, cožkoli s biblickým a cjrkewnjm smyslem se nersrownáwá; cožkoli pauze lidským přjlepem, cožkoli přewrácenostj a lstj naprzaěno a nakwašeno gest. c.) Na *wážnosti*; totiž w gediném okresu prawd náboženských zpěw se pohybug, bez gakehokoli wplywu diwadelnj a těkawé fantasie, bez wmyslének osobnjho wtipu, a bez hmotných obrazů i snů mystických. d.) Na *tkliwosti*; aby přeušlechtilé city nábožného srdce pjsen pronášela a budila; gacjž gsau: citowé žiwé wjry, naděge a lásky k Bohu, i milosti ke všemu, cožkoli Bůh milage.

Což pak se dále týče *melodij*, k zpěwům kostelnjm, wolmež hlawněgi ty, genž na poli cjrkewnjho zpěwectwj od starodáwná wznikly, a swau přjměrnost k duchu pjsně, swau neobyčegnost, a z cela gako zaswěcenost gen k náboženskému wzdělánj u všech křesťanských národů trwale wykazugj. Z pokladů, gež máme, wynášegme toliko co neywýbornějšjho gest; a zwlášť kdež se gedná o služby Božj, nikdy nepřestáweyme na obyčegném, a gen k té potřebě tu z cela geště nezaswěceném nápěwu. Neboť při tomto, gakož i při pjsni, kteréž on přiměřen gest, prawých dogdeme gen tenkrát pomůcek k swému předůležitému aukolu, dle něhož přeblahým swazkem w Kristu spogowati se máme: když swazek ten nebude giného gak w skutek uwedený obraz celého obcowánj Swatých. A gestliže kdy to býti

má, tedy tu při odhodlánj k službám Božjím wele-
wážných pjsnj společných, z přjma tam směřowati
nálezj, kde Kristus gest, sedě na prawici Božj, a
řjši, neb cjrkew swau, we tři částky, gakoby we
tři krage rozdělenau, řjdě. A newědělbych při zpěwu
chrámownjm náležitě spořádaném nic wznešeněgšjho
nad tu myšlénku, při njžto sauhlasjcejch oněch třj
oddjľu cjrkewe Kristowy, t. cjrkew wjtěžná, trpjej
a bogowná společným i srdcem i hlasem pěge a
wolá: „*Bud' wúle twá! Přjgd' kráľowstwój twé!* —“

Že každá i ta staršj doba některé přjklady
o užjwánj zpěwů w přjrozeném gazyku při službách
Božjch wykazuje, na snadě gest přiswědčiti, na-
hlednem-li w děgepis cjrkewnj. Střjdať však se
zpěw ten takowý w nestegných časech roku cjr-
kewnjho s chorálem latinským, ač ginak dle cjr-
kewnjho zřjzenj k gedinému wesměs určitému au-
čelu směřowal, a což na něm bylo, rozšjrowal
pokog, počestnost, přjzeň, lásku, wjru, swatost,
gakž slušj na Swaté, ³⁶ gimžto kniha Ekklesia-
stikus 44, 5. pochwalu dáwa, řkauc w tato slowa:
„*W uměnj swém wyhledáwagj noty musické, a
wyprawugj pjsně pjsem,*“ t. i staré od předkűw
složené pjsně zpjwagj, i také nowé dělaj.

³⁶ Antonjn Florentjnský († 1450,) we vlasti swé arcibiskup,
prawj w děgepisu swém takto: *Newjstawnau wraucnostj w konánj
pobožnosti dľauhé xástupy běľooděnců* (o kterýchž totiž práwě po-
wjdal) po rozľiöných městách gsaa se scházeli, o dwau gako při
processj těžje, o pokog a milosrdj skrausčným hlasem wolagje,
chwalozpěwy a hymny buď w latině buď w obecném gazyku zpj-
wagje, zwľáště pak onu *sequencj*, kterauž přj sw. Řehoř wydal: „*Stabat*

Na otázku: Zдалиž, a gak dalece starjkové naši tudjž po prigetj wjry křesťanské, w přirozené řeči swé při službách Božjch zpjwali, pro nedostatek historických důwodů nic gistého twrditi nelze. Gsauť arci některé zlomky hudby hlasowé neb chorálnj w staročeském překladu nám podané, ty však dle wnitřnjch známek swých neprozrazugj leč wěk asi do 12. stoletj zasahugjej. Částka nemalá zpěwů liturgických w staršjm oděwu českém, ač w tom-li se kdy wyskytla, posud známá nenj. Zatjm ani ta domněnka, že wedlé pjsně, obecným domněnjm sw. Wogtěchu připisowané, Čechowé na křesťanskau wjru obráčení, také giné, snad od téhož swého biskupa (983) z latiny přeložené cjrkewnj pjsně w obřad poswátňý gsau uwedli, nenj marných snů wýtwarem; a gakkoli gj potřebného swětla od nikad přičiniti newjm, předce něgakau měrau spjše při nj zůstawám, než abych gj prach wšechen základ popjral. Wždyť powolaný w té a podobné wěci saudce, p. J. Šafařjk, nedáwno základné wyšetřowánj podniknuw, o welmi wysokém stárj českého přeloženj

mater.“ Starý original *sequencj* této znali starjci naši, a wýklad gegj český obstarán bez pochyby giž wěku toho, w němž sw. *Prokop* († 1053) žiw byl. Geden rukopisný latinský zlomek z 14. stol. o tom sw. Opatu Sázawském dokládá takto: *Anno dominicae incarnationis Millesimo nono heremum intravit . . . erat pius, more columbino, alloquio blando et humili . . .* Může to býti; neboť půwodnjho textu *sequencj* té giž w 11. stol., a sice w prwnj polowici geho stáwalo. etc: *Rozbor staročeské literatury od král. česk. společ. nauk* r. 1840, 1841. str. 138, kdež psáno stogj: „*Ot této modlitby gest sedm let otpustkůw daných od swatého Lwa papeže.*“ (S. Leo IX, 1049.)

žaltáře w ten smysl nekwapně se pronesl, že by onoho giž aspoň w 11. stol., ač ne dřjwe-li, u nás hledati se mělo. Z toho geště arci takměř ani ten neyменьšj wýsledek newyplywá pro záhádnau otázku naši, leda bychom řjci směli, že Čechowé, magjce giž tak časně žaltář český w rukau swých, ani bez wýkladu zpěwů liturgických, — zpěwů každého času, a u wšeho křesťanstwa oblíbených, býti nemohli. Čechowé, řku gá, národ to zpěwný; a to moge domněnj podporuge děgepis chorálu cjrkwennjho, zpráwu dáwage, že giž w 9. stol. začalo se w přirozeném gazyku překládati tak zwaných sequencj; z nichž gedna, protože w nj neywraucněgšj citowé se gewj, welmi záhy wůbec w oblibu wešla, až i od Husitůw aneb Utraquistůw těmito werši nápodobena byla: (*Rukopis. Gradual. od r. 1550. M. 13—15.*)

1. Staše matka žalostiwá,
A pod křížem bolestiwá,
Hledíc na swého syna,
An na kříži těžce wisí.
Křesťan to wážití musí;
Neb gest to naše wina.

2. Matka jeho žalost měla,
Zpomínajíc na ta slowa
Wěrného Simeona;
Neb jí byl powěděl tu řeč,
Že její duši projde meč;
Tuť se gest naplnila.

3. I wzhledněmž srdci na něho,
Kterak welmi příliš mnoho
Trpěl gest na swém těle,
Pro nás hříšné nebožátka,
Aniž umíme počátka
Jeho w tom poželeti.

4. Neb byl na kříži tak zśinal,
 I kdo by ho nelitował,
 Jedno ten zatracenec:
 Korunu wostrú na hlavě,
 W rukú, w nohách bolest maje.
 Hřebíky probodené.

5. Tu pro těžkost těla jeho
 Rozdřely se rány jeho,
 O, bolesti ukrutná!
 Naplnila jsau se slowa,
 Od proroka powědína,
 Žeť není mu rovného.

6. O, trpmež rádi pro něho,
 Nebť jest slíbil dáti mnoho,
 Kdož jeho následují,
 Zpomínajíe na smrt jeho,
 Uprosmož sobě u něho
 Wěčné s nim kralowání.

7. Požádegmež všickni toho,
 Ať nás zbawí ďábla zlého,
 Zatracení věčného.
 Ježíši, genžs trpěl za nás,
 Když budem mřítí, nawštěw nás,
 Přiwed k věčné radosti. Amen.

Zde však giž dosti o těch ctnostech, co se týká podstaty zpěwu wůbec, a chorálnjho zvláště. O těch známkách, gimiž, třebas ginak pjsem rozšjřená pjeň k tomu aučelu, gehož blasowá hudba při službách Božjch dosjci má, neschnpau se wykazuje, neméně zbýwá ijci.

A hned tu zpěw, z gehož buď textu aneb melodie gakási dwogitost a plnost nesnadnostj, gakoby

suků a zádrhlů, wykukuge; zpěw, gehož strofy pokorau, od Pána i slowy i skutky obgewenau, nedýchagj, a gakž w přislowj se řjká, newodu swému kadj — ani gmenowán nebuď zpěwem chorálnjm neb kostelnjm. Buď si, že by byl obliby došel u tisjců, anby pro poslechnutj ho rádi do kostela chodili; kladau-li prostředek, totiž ljbst zpěwu, za účel, to gest, za nábožné vzdělánj samo: tuť na hrozném gsau omylu, kdož k službě Božj geg uwozugj. „*Ne w sladkosti zpěwu (dj sw. Auğustin Confess. 10. c. 6.) ale u wěcech, kteréž zpjwány bjwagj, zaljbenj mám.*“ Nemálo gest pjsnj těch, genž titulem náboženských se honosj: a předce při nich zústáwage, člowěk s nábožnostj swau, gako při sewerném swětle skřehnauti by mohl. — A kdož by, gsa zdrawého smyslu, za přesné pokládál ná-pěwy ty takowé, gešto mysl a srdce od rozgjmánj swatých tagemstwj odtahugj? Miň nás to, aby-chom při službách Božjch těm, genž toliko uši lek-tagj, mjsta dáwali! Gsauf to swětýlka, kteráž gen lehkowěrce oklamati mohau. — Nastogte! tu a onde wtrausil se do swatyně Hospodinowy negeden zpěw, genž by s modláři před zlatým teletem pěn býti měl; nastogte! wmjsily se i w chorálnj pjeň ta-kowé melodie, kteréž lid křestánský z klečenj na kolenau wytrhugj, a k tanečnému poskakowánj podněcugj! —

Nemůže ta pjeň slauti dostognau neydražšjho předmětu chrámowého, kteráž překážj Bohem nadšenému pěwci, a měská geg, chtěgjojho tudy oswě-

domiti sobě prawdu tu smatnau sice, ale zkuse-
nostj opodstatněnau, že člowěk po swém strhnutí
se Boha, na pomoc k němu úpěti a od něho zá-
wislost nepřestale před očima mji má. A snad se
našincům dostalo toho příkladu, některých tam na
západu wjce než od sta let powstalých hlasowé
hudby kazičů, vzdálenějšmi zůstati? — O, tagiti
nemůžeme, že oni ne gednoho mezi námi neblahým
wplywem swým swedli od prostého, důstogného,
gádrného a gjmawého, poněkud k širokému, diwa-
delnjmu, bubřiwému, wodnatému a netkliwému i ko-
stelnjch služeb Božjch nedostognému werši a ná-
pěwu. Sem patřj ona nikdy dosti neoceněná slowa,
gež napsal sw. otec Jeronym, řka: *Šetřtež toho
wsickni, genž rádi w chrámu Páně nebo doma
zpjwáte, co sw. Pawel Kolossenským dj: S mi-
lostj zpjwajce w srdcjch swých Bohu: že totižto
negen hlasem, ale i srdcem Bohu zpjwati máte;
že ne trylů a hrček dělagjce (na způsob herců
dívadelnjch) aniž dle obyčege aulisné ochechule
a rozkošnice, s pitwořilyma rtoma, (čela swého
k posuňkům nesbjrajce): ale wážně w swaté
počestnosti, w bázni Božj, a rozuměgjce tomu,
co zpjwáno bywá, Pánu prozpěwowati máte.
Každý wěrnj sluha Kristůw zpjwey tau měrau,
aby ne tak w hlaholu libém pjsně samé, gako
we smyslu slow gimiž zpjwá, sobě zalibowal.
Tent pak bude před Bohem neylépe zpjwati,
kdož ze swatých (w swé počty samoděk libě
plynaucjch) myšlének sauzwukem sladkého ná-*

pewu, gakož i se ctným a šlechtným životem svým w bohumilau sauhlasnost wpatati bude.“ (S. Hieronym, in ep. Coloss. 3, 16.) A sw. sněm Trident. sess. XXII. de obs. et evit. in celebr. missae, nařizuge: „*Ab ecclesia musicas eas, ubi sive organo, sive cantu lascivum aut impurum aliquid miscetur . . . . arceant, ut domus Dei vere domus orationis esse videatur, et dici possit.*“

— Když tedy chorálnj zpěwci způsob na sobě keykljřský ukazugj, kudrny swé načechráwagj, mysl swau na obsah wěci té, kterauž pěj, neobracegj, a mrawy neswátečnj pronášegj, gestit tolik, gako by mlčeli; ba mnohem hůre gsau na tom, než kdyby w kůr nábožných zpěwců se byli nikdy newmjsili. Zagisté, nebylo by diwu, powstal-liby těchto dnů našich wjce, než geden prorok Amos, a wolal řka takto: „*Odegmi ode mne hluk pjsnj swých: a zpěwu lautny twé nebudu poslauchati.*“ (Amos 5, 23.)

Giž vláda *Spartánská* kázala ztroskotati nástrogů těch, gichžto zwukem hebaunká toliko změkčowadla lidu by se naskytaly; a *Platon* zawrhuge tóny ty, gežto w hudbě asiatské se ozýwagj. Měliťby se tu w čem wzhlednauti ti, kterjž gen uchu wděk činjcmi půwaby na cit lidu křesťanského neblaze aučinkugj, a geg, pokudž na nich gest, z obrazu Božjho swláčeti pomáhagj. Řjci se může, že blahodatněgšj wplyw na wzdělánj wěřjeho lidu mjwagj ti starobylj, sauhlasnj zwonowé, kterj z wěžj kostelnjch swým způsobem lépe zněj, nežli roz-

vrzaný a rozhrčený, a čjhokoli winau k službám Božjm nepřjležej chorál.

Což ale, (řekne někdo) gen kdyžby nowé udělaná ke zpěwu poswátnému melodie mistrně se zdařila, k wůli té mistrnosti zdaž by tu neslušelo podložiti textu nowého, hymnám cjrkewnjm napodobeného, odkudžby i ta žádaucj w hlasowé hudbě rozmanitost powstati mohla? — O tom gá saudu pronesti se neosmělugi: zpěwu ale cjrkewnjmu, a od cjrkewe schwálenému nápěwu neuporně předeck přiřknauti se musj; anoť rownau cestau při něm toliko ono nábožné nadšenj wůbec se docjliti dá, při němžto duch lidský neyhlubšjmi a neypronikawějšjmi pocity k tomu se nese, aby i gedinému Prostřednjku našemu Bohočlowěku plnau se wyléwal měrau. ³⁸

Než medle, gest-li by kdesi chorálnj koncerty dáwati giž bylo w obyčegi? A že ti, co do formy swé nápodobenj kusowé zpěwnj nowějšjch mistrů poněkud se lišj, proto-ližby slohu pauze cjrkewnjmu ani po boku státi nesměli? — Odpowjdam: 1) Byť něco i zobyčegnělo, ztenčuge-li se tjm ten aučinek, gegž cjrkew wywoditi obmeyšlj, nenapomáhá-li třebas gen pauze hlasowý koncert k obžiwenj a pěstowánj nábožného smyslu: tu trpěno ho we swatyni Páně býti nemůže. — „*Procul este profana!*“ 2) Wěrné pjsnj těch, gichž sama cjrkew užjwá, napodobenj, ač to snadné nenj, mělo, a má swůg

³⁸⁾ Neboť: *Kde gest tak laskawé kniže, kteréby pro zlost sluhy chtělo trpět muky kniže, a odpustit mu dluhy?* (Staročeský Koncionál.)

průchod od nepamětných časů. ³⁹ Na gegj pokywnutj — a kdožby gsa katoljkem, chtěl mjtj saudce w té věci powolanějšho? — smjť k službám Božjm i nowějšj mistr swé hudby přičiniti; a však proto nemysleme sobě, že by se kdy přepila, aneb přepiti mohla woda ta žiwá, z kteréž cjrkew čerpá, a nám podává. — Komu čest, tomu čest! Kdo se prwé s antifonářem sw. papeže Řehoře welikého, zpěwecké školy w Řjmě zakladatele, nepotázal, bude, trwám, slabým kostelnjch nápěwů skladatelem, a kusy geho, ginak mistrné, k slušným požádawkům chorálowým nehrubě dostogj.

³⁹ Někdyť arci, (ačkoli spjše při wýkladu cjrkewnjho originalu, nežli w nápodobowánj ho, to nalezáme), stalo se, že starěj přeloženj české wāj obějrnosti a gakéhosi zwodněnj zpěwů liturgických se neuchránilo. Na důkaz toho stůg naše kompletornj hymna swatým pap. Řehořem W. († 604.) půwodně (prý) složená, a w gednom rukopisném chorálu z druhé půle 15. stoletj českými weršjky wyložena takto:

„Kriste, jenž jsi swietlo i den wšeho swieta, temnosti noční zlé rač od nás zahnatí, a swietlo prawdy, čtení, jenž jsi kázal, budiš nám tebi, swietlem, oswíceno. Prosíme, pane, této noci bráníti rač nás křišné, dada se upokojiti, s tebi, Bohem milostným obierati, a we snách čistá myšlení nám dáti. Aby hanebné spaní na nás nepřišlo, diabel, duch zlý, we snách by nás neoklamal; tielo naše ať zlé není trápeno, tobie, pane, budiš čistě zachowáno. Poujčiš, ať oči dobré usnutí wesmi; srdce naše ať jest wšdycky bedliwo; ruka twá této noci ať nás brání služebniky twé, jenž tě milujeme. Obrance náš, račiš na nás již wšhlednutí, nepřátely zlé naše rač od nás zahnatí, nás křestiany své račiš spravowati, které jsi swú swatú kwi wykupil. Rozpomeniš se, wida zlé tielo naše, račiš duši bráníti, milost jí dáti, s kterešto wšecky křichy již wyšena, posiliš tiela našeho k dobrému. Bohu otci, synu i duchu swatému chwála bud, čest, cisařstwi na wíeky wíekuow: i zde na zemi od nás diekowání s dobrého wšeho, což nyini béřeme. Amen.

(Pokračowánj).

9. O káznicjch čili trestnjch domech.

od

P. Ant. Wiesnera,

kooperatora w cjs. král. káznici w Praze.

W pogednánjch předešlého roku gsme okázali, gak žalárnictwj půzobenjm wjry Spasitelowy blahoděgné se zlepšilo, w časech zatmělých prostřednjho wěku kleslo, w nyněgšjch však časech pozornost všech lidomilů a wlád na se obrátilo. Žalář se nepowážuge za wýgew pomsty pro přestaupenj zákonu, ale toliko co prostředek, zločince ku polepšenj přiwěsti. Důmyslné hlawy nawrhly všeligaké saustawy žalárnictwj, kteréž gsme též uwedly, aby se toho wznešeného cjele dosáhlo. Než giná otázka gest, ge-li možné, při gakémkoliw způsobu žalárnictwj zločince w skutku polepšiti, gakým způsobem se njmi nakládati má, aby se toho cjele dosáhlo? To gest úloha, kteráž geště rozhodnuta nenj, a s kterauž neydůmyslněgšj mužowé nyněgšjho swěta až potud nadarmo se objragj. Gistě nalezáme w našj českoslowanské vlasti dosti mužů důmyslných z duchownjho stawu, genž dlahubý čas w trestnjch domech duchownj zpráwu wedli, a doposawáde zastáwagj; ale až potud žádný swého hlasu nepozdwihl, žádný výsledky swé zkušenosti swým duchownjm bratrům a předewšjm začátečnjkům nepodal; a to gedině mně dodalo smělosti, abych

o té důležité věci některé myšlenky, djlem swé vlastnj, djlem giných proslulých mužů pronesl.

K potupnému trestu odsuzugj a se wúbec zawjrajg pro zlý skutek lidé, aby neškodili, a gegich přirozenost se za docela ginau pokládá, nežli přirozenost ostatnjch lidj. Newěřj se wúbec žeby se polepšili, myslj se pauze, že dlauhé trápenj w nich zbudj strach před žalářem, a ge odwrátj zločiny páchati, kteréž by ge tam zas přiwésti mohly.

Prawda gest, že w tomto způsobu, zločince posuzowati, se něco prawdiwého nalezá. Gestli welcj zločincowé swau přirozenost úmyslem nezgináčili, gsau w skutku od ostatnjch poctiwých lidj tak rozdjlni, že zwláštj třjdu působj, a tedy gen strach před trestem a před hanbau držj mnohé na uzdě, kteréž krádeži náchylni gsauce, žádost magj, tjsni swých náružiwostj se odewzdati. Tjm se ale nikdy řjci nemůže, že člověk, zpáchaw nĕgaké prowinĕnj, hned ze spolku wyobcowán býti musj.

Gednotliwci, kteréž žaláře obýwagj, mohau do čtyř třjd rozdĕleni býti, a to sice dle powahy swé zkaženosti.

Prwnj třjda obsahuge lidi, kteréž sobĕ zústaweni bywše, cestu dobroty znáti se nenaučili.

Druhá takowé, kteréž sice cestu ctnosti poznali, wšak žádné puzenj w sobĕ necjtili, po nj kráčeti.

Třetj ony, kteréž cestu dobrau poznali, ano i usilowali po nj kráčeti, wšak gsauce welmi slabi, od nj odwrátiti se dali.

Čtvrtá obsahuge takowé, gimž ani na pomoci, ani na nawodu a uměnj nechybělo, dobré a cestu k němu wedaucj poznati, kterjž ale samowolně oči swé od nj odwrátili.

Prwnj třjda obsahuge w sobě weliký počet gednotliwců, obzwláště mladých lidj, kterjž o powinnostech člowěka k Bohu, k swému bližnjmu a k sobě samým docela nic newědj. Sirotci giž od prwnjho dětinstwj anebo z otcowského domu gakýmkoliw způsobem wylaučení, oddali se taulawému žiwotu, obcowali gen wždy se zaháleči a tuláky, sobě rownými, nebywše nikdy swětlem náboženstwj oswjcení.

Druhá třjda pogjmá do sebe ony nestálé a wiklawé lidi, kterjž nábožného poučenj dosáhli, rádi ge přigmuli, wšak nikdy tak daleko nepřišlo, zlau náklonnost w sobě udusiti, a nebo pokušenj něgakému odolati; nemagjce w sobě sjly dušewnj ani pro dobré ani pro zlé, oddáwagj se puzenj prwnjho okamženj, následugjce příklad, kterýž se gim práwě před oči postawil. Nehledali sice příležitosti k zlému, ale když se gim nahodila, newystřjhali se gj. Gegich prwnjho prowiněnj často byly příčinau, welká nauze a nebo hlad. Tito lidé by se sotwa byli stali trestu hodnými, kdyby byli žili w dostatku a mezi poctiwými lidmi. Welcj nebezpečnj zločinci sotwa mezi nimi se nacházegj; lhostegnostj přišli hned při prwnjm pokusu we zlém do wězenj. Wětšj djl z nich zase opětně do žaláře wcházj. Některý byw ráno propuštěn, na

wečjr giž se dopauštj krádeže; buď se podnapil, a w tom stawu nemohl odolati pokušenj, sobě přiwlastniti, což se mu práwě nahodilo; buď se mu naskytnul něgaký starý známý, kterýž práwě potřebował pomocnjka k wywedenj něgaké krádeže, a on mu toho nemohl odepřiti.

Třetj třjda záležj z oněch gednotliwců, gichž prudké wázně wždy nad gich dobrými úmysly wj-tězstwj dosahugj. Rádi by byli bez neprawosti žili, neměwše ale dostatečných přigmů aby swé náklonnosti k pitj a k chlipnosti ukogili, wzali swé autočiště napřed ke hře, pozděgi ke krádeži.

Pro nepatrný wýstupek zprwu uwěznění sprá-telili se hned s wyznalými zločinci, od kterýchž dosáhnuwše dalšj wzdělánj w neprawostech, brzo se octli na wrchu wšj zpustlosti. U některých takowých proměňuge se nawayklost ke krádeži w panugjej náružiwost, oni se gi tak odewzdáwagj, gako opilec nestřjdmosti a wilnjc chlipnosti. Mezi nimi se též nacházegj ony prudké powahy, kteréž we wzteku ku pranicjm a krwawým půtkám přjčinu zawdáwagj, genž se často těžkým raněnjm anebo zabitjm končegj.

Do čtvrté třjdy patřj ony přewrácené byt-nosti, gimž pomoc wzdělánj a wšeligaký náwod k dobrému nechyběl, wšak nadarmo se gim cesta k dobrému, k štěstj a blaženosti okazowala, nechtěli gi nastaupiti, woliwše raděgi na dráhu širokau se dáti, kteráž wede ke wšem zlým náružiwostem. An samowolně oči před swětlem zawjrali, byli po-

ražení slepotau, tjm neystrašiwějšm trestem, kdež wšecka pomoc lidská marná gest, kde by se nawždy o gich polepšenj a znowuzrozenj pochybowati muselo, kdyby milosrdenstwj Božj nebylo nesmjrné, a láska Stwořitele všemohaucj. Prudké náruživosti ge do tak smutného stawu přiwedly. Wýčitkem swědomj trápenj, hleděli ho utlačiti, an se newěře oddali. Samoláska se stala gich gediným zákonem. Nynj gsau s to, každý zločin spáchati, staragjce se gedině o to, gak by swětské sprawedlnosti ušli. Mezi nimi se nacházegj neyprohnanějšj šegdjři, penězokazi, paliči a zůmyslňj wražedlnjci; přitom gsau neywětšj pokrytci, genž přjgemnau zewnitřnostj a ošemetnými řečmi klamau.

Každá z těchto třjd zase w sobě obsahuge tolik podřizených třjd a oddělenj, kolik gednotliwců se nacházj, z nichž ona třjda záležj.

Prwnj třjda obsahuge w sobě gednotliwce, o kterýchž se neyspjše nadjti lze, že způsobnau kážnj a poučenjm se na dobruu cestu obrátiti mohau. Aučinku toho se lehce dosáhne u mladjka, kterýž newědomostj gen byl sweden. On bude žádostiw swé powinnosti poznati a lehce se rozhodne ge plniti. Nawyklost neprawosti nenj geště u něho zakořeněná, při každé mrawnj a náboženské prawdě, kteráž geho duchu gasnau se stala, rozšjřj se geho srdce, chyba po chybě odpadne a ctnost zagme gegj mjsto. Geho srdce se podobá geště dobré půdě, kteráž od palného wětru wysušena žjznj a taužj po rose nebeské. Štěstj pro něg, gestli po

prvnjm wýstupku nalezne maudrého rádce, kterýž se ho litostiwě ugme, laskawě ho poučj a genu upřjmně propast okáže, kteráž ho pohltiti hrozj. Wšak běda mu, gestli opětný wýstupek ho přiwede do trestnic, kde we spolku s horšjmi, nežli ge sám, zagde, gestli okolnosti obzwláště přjzniwé geg od wšeobecné náказы neodtrhau.

W poslednj tředě se nacházegj lidé, u kterýchž i neylepšj kázeň i neylaskawějšj domluwy i neyopatrnějšj wychowánj žádného aučinku nepůsobj. Samoláska, newěra a zakořeněná zpustlost gsau tři přjliš tuhé pancjře, kteréž gegich ducha i wůli ohradily, že gich poraziti nelze. Wšechny paprsky swětla se odrážegj na newěře, a mocnost křestánské laskawosti, o kteréž by se myslelo, že wše sobě podmaniti musj, samolásky proniknauti nemůže. Kdyby nám bylo dáno, čjsti w srdcjch těchto lidj, a ony nešťastné, kteréž gsme poznamenali, docela wyzpytowati, wpadli bychom gisté w pokušenj, gich se wjce neugjmati, ale nešťastnému osudu zůstawiti. Leč byla by to wůle prozřetedlnosti? W gegjm úmyslu to gisté ležj, abychom pokračowali we swých pracech a we swém namáhánj při spasiitelném djle polepšenj, byt to i beze wšj naděge, zniku a zdaru bylo. Wjra nás učj, že, gestk šlechtnau tjsnj puzeni gsme swé powinnosti wykonáwati, nechtjce swau samolibost ukogiti, ubezpečeni býti můžeme, že práce naše na zmar nepřigde; nepůsobjme-li polepšenj u giných, staueme se alespoň sami lepšjmi. Bez toho se wj

gisté, že dle zewnitřnjho zdánj se nikdy saudití nemá a předce gest ono zdánj, genž tak často klame, to gedinké co na zločinci pozorugeme. Newěřj se mu když upřjmné city okazuge, a neběre se w podezřenj geho upřjmnost když trestuhodné city progewuge; a předce býwá weliký počet wychlaubačů, kterjž se swými zločiny se honosj a na sobě raušku neprawosti tak wykazugj, gak ginj raušku ctnosti. Zpozdilá pýcha, zaljbenj a wážnost giných dosáhnauti a tak hnutj swědomj swého uspati, panuge w žalářjch tak dobře, gako we swětě, a rodj se tam způsob zločinců, kterjž gsau geště ohyzdněgšj nežli obyčegnj pokrytci, totiž pokrytci w neprawostech. W trestnjch domech, kde welké množstwj zločinců pohromadě bydlj, býwá často neywětšj zločinec od ostatnjch gaksi obdiwowán, a osobuge si gistau přednost, mnohý žárliwý na ono wyznamenánj se swými zločiny se chlubj a zakládá sobě w tom, když neprawosti na odiw stawj, kterýchž ani nespáchal.⁴⁰ Podiwná ale prawdiwá wěc gest to, že mnohý trestnjk, an ohyzdnau nestydatost gewil, swau newěrau se chlubil, a wšj-domluwě wzdorowal, předce w samotě swé komůrky swé srdce otewřel swětlu prawdy a potřebě, swého

⁴⁰ Tato slowa stwrdjme swědectwjm muže, genž gisté w té wěci se znal. „Mezi zločinci, genž prostřednj meze zkaženosti nepřekročili, kdež poctiwost geště z paměti newyšla, zakládá si každý na tom, býti menějz zločincem, nežli giný. Kterjž wšak za tauto mezj se nacházegj, u těch to naopak nalezáme, tuř gedem na druhého se snažj, ten neywětšj stupeň zkaženosti na gewo dáwati.“ (*Vidocque Memoires*. 4. djl.)

Boha a bližnjho milowati. W poslednj hodině spadne schrána pýchy geg obkličugjcj a lze spatřiti s potěšenjm člowěka litugjcjho.

Gestli tedy w poslednj třjdě mezi lidmi, genž za neyzpustlegšj se magj, i takowj nagjti se mohou, u kterýchž namáhánj nenj na zmar, tjm wjce tedy daufati gest, že w předněgšjch třjdách se naggau některj, gegichžto obrácenj a znowuzrozenj častěgi se státi může. A to gediné s to gest, na kněze působiti, aby u wykonáwánj swého těžkého úradu swé horliwosti neztratil, ale gi zdwognásobnil. Tagiti nelze, že mezi takowé šťastné výsledky častěgi mnohé hořkosti se wmjsj, a že často ba přčasto we swé naděgi o zdařilosti toho neb onoho oklamán gest. Z přehledu, kteréhož gsme o stawu srdcjh trestnjků podali, wyswjta, že wjce se očekáwati nedá. Kdokoliw se polepšowánjm trestnjků zanášj, nemá se ani dobrým výsledkem honositi, ani zdagjcj se neprospěšnostj swé práce myslí pozbýwati. Hluboký cit powinnosti ať gest geho gediná pohnútka. Když se proti pokroku hřjchu zasadiťi a nákaze neprawosti meze položití usiluge, giž tjm samým koná djlo, kteréž zagisté gest neyšlechetněgšj. A kdyby i žádného owoce na poli, kteréž wzděláwá, neshromáždil, giž práce, polepšenj člowěka za cjl magjcj, gest dostatečná ho powzbudiťi, aby pewným a stálým krokem pokračowal.

Ze všeho swrchu uwedeného poznali gsme, že saustawa polepšenj trestnjků se středu náboženstwj

vyšla, a že náboženstwj tedy negen cjl, kteréhož dosáhnauti lze, wytknauti, ale též i prostředky a předpisy udati musj, kteréž se zachowáwati magj, aby k tomu cjl se přišlo. Cjl, gegž náboženstwj při polepšenj trestnjka sobě klade, gest geho znouzrozenj, kteréhož prostředkem kázně, geho těla, duše i srdce se chopcej, dosáhnauti lze.

Co znamená vlastně: člověka k geho znouzrozenj přivesti? Gestí to tolik, gako w něm, gak samo slowo wygádruge, nowe zrozenj působiti, t. g. nowá puzenj, nowau wůli; gest tolik gako učiniti, aby opilec negen přestal býti opilcem, ale stal se wždy strjzliwým, milowal wodu a nenáwiděl všech prudkých nápoğů; hněwiwý aby prudkost swé krwe na uzdě držel, toho litowal welice, gestli zas we předešlé zuřenj padnul, a se docela trpěliwosti we všem podrobil; wiljk, aby dosáhnůw dostatečné moci nad swými chlipnými žádostmi, negen všemu lákánj wzdorowal, ale aby w čistotě měl zaljbenj. Chtějce tak vše okázati, museli bychom celé hegno podlých žádostj progjtí, kteréž z hlubiny lidského srdce powstáwagj, a geho ducha zatemňugj. Wúbec genom ten se znowa rodj, kdož negen swé zlé náklonnosti přemáhá, zákonu Božjmu podrobuge, nad nimi ošklivost má, ale kdo těmto odporugcj ctnosti sobě miluge; nebo člověka k nowozrozenj přivesti, gest: způsobiti negen aby neprawosti nenáwiděl, ale aby se ke všemu dobrému roznjtíl ohněm lásky w celé swé čistotě. Takowý zázrak učiniti nenj člověku dáno. Nowozrozenj gest wjce djlo božské

milosti. Naděgi snad můžeme mjeti, že gsme srdcem člowěka hnuli; než kdo může gistiti, že prwnj giskra k geho znowuzrozenj od nás přišla. Neyšetnėgšj wychowánj, neylaskawėgšj domluwa a neylepšj přjkladowé nebýwagj mnohdy s to, geg na prawau cestu přiwěsti, a hle! mimo nadánj powstává z kalu zkaženosti. Nebo někdy neywětšj zločinec zoškliwj sobě swau zpustlost, a stane se wěřjcm a kagjcm člowěkem. Tak Prozřetedlnost často diwně wede naše úmysly a prace, dáwagjc nám gisté tjm na srozuměna, že znowuzrozenj gest cjl, ku kterémuž pjiti máme, kteréhož ginak dosjci nelze, nežli když pomocj kázně přiměřené polepšenj trestnjka způsobiti se přičinjme.

Dwa způsobowé, zacházenj s uwězněnými, mezi sebau wálčj o přednost w udánj prostředků, gak by se cjle trestnic dosáhnulo, a tedy zločincowé k nowozrozenj se přiwěsti dali. Obadwa způsobowé byli střjdawě wychwalowáni, totiž náwod *wljdnostj* a *přjsnostj*. Dlauhý čas bylo toliko poslednjho užjwáno a genom nynėgšj časowé působenjm wjry Spasitelowy učinili konec oné přjsnosti, kteráž barbarstwjm slauti mohla: a dali mjsto náwodu *wljdnosti*, chtėgjc, tak skoro bych řekl, wynahraditi na nynėgšjch trestnicjch onu nemilosrdna přjsnost, kterauž těchto předkowé wystáti museli. Pokusme se, co možná nestranné důwody uwěsti, kterýmiž obadwa náwody swůg způsob podporugj a zastáwagj.

Náwod wljdnosti.

Daufagjce, srdcj sobě zjskati a ge náchylnostj a wděčnostj na dobrau cestu uwesti, wzali staupenci náwodu wljdnosti útočište swé k tomu, aby na lepšj city trestnjků působili, magjce za to, že ony city w tu dobu sice udušeny, wšak saucitnostj a laskawostj zase ožiweny býti mohau. Aby se tjm způsobem aučinku dobrého dosáhlo, muselby člověk lepšj býti, nežli w skutku gest, a genom gak gsme dřjwe prawili, ono nemilosrdné zacházenj s odsauzenými přiwedlo tento náwod na swětlo. Hóward okázal poneyprw swětu, že žaláře skoro celé Ewropy gsau w prawém smyslu mučjrnj, on probudil autrpnost wšech lidomilů. A w skutku se tehďáz odsauzenj považowali za škodnau zwěř, odewzdali se bescitným dozorcům, a odegmula se gim práwa, kterýchž gim i zákon ponechal.

An zákonodárce ge k žalaři odsaudil, gisté nebyl toho domněnj, aby do wlhkých děr hozeni, na zhnilé slámě leželi, a od hmyzu ožjrání byli. On gisté nechtěl, aby potřebný pokrm se gim ubjral a k dýchánj newyhnutelný wzduch se gim odgjmal; a předce tak wyhljžel onen obraz wěznů, kterýž w roce 1785 Hóward odekryl. Protož nenj diwu, že polidsku smýšlegjcej mužowé hnutí tjmto newhodným nakládánjm swých spolublížnjch myšlénku šlechetnau pogali, tento nešťastný staw wěznů ulehčiti a ge z kału wytáhnauti, w kterémž se wáleli. Tito dobromyslaj opravitelé překročili wšak we swé horliwosti wšechny

meze; oni měli za to, že nelze ani dosti činiti, aby bjdný staw věznů ulehčen byl. Oni chtěli tresty dobrotau a hanbu opět vážnostj wynahraditi. Šetrnost, kteráž se nezaslaužilému neštěstj vzdává, obrátili na odsauzené, chtějgce aby se gim, co předmětům neštěstj vážnost a všechna ochotnost prokazowala, daufagjce na ten způsob, průchodu k gich srdcjm gednati. Někteřj lidomilowé Angličtj, gako Beutham, Appert na tom stáli, aby se dostatečná a přjgemná strawa gim podávala, aby všemožným způsobem se powyráželi a vězenj se gim přjgemné činilo, a poněwadž hudba mocný prostředek gest, oškliwé náruživosti zapuditi a srdce dobrým a gemným citům otewřiti, aby tedy ráno a wečer ljbezných symfonij poslauchali.

Deyme tomu, že takowé od přepiatých lidomilů wymyšlené zacházenj s to gest gich *mrawy* změnitj, zdali se tjm ale stáwagj *lepšjmi*? Zpustlost duše tak dobře se nacházeti může při gemnosti gako při surowosti mrawů. Mimo to wešlo by se w nebezpečenstwj, kdyby se žaláře w přjgemná mjsta proměnily, žeby welké množstwj nešťastných do nich se hrnulo, genž docela zpustli, a genom ze strachu před trestem zločinů se warugj, ony by bez pochyby zločinům se oddali, aby přjgemností potrestánj užjtj mohli. Protož tento náwod wždy zůstal pauhau bágkau, a nebyl nikdý w tom způsobu upotřeben, gak geho zastáwatelé hlásali; ačkoliw se pohřjchu nedá zapřjti, že tauto myšlénkau wedeni zákonodárcowé staw věznů tak zlepšili, že

pro většj djl odsauzených žalář nic *strašlivého* do sebe nemá, a w prawdě nic giného nenj než *zaopatřugjcj ústaw*. Tak žaluge Allier we swé knize: „*Etudes sur le system penitentiaire. Paris 1842.*“ na trestnj domy Francauzské: Co gest nynj žalář, než hostinec, kdež se darmo byt poskytuje, a kdež, podiwná wěc, dobře se wyčastuge každý, kdož tam wstaupiti chce; hostinec, kdež za přestau-penj všech zákonů společenských, za olaupenj vašeho sauseda, a za to, že gste krwj vašeho bratra swé ruce skropil, se wám naplnj měsíc na trest vašeho zločinu;⁴¹ mjsto co by wás měl žalář odstrašit, on wás tam láká a přitahuge a t. d. Politowánj hodno gest, že tak často neyšlechet-nějšj úmysly lidomilů přepiatau horliwostj na zmar přišly, a že tak těžko, gest swětu prawau mjru nagjtí a prostřednj cestau kráčeti. Gak se to má s náwodem přjsnosti, ukážeme w pagednánj budaucjm.

⁴¹ Zde narážj na zákon, dle kteréhož dvě třetiny wýdělku trestnjkům ponechány gsau, ójmž se stává, že uwězněný s plným měsícem vycházj, a sobě w tom čase wjce wýdělal, nežli každý poctiwý dělnjk na swobodě, kterýž o všechno ostatnj se starati musj.

(*Pokračowánj.*)

1.

10. Dobrý pastýř.

01

Fr. Walaucha,

kaplana w Hostjmě, Olomaucké diécesj.

*Čjše plná lásky oklamané
Těškau myslj opogila geg;
Srdce gehu bolem rozerwané,
W slzách potopen gest obljećg!*

*Lásce pastýř dobrý, utagiti
Nemůš litostiwyh slzj swyjh!
Kdo mu těšce musil ubljšiti?
Oweček geg okrát přemilyh? —*

*Ach! owce geg samy opustily,
Geš on upřjmně gest milowal;
Newěrné se gemu znewděčily,
Za něš drahau krew swau wěnowal.*

*Wolal přiwé hlasem přjwětjwym;
A še neprospělo wolánj,
Nynj pláče pláčem upěnljwym:
Čiňte, dokud čas gest, pokánj!*

2.

11. P a u t n j k.

*Tichým mořem koráb pluge,
Na něm pautnjk pobošný;
Z Golgoty se nawracuge,
A nese křjš dřewěný.*

*Wracuge se w milé krage
Wzdálené swé otčiny,
Swogjm sebau celé ráge
Nese: srdce bez winy.*

*Mine ticho — mráček síwý
Na gihu se zgeuwuge,
Hljdá wúkol gako diwý,
K půlnoci pak wstupuge.*

*Wstupuge, a každým hnutjm
Wjc a wjc geg přibýwá,
A giš swogjm rozsáhnutjm
Wýchod, západ zagjmá.*

*Křjdla wichřice geg nesau,
Nesau s njm těš strašnau noc.
Na celém se těle třesau
Plawci, wolag' o pomoc.*

*Nenj geště mjra plna,
W zmar gest hrjšných wolánj!
Hrozná hroznau stjhá wlna
Na koráb gi dohánj. —*

*Nenj to giš mráček sívový,
Gest to tuče hromová;
Nad korábem mrak ten díwý
Pod njm propast hrobová.*

*W tuči hromové se wážj
Gako w wjru ze wšech stran;
Pak se neurázně srášj,
Hrozj pohřbjt plawců stan.*

*Křičj opět — pod swým marným
Křikem wšickni strachem schnau;
Sám gen pautnjk strachem šádným
Nepoděsil duši swau.*

*Tučj strašný bleskot švihl,
Aby ráně poswjtil;
Ránau pevný stěšen stihl,
K plamenu geg roznjtil.*

*Tentam stěšen! — W mjsto geho
Pautnjk křjš swůg postawj,
Wraucně klekna podlé něho
Pobošně se pomodlj:*

*„Mocný Boše! kterýš chránjš
Život slabých djtek swých,
Swatým křjšem Páně mařjš
Stroge duchů pekelných.*

*Milostiwě wyslyšeti
 Ráčiš prosbu skraušenau,
 Od swych djtek odwrátiti
 Tuto bauri záhubnau!“ —*

*A hle Pán Bůh milostiwý
 Wichřici gen pokyne:
 Pryč mrak od korábu pjlj,
 Wlnobitj pomine.*

*Tichým mořem koráb pluge,
 Stěšen má křjš dřewěný,
 Z Golgoty se nawracuge
 Na něm pautnjk pobošný.*

*Plyne — wplyne w přjstaw wlasti,
 Z korábu křjš wynášj,
 S swatým křjšem poklad slastj
 Wšech swým milým přtnášj.*

Oznamowatel.

a) Literatura.

1. *Swatého Františka Salesia Filothea či Bohmila, aneb: Uwedenj Boha milugjcj duše k životu pobožnému. Dle českých vydání od r. 1657, 1701. a 1780. opravená, a Dēdictwj sw. Jana Nepomuckého darowaná od Jana Krbce, rektora u sw. Giřj na hradě Pražském a knjz. arcib. Notáře. Nákladem Dēdictwj Swatojanského, Čjсло XV. w Praze 1843. W knjz. arcib. knihtiskárně, řjzenjm Synů Bohumila Haase. wel. 12. str. VIII. 347. Cena 26 kr. str. wáz. w tuhé dešce s obrázkem sw. Frant. Salezského.*

Nedáwagj-li se wúdcowé polnj leč zase od wúdců wálečné uměnj znagjcjch posuzowati; neměli by spisowé a činy swatých rovněž od giných než od swatých lidj opět posuzowáni býti. I cjtjm celau tjži té odpovědnosti, an se, hřšný gsa, swrchu čtený plod sw. Františka Salezského posuzowati opowážugi. Gen účel můg a pauhá nemožnost, nechwalného cos o tomto spisu z péra pustiti, dodáwagj mně srdce k rozeznámenj této opravdu wnuknutjm Ducha sw. sepsané knihy. Než gakého tu geště posuzowánj třeba? Nad tjmto drahým pokladem křesfanstwa pronesla giž dlauhá stoletj, sama cjrkew Božj i geho vlastnj působiwost saud tak platný

a neodvolateľný, že pochvaly a powěsti gého žádným pozdějšim usudkem přimnoženo aniž umenšeno býti nemůže.

Powjádá se, že drahé kamenj mezi gmými známkami také swau stálostj a wytrwalostj se poznává, podle čehož i w prudkém ohni pálení swého lesku a zářiwé průhlednosti neztrácj. Na tuž vlastnost drahého kamenj zakládá šlechta sláwu swého šlechtictwuj, o tolikéž za ryzegšj a přesnějšj se pokládajc, oč wjce předků pokrewnjch počtjá, genž do neyšediwějšj minulosti saha-gjce, swé šlechtické krwe s krwj nešlechtickau nepomjchali. Kdo při takowých zkauškách co *diabolus rotae* odporu klade, a zdaž která krew sama o sobě wětšj neb menšj ráz ušlechtlosti do se má, toho, gakožto k wěci nepatřjcejho, zústawme rodopiscům: průbjrský ale kámen či zkauška, gjž se tu šlechta podrobuge, nade wšecku pochybnost sahá. Nad železo i oheň rušiwějšj a měniwějšj gest bez odporu zub času. Cokoliw tedy během času rázu mladosti, blesku, sjly a působiwosti neztrácj, co netuchne, nepukřj, kalu, mechu, pljsně nepaštj, budiž gmjno za podobné kamenům neydražšj; za plod rázem neystkwělegšjho šlechtictwuj označený, za wýplyn tak z Boha pocházegjcej, gako ta každým rokem mladnaucj přjroda, nebo gého žádným časem sjly nepozbýwagjcej zgewené Slowo.

O čas, o tento průbjrský kámen, zkaušegte plody literarnj našeho stoletj; zkaušegte ge gako železo ná hutjch. Gako tuto hutnjc hůl železa silnými ranami tluče a gen tu w prodag pauštj, kteráž po gistém počtu ran co křehká se neláme nebo nedrobj: tak zasazuge i čas každým rokem plodu literarnjmu mocnau ránu, a gen ten za wzáctný, mnohocenný budiž pokládán, kterýž ran takowých neywjc předřj. Nůže, zkaušegtež gjž plody literarnj stoletj našeho; wyberte sobě gména neyhlučnějšj, neyoslawenějšj. Přišel na př. půwodce kritické Filosofie. Gého neymocnějšj působenj padalo do let mého dětinstwuj. Narozen i usazen w státu *kar*

džozyf intelligentnĳm — gak sebo sám nevraděgi nazývá — nemohl, dokona že w Králowci stolici učitel-
 skau zastával, dlauho bez obdiwowatelů ostati. Milý Bože! což gest o něm šlo za powěst do všech uhlů swěta! A když konečně také swá nowá ewangelia byl tiskem rozeznámil; Boha a nesmrtelnost duše pevnými kůly silau swěho požádawku, co neoslyšitelnau supplicau, tak ohradil, aby wjc s trůnu spadnauti nemohl: tu to hnulo swětem. Weskeré vysoké i njzké školy byly by z hluboké uctiwosti před geménem *Kant* ne klobauky, giž ale střechy swé smekaly. On kráčel cestau neprošlapanau, přes hory, skály a propasti; aby wolněgi kráčeti mohl, utwořil si bačkory z nowé řeči; protož komu plstek těch neurostlo, marně dostjhnauti se ho snažil. Ale čo škodj? Nic nenj snadnějšho, než* mezi pauhými Čechy po Franzauzsku nebo naopak mezi pauhými Němci po Česka i Nefrancanu a Nečechu důkazy umělosti mluwaické podáwati. *Kant* psal nesrozumitelně; mnohému mjstu sám s tjž rozuměl; ale on byl modlau swěho wěku, čjm nesromitelnějš mjsto, tjm hlubšjho tagemstwĳ w něm hledáno, i také podle smyslu každého nalezáno. Nebyl to dokonalý logik, kterýž by *Kantowu* kritiku *der reinen Vernunft* aspoň podle názwu byl nepoznal, a do smjchu mně po dnes gest, gaké hádky a pře gsme co logikowé, fysici, ba giž w prwnjch lelech bohoslěwj na kterémž koli círu z geho spisů často osnowali. Nuže, geli čas, prawý, nestranný cenitel dokonalosti děl lidských, proč se nepokaušj některý z německých tiskařů nebo knihkupců o nowé vydánj *Kantowých* plodů? Podnikawosti se tu nedostává; obecnstwo — a to skoro sami mudrci — gest ohromné, po všech djlech swěta usazené; peněžitých prostředků při dáwné uspořádanosti a tuhé spogitosti kněhkupectwa německého skoro hognost, a sice takowá hognost, že widauce gegich některé nowějšj podniknutj, až zá-

* Při tomto slowě přepadla w záj našeho nadcecného *Slámu* u psacjho stolku smrtelná nemoc; z kteréž ostrowtĳpnostj wjce lékařů, i našj neuyěnlivějšj modlitbau podporowaně, Pán nebeský nám geg jako znouu zrozeného opět darowal. Red.

wrať dostáváme. Proč tedy žádné nové vydání spisů muže svým věkem tak oslaveného? Když zásoby staré již dávno rozebrány býti musj? Mladistvý podrost německých mudrců snad by s dychtivostj po těch lahůdkách sahal, gimiž se šediwci gegich saurodnj ondy tak hltawě přegjdali? Nic toho neděge se; Kant ležj pljsnj wšecken zarostlý a tuchne; mistr čas, gakkoliw sotwa 30 let počjtage, a tedy sotwa bradau obrostlý gest, welel zásady Kantowy zkauseti tu hutnjkem Fichtem, tam towaryšem geho Schelingem, posledně pak neywyzralejšm cyklopem Hegelem, a gako by gen z hljny slity byly, počaly se troliti a drobiti, až po silnějšm udeřenj Heğela i Kantůw bůh — takowým násiljm wyžadáný — horem patau s nebe se swaliw, na sta tisjců blýskawých střepin se rozdrtil, a po kolika zemjch sewernjch rozstříkal. * A to přjcinau, že nikdo z knihkupců německých, ač do závratí podnikawých, o nové vydání Kantowých spisů nepokaušj se aniž tak brzo pokusj.

Aita! zde saudil čas; po geho nálezu nenj se kam odwolati. Spisowé muže tak na slowo wzatého po třidcjtí a dwadccjtí letech'giž zapomenuti, pod prachem a pljsnj, aniž se zdá komu radno, swětu ge w nowě na oči uwáděti, neřku, že krom Francauzštiny, snad w žádný gazyk přeloženy negsau? Naše pak *Filothea*, přes dvě stě let po swém porodu počjtage, do wšech wzdělanějšch gazyků přeložená — Bůh milý wj — kolikátého vydání we swém půwodnjm gazyku se dočkala, an giž w našj milé češtině, při obecnstwu tak skrowném letos po ótwrté, ha připočteme-li páně Žákůw překlad též letos nákladem Fourniera we Znogně wydaný, ** po páté na swětlo wycházj. To aspoň wýrok o cennosti a prawě

* Saad že Hegelowci padrtě ty pozbjrawě požili. Gen tak dá se wyswětliti, že se na bohy aspoň w částkách pokládaj! „Nil tam absurdum, quod aliquis philosophorum non demonstraverit,“ prawil již před dvěma tjaicj léty starý počtůwý Řjman, wěrný wlasti a swobod obecných milownjk. Nesmyslu ale takowého dokazowati bylo po Spinozowi gen Hegelowcům a našemu věku zůstaweno. Alexander zagisté, čině se bohem, gen z opilatwj po wjtězstwj a wjně tak godnal. — A takowau fylosofi chtj něktej nánci také Čechoslawany' oblažiti?! Běda nám! dwogj ale běda gim!

** Přebudilž Bohu žel, že p. Žák naši Bohomilu obecným na Móravě nátečjm přeložilw

waltrnj wzáctnosti našj Bohomily tak mocny a Mastyj, že něčeho wjce k gegj pochwale uwáděti nemůžeme.

A předce, milý čtenáři, negsi-li duchem prawě, wnitřnj pobožnosti proniknut, wezma Bohomilu naši do ruky a čta w nj tři, čtyry prwnj listy, znechutjš gi sobě, mrzutě odložjš, aniž snad kdy wjce na ni zpomena. Bude se ti zdáti dětinské to stawěnj se před twářj Božj s tau duchownj kytičkau, s tjm ustawičným napomjnanjm k wykonánj modlitby Páně a pozdrawenj angelského. Tys uwyklý po rázu našeho wěku, aby wezma knihu do ruky, hned u gegjho prahu a oken wyložené krámky skwostných a lesknaucjch se galanterij nacházet, aby giž z daleka wůně wábila, dokud růžj geště ani spatřití možná. A budeš-li o cennosti našj Bohomily po tom rázu sauditi, tuť gj, owšem k swé náramné škodě welice ukřiwdjš. Ona podobna twrdému z tuha srostlému ořechu, s njmž se tuze nahmoždjš, než se k gádru dostaneš: ale wjš, že nenj nad lahodnost gáder podobných. Ona ge podobna drahé perli w škořepině dosti nezhdně se škrywagjcy. Gen twá škoda tedy bude, pak-li dost pobožným negsa nezhdnostj tau počátečnj zaražen, dálšjho bawenj se s našj Bohomilau se zalekneš. Wědomoť, že za stara pautnjci, přibljžiwše se k cjli, ne giž chodě ale klečmo k swatyni zataužené se smýkali. Rowněž tak sw. František Salezský čtenáře swého napřed připrawuge a pokoruge, aby s tjm hlubšj uctiwostj a sebranějšj myslj nauky Bohomile podáwané w samé swatyni uwažowati mohl. A gaké nauky udělugj se giž w té swatyni? Toho nežádey, abych tu zegmena uwáď děl; musil bych buď regstřjk opisowati, nebo opět kapitolu po kapitole přehljdnauti, a se ztrátau času sem přenáseti. Názew sám, swrchu položený, účel i obsah této pobožné knihy zřetelně wytyká. Nenacházegjť se pak tady nauky toliko pro obecné potreby, alebrž pro

Čechům gi tak nepřjstupnou učinil. Takowé odchyłowánj od gazyka apisowánho těmto obaum bratrakým kmenům obyčegného, newede k spáse aniž k oawětě, ale k zahynutj nebo aspoň scmdleňj obau. —

gednotné stawy a zvláštnj polohy duše wšecko tak a ze žiwota i pro žiwot, takowau neostýchawau milownostj prawdy a gegjho půwoda, Boha, w tak rozkošných podobenstwjch a tak ohniwau, po spasenj blžnjho tauzjczj laskau se tu pronášj, že slowa sw. Otce Alexandra VII. napsaná geho wnuku, Ant. Bichowi, gakožto neyhodnowěrnějšj pochwalu Bohmily zde w pokře neuwesti nemohu. Dj pak takto: „Bohmilu — Františka de Sales — které gá po Bohu neypředněgi připsati musjm wšecko, gestli se co od dwadcjeti let w žiwotě mém dobrého a newinného nacházj, ačkoli gsem gíž mnohokrát přečetl, gestě na stokráte čjsti budu . . . tu prawjm knížku Františka Salezského, abys sobě za prawidlo ustanowil, podlé kterého abys celý swüg žiwot řjdl a gediné spravowal. Ona neuwádj člowěka k žiwotu přjsnému ani samotnému neb neobyčegnému, ale k obecnému, wznešenému a mjrnému, učjc způsobu žiwobyťj, kteréhož každý snadno nabyti může, a podlé kteréhož předce gistotně dokonalosti a swatosti žiwota dostihne“. Wjce ku pochwale swatého autora našeho z pera papeže Alexandra VII. dočteš se sám hned po předmluwě odkudz i gá prawě uwedené řádky čerpal.

Tolik o cennosti a obsahu našj Bohmily, pokud se gegjho sw. skladatele dotýká. Což máme ale o zásluze Dúst. p. překladatele řjci? — Daleko-li toto šesté wydánj Bohmily staršjch pět přewýšuge, nemohu řjci, nemage žádného staršjho ku porownánj při ruce. Pokud gsem ale některé části s německým překladem srownáwal, widjm w našj Bohmile při stručné a předce neywýš srozumitelné řeči neywýššj wěrnost a důpadnost k smyslu, ač nedjm, že německý překlad smyslu půwodnjho spisu wsudy plně dostjhaul, nemoha onen s tjmto opět srownati, čehož při spisech swatých otců, mezi něž Frant. Salezský prawem připočten býti zasluhugé, skutečná potřeba gest. A však netřeba mně toho přjsnostj welikau wyšetřowati; známě pana překladatele prawdy milownost i geho známost gazyka Francauz-

ského, a protož i gá i každý giný můžeme na tom přestá-
wati, dočjtajce se na str. V. předmluwy tohoto geho wy-
znánj: „Měl gsem při práci před rukama Francauzský text
(A Lyon 1720), lat. překlad (*Tyrnaviae 1716*) wšecká
tři česká wydánj a pak tři z neynowějšjch něm. Shledal
gsem ale, že latinjk zde onde ginák má, než můg dotčený
Fraucauzský text. Čech tworil swúg wyklad dle podob-
ného, wšak úplnějšjho lat. přeloženj. Němci, wšickni tři,
magj za základ totěž čtenj, kteréž Čech a Latijnjk.
I shledal gsem pozděgi, že překládali dle Pařžského
wydánj (r. 1838) a že mé Lyonské gest poněkud oprá-
wené neb lépe řjci obnowené, gak wydawatel sám
w předmluwě dosvědčuje.“ Měgmez tedy při takowé
pji a swědomitosti p. překladatele za to, že k nám
w geho překladu sw. Frant. Sal. wěrněgi a přesněgi
mluwj, než w kterémkoliw našem nebo ginogazyčném
wykladu. — Co se mluwnické úprawnosti týče, komuž
tu prawidelnost, srozumitelnost a přesnost mluwy páně
Krbcowy geště neznáma? W geho gazyku, žiweném
hned za útlého mládj samým českým duchem, nepotkáš
se, aby schwalně hledal, nikdež s germanismem; a mluw-
nickým prawidlům giž w lat. školách tak uwyknul se
přichýliti, že spjše přjśnosti, než lehkosti z té strany
z geho pera gsme uwykli. Shledáme-li tedy zde a snad
na gednom toliko mjstě w přjčestj přjtomného času počet
množný w pŭtahu na gednotný počet uwedený, to budiž
právem, gako některý ortografický pohřešek n. p. běh
m. běh toliko na účet sazečŭw uwedeno: že ale p. pře-
kladatel náměstku „gegj“ magjčj w počtu se swým po-
tažným, w pohlawj pak a pádu se swým sausednjm
statným gménem se spravowati, gest mně k newy-
swětlenj, komu winu přiřknauti. A přede se toho aspoň
na 4 mjstech dočjtám, a to sice na str. 248. „Aniž
sobě wážjm méně *gegjch* (m. gegj) malých při tom
konaných nábožných přemýšlowánj, než *gegich* (m. gegj)
častých . . . gj propŭgčených myslj wytrzenj“ w na
str. 270. „Čistota a sprostnost gsau dvě ozdoby ge-

gjhо oděwu: pokora a láska dvě ozdoby gegich (gegj) činů; počestnosť a dobrořečenj dvě ozdoby gegjho gazyka; stydliwost a zdrženliwost dvě ozdoby gegich (m. gegj).očj. Než kluzká gest náměstka tato a klešanj po nj chodjcjch geště téměř hustějšj než těch, genž s přiwlastňugjcj náměstkau: „swũg, swá, swé“ co činiti magj. — Malinkost tato cennosti našj Bohmily a geště méně zásluhám učeného pana překladatele té neymenšj ugmy upůsobiti nemůže: ač mnau pomínuta býti nemohla, máli gednak recensj nestranná býti a zwlášť k tomu slaužiti, aby našj mladšj duchownj bratři při tom krwawých slz hodněm zanedbánj mateřského gazyka za gegich dlaholetého wědeckého wychowánj aspoň tauto cestau gakauž takauž pomůcku měli, gjž by se nahradilo, čjm se na nich gegich wychowatelé prohřešili.

Důst. p. překládatel přigmiž ode mně gménem všech pobožných dušj, genž se našj Bohmilau wzdělagj, občerstwj a w ctnosti utwrdj, za swau mnohau a wěrnau snahu při té práci mé wraucj poděkowánj, a neračič při swé hogné sjle a nepochybně také při wětšjm pochwjlj, než nám na winici Páně práno, ustáwati času sobě uděleného ne-li ku skládánj aspoň ku překládánj podobných spisů i budaucně obraceti.

2. Bohomil. Kniha, w kteréžto geden upřjmnj nekatolický křesťan wyprawuge, za kterýmiž přjčinami se do lůna swaté cjrkwě kat. nawrátil. Sepsal Jan Valerian Jirsjk, bohomluweckého doktorátu kandidát, weřegnj přjsežnj notář arcib., spoluzakladatel Dědictwj sw. Jana Nep., a farář w Minicjch. Nákladem Dědictwj Swatojanského. Druhé rozmnožené wydánj. 30 kr. str. W Praze, 1843.

*W knjž. arcib. knihtiskárně, řisenjm Synů
Bohumila Haase. Str. 426.*

Nezapomenutelný náš Vincent. Zahradnjik prawj o prwnjm wydánj této we swém druhu gediné a práwě klasické knihy w osmém ročnjm běhu našeho časopisu str. 673. „Spis tento nenj tesklivé přeloženj z němčiny a nebo nahrnutj wěcj nádennickau pracj a w potu twári zbjaných, nobrž půwodnj práce wtipné, učené; wzdělané hlawy; což ale takowé hlawy tworj, to wždycky zdrawau, ljbeznau potrawau dušj zůstané a nikdy ceny swé neztratj.“

„Poněwadž pak“ — prokračuge dále zesnulý w Pánu — „řeč tuto práci dokonalau nazýwám, ukázati mi gest, z gakých důwodů gi dokonalau býti ohlašugi. Dokonalá práce má *swůg záměr a konec*, a k čemu vlastně čelj, toho i dosahuge. Má-li vlastně býti poučnau, tak gako i Bohomil gen učiti chce: práwěť se od nj žádá, aby byla *wěcnatau a gádrnau*, aby wšecko w *slušném pořádku bylo sestaweno*, aby byla *důkladnau*, aby měla neywětšj možné *xřetelnosti*, a aby i řeč, kterauž se wšecko přednášj, *čistau* byla a mjrně *ozdobnau*.“

Tyto obecné u každého spisu téhož druhu — ač osobj-li si gakausi dokonalost — požadowané vlastností hledá giž a bez tjže také nalézá wytečný p. recensent u našeho Bohomila, an we swé místrowské recensi dále pokračuge. My wjme, že byl náš přjliš časně w Pánu zesnulý p. V. Z. zwláštnjm ctitelem Důstogného p. spisowatele našeho Bohomila, možná, že geg s njmi tužšj wazba staupeného přátelstwj pogila: a wšak byť by úhlawnjm nepřjtelem geho býwal, gsa toliko ctitelem prawdy, byl by při zdrawém oku swého rozumu, gehož ostrostj se nebožtjk V. Zahr. nade wšecky sawěké saudělnjky tohoto časopisu tak vysoko wznášel, giného nálezu wyřknauti nemohl, než kterého se po provedenj celého důkazu geho při bedliwém obádánj wšech stránek Bohomila na str. 679 dočjtáme: „Welmi prospěšná tato

a pro důvodnost práce klasická (str. 677) pro čistotu a světlost gazyka (str. 678) opravdu wzornj, gjž podobné gisté nemáme, ba snad (tenkrát gisté a nynj gen w překlada Bohomila) ani Němci nemagj, gest gak náležj powedená.“

Ze výrok tento, nikoliw na pochlebenstwj, gehož ani stjnu do powahy ušlechtilého nebožtjka nebylo, leč na božj prawdě, gak gi po swědomitém ohledánj spisu nalezl, se zakládá, dosvědčila mezi tjm w našem knihkupectwj téměř bez příkladná udalost. 7000 wytisků Bohomila tehdegšjho wydánj rozebralo se w krátkých letech, a čeho rovněž tak řjdcj příkladowé gsau, Němci wšeho slowanského zvlášť ale českého plodu newšjmawj drželi za hodno překladem Bohomila literaturu swau obohatiti. Hlasitěgšjho a platněgšjho swědectwj nemůže se brzo spisu některému w Čechách dostati. —

An tak Bohomil náš w tisjcech wytisků hned z prwnjho wydánj mezi česko-slowanským čtenářstwem z ruky w ruku přecházj, a laskawj čtenáři, gežto by ho neměli, gjž z recensj s wrchu dotčené o něm tak gasné, plné, wše zahrnujcej i neywýš saudné zpráwy nabytí mohau, musil bych gen nowým rozhjranjm celého obsahu i vlastnostj tohoto výborného plodu čas mařiti, dokona že giného výroku gasněgšjmi, gadrněgšjmi nebo dokona úsečněgšjmi slowy o něm učiniti nemohu ani neumjm. Celý tedy úkol můg, an toto druhé wydánj w listech přjtomných uwádjm, týká se vlastně té otázky: lišj-li se a gak daleko od wydánj prwnjho? K tomu by náleželo, abych gjž gedno wydánj s druhým stránku po stránce wěrně srownáwal, wšeliké uchýlenj druhého wydánj hned si znamenal, a gak asi slowa prwnjho wydánj předčj, bedliwě uwážil. Než, bohužel! gá prwnjho wydánj gjž u ruky nemám; pügčiw ge po mnohých pügčkách někomu konečně, genž se knihy lépe dluziti než wraceti umj. Kdybych ge ale také měl, nikdy bych w tak suchau, čas drahý zbytečně mařcej a tělo i duš unawugjcej práci nepustil; neběžjť tu gednak o základ

wjwy při podobném porownáwanj a za druhé stačj mně; pak-li welectěný p. spisowatel w předmluwě k tomuto wydánj sám nás ubezpečuge, že knihu tuto celau co neybedliwěgi přepracowal, a zde onde i rozšjřil. O skutečném rozmnoženj druhého tohoto wydánj kdoby giš počtem stránek přesvědčen nebyl; gelikož toto wydánj gich 426. prwnj 416 ějtá, nabude úplné gistoty dočjtage se welmi přjhodně připogenyých udalostj weřegnyými také nowinami oznámených, genž se teprwé po wygiti prwnjho wydánj zběhly, gako: uctiwost baworského krále, progewena knězi Swátost neyswětěgšj k lůžku nemocného nesaucjmu; snaha nyněgšjho pruského krále, aby častěmu laučenj či rozvodu manželstew platným zákonem nadešel a p. w. S přjdawky podobnými se každé oko čtenářowo mile rádo potká, zwlášť widauce, že gich wšude tak mjstně a platně užito gest.

Ač pak podobné přjdawky sami o sobě gakausi přednost tomuto wydánj nad prwnjm pogišfugj, nekladu přede tak weliké na ně wáhy, gako na zaručenj p. autora, že gest celau tu knihu přepracowal. Důmyslná hlawa, za gakauž pana spisowatele celé Českoslowansko, pokud s geho spisy seznámeno gest, uznati musj, nabýwá u wěku geho každým dnem wětšj dospělosti, gako owoce dorostši gednau swé určené welikosti den co den wjc aladne a dozráwá. Čas těkawý, gako kročeg počestného, rozšjřuge a gasnj náš obzor; wěci, wčera gestě daleko nás podlé zdánj postawené, dnes se k nám giš zbljžily, a mohauce wčera toliko, gako we mhle a z gedné genom strany pozorowány býti, dagj se dnes ze wšech stran i po barwě a twaru i po wáze ohledati. Což musila tudjž hlawa tak plodná i důmyslná, gako p. Jirsjk gest, w běhu těch sedmi let, genž od prwnjho wydánj uplynula, u wšestrannosti náhledů, w důkladnosti průwodů a gasnosti weškerých pomyslů za bohatý nadbytek utěžití! Kdyby tedy toliko to gsme wěděli, že se p. sp. gen tjmto po cestě přjrody skoro newyhnutelně nabytým prjrostem swých wědomostj obohacen, w přepracowánj

Bohemita vydal, musilo by nám již to zaamenitan před-
nost tohoto druhého vydání slibovati: ale považjme-li
nad to, což aspoň všem čtenářům našeho časopisu známó
gest, že p. spisowatel w těch sedmi letech o populárnj
dogmatice pracowal, o djlo to, gehož sobě co drahého
pokladu wážíti a gjež se každý katoljk český před
ginými národy chlubíti může; považjme-li wjce geho
„Dwacatero listů přátelských k Ewangeljkům r. 1843
w Praze wydaných; dvě práce, gichž obsah i záměr
p. spisowateli za nutnau potřebu uložil, w prameny a po-
mocné spisy náboženské na straně katolické tak dobře
gako na straně našich odtrzených bratrj co neyhlauběgi
se poměriti, to-li také na wáhu položjme: nebude nikomu
dívno, kdož před osmi lety prwnj vydání četl, (kterému
proto nic ceny neugjmáme), že wezma toto druhé wy-
dání do ruky, knihu téměř nowau čjsti se domnj, a pak-li
u prwnjho vydání aspoň mjstem zdálo se, tam že by
geště něco přidáno, to ginak pronešeno nebo wětšj dů-
wodnostj provedeno býti mohlo: u tohoto druhého při-
swrchowané důkladnosti, plnost a takowau slohu uspo-
řádánost — prohljžegjce owšem k obecnstwu, k němuž
spis zwlášť zamjřen, — že ubjrati, přidawati nebo mě-
niti něco gen s ugmau cennosti spisu tak wzáctného by
se stalo. Neuwážená aniž dosti oceněná zdá se mi
ale nad giné ta přednost prwnjho i druhého vydání
býti, že Bohemil páně Jirsjkůw, pln tauhy neywrauc-
něgšj prawé cjrkwě Kristowj se dopjditi, s kým se
potká, w rozmluwu náboženskau se pauštj, tudjž s ka-
toljky, s helwety i s lutriány co činiti má, a však gak-
koliw mu denně gasněgšj swětlo na geho zděděné bludy
i na prawdu w cjrkwě samospasitelné padá: předc *ani
on sám* — vlastnjm přjbuženstwem k tomu dosti po-
drážďowán — *aniš geho učitelé katolictj toho neymen-
šjho wygáďrenj proti nekatoljkům sobě nedowolugj,
kteréby na saudu lásky a mjrnosti neobstálo.* Po-
dobnau řeč, u našich předc rozmyslněgšjch sawěrců na
západě w hágenj katolické prawdy tak wzáctnau, gen

rozjčená láska a gistý hluboký cit vlastnj přewahy a bezpečného wjtězstwj wnuká; gj se odpúrce, byf také nepřeswědčil, aspoň k hněwu nerozpaluge; an polemika w urážliwé řeči, w přezjwkách nebo w ustanowieném odkrywánj zahnjwagjcjch ran protiwnjka obalená gisté nenáwist plodj a w bludu ne-li na wědycky, aspoň na dlauhá léta utwrzuge. Na omylu welikém bys ale byl, domnjwage se, že tento duch lásky a mjrnosti našeho Bohomila, až k té slabosti zawádj, kterauž tak z husta z úst mnohých náboženských nedochůdčat slycháme, genž se hned všeho smjru a plného urownánj mezi katoljky a nekatoljky dopolitokowati domnjwagj, gak mile by cjrkwew něco ze swé nauky a swých obředů nebo ze swé kázně upustiti chtěla. W zástupjch, pry, a po celých osadách pohrnau se nekatoljci zpět w lůno staré matky cjrkwew, gen ať doušnj zpowěd wyzdwihne, bezženstwj kněžské a t. p. zrušj.“*

Náš Bohomil naopak, šetře osoby, co lékař nemocného, porážj blud gegj ranami mocnými, smrtjcmi, neustáwage dokud w něm dechu a hnutj dost málo znamená. Tu se walj bog Božj s Belialem, a že zde žád-

* To mezi lágj, náboženskat netočností wjce méně natuchlau, akoro obecně přeswědčenj, kterak by se spory mezi námi a nekatoljky neyasně wyrownati daly, a nepájdka udalo se mi také biskupem dowyswěcenau giž lági widěti, gak na podobné výrobky hned ze slabosti a pro uwarowanj hádky, hned snad z vlastnj tauhy těla plně swědčila; dokonce gešli to pan podačnj komisari či direktor byl kterýž, tak rozumy swé rozkládal. — Smjrcowé podobnj užjwagj měřjtku ze smjra mezi poddanými swých wrchnostj odtaženého, kdež se na té straně něco upauštj, tam něco přidává a k spasiitelnému pohnutj wůle na wrátoého u lawice kancelářnj stojecjho nebo nsprotúgij wěž a gegjm tmawým skljpkem okazuge. Nezpomnjagj, že bez wědomj a wůle swé wrchnosti ze statků sobě swěřených ani gešně meze upustiti nesměgje, anj u cjrkwew tēho pohleděwati nesměgj, dehož by se jako pectiwj uprawcowé sami nedočinili. Nemám ale za to, že by hromadně ba po celých osadách wraceli se naši odpadlj bratři k cjrkwewi po zawedenj mateřské řeči w liturģii, wyzdwiženj doušnj zpowědi a p. Naši odpadlj bratři gsuu lidé wěku wosměs mladěho; krok gegich mrštwj, rychlý; oni nás staré pod tjjj osmácti stoletých památek kračegjcj, a wždy jako prowazem až k geškyni Bethlehemské wespolek opaté katoljky giž přijli daleko předatjhl, zwlášt že gim wolne na přšiny, gak, kdy a komu líbe, z cesty odakočítá. Mezi nimi a námi cesta giž tuze zarostla; umluwenj k společnému návratu pro gegich po všech přšínách ba i na samé cestě, gak kdo rychlegj, zpodilegij nohau wladne, rozstjkaosť gest nemožné. Tudjž ani hromadnj návrat, byf cjrkwew činila co činila, možnj. — Až se čistě w bahnách octnau, u skal neslezitelných, u wod nepřeprawných, potom gest něco možného.

ného smjru možná, nenalehčuge Bohomil nic ramena swého, když byl i do neyživěgšjho kořene bludu ránu zamjřil.

Tak wjtěžně, neodolatelně shledáwáme wšeccky články wjry, genž mezi námi a gimi na sporu gsau, ubraněné; blud wšudy potřený beze hnutj w prachu; wýčitky nesprawedliwé co bubliny rozprýsklé na pauhý wýdech prawdy, ano také naše liturgické obrady, zawedené po- božností a zvyky w gasném swětle gich půwodnjch účelů a spasitelných výsledků postawené.

Když ale tak na vysoké, nedobyitelné hoře to naše město Božj w této knize stogj, že ho z podhořj newiděti wěc nemožná, kdož z protestantů odolá, dostana Bohomila do ruky, geště důwodům geho, aby se neroz- taužil žádostj neyprudšj státi se občanem w městě tak pewnými hradbami ohraženém? Kdo z katoljků, klátě se u wjře, nebude po geho přečtenj wšech pochybnostj zbawen? Kdo? — Bylo to roku, tušjm 1836. neb 1837. an gsem w společnosti našeho nezapomenutelného Chme- lenského a našeho něco giž wjce než *gen dlawko* zamlcugjcjho se Kamenického, gistého duchownjho pa- stýře na Wltawě nawštjwil, na gehož osadě četněgšj sbor akatoljků bydlel. Byla práwě školnj wisitacj, čehož gsme ani netušili, a tak stali gsme se u hostinského du- chownjho účastnými napřed školnj zkaušky, potom i stolu. Řeč při stolu obrátila se z wychowánj mládeže brzo k našj mladistwé literatuře, že Bohomil tenkrát wšem co zánownj úkaz a prwnj toho druhu půwodnj a tak důkladný na našj vlastenské půdě urostlý plod byl, těšili a chlubili gsme se gim wšickni saucitně i gedno- hlasně. A přede, gal se náš w. p. hostitel mluwiti: „*Mám na osadě práwě osobu, (newjm tu dobře, zdaš katolickau k akatoljkům přestaupiti, či protestantskau do lůna cjrkwě se nawrátiti žádostiwau) cwičil gsem gi podle předpisu; i nachylowala se k nám. Pro wětšj utworzenj dal gsem gi geště Bohomila čjsti. Zrowna ale po geho přečtenj stala se zarputilegšj,*

w bludu neoblomitelná, tak se naději tratjm, aby se obrátila.“ Pastýř tento duchownj i w Buděgowické i w Pražské diécesj chwalně známý, wšj wjry hoden gest, a mohl by úkaz tento wždy slowem vlastnjm potwrditi. — Kdo tedy odolá wjtězjcjmu slowu našeho Bohomila? A wšak on sám na str. 426. těmito slowy: „*Pak-li toto učenj wjry katolické tě nepřesvědčj, nebude tjm wjra katolická wina, nýbrš ty sám tjm budeš wínen, neboť wjra gest dar Božj, kterýš dán býwá toliko těm, genš o něg zkraušeně prosj.*“ Tak gest tomu! Wjra gestif Bohem nadpřirozeně wlitá ctnost; upřjmný taužitel po prawdě má wšecky smysly, má srdce, duši otewřeny po té nadpřirozené milosti, gako lačný ústa na pokrm otwjrá; protož ho z té milosti nic nemine, nic neobtéká, poslednj krúpěg wcházj w něg a w útrohách gehu zárod k žiwotu wěčnému obžiwuge. Neaj třeba k dosaženj této milosti, aby snad giž o swém bludařstwju w pochybnostech stál; neb pochybnost takowá giž gest působenj milosti Božj, co bělenj dne, an se byli slunečnj poprskowé za nočnj tmy w zámořj giž na čisto omyli. I nepřjtele cjrkwě katolické gen gestli nepřjtelem poctiwým, pauze k sláwě Božj a gehu zákonu prohledawým, často zachycuge. Tak Šawla zalil Pán swau milostj, když krwawým pronásledowanjm soptě, pauta a odprawný meč na wěřejj Damascenské nesl; žida Ratisbona, když pln úsměšku proti cjrkwě chudobný kosteljk Panny Marie z dlauhé chwjle procházj; našeho Bohomila progjmá zas taž milost, an w nemocnici katolické leže cjrkwj swatau wšecky wyznáwače wěr neyrozmanitěgšjch stegnau láskau ošetřowati spatřuge; Oertla dlauho znepokogěného, u žiwých u mrtwých odpadljků odpočinutj duše swé hledagjcjho, pudj taž milost do hlubin dáwnowě-kosti se potopiti, a na swětle těch šerych, katakombnjch chodeb, gež nám swatj otcowé k bezpečné chůzi rozžali, nalezá lože wolné k odpočinutj duše swé. Takowau milostj, buď wraucně, srdečně wyprošenau, buď

Bohem nepostjžitelné rady geho darem i bez prosby udělenau, kterjkoliw z katoljků, odpadlků opatřjni gsau, ti dostanauce Bohomila do ruky, neodolagj geho wjtězjcj moci, alebrž wezmau břjmě Ježjšowo na se, čjm swětlegi se tauto knihau prawda Božj w gegich mysl těsná: lidé ale, kterjž hnedle tělesnostj swau a časným ziskem mysl k zemi přjliš uchýlenau, hnedle zározenými předsůdky, nenáwisti a hněwem k bludům a neprawdám zakřiwenau magj, takowj Bohomila snad ani docela nepročtau, aby gich ze sladkých snů wezdegšjho žiwota nebudil, nebo pročeteše geg a ničeho wywrátiti nemo-hauce, gen wětšjm geště hněwem proti cjrkwí zane-wrau, knihu tu za nebezpečnau mezi sebau wyhlašugjce. Kdyť pák se práwě po wzkřšenj Lazara zákonjci a fariseowé neygedowatěgšjm hněwem proti Pánu rozljtili, a nikdo nepochybuge, že sobě člowěk o samém polodni za neygasněgšjho dne gediným zamhauřenjm očj hustau tmu udělati může. Ohniwá wýmluwnost, swatost přjkladů, blahočinnost wýsledků, nepostjžitelnost zázraků nic dokona, nic nepohne aniž obrátj lidj podobných, milosti Božj k wěrenj nemagjcjch a nedbagjcjch. Protož wěřjme, že gest možná i poznalé prawdě odpj-rati, a s takowým osudem i náš Bohomil giž potkal, a bohužel i w tomto druhém wydánj bez snadu potká.

Ale, odušj mně snad někdo: „Ge-li to s Bohomilem u takowých, že bez milosti Božj nikoho neobráťj, nikoho u wjře neutwrđj, proč bych knihu tu gednal, četl a čjsti dáwal, an Bůh také bez nj dar wjry uděliti může?“ A wšak, přjteli milý, tak mluwě, nepowažugeš, že podobnau řečj wšecken rád křesfanský, hlásánj slowa Božjho a samu cjrkwew Kristowu za zbytečnosti wyhlašugeš. Ljbjť se Welebnosti Božj druhdy milost swau po cestách neobyčegných a zázračně udělowati, gako w swrchu dotčených a gim podobných tisjci přjkladech: mnohem častěgi ale — ano každodenně ráčj Geho štědrá ruka dar wjry po cestách giž stanoweným řádem wýražených prokazowati, gako mimo

sedmero swátostj, weřegné i saukromněgšj hlásánj slowa Božjho, společné modlitby, služby Božj; čtenj dobrých nábožných knih a giných množstwj býti widjme. Ať že se giž Swrchowanému zaljbiło, práwě našjm Bohomilem — k účelu tomu weskrze uspořádaným — milost wjry práwé té neb giné duši w twé obci, na twé osadě po twé ruce udělití, nebo tebe samého pochybnostmi kláceného tauž milostj darowati, nebudeš-li tak nezgednaw sobě a nečta Bohomila našeho samozhaubcem swého spasenj i přjcinau záhuby swých bližnjch, ba snad swěřenců swých? Než odstaupiwše od této wše zahrnugcej pohnůtky k rychlému zgednánj a hognému rozšjřowánj Bohomila našeho, nalezáme zagisté i na giných stranách pohnůtky mocné, genž nás zwláště duchownj pastýře neodolatelně k témuž účelu wybjzegj. Náš čas gest gedno neywýš kritický; cjrkwí i národnosti, neydražšjm statkům našjm, hrozj bog přetuhý, a tu potřebj lásku naši, negen slowy, alebrž skutky a oběťmi činně gewiti. Důstogný p. spisowatel nelitowal práce, času, sjly na sepsánj a nowé přepracowánj tohoto znamenitého djla a složené w čistotě swé duše položil ge giž podruhé na oltář wlasti, nigakého zisku nehleděge. Nám-li mělo by obtjžno býti, kdež on celý se za dlauhý čas k účelu spanilému wěnowal, částečku swého měnj k swé a našjch osadnjků spase obětowati? Gsme-liž s to při neywětšj pjli a rozmyslnosti tak obce našj osady o těchto předůležitých člancjch poučiti, gako se to trogjm, čtwerým přečtenjm Bohomila w každé obci našich osad státi může? Konečně powážme, kam obět swau gednagjce sami pro sebe, a kde možná, i pro giné, spis tento, nebo aspoň k zgednánj geho bližnjch wybjzegjce, kam gi položjmě? Na krásný oltář Bohu i wěrným Cechům milého Dědictwj Swatojanského. — Ztad wystupuge ljby zápach wonného kadidla k trůnu Swrchowaného a Geho požehnánj padá každoročně, widitelně co úrodná rosa na wěrný Čechosłowanský národ dolů. Tu tedy každý penjzek k radosti nebešfanů

a všech spravedlivých na zemi věnován; an w tmavé truhle zavřjn, často gen zloděge wábj, a ne-li za žiwj, aspoň po smrti gisté k našemu w hrobě posměchu — „*in manus diripientium*“ padá. —

3. *Ueber das Glück, ein Mitglied der kathol. Kirche zu sein. Fünf Predigten, gehalten in der Fastenzeit des Jahres 1842. von Professoren der Studienanstalt zu Amberg. Mit Anmerkungen. Regensburg 1842. Verlag von Georg Jos. Manz.*

W Baworjch, gakož téměř we všech katolických zemjch k gihu i na západ, kwětau podnes nábožná bratrstwa, towaryšstwa a giného geště gména sbory i shromážděnj. *Newyhnutelny to wjbtin idey katolické a bezwýmínečná potřeba ku kraušenj krwe w organizacj či ústrogi cjrkewnjho těla.* Bez náboženských bratrstew nákragnj údowé cjrkwé gen vychladlé a neyprorjdlějšj krwe milosti Božj nabýwagj, nemagjce dost přjtažné sjly: a nemagjce také ani potřebného tepla ani důstatek pudiwé moci, nemohau ohřjwati, co k nim chladného přiteklo, a pročištěné, wywářené w sebe přjgjmati a neužitečnau úsedlinu zase zpět odpuditi; tudjž wadnau, cwrknau wně; cpau se a zasjchagj wnitř, aniž všeliké elexyry a napařowánj mohau gich brzkému hynutj ubrániti. Umdlěwagj w pobožnosti i u wjře; chladnau w lásce a dobrých skutcjch; slnau w naděgi až ani twáři nebeské oblohy sluncem ozárené sněsti pro mdlobu oka nemohauce, všeho hleděnj k nebi se štjti a toliko k zemi a gegj kwětným, wonným plodům hlawu schylugj. To máte a zpozorugete na všech oruzněných, osamělých plodech přjrody, gsau-li vlastně ku pospolitosti určeny. Prsty osaukeyte sebe wlnitějšjmi kožešinami na různu, předce wám dřjw oznobj, než mohau-li se nerozdělenj a w gednotě wolně o sebe mnauti; stromy máte všudy kolem sebe, a gisté — ač widjte-li, magjce oči — mohli

gste dobře pozorowati, že každá wětwička, wystřelugje z gara mladau ratoljstku trogitě, čtweritě i pětité, podlé swého rozličného štjpenj, gi dělj a na střednj haluz rozsošitě sestawuge, a tak halůzky sauměrně w spogitosti rostauce — wšeccko ku podobenstwj oteckého kmene pln žiwota, sjly a barwy — mocněgj se w šjř i děl, a držugjce při prawidelném rozsazowanj wnitřnj potrawy, swau swjžj ohebnost, přiwane-li wjtr wzhůru dolů přeháněgj se, suslenjm a celowanjm wedlegšjeh ratolestj i gich i sebe samých, přjklad berauce i dáwa-gjce, k odporu a k ochraně společného kmene wyzýwagj; an naopak, wyžene-li kde, čehož nehustě, dlauhý prut bez rozsošek, nebo oderau-li a odřezugj-li se mu, zagisté krátké má gen trwánj, usychá a bez ohebnosti při wětru swjžjm sausednjm ratolestem gen k poraněnj gich listu slauže, strom celý hyzdj.

Nenj ginak w žiwotě spolku státnjho a kdekoliw co na základě positiwnosti spočjwá. I tu až do neykragnějšjeh stawu státnjho společenstwj po wzoru státu celého menšj a menšj gednoty se ku wšelikým účelům sestawugj: * Protož, kdekoliw cjrkew swatá o zwůli, gelikož samau positiwnostj dýše, a žiwa gest, musj ze sebe bratrstwa po swém ozoru wystřelowati. Před takowým katolickým towaryšstwem w Ambergu byly giž swrchu zmjnně řeči držány, tau zwláštnostj se wyznamenawagjce, že se od pěti professorů k gednomu účelu přednášely. W Ambergu a gehu wůkolj bytuge mezi mnohými katoljky promjchaně walný počet našich odpadlých bratřj, a w takowých mjstech nemůže o wzácnosti katolického náboženstwj dost hustě mluweno býti. Gako woda u pjsčitého břehu pořád geg podmjlá, ubjrá a přeč zanášj: tak ptyliwé a co wodnj praud čerčj a

* Gen zápor či negativnost nedopaušj podobným staupenectwům zniku. To házj swětlo, proč mezi odpadljky při neywětšjím snaženj bratrstwa podobných účelů buď ani wzni-knauti, nebo wznikše na dlauze trwati nemohau. Spolky o penjze na missj, na rozdáwanj biblj zaraženě, widjme mezi nimi owšem kwěsti, a každá tato biblj, každá nowá missj opěť rozptýluge a zápor množj. A wšak spolků na modlitbách, na wykonné nábožnosti pro wlastnj i bližjho spásu založených nestáwá tu.

pryč odbjhagcj protestanstwj o břehy katolictwj neustawně narážj, co a kde může, podbjrá, kořisfuge a prudkým tokem swým odnášj. Protož co maudré hospodáře widjme tu ty professory gednati, že břehy swých sauwěrců sgednocenau silau pewně hradj. Mysljm pak, že cjle swého tjm gistěgi došli, an předměty na průwod swrchu dotčené sady welmi šťastně zwolili, ač ne wšickni stegnau důwodnostj a wýmluwnostj provedli.

Prwnj kázanj, tuto hognými poznamenánjmi opatřené, přednášel p. Jan Ant. Köbler, přednosta Marianského shromážděnj. Gedná o zewnitřnjch známkách prawé cjrkwě Kristowy, gak gim katechismus učj. Mluwj s hlubokau přeswědčenostj, co druhý Petr; řeč geho ohniwá mnohému Malchowi krwawé rány za ucho zasazuge. Neohrozený řečj, počjná sobě geště smělegi w tištěnjch pozlěgi poznamenánjch, wšecky odpary, slabosti, gimiz se arciolec protestantů, Luther, swau wikławostj sám na pranýř weškeré budaucnosti postawil, čtenářstwu na oči uwáděge. W záwjrcce na str. 24. dj: *„Darum haltet euch, Katholiken! fest an die gesunde, reine Lehre, welche auf dem Felsen Petri gegründet, schon achtzehn hundert Jahre die Feuerprobe bestanden hat. Schon in der h. Taufe habt ihr derselben Gehorsam und Treue geschworen; lasset euch nicht irre führen durch böse Grundsätze, durch falsche Propheten, als ob man auf einem leichteren und bequemerem Wege in den Himmel kommen könne, als auf dem der Selbstverläugnung und des Kreuzes, als durch wahre Busse und ernstliche Lebensbesserung. Verläugnet und schändet eueren Glauben nicht durch einen unsittlichen Lebenswandel. Der blosse Name „Katholik“ hilft euch nicht zur Seligkeit, wenn ihr die dargebotenen Mittel der Gnade verschmäht oder unwürdig gebraucht. Machet euere Auserwählung sicher durch gute Werke a t. d.“* — Zcela neočekáwaně, ač k celosti důpadně nalezá se we sbjrce těchto řečj na str. 25—37

pod nápisem „Zugabe“ zpráva, nám giž negen ze Sionu a historicko-politických listů, nýbrž i z tohoto časopisu powědomá o návratu Jana Jak. Maxm. Oertla, duchownjho luteranského w luno cjrkwě kat. i s geho uweřegněným listem. An tento swědomitý duchownj, syn proslulého, pro swau nenáwist proti katolictwu i pro swé rozšiřowánj wodolečitelstwj profesora Oertla toliko po dlauhém bádánj we spisecch sw. Otců, o znám-kách prawé cjrkwě a po welikém bogi we swých útro-bách ke katolictwju se nawrátíl, gest tu zpráva geho owšem dost účelně postawena, a wygasňuge práwě zmj-něné kázanj paně Köbllerowo, gako z druhé ljece. —

Ge-li pak tato prwnj řeč obsahu bogowného pole-mického, můžeme poslednj panem Rietterem přednešenau, gednagjcj o pohrdánj a wlažnosti katoljků k gich cjr-kwi, či o náboženské netečnosti opět kázanjm mjruplným a rány tam tau protjnané hogjcjm olegem zaljwagjcjm nazwati. Obsahugeť stran 25. i s proslowem a názewnjm ljstkem, a gak saustawně rozwrženo, tak co do slohu a wýmľuwnosti — pokud tomu něm. logičnost a mudrowánj wůbec i na kazatelně powoluge — dobře provedeno. Zpjrage se na text, (*Mat. 18, 17.*) dj s welikau praw-diwostj hned w úvodu: „*Die Zeit, in welcher wir leben, ist aus Jahrhunderten voll Krieg und Blut, voll Verwirrung und Empörung wider geistliche und weltliche Gewalt, hervorgegangen. Wenn daher auch zum Besseren gewendet, trägt sie doch das Zeichen ihres Ursprunges auf der Stirne gedrückt — es ist das Zeichen der Zerstörung.*“ Překročiw konečně pěšinu ku swé zamjnné rolj wece: „*Da begegnen die Gleichgiltigen gegen ihre Religion in der Welt mehrere christliche Glaubensbekenntnisse. Durch fast ausschliessliche Lectüre akatholischer Bücher und Zeitschriften (denn wir Katholiken ermüden nicht die akath. Presse förmlich zu besolden, dass sie unsere heil. Interessen um so sicherer in den Staub ziehen kann) durch solche Lectüre nun durch sklavische Unterwürfigkeit unter das,*

was man gewöhnlich „Ton“ nennt, durch Hang zur Ungebundenheit, haben sie es nach und nach zu der grossartigen Ansicht gebracht, dass es einerlei sei, ob man zu diesem oder jenem christlichen Glaubensbekenntnisse gehöre, ob man mit dem uralten Namen Katholik oder mit neuen „eines Menschen“ sich benenne, der im Laufe der Jahrhunderte den christlichen Glauben umgestalten zu müssen geglaubt hat. Nenne diesen Zwitterwesen, die nach beiden Seiten hinken, das Wort „Kirche“ oder die „kath. Kirche“ oder „das Oberhaupt der Kirche,“ so werden sie dich mit einem bemitleidenden Auge anblicken, als hättest du etwas gesagt, was in guter Gesellschaft auszusprechen verpönt ist. Wenn diejenigen, die unserer Kirche nicht angehören, dieselbe verunglimpfen, so ist noch zu ertragen, denn sie wissen häufig nicht, was sie thun: aber unerträglich ist es, wenn die eigenen entarteten Kinder ihre Mutter in's Gesicht schlagen.“ Božj prawda! Kdyby ale my w Čechách o náboženské netečnosti z kazatelny mluwili, gakých slow, barew a obrazů, kde hlasu bychom nabrali, aby zpausta schwalnjmi školnjmi dresárnami netečnost náboženskau rok co rok rozmahagjcz žiwožiwau barwau doljčena, hlasem co hláhol bauře děsivým až k usim a očm postawených strážců k časnému i wěčnému blahu národu dohřjmána býti mohla! Kolik geště hlasů a z kad, — znjzka či z wyše — má na tu zpaustu okazowati? Ale spēte gen s otewřenýma očima, magjce wolněgi ustláno, než aby se wám z tepla ruky ku pomoci stáhnauti chtělo; čekejte řjkagjce: „Kdyf nenj tak zlé; dwadcet, třidcet let nářek některých zakyslýchnezpokogenců giš stegnau notau zpjwá a předce se kostely geště newywracegj, aniš oltářowé bořj.“ A wšak mrak se zbjrá a bělá giž, a dřjw než se naděgem, zatahne gim wicher gasnau oblohu. Marně potom zpomjnati: „Principiis obsta.“ — Druhé kázanj hlásal p. Kotz, gednage o neomylnosti kat. cjrkw; třetj pronešené p. Höfrem, má swátosti za předmět; čtwrté od

prof. Schmidta, dokazuje, že má katoljk we swé cjrkwí služby Božj nebes Pána naskrz dostogné a přjrodě lidské zcela přiměrené. Tito tři řeči nedosahuj, ač předměty bohaté chowagj, ani swau řečnickau cennostj a geště méně rozmysleným provedenjm důkladnosti dwau prvé zmjněných kázanj: ale wúbec, co se w něm. poswatném řečnictwj poznávám, té přeswědčenosti docházjm, že mezi nimi Bernardů geště nenj, že za množstwjm něm. kazatelů škoda penjzku obětowati, a že w té haluzi literatury Čechoslowané, ač budauli gen důwěrnost k sobě mjtí a ducha národnjho — gako básnjci naši šetřiti, geště palmy wjtězně drjwe dostjhnauli mohau.

4. *Katechetisches Handbuch, oder: Erklärung der in den k. k. österreichischen Staaten vorge-schriebenen Katechismen. Von Franz Ser. Čěšjk (Czessik), Weltpriester, Dr. der Theologie, Religionslehrer an der prager k. k. Musterhauptschule. Prag, 1842., bei K. Gerábek. Malj 8. 187 str. Cena 44 kr. str.*

Spis tento obsahuge wýklad na prwnj a druhý djl katechismu pro záky I. a II. trjdy přede-psaný, ať se také zákům III. trjdy, gak p. spisowatel giž w předmluwě prawj, s užitkem w ruku podati může. An se tu w úvodu djtě napřed, gak rozum i přjroda káže, we swé domácnosti obhljdo, co by smysl, co tělo, co nádoba, či nástrog, co přednost, rozum, swědomj a swobodná wúle byly, co dobré a co duchem slowe, co wšeco k swětu náležj, an to poznalo, slyšj tu náhle a neyprwé swrchowáného půwoda wesmjra *Bohem* gmenowati, a hned uwádj se na prah wjry, gegjž dwěre se prwnj hlawau na str. 3. nazwanau „o wjře“ otwjragnj. — Že pan spisowatel s wěrau swau náboženskau nauku u djtěte počjná, neklademe gemu w zásluhu: ta chwála ná-

ležj našj sw. cjrkwí, a p. spisowatel ač také předpisem wyššjch k té cestě wázán, rád se gj zagisté držj, ne-
 dbage nowěgšjch nauk, podlé nichž wjra daleko z cesty
 djtěte ležeti má, ničehož w mysl požjwati nemagjc,
 čehož by okem, sluchem a rozumem napřed nepřewázilo.
 Spor, w který tak s mudrci německého seweru oběhne,
 může p. spisowatel sám wyhogowati. Dočetše se na
 též třetj str. w kratinkých slowjch, že Bůh wšeccko
 z ničehož stwořil, widjme weliké djlo twořenj podlé
 pjsma sw. před očima se djti, načěž se wlastnosti Božj
 od 5—10. str. wyprawugj s kratinkými, pro děti prawě
 se hodjcjmi památnjmi wersjky, gako: „*Alles Gute gibst
 du mir, Guter Gott! ich danke dir.*“ „*Wo ich bin
 und was ich thu, Sieht mir Gott, mein Vater zu.*
 Na str. 10. počjná se wyprawowati o angeljch a lidech,
 o gegich obapolných přednostech a powolánjch. Wypra-
 wowánj o pádu prwnjho člowěka gest obsahem str.
 12—14., kdež se žiwot Páně s Geho zwěstowánjm
 otwjrá a až do str. 45. k Geho na nebe wstaupenj pro-
 winuge. Tu se giž kláde dětem ta důležitá otázka, kdo
 by Pán Ježš Kristus byl? Odpowěď na nj obsahuge
 stránka 45. a 46. na kteréž se také přjběhu o seslánj
 Ducha sw. dozwdáme, a giž w témž článku zapljtá
 se nauka o cjrkwí a swatowládě, k njž se učenj o smrti,
 o saudu obecném a tak řečených poslednjch wěcech
 člowěka, nikoliw do zówěsku ale právem k hlawě
 o wjře patřjcjch družj. Otázka, gak že katolický kře-
 sťan swau wjru woznává, zawjrá nauku o wjře na
 stránce 56.

Obsah druhé hlavy „o naděži“ nezanjmá gēn str.
 56—58., odkudž třetj hlawa „o lásce“ giž také hlawu
 „o křesťanské sprawedlnosti“ obsahugjc začjná, an by
 podlé mého zdánj, kdyby právě slow sw. Pawla 1. ke
 Kor. 13, 13. w pořádku giném sestaweno nebylo, wlastně
 za naukau o wjře hned část o křesťanské lásce a spra-
 wedlnosti následowati měla. Wygasniw p. spisowatel ponět
 „blíšnjho“ podobenstwjm milosrdného Samaritána na str.

59. vykládá kratince desatero božjch přikázanj až do str. 65., na kteréž giž také nauku o swátosti wúbec a o swátostech zvlášť něco obšjrněgi wyloženu až do str. 71. nacházjme.

Na str. 72. až do 187. gest nauka náboženská pro žáky druhé třjdy tak řečeným „*Druhým djlem*,“ týmž pořádkem wyswětlená, gak gsme to w prwnjm djlu spatřili, leč že tu „*záwěsek o poslednjch wěcech člowěka*“ prwé k části o wjře přiwtělený, opěť na konci položený; hlawu „*o lásce*“ hned za wjrau pod titulem „*druhá kapitola*,“ za tauž pak na str. 132. pod názwem „*IV. oddělenj*“ o křesťanské sprawedlnosti, a pod názwem „*hlawa třetj*“ nauku „*o křesťanské naděgi*“ w čtweru oddělenj tak rozwrženau spatřugeme, že se nám w I. rozdjlu poněť křesťanské naděge wyswětluje, w II. ale, w třetjm a čtwtém učenj o swátostech, o modlitbě a cjrkewnjch přikázanjch gakožto prostředcjh ku wzbuzenj naděge a k dosaženj žiwota wěčného podává. —

Gakkoliw předepsanau rukowětnj knihau zaužen nedal se přede p. spisowatel tak wázati, aby přirozeným a logickým pořádkem přehlednutj i přiswogenj celé náboženské nauky žákům a katechetům neusnadnil, a tjm se spis tento chwalitebně od množstwj podobných knih nowěgšjho času ljšj. Celé učenj křesť. katolického náboženstwj rozpadá tu práwem toliko we tři podstatně slaučené djly, gimíž wšeco naše wěrenj, milowánj a daufánj zahrnuto býti může. Že u wykladu gednotliwých těchto částj geště téhož logického pořádku we-skrz šetřeno nenj, to na účet a winu pana spisowatele nepadá; nenjť na wůli přes gisté meze nohu pauštěti. Ale poněwadž mnozj žáci giž w druhé třjdě, ba některj giž w prwnj třjdě ze školy wystupugj, bylo by neškodilo prostřed wykázaných mezej některý článeček walně w žiwotě důležitosti u wykladu připogiti, kteréhož přede-psaná rukowěť owšem neobsahuge, kterýž wšak během wěku stal se welepotřebným, tak že by slušno bylo, aby sama cjrkew sw. obecně se o něm pronesla, nebo

swá stará ustanowenj obnowila. Tak mohly by w čtwtřém přikázanj powinnosti, kterýchž k vlasti plnitj třeba, wždy zřegmě na swědomj žáků wloženy býti. Žadagjř toho přewraty w smýšlenj nowého wěku, genž také podlahau prwnjm základem lidských společnostj pohybugj. Důležitěgšj a w každém katechismu nepohřešitelné podotknutj má se ale státi w djlu IV. asketiky, kde se o přikázanjch cjrkewnjch gedná, powinnosti každému křesťanu nepromigjtelné: *w neděli a we swátek své osadnj mši swaté* (s kázanjm spogené, tudjž celé) *přjtomnu býti*. Wěc ta gest nade wšeccko pomýšlenj důležitá; gegj zanedbalosti máme neywjc nyněgšj náboženskau netečnost co děkowati. Neznamená se téhož tolik na osadách wenkownjch, kde geden kostel s gednjm dvěma knězi gest: ale w městech nebo na takových osadách, kde kaple zámecká, kosteljk bljž osadnjho chrámu Páně s knězem residenciálnjm nebo klášter se nacházegj, tam nemůže dost důkladně w srdce mládeže wštjpena býti. A nenj-li wazba osadnjků s pastýřem zřjzeným dost často w osadnjm chrámu tužená i čerstwená, gaké spogenosti může gestě nebo aspoň na dlauze mezi cjrkwj a křesťanem stáwati? Protož nerad pohřešugi w nowěgšjch katechismech gakož i w tomto wůbec, že se této swaté powinnosti, na niž předc katolická cjrkew w toliko obecných sněmjch tlačila, dokonce žádná zmjnká neděge, a gestě méně pochopiti mohu, proč se w oddělenj o křest. sprawedlnosti hřjchů do nebe wolagjecjch docela opominulo.

Krom logičnosti w rozwrhu wyznamenáwá se tento náš spis ale zwláštňj zřetelnostj, a což podlé sebe málo býwá, neobyčegnau úsečnostj slohu. Za každým článkem kladau se hned krátké, nazwjce podařené wymezy či defnicij zatmělegšjch wýznamů. Prawjm neywjce podařené; gelikož některé předc nechtj mně tak k věci omezené dopadati, aby hnedle wjc neodpowjdaly, hnedle zase přjliř těsného obgemu nebyly.

A wšak „*ubi plurima nitent*“ mizegj podobné —

ač gsau-li — pohřešky, neywjc za přjlišnau snahau po stručnosti wyplynulé a zde toliko z té upřjmné žádosti uwedeny, aby se při druhém a třetjím wydánj, gichž se rukowěť tato nadjti může, panu spisowateli ljbiło k wůli dokonalosti swého djla také podobným maličkostem wyhowěti. Na wšechen způsob může p. spisowatel tjm sladkým wědomjím se těšiti, že se tauto pracj znamenitý krok k zlepšenj našich katechismů učinil, gehož zásluhu ten genom dobře uwážj, kdo zná gaké w podobné práci ne giž umělosti a obratnosti, alebrž také odvahy w takowém wěku potřebj gest, w kterémž i změna zaweděného pořádku, obgasněnj zatmělegšjho slowa třebas i dle smyslu sw. Otců z gědné strany giž se za noworečenost, prawowěrnost podkopáwagjcj wyhlašuge: u druhé strany zase pauhé poznamenánj se krjžem, nebo geho w čelo knihy postawené znamenj, giž důkazem zastaralé pljsně, kostrowitého, umrtwělého srdce býwá, kde žádné požiwy pro duši neroste, gen swětýlka a strašidla se hemžj. — Měgmez za to, že co prstem Božjím se držj, wětrem neutrpj, a slunce, gako proto s oblohy nepadá, také-li kdos oči zamhauriw, newiděti ho prawj: tak proto méně swětla a tepla newydá, baudau-li hwězdári s to wybraušeněgšjím gěště sklem bytost a podstatu geho ohně prohljdnauti. A sluncem gest náboženstwj prostřed swěta mrawnjho stogjcj, a wšecky katechismy gen sklem, prostředkem gehož swětlo a teplo náboženské w duši a srdce podá. Tu pak mezi skly wždy nám budiž neydražšjím a neymilegšjím, kterýmž se nám to slunce Ježjśowo w neygasněgšjím swětle a w neydůkladněgšj celosti okazuge.

Wšecky tyto recensj podal *Fr. J. Sláma*.

O z n á m e n ě j.

U vydávánj Niericových powjdek' pokročilo se opět, pilností P. Tomoy; zjaskala naše milá mládež poučenau zábawu we dwau spisejch: „*Rybarské děvče z Heřjotandu*“ a „*Tichý Gindřich*.“ Tento wyswětluje utěšeným a zajímavým příběhem naučenj Spasitelowo: „*Pogďte ke mně všicknj; a učte se ode mne: neboť gsem těchý a srdcem pokorný;*“ onen ale ukazuje, gak časem newinný člověk surowostj bezbožnjkowau mnoho utrpěti musj, gak ale při tom při všem: wšlechdijci oko prozřetelnosti. Božj strahowitě nad njm bđj, aby byl wyswobozen z rukau swých nepřátel. An iwidjme w této powjdec, že Bůh kolikrát dosti nepatrná wěci co prostředku užívá ku pomoci newinně potlačeného, a že i zlého úmyslu bezbožnjkowa ku prospěchu sprawedliwého obracje s potěšenjma zwolati každému gest: „*Bez wůle Božj nesegde žádněma s hlavy ani gedinky wlas!*“ Čjm důwěra w prozřetelnost Božj w srdci autlé mládeže: močně utwřzena bude. Naproti tomu wštěpuje tato powjdeka sprawedliwau nenáwist a oškliwost hrěchu do srdce djtek, an ukazuje, že bezbožnjk přelstěn býwá swau wlastnj chytrostj, a tjmž osjdlem polapen, kteréž bližnjmu swéma strogil. Newykládey ale nikdo mjstem této powjdky za přeplatau: wykládáť mrawy Angliěkého národu, gemuž gest zcela přirozeně, což by se nám prawdě nepodobné býti widělo.

Gakož ale i Niericowy powjtky utěšenau a poučenau mládeži pripravugj zábawu, takě poskytuje nový spis p. Dra. F. S. Kodymá „*Zábawy nedělnj, čili: prstonárodnj poučovánj w silozpytu*“ dospělým prospěšně, praktické ponaučenj. Po ten čas wyšly tři swazečky trjarchowé s obálkau, gednagje o teple, prwnj za 12 a ostatnj po 10 kr. stř. Gak užitečná a časem potřebná gest mnohá fysická wědomost i tomu neyprostějšjmu člověku: nebude nikdo pochybowati. Negedná se tu arci o wyššj učenost, kteréž bez matematiky spro-

stému člověku dojci nelze, a kteréž mu také nej potřeby: tolik ale předce gisto, že by mezi sprostým lidem bylo méně škodlivých powěr a předsudků; že by si mnohý zbůhdarma na swém zdrawj neuškodil, anebo že by tu práce si ulehčiti, tam mnohého prospěchu dogjti mohl, kdyby se poněkud aspoň we fysice znal. A to gest vlastně, co p. Dr. Kodým swými *medělnými záležitostmi* zameyslj, a čehož po rozšířenj spisowatelského skutečně dosáhne. Dosáhne toho: peněwadě zwelil ten neygodnější způsob, mluwu prostonárodní w praktických rozmluwách. Učitelem gest pan kaplan, a učeni geho gosa wesniický lid, z částky též řemeslníci, gakž po wjch nebo malých městečkách nacházjme. Lepšjho způsobu p. spisowatel zweliti nemohl. Wenkowský lid mimo kněze nikoho nemá, kterýž by ho w podobných věcech poučiti mohl. Kněz tedy, zwlášť ten, kterýž posud w dobré paměti má, o čemž we swých studiích důkladně poučen byl, sdjleg, což by ku prospěchu sprostého lidu slaužilo. Když p. spisowatel tento způsob wycowánj swého welil, nepochybně na myslí měl Viktorina Kornelia ze Wšehrd, geň se táže: „My sami latinským gazykem filosofujce latině, aby nám šádný nerozuměl, wěčně mluwiti budeme? A sami ze wěcech národůw budeme, kterýž swág gazyk přirozený, dobrý, uslechtilý, rozumný, ozdobný, behatý a hogný, nám od Boha daný tupce, latinský nebo německý, obogjm newděk, sobě ku posměchu uděláwati budeme.“ — Žeť pak náš gazyk Český skutečně wěcky tyto vlastnosti do sebe má, gak ge zde Viktorin Kor. ze Wšehrd ljčj, patrný gest důkaz w přijtomných třech sešitkách: neboť ohebnosti a srozumitelnosti geho we wěstkové terminologii sotwa který gjný z gazyků žiwých dosáhne.

Fr. Maxcransk.

b) Rozličnosti.

Wšeučeliště Řjmské, Propaĝanda a Kardinal Giuseppe Mezzofanti.

od

Josefa Dobicera,

kaplana w Citolibech, Litoměřické diéceaj.

Kardinal Giuseppe Mezzofanti gest o kolleg propaĝandy wysoce zaslauzilý muž a *wládce gazyků evrop. a asiatských*, genuž na swětě nebylo, nenj rowného, w řeči a počjnánj swém welmi skromný, takže otázán gsa kolik a gaké řeči umj, odpowjdáwá: „*questo é vanita, é vanita.*“

Mezzofanti gest rodič z *Bologni*, z welikých umělců kolébky a druhdy přeslawného sjdla uměnj středowěkého. On gest dle wlaské powahy národnj otčině swé s wraucj láskau a wěrnostj oddán, a rád mluwjjwá w *Řjmě* o čerstwém powětřj, panugjcj w sewernj *wlasti swé*, u paty zelených pahrbků se rozkládagjcj, gakož i kragané geho, *Bolognesowé*, s nemalau pýchau slawného kardinala za swého wydáwagj: „*non é Romano, é Bolognese il Mezzofanti.*“

Což ale *Řjmu* a *Mezzofanti* také ku weliké cti slauzj, gest to, že kardinal netoliko *Bolognes*, nýbrž welmi chudý *Bolognes*, syn truhlářůw gest, kterýž mimo swé Bohem mu udělené schopnosti takto nižádné giné protekcj lidské neměl, aby byl mohl k tak weliké důstognosti se powzněsti, a to za potěšitelný gak koliw za wzácný důkaz šlauzj, kterakže i skromnj zásluhami swými walného uznánj a hogné odměny docházjwagj.

Narodil se l. P. 1774; geho otec truhlář gsa bez welké zámožnosti newěděl, odkud náklad na geho wychowánj wzjti.

I posílal geg do školy pro chudé ustanowené. Na něm pak zvláště se okázalo patrně, gak dobročinný ústaw ten; kterýž geden z neywětšjeh swatých Italie byl založil. Mjnjmet Oratoria, kteráž swatý *Filip Neri*, obnowče Řjma, byl založil, aby mládež w chrámjeh schromážditi, gi čwičenj w náboženstwj aučastna učiniti, s nj modlenjm a zpěwem služby Božj slawiti, a pak ku hrám a newinným zábawám buď na wenkow, buď do práwě pro ně připraweného sálu choditi mohl, tak aby nikdy bez gehu spráwy a dohledu nebyli. W těchto Oratorijch také *Mezzofanti* bral podjl, a zde to byl syn swatého Filipa Neri, otec *Respighi*, genž poneyprw znamenitých schopnostj u toho hochu chudého zpozorowal. Gemuť swět co děkowati má za wycwičenj toho podiwného talentu mluwnického, neb bez něho by byl nepochybně w temnosti hrobowé pochowan zůstal. Bez toho dobrodince by byl *Mezzofanti* snad musel swůg wěk při stolici saustrůžné ztráwiti, čine, čemuž gich na tisjce lépe než on byli rozuměli, a byl by zemřel, aniž by kdo o něm cosi se byl dowěděl. A wšak ten duchownj byl gehu druhým otcem, wzaw geg a gestě gednoho chudého chlapce, synáčka holičowa, k sobě, a wyučiw ge dočkal se té radosti, že gehu wynasnaženj samo sebau hogně odměněno bylo; neb i syn holičůw stal se pak mužem znamenitým po wšj Italii, gelikož co přjrodozpytec *Ranzani* weliké sobě sláwy a wážnosti byl zjskal gest.

Mezzofanti, autlé, gemné, tiché, do sebe zabrané, od nepokoge a hluku swětského wzdálené powahy, byl pód spráwau Filipowau wzburowal w sobě powolánj k stawu duchownjmu. Gakýsi dominikán, pater *Ceruti* byl gehu učitelem w hebrejském, gakýsi Španěl, exjesuita *Emanuel a Ponte* čwičil ho w řečtině. Ta a co se samo sebau rozumj, latina byly prwnj řeči, s nimiž se on seznamil, a k njmž pak tolikerym giným se gestě přiučil.

Gsa na knězstwj wyswěcen zaswětíl celý žiwot swůg a wšeka ducha swého nadánj neustálé službě cirkwe swaté. Neb přede wšjm na čest kněžskau gda, nebažil ale tak welmi po wědeckém pátránj a tjm méně po mrzké sláwě, gakož kněžskau horliwostj a laskau křesťanskau hořel, kteráž ho

obzvláštně powzbuzowala k tomu, že s neunawenau ochotnostj wraucj schopnosti swé mluwnické až k mjře dokonalosti, wjře nepodobné, byl wybrausil.

Že chud byl, si musel w sprostém postawenj swém wy-
 žiwy perně dobýwati. Geho učenost w řečjch, gehu zná-
 most literatury poskytla mu k tomu přjležitost, a gehu přj-
 kladné žiwobyty, gehu přjwětíwost, zwlášť to co Wlaši *dolce*
 nazjwagj, na sobě mage, měl přjstup do domu otčiny swé
 neywznešeněgšjch. Gmenowitě domu hraběte Ferdinando Ma-
 rescalchi zde podotknauti slušno. Gelikož synowi a wnukům
 a wnučkám toho hraběte učenj udělowal, *Dante*-ho gim wy-
 swětlowage a w nowěgšjch řečech ge cwíce; znamenitá kni-
 howna hraběcj, gemu wšeka swěřena, poskytowala mu přj-
 ležítost, že swé wlastnj wědomosti přitom porozšjřiti a
 swého ducha w oboru literarnjm obohatiti s to byl. Umělf
 we skromnosti a tichosti zjskati sobě lásku u wychowanců
 a u domácjch, tak že mu po celý žiwot oddáni zůstali, posa-
 wad wděčně na učitele swého zpomjnagjce, geg při slawných
 přjležitostech znamenjmi swého přátelstwj poctiti se snažjce.
 A auřady, kterjž se mu swěřili, byli následugjcej. Gsa teprw
 dwa a dwacet roků stár, učiněn byl 1797 professorem řeči
 arábské, 1803 assistentem při bibliotece toho ústawu, a za
 sedm let professorem řečj wýchodnjch, 1808 professorem
 wyslaužilým, 1812 bibliotekárnjm adjunktem, 1814 zase
 professorem řečj Orientalských, 1815 nástupcem Pozettiho
 knihownjka. Načež pak pořad auřad profesora řečj wý-
 chodnjch byl zastáwal. Awšak dobrý pořádek, w němž na
 rukopisy tak bohatá knihowna w gehu otčině se nacházj,
 posawad wydává swědectwj o gehu bedliwém, dobrém pů-
 sobenj. Z rozkazu wlády wlaské wyhotowil saudný kata-
 loğ Orientalských rukopisů a kněh, poznamenánj swá k njm
 přidaw, kteráž Talman a Assemani u giných učinil. Taktěž
 katalog řeckých rukopisů a knih od něho pocházj. A tak
 neylepšj swůg wěk w Bologně stráwil, ale na mnoze plný
 trudů a trampotů; z domowa nemage, čjmž by se užíwil,
 musil sám o sebe se starati, i též péče o swé byla mu swatau
 powinnostj. Pak měl gedenáct dětj swého bratra na starosti,

a aby všechny těžkosti přemoci byl s to, měl se co wynasnažovat, obětowage 12 i 15 hodin k wyučowánj djtek, gakž se gistj, a měl k tomu geště swé powinnosti plniti, gež mu kněžská horliwost ukládala, takže mu sotwa 3 hodiny k spanj zbywaly. A k proukazowánj duchownjch skutků milosrdentwj ale weliké bauře a přewraty na konci minulého stoletj dávaly mu hognau přježitost. Bylať geho vlast tehďáž diwadlem welikých wálek Ewropských, Rakausko a Francauzsko proti sobě wognu za wognau wedly. Rusie sebrawši wogsko z mnohých rozličných národů, s Asiatů a Ewropčanů, přes Alpy ho wyprawila, by wálek aučastna gsauc, wypuklému bauřliwému přjtoku ohůů přjtrž učinila. Co hromobitj z děl na polo ostrow pleniwě se hrnaucej nezahubilo, to zmalomocnělo, a raněno w špitály přiwedeno; tu leželo gich se smrtj zapásjejch, kterýmž Cár z neywdáleněgšjch koncín wychodnjch tam se wyprawiti byl kázal, gegichž hláhol řeči w západnjch kraginách nikdý se nebyl ozwal, nižádný gim neporozuměl a nižádnému neporozuměli oni, sotwa že se wědělo, k gakému kmenu národnjmu přináležegj, tu se wyskytnul *Mezzofanti*, nedaw se od neyhoršjch nemocj odstrašiti, k opustěncům na lůžkách nemocných smrtelných, se obracel, by se řeči gegich naučiti, tlumočnjka u lékařů dělati, a ge k smrti připrawowati a swátostmi gim posluhowati mohl.

Snadno si můžeš pomysli, to že ani přjgennau ani lehkau úlohau nebylo. Uměli-li však modlitbu Páně aneb wyznánj wjry, tedy nechal gim ge odřjkáwati, aby slowa nowé řeči zpytowal, aneb řekl gim aby předměty aneb poněť gako: Bůh, Otec, Hřjch, Nebe, Země a t. d. gmenowali, z toho pak se swatau trpěliwostj řeč gegich skládal, pokudž zapotřebj, aby nemocného po nemoci se tázati a geg wyzpowjdati s to byl. A však službami swými, kteréž tjnuto způsobem u cizjch wjry wyznáwačů konal, wešel w přátelské se seznámenj s důstognjky těch wogsk, a gmenowitě s *Suwarowem*. Však ale horlenj geho lásky křesťanské plné newztahowalo se toliko na opuštěne wogenjny w špitálech, nýbrž on žádného newygjmal; a přišla-li cizj rodina do Bologně, magjej s sebau slaužjcy, z daleké kraginy, na př. z Šwědska aneb z Dánska,

gen řeč matěřskou uměgcej, a chtělali zpověd welikonočnj wykonati nemagje žádného, genž by gi wyzpowjdal, tu opět *Mezzofanti* byl, kterýž čtrnáct dnj aneb tři neděle k nj do školy chodiw se utrnácel, až gj mohl rozhrěšenj udělití.

A wšak tomu, že neomrzelau trpěliwostj milosrdenstwj prokazowal, a zapjrage sebe wždy ochotnost na gewo dáwal, měl *Mezzofanti* co děkowati, že aniž kdy swé otčiny neopauštěge, mnoho řečj se naučil, tolik co gich koli na swětě gest, a že pro swé schopnosti neobyčegně na bljzku i daleko wjce pozornost na se wábil, a že tjm co *Illustracj* nazýwati obwykli, we swém městě kragškém stal se. Centralisačnj duch Napoleonůw gména gehu slowútnost pro město swé hlawnj Parjž, zjskati zamýšlege, dal k němu čestné wolánj učiniti; wšak wěrného Bolognesa *láška vlastenecká* se toho odřekla; taktěž zwánj wýwody Toskanského nepřigal.

A tak po urownánj mjru tráwil w tichosti wěk swůg při Restauracj, a gak někdy sám chudým chlapcem byl, tak i widjn býwal, an od chudých hochů obkljčen po ulicjch s njmi se procházal. Pak ale vypukla Čerwencowa * Revolucj, kteráž od Spogencůw pogištěnj trůn opět zkáceti se gala weškerý staw ewropeyských pořádků znou w pochybnost uwrhugcej. Toťo přewrácenj bylo, gak powědomo, i těz w Italii mezi přjwřzenci a přjzniwci národnj Soverenity spůsobilo mnohé zbauřenj zpátečné, kteréž wšak bez přispěnj pozwolna se zase utichugcejho Centrum a w mjněnj národnjm nezakotwené gsaucej, že nic neporjđj, bez welikých sporů se upokogilo. Proto když *Bologna*, gegiž žiwota plný duch těch bauřj nikterak prost nezůstal, w roce 1830 uzavřela, wyslanstwj do Řjma k poswatné Stolici že má wypraweno býti, aby papeži swau powinnau poslušnost a přisljbenau wěrnost na gewo dala, měla za to, že ze swých žádného, genž by za otčinu swau přegal řeč, hodněgšjho w čelo gehu postawiti by nemohla než *Abbate Mezzofante*. A tu malý, skrowné postawy muž s libeznau, dobromyslneau twářj a s slabým, měkkým, skoro teskliwým hlasem, w slu-

* Gmenugo se ona, kteraž w měsijci Čerwenci 1830 w Parjži prawý král, *Karel X.* ze země byl wyhnán, a nyněgij král *Ludwjk Filip* za krále wywolán. Red.

sném černém šatě představil se před *Řehořem XVI.*, kterýž geg s obvyklou srdečností a přjvětivostí co Otec dobrotivý přigal a gešto gemu giž drjwe co klášternjk o archéologii (starožitnostech) dopisowal, hned si geg i osobně zaljbil. A welmi milostiwě s wyslanci gednage, měl pak zvláště budaucjmu kardinálu řjci: Abych Bolognesům důkaz swé k nim šetrnosti dal, budeť gich bibliotekář—mým, é poi Dio provederà (o ostatnj se Bůh postará.) Tauto milostiwostj Papežewau byl *Mezzofanti* z Bologny do Řjma přiwáben gakožto aud prélatury. Powinnosti bibliotekářské zastáwal tenkrát geště *Angelo Mai*, nynj kardinal, wydánjm mnoha rukopisů slowútný. Ten když za Sekretáře propağandy powýšen byl, na Watikaně w řadě proslulých bibliotekářů syn truhlářůw z Bologny geg následowal. Auřad ten asi tři léta zastáwal, a ti kdož tehďáz s njm w známost wešli, wychwalugj geho wlyjdnost a přjchylnau ochotnost, s gakau poklady oné slawné knihowny přjchozjm ukazowáwal, a s gakau dobreljbeznau trpěliwostj on začasté nemilau dotjrawost a nespůsobnost kratochwilných a dolezawých cizincůw byl snášel, newědaucjch co časem začjti, kterj schwálně giných čas drahý swau lichau zwědawostj a nespořádaným se wyptáwanjm mařili. On ač nynj Monsignori a w wznešeném postawenj, přede se stegnau horliwostj a tautěž zapjrawostj sebe plnil kněžské powinnosti gako w otcině swé. Widjwali ho, an týhodně do gistého chrámu chodjwal, schwalně aby gednu slaužjcej zpowjdati mohl. Tolikěž zastáwal auřad zpowědnický negenom u mladých djwek, u *dames du sacre coeur* wychowanj nabýwagjcejch, nýbrž i u nuzných loďařů u břehu Tibery. Nadto mu Řjm s tolika se tam shrnugjcejch cizozemcůw ze wšech národů, gakož i kolleģium propağandy dostatečna zawzdal přjčinu k wětšjmu a wětšjmu porozmnoženj geho řeči a gich wzďělánj. I chodjwal také schwálně do Neapoli, do tamněgšjho *čjnského* kolleģium, tam milerád w žiwém obcowánj gednosylabnj obrazohognau řeč potrefného národa toho, plného slušné obraznosti, sobě přiwlastňowáwage. Gešto Řjm, co středjstě wšech wyznáwačů katolických, nezřjodka dopisy a wyslanci od národů ginogazyčných dostáwá,

on i zde co tlumočnj uměnj swěho mnohonásobným způsobem používati příležitost má.

A papež se wšj láskau k němu se nesaučj, za dobré uznal, že geho ponjžené počjnanj ne ginak odměniti může, gako když swaté kolleģium sláwau geho ozdobj. A tak tedy což za docela neobyčegné wyznamenánj právem se považuge, byl on z mjsta kanownictwj u sw. Petra a bibliotekarstwj u propaģandy w tomtěz konsistorium, s *Angelo Mai*, od Řehoře XVI. na *důstognoť kardínalskau* powyšěn. Pro geho welikau ěudobu darowal mu papež gedem pogezď ze sacro palazzio, s tjmto powyšěnjm spogéné welmi znamenité wýlohy sám zaprawiw. Takowá milost, rovně ku cti slaužj tomu, genž gi udělll, gakož tomu, komu udělena byla. Bologna, geho milené mjsto rodinné, neopomenula swau radost a účastenstwj na ěestném swěho kragana powyšěnj oswědčiti; biblioteka, radnice a školy byly oswětleny, gak we Wlašjch w obyčegi; wšak ale z uznalosti a lásky k býwalému wychowateli onoho ěasu, když kardinal geště učitelem w řečech a newšjmaným abbatem býwal, byli i také paláce, gako ten Marescalchi, Pallazenni a giné oswětleni. —

Studia te clarum et nobilem efficient. Seneca.

Disciplinarum usus extra Deum infelix, cum Deo non improbat. S. Augustinus. lib. 5. Conf. c. 14.

(Poěobný překlad nám i od w. p. pějbramského katechety, *Prokopa Ondráka*, podán byl.)

Slawnoť w Mikulowě na Morawě.*

Od

Leopolda Riedla,

wrchnjho téhož panstwj.

Dne 10. Prosince bylo město Mikulow swědkem wznešené slawnoťi. Dne 20. kwětna, zesnul w Pánu o cjrkew wysoce důstogný a wlast welmi zaslaužilý proboť, p. *Giřj Korber*, rytĵr z *Korbornů*, w 94 roce wěku swěho, naěž důstognoť tuto Geho Oswjcenost pan knjže z *Ditrichsteinů-Leslie* dle prastarého práwa, pauhým zwolenjm, faráři *Reckému* w *Rakausjch*, panu *Vincenci Weintridtow*i, udělll.

* *Nikolsburg.*

Po mnoho let gsa professorem náboženstwj na uniwersitě Wjdněské, w této vlastnosti mnoho dobrého působil; a welký počet znamenitých státnjků gakož i dědiců Oswjceného našeho knjžecjho rodu ctěj w něm památku pěstaua a wůdce na dráze učnosti a ctnosti. Když dne 8. Pros. po biskupské investituře, installacj w zděgšjm kollegiatnjm chrámu Páně, od přednasty kapitoly, kapitolnjm děkanem, panem Frant. Jauernigem, slawnosti té přiměřeným způsobem se byla wykonalá, bylo nám oznámeno, že wznešená, w Mikulowě nikdy gestě newjdaná slawnost, benedikcuj pana probošta a městského faráře za přelata dne 10. Neydústogněgšjm panem biskupem Brněnským, hrabětem z Schaffgotschů, konána bude. Za tau přjčinau bylo dne 9. gakož na den přjchodu Wysoce wznešeného tohoto cirkewnjho knjžete, slawné uwjtánj připraweno. Po třetj odpolednj hodině přigel Neydústogněgšj pan biskup prowázen dvěma wys. důst. kanownjky a konsistorialnjmi radami; pak k assistencj slawnosti té pozwanými přelaty, z benediktinského kláštera Rayhradského wys. důst. Viktorem Schlossarem, a z auğustinského kláštera Starobrněnského wys. důst. Cyrillem Nappem, a hned od zámeckého heytmana a wrchnjho téhož panstwj we gměnu Geho knjžecj Oswjcenosti uwjtání a de zámeckých, pro wznešené hosti připrawených pokogů uwedeni byli, kdežto Neydústogněgšj pan biskup počtu weledůst. kapitoly, s panem proboštem w čele, s weškernými členy rádu piaristského, knjžecjmi pány auřednjky a magistratem přigal. Druhého dne, dne 10. o dewáté předpolednj hodině, oznamowalo zwoněnj všech zwonů, gakož i stjrlenj z hmoždjřů se Swaté hory * četnému množstwju lidu, genž se u welkém počtu z bljzka a daleka k slawnosti té sešel, že slawný průwod ze zámku se započal; k němužto se mimo k slawnosti té zwlášťě přišlé pány hrabat z Gatterburku a z Áttemsů, pak pána z Arnethu, direktera c. k. mincownjho kabinetu, a giné přespolečné welebné duchowenstwo, weškeré knjžecj auřadnictwo a celý magistrát připogil. Prowázen 40 černě oděnými měšťany, mezi radami mládeže gymnasialnj a filosofického ústawu, s gegich

* Nad městem, gako w Praze *Wawřinow*.

Red.

professory w celé, k nimžto se všickni cechové s korauchwemi gegich připogili, pohybowal se slawný průwod při zwuku trub a bubnů k proboštskému chrámu Páně.

Při hluboce dogjmawých a wznešených ceremonijch, gimžto pan probošt za prélata infulowán byl, oznamowala střelba z hmoždjřů mimo kostel četně shromážděnému lidu slawné okamženj swatého obřadu. Neydogjmawějšj a ney wznešenějšj okamženj bylo ale w skutku to, když nowý důstogný probošt náš w kostele a mimo kostel shromážděnému množstwj, ozdoben všemi insiğniami důstognosti prélatské, s patrným pohnutjm požehnánj udělowal.

Mezi těmito ozdobami obzwláštne se wyznamenáwal nádherně pracowaný, dwognásobně člankowaný zlatý řelěz s krjžem, gimžto náš Oswjcený knjže pán pana probošta při této slawnosti překwapil, an při ceremonijch, mjsto starsjim kapitolnjm krjžem tjmto mnohem krásnějšjm a nádhernějšjm ozdoben byl, přičemž patrnó bylo pohnutj, s gakýmž tento důkaz obzwláštnej milosti přigal.

Po skončených slawných službách Božjch, wrátil se průwod w tom samém pořádku a tau samau cestau do zámku. We 3 hodiny začala w skutku knjžecj skwostnostj wystrogená tabule, k njžto mimo wznešené duchowenstwo, celá kapitola, předstawenj piaristského kollegium, přjtomnj přespolnj duchowenstwo, pak giž gmenowanj oba magitelowé panstwj, a knjžecj auřednjci, gakož i magistrat pozwáni byli.

Hudba zněla, a pronešené přjpitky na zdrawj neywyšjšjho a wúbec milowaného panugicjho Cjsařského rodu, gakož i na zdrawj knjžecjho rodu Dietrichsteinského, pak Neydůst. pana biskupa, Geho kapitoly, obau pánů prélatů, a našeho weledůst. pana probošta, taktěž všech ostatnjch hostů střelbau z hmoždjřů prowázeny byly. Na nás ale čekalo geště gedno překwapenj, kteréžto wznešené ctnosti našeho pana prélata w neykrásnějšj swětlo wystawilo. Pan hrabě z Gatterburku, gakožto magitel panstwj Reckého, podal docela nenu dále panu proboštowi, co býwalému faráři, we gména swém a osadnjků uměle zhotowenau welikau strjbrnau čjši, se sr-

dečně pronesenými slowy uznalosti za Geho četně o osadu Reckau zjiskané zásluhy. Wšeobecný byl ples s gakýmťe dar ten přigat byl, gehožto slzy radosti čjsi neyprwé zwlažily. Naplniw gi wjnem Reckým, šel do kola, od nás ney-srdečněgšjm přánjm prowázen, aby nehoda dny našeho wele-důstogného pastýře nikdy nepotkala, gehožto zásluhy gak widěti nám tohoto radostného dne dopřáno bylo, tak wše-obecně uznány byly. Takowéto důkazy wáznosti a pocy gsau také pro nás neygistěgšjm rukogemstwjm gehu wzne-šených ctnostj, gežto také hned při nastaupenj skutky dobro-činnosti gewiti začal, kteréžto w paměti wšech chudých měst-ské obce co radostné upamatowánj žjti nepřestanau.

Tak se skončil 10. den měsjece Prosince 1843 co wždy pamětnj den pro obywatele Mikulowské, gešto nám pré-lata dal, wýznačnéno weškerými ctnostmi pastýře duchow-njho. Dne 11. o 8 rannj hodině odgel Neydůstogněš pan biskup w společnosti panů kanownjků Brněnských a panů prélatů při zněnj zwonů a hrměnj hmoždjrů, prowázen bla-hopřánjm přjtomných duchownjch a swětských předstawe-ných, gakož i četně shromážděných obywatelů.

Obrácenj na wjru katolickau.

Sebráno od

Antonjna Slawjčka,

duchownjho administratora u sw. Jana Křtitele, w sirotčjm domě w Praze.

W *Kandii* se čte. Weliký počet nawracegjejch se pro-
testantů do lůna cjrkwě katolické, gest patrná a celému swětu
známá udalost.

Dokázáno, že w cholěře od roku 1832. gedině w městě
Quebecku přeš 80 protestantů, žádagjce na loži smrtedlném
kněze katolické, wjru katolickau wyznali. Podobný počet
protestantů w Montrertu, w té samé zurjcy nemoci, gako ka-
toljci sobě umřjti žádali. Nápodobně regstrjky obrácenj do-
swědčugj, že ku př. gen w Quebecku, w gedné osadě od
roku 1826., 418 protestantů swého wyznánj se odřeklo.

Mnozí z nich byli otcové, kteříž svým obrácením i děti své ku katolické církvi přivedli, gečichžto gména mezi tma počtem se nenacházegj. W průřezu, od roku 1826., gest w této gedné osadě 24 convertitů. W roce 1842. počtalo se gich 41, a od 1. ledna 1843. až do 1. čerwna, 20. Z tohoto udaného počtů důwoditi se dá, gaké množstwj convertitů i w giných kraginách býti musj; a wyswjta, že náboženské pohnutj, kteréž akatoljky ku katolické církwi wede, nenj w Kanadě menšj, nežli w giných provinciich.

Čteme w „Katholic Herald“ že 40 osob w gednom roce w kostele Barnstowském protestantismu se odřeklo.

Mella. W ústawu Josefitů gedn schowanec, mladý Angličan, gsa tu giž půl třetjho léta, protestantismu odpřisahal, složiw do rukau generalnjho vikáře, biskupa Gentského (*von Gent*) pána Pycke de Ten Herde wyznánj katolické.

Mnichow dne 16. čerwna 1843. W zdegšjm Královském chrámu Páně, sw. Kajetana složili dnes opět tři protestanti wyznánj katolické. Ačkoli takowj přestupy u nás welmi často se děgj, předce obecnstwo nemalý podjl w nich běře. Také wám tu radostnau zpráwu dáváw, že neywyššjmu nařizenj, by poslauchači slowa Božjho w poslauchánj kolem gedaucjmi a hlmoz působugjcjmi wozy wytrhowáni nebyli, policie všemožně za dost činj. Zwlastě po několika slawnosti před kostelem Sw. Kajetana spatřugeme dwa žandarmy na koni, kteréž wozkům giné ulice poukazugj. Zagisté všickni dobromyslň za toto dobročinné nařizenj k neywřelegšjm djkům puzeni se cjtj.

Frankfurt 15. čerwna 1843. K wůli slawnosti Božjho Těla odložilo zbornj shromážděnj sezenj swé. Katoličtj audy diplomatickébo spolku, w gegichžto čele hrabě z *Münch-Bellinghausu* stál, aučastni byli této církewuj slawnosti w swém státnjm rauše.

Berlin dne 6. čerwence. Panj z Beckedorfu, choť přednosty zemsko-hospodářského Kollegium, před krátkým časem ku katolické wjře přistaupila.

Mnichow dne 8. čerwence. Předewějrem odebral se

papežský nuncius do přibytku Pana z Gerresú, doručiw mu nařizenj Geho Swatosti papežské Komandownj kříž sw. Giřj. Pan z Gerresú tuty dni dokončil poslednj djl swého nad mjru ohromného, w pěti djlech záležegcjhjho spisu o „Mystice.“

Skotsko. Při generálnj visitacj, kterauž apoštolský vikář Dr. Corruthers w Edinburku a Dundae předewzal, biřmowal přes 200 osob, mezi nimiž 30 přestaupenců bylo. W poslednjch čtyrech létech biřmowal tento prélat přes 1000 osob, mezi nimiž 100 z rozličných sekt protestantských.

Před třemi léty měli Edinburštj katoljci toliko gedinj oltář w gednom malém tmawém pokogi, ku kterémuž se přes čtyry schody vstupowati musilo, dům tento nacházel se w neychudšj čtvrti města, kdežto gak služby Božj tak škola držány byly. Nynj Edinburk počjtá dwa krásné katolické kostely, dwa kláštery, wjce škol a bratrstew.

Erfurt dne 8. čerwence 1843. W uprchlých měsčjch b. r. šest protestantů opět katolickau wjru wyznalo, tak že w půl třetjm roce 30 akatoljků ku katolické wjře přistaupilo.

Mnichow dne 27. čerwence. Wčera, na den sw. Anny, učinila gedna služebná akatolička we wýwodským špitálu dwornjhjho kostela wyznánj katolické.

Benátka. W tom čase co w měsčji kwětnu dwa židě křest swatý přigali, čteme opět w měsčji čerwnu o obrácenj žida: Wilém Frankl, syn gednoho rabjna z Peště, žádal býti cwičen we wjře katolické, umjnil sobě, gsa od katolictwj dosti přeswědčen, katoljkem býti, nedage se ani prosbami swých roditelů ani penězi a ginými sliby od swého předsewzetj odwrátiti.

Augsburg dne 8. srpna 1843. Wčera geden člowěk we farnjm chrámu Páně sw. Ulricha a Afry, odřeknutjm se wyznánj akatolického w lůno katolické cjrkwě wstaupil, při-gaw mezi māj swátaw Neyswětěgšj swátost oltárnj. Slawnost tato, genž i w ostatnjch chrámjch se opětowati bude, nemalý dogem na přjtomné měla.

Irsko. W Lanhrae nedáwno geden protestant, Tomáš Grier, a we Waterfordu giný, gménem Richard Mons, ku katolické cjrkwě přistaupili.

Genf. W Lucernu bytugij šafhauský měšťan, Jan Frant. z Neukirchu, ku katolické cirkwi přistaupil.

Anĝlicko. Dne 13. zářj 1843 birmowal Dr. Briggs u sw. Mary-Bredfordu 140 osob, mezi nimiž 30 konvertitů bylo.

Dne 25. zářj 1843. wyznalo w Derby 49 dorostlých protestantů wjru katolickau. Této slawnosti přjtomen byl weliký zástup a mnoho protestantů. Den před tjm birmowal Msgr. pan Mostyn 81 osob, mezi nimiž wjce přestaupenců se nacházelo.

Strassburgská diécesj. Prwnj nedělj w měsijci řjgnu 1843. w luterském wyznánj wychowaná dwadecjiletá Karolina Schuler z Mühlhausnu w Illfurtu, w lúno cirkwe katolické wstaupila.

Diécese Moulín. Trjdcetiletý protestant složil dne 3. řjgna 1843. w chrámu Páně sw. Mikuláše w Moulině wyznánj katolické wjry.

W tétež diécesj. Osada fary d'Estissac byla očítým swědkem odřeknutj se gednoho mladého protestanta swého wyznánj. Wšickni zde přjtomni gehu přjkladu hodným chowánjm a nábožnostj proniknuti byli.

(Pokračowánj.)

Pokřtěnj Židowské rodiny.

Dne 11. unora na neděli prwnj po Dewjtnjku byla w zdegšj weřegně kapli, *Malá Maria Cel* nazwané, w 10 hodin křtěná židowská rodina, záležegjcz z otce, matky a sedmi djtek, genž powolenjm vysokého zemského řjzenj dali sobě přigmj *Lutowský*, od zdegšjho farnjho mjsta: *Lutowa*. Welédůstogný pan děkan Třeboňský, Jan Sádlo, konal ten swatý obřad negen s wrauej wážnostj, nýbrž wyložil také každé gednotliwé gednánj w mateřské řeči s takowau swětlostj a připogil tak degjmawá připomenutj, že w celém zástupu hogně shromážděného lidu nebylo snad oka, geštoby opět a opět nebylo slzelo. — Gemu přisluhowali welebu j páni: Fr. Kreuz, farář Stražský, na gehožto osadě gmenowaná rodina bydlj, a kterýž gi s ochotnau přičinliwostj we sw. náboženstwj cwičil a ke křtu sw. připrawowal; Jan Kubička, farář

Lutowský a Wotóch Záweský, farář z Babšachu (sw. Hypolit. diécesan.)

Wysoce urozený pan hrabě a panj hraběnka ze *Stadion*, naše Wrchnost, obdarili nowokřtence tau milostj, že se dali za kmotry požádati, a skrze direktora p. t. pana Josefa Heindla s geho chotj Rosinau zastaupiti.

Po uděleném křtu sw. slaužil Strážský pan farář mši sw., při kteréž opět weledůstogný pan děkan nowopokřténé před oltářem stogcjej, na každau částku právě otcowskau láskau pozorné činil.

Po skončené slawnosti dali Gegich Hraběcj Urozenost hostinu, kdežto i nowopokřténá rodina wycastowána a hogně obdarowána byla.

Girj Šweinen.
zámecký kaplan.

Katolická biblioteka

pro weškeren národ Českoslowanský.

Po mnohých žalostných osudech probjrá se národ náš Českoslowanský k nowému žiwotu a osvědčuge obžiwlawu na nowo literaturau národnj žiwot swůg před swětem. We wšech trjdách nauk a wědomostj lidských okaušj Čech sjly swé, k nemalé radosti shledáwage, že w duši geho dáwná bystrota myslí nezanikla, gakož i že libozwučný gazyk geho gest nad giné způsobilegšj, že gest gako stwořený ku rozšjřowánj oswěty a wzdělanosti. Komu tu nepřigde na mysl žádaucj znik a zdar, gakowýž naše *Matice Česká* den po dni béře? — Komu blahé působenj gegj? Než netoliko w básnictwj a děginstwu, we wědách přírodnických a filosofických obgewuge Čech ducha swého: on se též nezapomenul na roli křesťanské wědy. Časopis náš *pro katolické duchowenstwo*, a *Dědictwj Swatojanské*, at wše giné mlčenjm pomíneme, utěšený toho důkaz. I nenj-liž to wšeccko dosti zřetelným znamenjm, že w národě našem krásné sjly, a že chce swrchowaný Pán náš neyswětěgšj, aby se gich swědomitě užilo na zdar člowěčenstwa ke eti a sláwě Geho?

A proto právě ustanowilo se několik kněžj katolických z upřímné lásky k národu swému pro zdar geho a čest Božj pokusiti se s wůlj a schwálenjm Neydůstogněgšjho Pána swého, Knjžete Arcibiskupa Pražského, o wydáwánj spisů pod názwem :

Katolická biblioteka

pro weškeren národ Českoslowanský,

wydáwana

s milostiwau wůlj a schwálenjm

Neydůstogněgšjho Knjžete Arcibiskupa Pražského

od

několika kněžj katolických.

Gaký gest směr a účel náš, giž z nápisu toho patrnó gest. Wědauce totiž předobře, že Kristus, náš milý Bůh a Pán, sám gest cesta a prawda i žiwot; přesvědčeni gsauce, že prawá, čistá, náležitě poznaná wjra Kristowa gest neybezpečněgšjm, anobřž gediným základem spásy člowě-čenstwa i celé magjce o tom gistoty, že wjra ta gediná přecká wšeliké přewraty swěta i náhledů a zdánj lidských, nemůžeme leč z celé duše žádati, aby zdrowé a prawé učenj swaté cjrkwě katolické i wšecká moc geho blahoděgná w srd-ecjch drahého národu našeho napořád wětšjho a dokonalegšjho poznánj a zamilowánj nabýwaly. — Gsme učennjci, gsme wyznawači Kristowi, musjme tedy milowati bratry, musjme milowati národ: i kterak bychom nežádali sobě, aby na ne-wýwratném základě wjry Božj stála i rostla bezpečně bla-ženost geho? A ten gest také účel, ku kterému řečenau sbjrkú knih wydáwati zamýšlegjce, gediné směřowat hodláme. I bude se tedy každým spisem dotčené biblioteky katolické o to usilowati, aby čtaucjmu swatá prawda wjry našj w ži-wém a gasném swětle se gewila, srdce i wšecku duši -po sobě táhla, k zamilowánj opravdowé ctnosti křestánské pod-něcowla, čili slowem: aby prawý katolický duch a žiwot cjrkwenj u nás blaze se šjřil a rozmáhal. — Co se tkne ze-wnitřj způsoby či formy ustanoweno, šetřiti wšemožně roz-manitosti a biblioteku naši na dwa oddjly rozwrhnauti, tak

sice, aby geden wázněgěj formau wynikal, druhý pak zábawau wábil; w prwnjm aby stáli spisowé buď učenj aneb život katolický, obzwlástě ale z *praktické* strany náležitě pagednawagjej w druhém aby se prostředkem vzděláwatelné powjdy, blahočinná moc wjry katolické w obecném životě milým vlastencům našjm na oči stawěla; — w obau oddjlech aby geden byl duch — duch katolický; a tau měrau, aby biblioteka naše laskawým čtenářům i *to gedno, čehož potřebj* gest, i také potěšitelné čtenj přinášela. Wygewiwše laskawým vlastencům upřjmně zámysl swůg, předkládáme giž tuto prwnj čjso katolické biklioteky našj knihau:

Žiwot Sw. Vincencia de Paul.

sepsaný od

Wáclawa Štulce,

kněze a duchownjho zpráwce w ústawu pro dospělé newidomce w Praze.

Podáwagje pak národu našemu spis tento, domnjwáme se, že každý z knihy této neylépe sám nahléduje, kam nesau tauhy a usilowánj naše. Než neoswědčuge-liž pauhé gměno Sw. *Vincencius de Paul* giž dosti zřegme, oč se nám přede wšjm gedná? Krásný život sw. tohoto kněze katolického, kterýž z chudé chatrče weské wzešel gako hwězda nad zemj Francuzkau a žiwau gasnau zářj pracj a usilowánj swých blahoděgných, ctnostmi a láskau téměř za sto let swjtil národu swému na cestu k nebesům; život tento taký krásný a rozmanitý, život, we kterémž se gasná, zdrawá wjra, obzwlástě pak žiwá, swatá, nebeská láska gako slunce w čistém pramenu obráždj, ten-li by nezanjmal čtenáře, ten-liž by neoswědčowal, gakátě moc wjry Kristowy a gaké blahodárné gest owoce gegj, pak-li se gen dobře ugme a zroste w srdci, pak-li opanuge duši lidskau? — Kterýž kněz, kterýž katoljck, kterýž člowěk by nedychtil po tom ušlechtilém obraze žiwé wjry a ctnosti? —

K těmto otázkám ale nenj třeba odpowědj. S důwěřau i upřjmně klademe krásný život sw. Vincencia do rukau weškerého národu: on ho upřjmnau čilostj slowanskau přigme, žiwau dušj pogme, wraucně srdcem zamiluge a gjm mnohau

hodinu osladj sobě. Všelikého vychwalovánj obyčejného úmyslně pomjme tolik gediné podotýkajce, že spisowatel položiw gako za základ život sw. Vincencia, sepsaný od *Abbé Orsiniho*, swědomitě užjwal pracj *Kolletowých*, *Stollbergowých*, *Gahrwých* a *Müllerowých* o životě Swatého gednagjcejch.

Užitku a prospěchů gakých soběckých nehledáme žádných, a tak milau kogjme se naděgj, že nám všemohaucej Pán Bůh náš při tom, co we gménu Geho ke cti a chwále Spasitele swého i ku prospěchu bratrj swých podnjáme, neodepře požeňánj, ani dražj vlastenci našj potřebné žadaucej podpory.

Spis tento, okrášlený obrázkem Sw. Vincencia, wygde na krásném papjře, gako Malá Encyklopedie nauk, sljčným a zřetelným pjsmem knjžcej arcibiskupské knihtiskárny.

Předplatnj cena knihy, (asi 16 archů silné) 45 kr. na str.

Gména pp. předplatitelů přitištěna budau, i žádáme o gich brzké zaslánj.

Předplacenj se přigjma u Spisowatele „Života sw. Vincencia,“ w ústavu pro slepé pod Bruskau,

a u Josefa Žáka, faktora w knjžcej arcibiskupské knihtiskárně.

 Ostatně podotknauti slušj, že každé čjso biblioteky našj katolické samo o sobě bude celkem, a tudjž se nezawazuge nižádný p. odbjratel *gednoho* dja k odbjranj *wšech* we sbjrci této wygjtj magjcejch spisů.

Ú m r t j.

Dne 10. Unora b. r. zemřel na pličnj neduch welebný a mnohowážený p. *Antonjn Hora*, prof. pastorálky na zdegšj uniwersitě, býwalý starsj kaplan při starobylém chrámu teynském. Předně kaplan w Swogšicjch, w vikariátě Koljnském. Muž nad mjru hodný a učení, gemuž nebe nepřálo, dlauho we swém nowém powolánj působiti; neboť w kwětnu 1843 na stolici professurskau dosazen, giž tak záhy w 37 roce wěku swého po krátké nemoci z toho swěta se ode-

brati musel. — Slavný byl jeho pohřeb, od nevdůstognějšho swětjejho pana biskupa *Františka Wiléma Tippmanna* weden, od bohosl. professorů, od všech arcibisk. alumnů, a při množstwj wzácneho obecenstwa, obzwláštne far-njků Teynských až ku bráně prowázen, kamž trjdawě od alumnů nesen byl. Když průwod na Staroměstské náměstj přišel, pohnul ten pohled každým citliwým člowěkem, když náměstj před Teynským kostelem přeplněné widěl, kteréhož chrámu Paně hlahol zwonů také gemu poslednj poctu činil. Kdo spatřil za rakwj kráčegjeho skljčeného starého otce osiřelého a pokrewnj jeho, toho gisté slza autrpnosti polila. — Pámátka jeho ačkoliw krátkého žitj, předce w požehnánj zůstává.!

Poslednj Benediktin Sázawský.

W Zdislawicjch, městečku na panstwj Wlašimském, dne 29. unora 1844 zesnul w Pánu D. P. *Jan Nep. Stašek*, tamnj farář, gjmž wyhasla čeleď mnichů řádu sw. Benedikta, mnohými drahými památkami slowútného kláštera Sázawského. — D. P. Jan Nep. Stašek narozen gest 19. dubna 1760 w nowém Bydžowě, kde až do 12. roku swého malé školy odbyl. Působenjm strýce swého, na slowo wza-tého professora Wydry na wys. školách pražských, přigat gest za vokalistu do kláštera Sázawského, kde studia latinská absolwował. Na filosofii w Praze bytował u řečeného strýce swého a byl korrepetitorem in mathesi, tehdyf i w Praze studgjcjho knjžetě Poňatowského, onoho pozděgi rekownostj i smrtj swau proslulého behatýra: Co poslúchač filosofie disputował dle tehdegšjho způsobu akademického „pro primo gradu“ načež přigat gest do kláštera Sázawského a nowiciat tam odbyl. Studia theologická započal w Praze w klášteře Bened. u sw. Mikoláše na Starém městě a na den sw. P. Marie růžencowé r. 1786 professj w klášteře Sázawském složil; kteréhož roku ale klášter ten wyzdwižen gest. Studia theologická w tehdegšjm generálnjm seminári w Praze

dokončiw, dne 29. srpna 1788 byl na kněžstwo posvěcen a w této důstognosti po wjce 55 roků úrad pastýrský, co kooperator w Ondřegowě, w Uhljřských Janowicjch, co polnj kaplan, pak lokalista w Jažlowicjch, konečně od r. 1818 co farář w Zdislawicjch, až do stářj 84 roků, ochotně i neunawně zastával. Neljčená dobromyslnost, skromnost i strjdmnost, bystrý wtip, a weselý rozmar, až do dnů poslednjch swěho žitj, čeština a gádrná latina geg wyznačowaly. — Tjmto swým neymladšjm a poslednjm členem pomínul, z počátku swěho důstogný pamětný klášter Sázawský, genž roku 1032 — 1039. od sw. Prokopa, nadánjm wéwod Oldřicha a Břetislawa I. byw založen, we členech swých po 812 roků potrwal.!

(Kwěty.)

Pomnj sw. Wogtěcha.

Narjzenjm pruského krále, nekatolického wyznánj, má se k památce našeho kmenowce *sw. Wogtěcha*, kterýž hlásage pohanským Prusům wjru křestanskau, mezi nimi mučednickau smrtj skonál, zwláštnj *pomnj* postaviti. Pomnj ten záležeti bude w gakési památnj kapli, kteráž tak wystawena býti má, aby dwogj oddělenj skládagjc, pro služby Božj katolické i protestantské zřjzena býti mohla. W popřednj totiž částce magj konány býti služby Božj protestantské pak w pozadnj částce, kde presbyterium welký oltář zawjrá, služby Božj katolické. K zaprawenj potřebnjch útrat, kteréž asi 18,348 tolarů obnáseti mohau, narjdl král zawedenj sbjrkj po kosteljch a domech w prowincii Pruské a w Pozňansku, kteráž se u katoljků i protestantů nynj započjti má. — Zdaž to nepopohánj, bychom na wyššj uctěnj našjch Českých *sw. patronů* také štědré ruce naše otewřeli?*

* Poklad metropolitnj *sw. Wjta* w Praze chowá při infuli *sw. Wogtěcha*, ana z piwonkowego aksamitu, dobrými perlami wyšitá, kus gantaru (*Bernstein*) nalezeného na tom mjstě kde *sw. Wogtěch* umučen byl; u *Fischhausen am frischen Haf in Samland*, w Prusku na pomorj. — Těž chowá od našeho *s. patrona* prnj biskupský křjž z kowu, topasowý prsten, zrno ržence, biskupský hieben, kterýmž gemu při wyswěcenj wlasj pro pomazánj rozčjleny byly, gednu pontifikálnj rukawici, druhá se chowá w Staré Boleslawi, pak ornát gemu (před 800 léty) od cjsare *Ottona III.* darowaný, w němž se w oktawu geho geště mše *sw. čte.*

Red.

Kámen mudrců,

giž od dáwna, posud wšak marně hledaný, nalezen gest konečně w Litomyšli, w průčelj starého sklepa „na Ostrowě“. Gest na něm wytesáno:

Doctrina vitae.

<i>Vive honeste,</i>	—	<i>bibe modeste,</i>	—	<i>Sanus eris.</i>
<i>Adhibe curam,</i>	—	<i>serva mensuram,</i>	—	<i>Dives eris.</i>
<i>Sis purae mentis</i>	—	<i>et abstinentis,</i>	—	<i>Bonus eris.</i>
<i>Parce peccanti,</i>	—	<i>da supplicanti,</i>	—	<i>Pius eris.</i>
<i>Libellos lege,</i>	—	<i>quod sapis, tege,</i>	—	<i>Prudens eris.</i>
<i>Peccantes puni</i>	—	<i>irratos uni,</i>	—	<i>Justus eris.</i>
<i>Dei sis cultor</i>	—	<i>criminis ultor,</i>	—	<i>Probus eris.</i>
<i>Amicos fove</i>	—	<i>rixas ne move,</i>	—	<i>Gratus eris.</i>
<i>Vitam duc mitem</i>	—	<i>fugito litem,</i>	—	<i>Felix eris.</i>
<i>De hoc memento,</i>	—	<i>quod in momento,</i>	—	<i>Morieris.</i>

(Květy.)

*(Následugjcj wše përem redaktorowjm:)***1. Umučenj Páně mšj swatau wyobrazené.**

Kristus Pán se s apoštoly ubjrá do zahrady Getsemanské:
Kněz se s ministranty ubjrá k oltáři.

Kristus Pán ponechává apoštolů, a gde se po vzdálj modlit:
Kněz sstupuge od oltáře dolů před stupně geho.

Kristus Pán padna na twář, krwj se potj:
Kněz skloněn řjká *confiteor*, wyznánj hřjchů.

Kristus Pán od angela posilněn, modlj se dále:
Kněz řjká *Miseratur*, nebolíž rozhřešenj.

Kristus Pán budj spjej učedlnjki a k modlenj powzbuzuge:
Kněz chtěge wstaupit k oltáři, řjká *Oremus*, t. g. Modleme se.

Kristus Pán poljbenjm Jidáše gest zrazen:
Kněz wstaupíw, ljbá oltář.

Kristus Pán před Annáše přiwden, gest poličkowán:
Kněz přistupuge k missálu, krjžem se žehná.

Kristus Pán před Kaifášem od Petra třikráte gest zapřij:
Kněz třídá u prostřed oltáře: Pane smiluj se nad námi.

Kristus Pán autrpně pohljžj na Petra zapjragjcjho:
Kněz řjká nad lidem: Pán s wámi.

Kristus Pán gest u Piláta obžalowán:
Kněz řjká modlitby a epištola.

Kristus Pán gest weden k Herodesowi:
Kněz wstupuge do prostřed oltáře.

Kristus Pán gest zpět k Pilátowi weden:
Kněz wstupuge k čtenj Ewangelium.

Kristus Pán gest tazán o swé božstwj:
Kněz modlj se Wěřjm Boha, (*Credo.*)

Kristus Pán gest od Heródesa zpět weden k Pilátowi:
Kněz dj po sw. Ewangelium, Pán s wámi (*Dominus vobiscum.*)

Kristus Pán gest z šatu swlečen:
Kněz odkrýwá k obětowánj kalich.

Kristus Pán gest u slaupu metlami mrskán:
Kněz obětuge chleb a wjno.

Kristus Pán gest korunowán korunau trnowau:
Kněz přikrýwá kalich pallau.

Kristus Pán rukau umjwánjm za newinného prohlášen:
Kněz sobě ruce umýwá.

Krista Pána wywedl Pilát řka: Eyhle čłowěk:
Kněz wolá nad lidem: Modlete se, bratřj. (*Orate fratres.*)

Kristus Pán newinný gest k smrti odsauzen:
Kněz se modlj modlitby, zpěw djků a Swatý (préfacja Sanctus.)

Kristus Pán wleče křžž swůg na horu Kalwarie:
Kněz se modlj tichau mši, nazwanau *Kanon.*

Kristus Pán klesá pod křžžem:
Kněz žehná chleb a wjno třikráte sw. křžžem.

Kristus Pán k plačjcjm ženám mluwj:
Kněz se modlj *Memento* za žiwé, kteréž gménem uwádj.

Kristas Pán gest na Kalwarii ze swých šatů swlečen:
Kněz držj obě ruce nad hostii a nad kalichem.

Kristus Pán gest w neywětšjch holestech na křž přibgen:
Kněz oběť sw. křžem žehná.

Kristus Pán na křž přibyt, gest s njm pozdwižen:
Kněz pozdwihuge tělo Páně we způsobě chleba.

Kristus Pán krew swau na křži proljwá:
Kněz pozdwihuge w kalichu krew Páně.

Kristus Pán krom bolestj trpj neytrpšj pohaněnj a rauhánj:
Kněz žehná mnohými křži tělo a krew Páně.

Kristus Pán modlj se za swé nepřátely:
Kněz pamatuge na mrtwé, a ze gména ge gmenuge. (*Memento.*)

Kristus Pán odpauštj kagjejmu lotru:
Kněz se bige w prsa a prosj o smilowánj.

Kristus Pán trpj bolesti, žjzen a rauhánj od lotra:
Kněz žehná opěť třikráte sw. křžem tělo Páně.

Kristus Pán trpj smrtedlnau auzkost:
Kněz dělá křž s tělem Páně nad krwj Páně, a obě pozdwihuge:

Kristus Pán pronášj sedm slow na křži:
Kněz se modlj Otče náš „(*Pater noster.*)“

Kristus Pán na křži umjrá, opona chrámowá na dwj se roztrhla:
Kněz děl j swatau hostii.

Kristus Pán mrtew wisj na křži:
Kněz pokládá část sw. hostie na patenu, a část držj nad kalichem.

Kristu Pánu mrtwému bok kopjm proklán:
Kněz láme částku polowice hostie nad kalichem držané.

Kristus Pán wstupuge do předpekly;
Kněz pauštj geden djl těla Páně do kalicha.

Lid pod křžem pohnut bige se w prsa swá:
Kněz se bige w prsa, řjkage: Beránku Božj. (*Agnus Dei.*)

Tělo Krista Páně gest s křže snato a pohřbeno:
Kněz požjwá těla a krwe Páně.

Kristu Pánu na hrob přivalili kámen veliký welmi,
Kněz přikrývá po sw. přijmánj zase rauškau kalich.

Kristus Pán wstává z mrtwých.

Kněz gde po přijmánj se modlit werše pjsma sw.

Kristus Pán po wzkršsenj zgewuge se apoštolům:

Kněz řjká nad lidem: Pán s wámi.

Kristus Pán skládá moc swátostj na apoštoly:

Kněz se modlj záwěrečnj mešnj modlitby.

Kristus Pán slawně na nebe wstupuge:

Kněz řjká nad lidem: *Gděte, po mši gest.*

Kristus Pán sesjlá Apoštolům Ducha Swatého:

Kněz udělugе lidu požehnánj.

Učenj Krista Pána celému světu se zwěstuge:

Kněz čte poslednj Ewangelium.

Kristus Pán wede wywolené od saudu do nebe:

Kněz odcházj s ministranty od oltáře.

Zde má katolický křesťan způsob, když w kostele sebau ani modlitebnjch knížek ani růžence nemá, gak sobě při mši swaté *Umučenj Páně* rozgjmati, a přjtomnost swau při mši sw. sobě spasitelnau učiniti může. Zde má i výklad, co mše sw. znamená; a přeswědcuge se, že nemá žádné od cjrkwе katolické odtržené wyznánj gakau pobožnost, kteráž by se welebności a wznešenosti mši sw. našj rownala. Katolická cjrkwе nadewšecko!

---

2. B i b l i j.

Mnozj se pozastawugj, že *České katolické biblj* nenj k dostánj, a mnozj by si tento klenot Božj rádi kaupili. Oběma tuto wědomo činjme, že celá biblj, we dwau swazejch, 2790 stran silná, w jesuitské ulici, w Normálnjm skladě, wedle chrámu Páně sw. Kljmenta, za 5 zl. na stř. k dostánj gest.

3. Život Krista Pána.

Udalo se *Dědictví Svatojanskému* již po třikráte, když vydávalo číslo knih svých, že i jiní spisovatelové knih téhož obsahu vydávali; což pak gedné i druhé straně na ugmu bylo. — Abychom zmjneným vydávánjm *Života Krista Pána* do podobného setkánj nepřišli, žádá redakcej slušně, pakliby kdo we wypracovánj téhož djla již byl pokročil, aby to wysoce důstogné knjžecj arcibiskupské konsistoři Pražské k wědomj dáti sobě nezťžil.

4. Postnj perikopy.

Kdoby sobě žádal, pro swau nábožnu zábawu a duchownj vzdělánj mjti *epištoly a ewangelia*, kteréž na wšednj dny čtyřidcetidennjho postu připadagj, ale w normálnjch knihách Ewangelij se nenacházegj: ten tyto w knjžečky swázané, w obau řečech, gak w arcibiskupském konsistornjm kancelári, tak i w arcibiskupské knihtiskárně na Starém Městě w Seminári, po 4 kr. na strjbrě obdržeti může.

5. Cjrkewnj obrazy na prodej.

W pozůstalosti w Čechách slawného muže, pana *Kristiana Erxlebena*, c. k. obchodnjho rady, bytem w Landskroně, chrudimského krage, gest mnoho *cjrkewnjch obrazů*, mistrným štětcem wěhlasného historického maljře *Wagena* wyhotowených, kteréž by geho dědicowé rádi, gak řjkáwáme, z ruky wyprodali. Mnoho z nich hodj se za obrazy na oltáře; menšj mjry zase na okrasu do pokogů. I awádjme ge zde dle gména, welikosti a ceny; a sice ale tak skrowné, že se na ni již ničeho slewiti nemůže. Kdoby na wjru dobrau, geden neb druhý sobě wywolil, buď se na pana Vincencia Ruše, dědice p. *Erxlebena* do Lanškraunu obrať, aneb se u Redakcej našj prohlás, a pan dědic hleděti bude obraz předložiti, a že za wysazenau cenu stogj, každého přesvědčiti; načež ochotným odkaupenjm gist býti daufá.

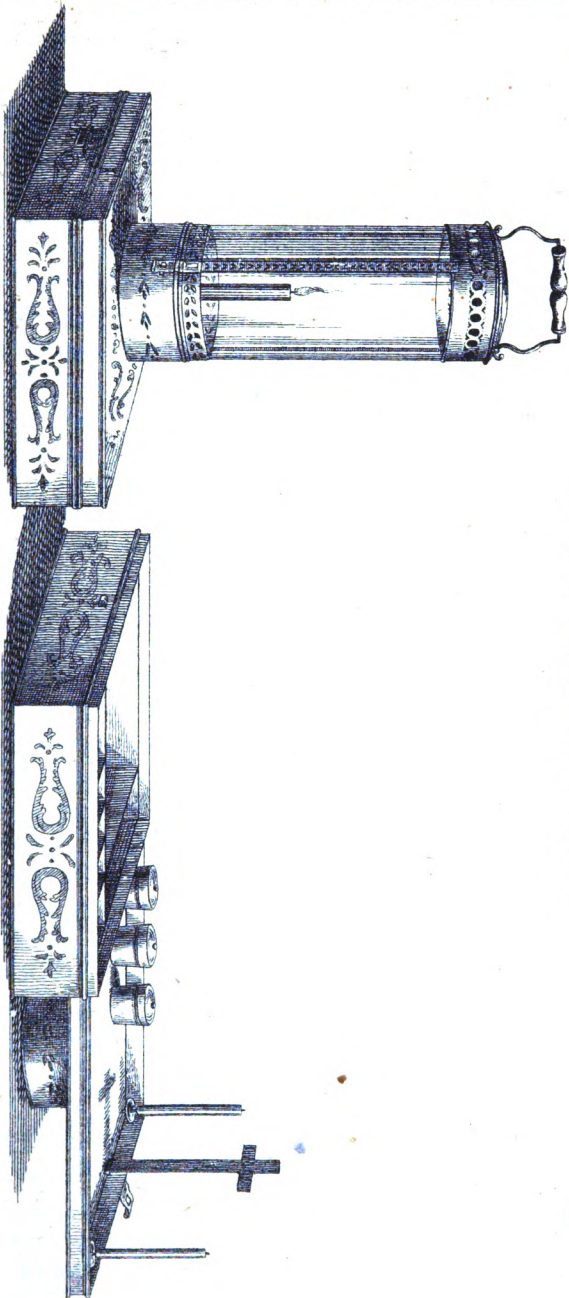
Wyobrazenj.	Wýška		Šjřka		Cena zlatý
	střev.	caulů	střev.	palců.	
Na nebe wzetj Panny Marie . . .	9	3	6	1	200
Swatý Prokop	10	—	7	—	300
Madonna s Ježjškem	2	9	1	1	20
Angelé na hrobě Kristowém	3	5	2	7	30
Magdaléna s Kr. Pánem w zahradě.	3	5	2	7	80
Salvator Mundi	1	8	1	3	25
Swatá Cecilie	5	4	3	9	50
Archangel Gabriel	1	1	—	11	4
Twař Krista Pána	1	8	1	3	10
Zwěstowánj Panny Marie	9	9	7	2	80
Trnjm korunowánj	6	5	4	3	80
Swatá Praxedis	2	6	2	—	10
Dvě kraginy, obé	1	10	2	—	15
Zwěstowánj Panny Marie	4	3	5	5	25
Narozenj Krista Pána	—	—	—	—	45
Tři Mudrci	—	—	—	—	45
Autěk do Egypta	—	—	—	—	30
Ježjš w chrámě	—	—	—	—	30
Ježjš od Jana křtěn	—	—	—	—	40
Ježjš od ďabla pokušen	—	—	—	—	40
Ježjš od angelů poslaužen	—	—	—	—	50
Ježjš křjsj Lazara	—	—	—	—	60
Ježjš žehná djtky	—	—	—	—	60
Ježjš se proměnuje	—	—	—	—	70
Ježjš koná poslednj wečeři	—	—	—	—	70
Ježjš myge nohy apoštolům	—	—	—	—	50
Ježjš w zahradě Getsemanské	—	—	—	—	60
Ježjš na křži	—	—	—	—	60
Ježjš w hrobě	—	—	—	—	60
Magdaléna poznává Krista Pána	—	—	—	—	40
Na nebe wstaupenj Páně	—	—	—	—	80

wšecky stejné wýšky i šjřky.

6. Kázanj o zaopatřowánj nemocných.

Těmto řádky zwe a slušně žádá redakcj od vzdělaných *homiletů* našich o wypracowánj a zaslánj pro *Časopis* náš důkladných kázanj, kterýmiž by lid wěrjcej powzbuzen byl, když někdo do těžšj nemoce padne, by nemocný sám od sebe zaopatřenj sw. swátostmi sobě w čas požádal; a pakli by na to nepřipadl, aby domácj neprodléwali, nemocného, prwé nežli nebezpečnstwj smrti zroste, geg dáti zaopatřiti. Neb gsau to swátosti, kteréž nemocný s dobrými smysly přigjmáti a při udělowánj gich wraucnostj swau spolu aučínkowati má. Neb zapotřebj gest každému nemocnému, by sám Pána Boha prosil, aby lékaře oswjtil, lékůw požehnal, důwěrnost w něho a odewzdánj se do řizenj prozřetedlnosti geho Božské wzbudil, w trpěliwosti sesjil, trpěliwé snešenj nemoci co obět poslušnosti poznáwal, by Nebeský host i nad domácjmi se ustrnul, a zdawj nemocnému opět milostně nawrátíl; gestli ale laskawá maudrost a dobrotiwost gehu uznává, že smrt bude duši prospěšněšj: tu aby ráčil učiniti, by nemocnému lehká a spasitelná byla. Tak by nemocný oné strašné klatby ušel, kterauž Kristus Pán na wšecky ukládá, genž bez pokánj a bez přigjmánj těla Páně umjraj; domácj swým by nářku, a sobě mezi lidmi pořekadla uspořil, aby památka geho ne w pomluwě, ale w požehnánj zůstala. — Takowé kázanj každoročně držeti, zwlášť we wětšjch městech, vysoká potřeba požaduge; a tjmže nemocným připomenauti, že nemá Bůh býti posledněšj téhož, kteréhož stwořil, totiž lékaře. Daufati můžeme, že na takowé dogemné připomenutj wzroste horliwost, bez bázně, ano že s taužebnostj se nemocnj dáwati budau w čas prawý zaopatřiti; tjm se domácjmi nesnážj uspořj, nebezpečnstwj předge, tak sobě obě strany neywýš dobře poradj. Ale i drženjm takowého kázanj každý duchownj wlastnj swé swědomj w pokogi zachowá.

Otářik k nemocnému

vyhotoven a k dostání u Augustina Spitzer, v síni Ulicí č. 21—2.

7. Oltářjky k nemocným.

Nad tjmto slušným strogem k zaopatřowánj nemocných z čistě lakirowaného plechu, pronesli gsme se s obzwláštj chwálau giž w *Časopisu* našem, a powzbudili gsme weškeré ctihodné duchowenstwo, by hledělo, mjsto oněch šeredných kožených pytljků, nebo geště šeredněgšjch mošen, [tyto welice auprawné oltářjky sobě způsobiti. Přiložené wyobrazenj okazuge nám ho, gak ho zawřený, se swětlem na wjku, ministrant k nemocnému nésti může: pak také i otewřený, gak ho kněz u nemocného otewřiti, rozložiti a vše na něm sestawiti má. Pušky čili pyksle postawj se tak, aby gedna se sw. olegem stála před křížkem, druhá se swěcenau wodau w prawo, a třetj se solj w lewo křížka. Bawlna ze čtwrté přjhrádky položj se před swaté olege. W tom pořádku se také vše zase do přjhrádek uložj. Když gest wšecko wyndáno, položj se ploché wjko přes krabičku, přes ně korporál, a na tento *patena s Neyswětěgšj* a *purificatorium* wedle oltářjka, z prawé strany. — Když kněz nemocného zaopatřil, složj vše w mjsta swá. I má-li rochetu a štolu autlau, pak agendu newelkau, může vše s křížkem i se zwonkem do krabičky složiti; což vše plochým wjkem překlopj, pak welké wjko přes ně zawře, swjčku se swjecnkem do swjtilny wložj, a tuto na obogek nad wjkem na drát natočj; a z předku zapne; a teď gi ministrant zase bezpečně odnésti může.

Opitz August, klempjřský mistr, kterýž ge dle mého udánj dělá, a gemuž se podařilo naléztj plechářnu w cenách swých lewněgšj, a že welký odbyt wždy lewněgšj cenu usnadňuje, obětuge se z té přjčiny *oltářjky* tyto od nynička laciněgšj, a když k tomu obstará křížek, tři cjnowé pyksle a čistě lakirowánj, držj za to, že wšj spokogenosti si zaslaužj, když se gen *se sedmi zlatými* na stř. spokogj, a kdyby oltářjk w beduiče uprawný na wenek poslati měl, na 8 zl. cenu stawj. Proměnil také byt swůg, a dáwá wědět, že přjtomně bydlj na široké ulici, z města w prawo přespolowici ulice wzhůru, w čjsle 21, na nowém Městě.

Řjkává se obyčejně, kde ale peněz wzjti? — Kde kostelnj důchod s to gest, nebude wysoce důstogná konsistor ani farnj patron proti tomu, způsobenj tak potřebné a auprawné věci z něho powoliti. Kde se wrchnost *pobožná* nacházj, na prosebnj slovo duchownjho ten dárek poddaným swým sama přiněsti se naklonj. — I také horliwého duchownjho u zbožných farnjků *dobré slovo nepůjde na zmar* a wolně se mu na oltářjk slozj; a pak z té tak krásné věci všichni welice powděčni budau. A kde farnj důchody toho dowolegj, a kde duchownj sám hluboce w duši nosj: „*Sancta sancte esse tractanda*:“ tu se odhodlá sám Bohu swému, swědomj swému a swým farnjkům tu obět přiněsti, kteráž se mu giž tjm potěšenjm wyplatj, kteréž z *oltářjka* toho tak čistého sám mjti bude.

Když giž Morawa a Rakausko pro ně do Prahy se obracj, a gim se mnoho nezdá i poštownj wýlohu na odeslánj něsti: důwěřugeme se, že i bližšj české duchowenstwo přichwátá, tjmto, auprawným strogem se zaopatřiti. Ale spolu slušně žádáme, aby swým německým dwogictihodným Duchownjm pánům sausedům tu služebnost proukázali, ge o tomto oltářjku ponaučiti, a k způsobenj geho pro swůg chrám Páně gich powzbuditi.

8. Generálnj katolož duchowenstwa w Čechách.

Kdoby sobě katalogy všech čtyř českých diécesj w gednom swazku mjti, a k zaprawenj téhož 1 zl. 12 kr. na stř. obětowati chtěl: přihlásij se o něg w Pražské arcibiskupské konsistoři, nebo w arcibiskupské knihtiskárně na Starém Městě w Seminári do času sw. Wáclawa; aby zdegšj kancelář z ostatnjch diécesj tolik wýtisků w čas obgednal, a pak k nowému roku každému žádagjcjm k spokogenosti poslauziti mohl. Což se pozdě přihlašugjcjm státi nemůže.

P o w ý š e n j.

Geho cjs. král. Majestát ráčil dne 23. března l. r. wysoce důstogného a wysoce učeného professora morálnj theologie, Seniora, wyslaužilého děkana fakulty theologicke na Universitě Pražské, a knjžecjho arcibiskupského notáře, Pana Dr. Štěpána Teplotze, kapitulara Cistercienského w Runě Styrské, titulem c. k. rady, neymlostiwěgi poctiti; kterauž zpráwu gisté weškeré duchowenstwo w Čechách k potěšenj přjgme, an pán tento, pro výborné vlastnosti a mnohočetné zásluhy swé wšecobecnau šetrnostj poctěn gest.

Geho cjs. král. Majestát ráčil pode dnem 19. března, b. r. dvě při Katedrálnjm chrámu Páně Kralowé-Hradeckém uprázdněna stalla *čestných kanownjků*, tamnjmu biskupskémn tagemnjku a notáři wysoce důstognému panu **Josefu Haisowi**, a tamnjmu professoru pastorálnjch studij, katechetiky a pedagogiky, konsistornjmu přjsedejmu a redaktoru časopisu *Přjtele mládeže*, wysoce důstognému panu **Antonjnowi Stránskému** neymlostiwěgi uděliti.

Pět hwězd Swatojanských.

Pod tjmto gménem wycházj od *redaktora bohoslownjho Časopisu* w Praze ročně patero pjsnj ke cti Sw. Jana Nepomuckého, gak w Českém gazyku s rythmickým překladem německým s paterem nápěwů. — I letos wygde gich pět, dvě nowé, a tři starodáwné, lidu neywyš obljené; a budau po celý oktaw Nepomucenský každého dne u hrobu toho sw. patrona od mnohočetného lidu o 6. wečernj hodině zpjwány, nač lytanie s požehnánjm a ljbánj sw. gazyka následuge. Cena ge každého roku stegná, 10 pjsnj s patero nápěwů a dvěma vignetskami za 3 kr. w č. nadčež gisté nic laciněgýjho nenj. Gsau k dostánj u redaktora i w arcibiskupské knihtiskárně w Semenáři. —

Pjsně minulých let se docela gen po 1 kr. n. str. prodávaj.

Obmejšlj ale redaktor časem swým zwláštnj knihu Swatojanské pobožnosti wydati, která by 40 pjsnj obsahowala, tak, že by se po každý den oktáwu Swatého Jana pět giných pjsnj zpjwati mohlo. — Básně, kterými se při generálnjch wisitacjch Neydústognějšmu a wysoce urozenému Knjžeti Pánu Arcibiskupowi *Aloysiowi Josefowi*, pp. tt. neypokornějšj pocta s'ala, přeswědčugj redaktora, že se w arcidiécesj množstwj šťastných básnjřů nacházj, o kterýchž tu patrně saudj, že welmi schopni gsau i Swatojanských pjsnj sepsati. Na ty se tuto redaktor slušným pozwánjm a šetrným požádánjm obracj, kdyby sobě obljbili k celku přede wzatému pjsněmi ho potěšiti. Zústawuge ale dobrolibosti gegich, buď w gazyku Českém, nebo Německém; nebo i s překladem w obau řečjch, což geště wjtanějšj bude, práci swau zaslati; a zwlášť kdyby i podařený nápěw přiložen byl: ačkoliw se gednotliwau pjsnj uspokogj. Pjsně ať negsau 6 wersů kratšj, ani 12 wersů dalšj; proto že se w gedné hodině pět pjsnj wyzpjwati má. — Wydává ge redaktor w obogjm gazyku, aby obogj lid, německau po české třjdage, tuto pobožnost stegně konati a stegně zažjti mohl; tak že se geden den tři české a dvě německé: druhý den zase tři německé a dvě české u swatého hrobu wyzpjwagj. Kdyžby se ale 40 těch pjsnj w zwláštnjch knjžkách wydalo, tuby České pro sebe, a Německé také pro sebe wydány byly.

Redaktor kogj se tau naděgj, že gak weškeren katolický lid Swatého Jana Nepomuckého ctj a weleb, že z wraucnosti této množstwjm takowých podařených pjsnj potěšen bude.

9. Perly posvátné.

Chvátáme nowým powzbuzenjm ku odkaupenj tohoto prawého klénotu literatury našj; an nepochopugeme, gak to při tom patrném wzrůstu milownjků literatury české gen možno, aby se geště některý wýtisk na skladě newyprodán nacházal? Gak medle *Epos* tento, nad wšj cenu, z péra nesmrtelné powěsti Neydůstogněgšjho *Exellenc* Pana patriarchy a arcibiskupa Zağerského *Pywka* wyšel, giž pjlii wšiekni wzdělanj národowé, by měli překlad těchto prawých perel literarnjch. Na Neydůstogněgšj powzbuzenj oddal se w překlad těchto: *Perlen der heiligen Vorzeit*, náš wěhlasný a na slowo wzatý básnjř w hexametrách, Kowanský důstogný p. farář *Wynařický*, a gak se očekáwalo, pracj tak podařenau, že sudbnj básnjřowé na mnoha mjstech zdárnosti a plynnosti překlada přednost dáwagj před pracj půwodnj. Záležj spis tento ze 3 swazků, a prodáwá se po 1 zl. n. stř. I gednotliwj swazkowé gsau k dostánj. — U redakcej ležj gich geště něgaká zásoba; a přál bych, tak dalece odkaupenjm potěšen býti, bych w dalšjm roce k rozebránj powzbužowati wjce nemusil. Obracjm se tuto důwěrně na weškeré Duchowenstwo, gsa toho dobře wědom, že literaturu naši — wizme gen Matici, a školnj knihowny, — neyhorliwěgi podporuge; a to mne tau naděgj kogj, že přjtomné opětné pobjdnutj nezůstane hlasem ozwalým na paušti. — Chceme-li, by nám p. spisowatelowé spisy wydáwali, tak horliwě se k tomu měgme, bychom ge odkupowali.

10. K pánům spisowatelům.

Redakcej obdržuge od mnohých p. spisowatelů zaslané mnohé pogednánj prowozené tau žádostj, aby geště w tomto swazku uwedeno bylo. — Takowéto žádosti zřjdeka se wyhowěti může, an se giž swazek následugcej w prwnjch aršjch tiskne, když se očekáwaný dotiskuge. Tu tehdy často s opozděným hned wyhowěti nemožno, do a přjštjho swazku odloženo býti musj. —

Nadto pamatug každý, že každé pogednánj, ano i každá zpráwa dřjwe arcibiskupské, pak c. k. censure předložena býti, tjmž skrze 7ré ruce giti musj; na té cestě 6 i 12 neděl se

pozdržj, dřjwe nežli redakcej se do rukau nawrátj. Tu žádostem takovým wyhowěti, kdyby Redakcej sebe rádši chtěla, nemůže. — Tak se to právě přjtomně s třemi *aumrtopisy* nacházj.

11. Časopis poštou.

W ročnjku VIIém, r. 1834, w swazku IIém na st. 340 uwedli gsme onen *dekret c. k. neyvyššjho poštownjho auřadu we Wjdni*, kterýmž, na žádost redakcej, wytknuto bylo, gakby páni odběratelé *Časopis* náš *c. k. poštou* lewně a čerstwě obdržowati mohli; neb gsme saudili, že bude milownjkům geho, kterj by ho, gak w Praze wygde, záhy obdržeti žádali, tato cesta neywjtaněšj, a tjm samým že se gim wděk poslaužj. —

Neywjce wywolili sobě cestu tuto páni odběratelové w Uhřjch, když přjplatek nad prénuneračnj cenu 2 zl. (za čtwerokrátnj w roce doručenj poštou dennj) gen w 1 zl. na stř. pozústawagcej, wěru nad mjru skrowný gest; a neslyšeli gsme w tom žádné přjtrže, až nás 9. března b. r. došlo psanj z Hodřič-Banye u Šemnice, w králowstwj Uherském, kde se wykazuje, žeby nad ony 3 zl., na wjc, geště 1 zl. 12 kr. se požadowalo.

Abychom tuto nepatrjčnosť přerhli, kde by i ginde se wyskytowala, gi w cestu wkročili, a tjm w tom wjce pánům odběratelům usnadnili: *tehdy onen dekret c. k. neyvyš. poštownjho auřadu we Wjdni*, odedne 12. ledna, r. 1834, čjsla 369 tuto z nowu uwádjme; gakž i žádostj nowau u téhož samého slawného auřadu opět zakročjme.

Dekret onen zuj w následugcej slowa:

Časopis pro katolické duchowenstwo, wydáwaný od arcibiskupské konsistoře w Praze, na každé i to neywodáleněšj mjsto weškerého rakauského mocnárstwj, kam pošta gde, zaslán, býti může.

Při tomto se ustanowuge:

1) Předplacenj, které wedlé uznánj redakcej na geden rok dwa zlaté střjbra činj, na poště z *třech* zlatých záležj, které se od každého odbjratele na neyblížšj poště položj. Toto platj

gen w rakauských zemjch. Mimo rakauskau rjš bydljcej předplateowé mohau wýtisky obdržeti, za ony tři zlaté až na poslednj poštu rakauskau. Magj-li ale býti až k nim přes hranici zaslány, tedy ať plat za poštu cizozemskau na naši poštu zašlj.

2) Z každého třetjho zlatého, který pošta za čtyřikráte za rok franco zasjlánj žádá, připadá slauzjcejmu poštownjmu úřadu k užitku 12, ostatnjch 48 kr. neywyššjmu poštownjmu úřadu we Wjdni se zaučtuge.

3) Předplacenj obstaráwati bude gak poštownj expedicj tak též i redakcj; též o tohoto časopisu ohlášenj, i o wýmjnky předplacenj se postaragj; což expedicj učinj, zawedauc to w Oznamowatele nowin, redakcj ale w Časopis swüg.

4) Wšecky wýtiský, buď u poštownjch auřadů buď u redakcj obgednané, pošle redakcj křížem w papjře zaobalené, buď tištěným, neb psaným nápisem opatřené, do nowinárnj; s zwláštňm poznamenánjm všech odbjratelů u nj zapsaných, by gisté po poště zaslány byly.

5) Wšecky wýtisky, při poštownjch auřadech obgednané, w protokol se zawedau, wepsánjm gmen odbjratelů a zaslaneého předplacenj. Zaslané obgednánj okamžitě w poštownjm dennjku zwláště se zaznamená; a pak redakcj buď půwodnjm listem, buď zpráwným nápisem téhož listu o tom uwědoměna bude, by s to byla, neprodléwagjc nápis na obálku dáti, wýtisky gim zaopatřiti, a na expedicj nowin zaslati.

6) Při čtwtletnj neb půlletnj pořádnosti zašle expedicj nowin, po sraženj celoročnjch autrat za rozeslánj wýtisků, přigaté penjeze na redakcj, s kwitancj podlé trjrd kolkowanau, spolu s wyswědčenjm za obdrženj.

7) Co k zasjlánj zdegšjm poštám od expedicj nowin *pod nápisem poštownjho auřadu*, o obgednánj časopisu se staragjcjho, se wykáže: to poštownj oddělenj co věci poplatku prázdne bez prodlenj wezme, gako takowé sobě zaznamená, a bez dálšjho poplatku wykázaným poštownjm auřadům, k franco dodánj na předplatitele, odewzdá.

Samo sebau se rozumj, že wýtisky předplatecům obyčejným způsobem, totiž bez recepisů, zasjlati se budau.

Sklad českých knih w arcibiskupském kanceláři.

Poptánj kněhkupce z *Nitry Uherské*, zda-liž by přednějšj ročnjky *Časopisu* p. k. d. za 1 zl. na stř. obdržeti mohl, přjčinu dalo k pravidlu, kteréž k všeobecné vědomosti uwádjme.

Cožkoliw se ročnjků *Časopisu* w skladě gcho nacházj, od I. až do XV. inclus. prodává se geden po 1 zl. na stř. — Gen ten ročnjk, kterýž se nowě vydává, (totiž letošnj 1844.), pak ten, kterýž před rokem vydán byl, (1843.) w auplné cenně 2 zl. se prodawagj. A toto platj pro všecky přjštj ročnjky, kterýž se w běhu času wydáwati budau.

Pogednj swazky, kde se celý ročnjk pokaziti musj, musegj po 30 kr. placeny býti.

Při té přjlezitosti uwádjme zde na vědomj, gakých giných kněh a za gakau cenu gestě w arcibiskupském konsistorijnm kanceláři a w arcibiskupské knihtiskárně od nynčka dotsati lze gest; a sice:

Proč gesem katoljkem, od <i>Jirsjka</i>	4 kr.
Bohomil od téhož	30 —
O postu, od téhož	2 —
Panna Orleanská, od <i>Zimmermanna</i>	8 —
Rodina Bohowěrných od <i>Pohorelého</i>	24 —
Swatodennj pořádek, od <i>Kamaryta</i>	3 —
Pane, zůstaň s námi, dwa djly od <i>Marchala</i>	26 —
Žiwotopis Hanikýře, zakladatele <i>Dědictwj</i> od <i>Pohana</i>	8 —
Utrpenj swatých mučedlnjkůw, od <i>Wrány</i>	8 —
Rorátnj zpěwy, od I. Arcibiskupa Pražského <i>Arnošta</i>	10 —
Spisy swatých Otců, od <i>Sušila</i>	36 —
Obraz smjšeného manželstwa od <i>Pohorelého</i>	10 —
Korunowánj Českých králů, s wyobrazenjmi, od <i>Pešiny</i>	30 —
Kapitola Pražská za času sw. Jana Nep., od <i>téhož</i>	2 —
Kostel s. Mikuláše na St. Městě Pražsk., od <i>Zimmermanna</i>	10 —
Wýročnj ejrkewnj pobožnost, od <i>Cjsare</i>	10 —
Odměna pilným djtkám od <i>Žitka</i>	10 —
Filothea sw. Františka Salezského, od <i>Krbce</i>	26 —
Pět hwězd Swatojanských, patero pjsnj s nápěwy, wýtisk	2 —
Wamberowých kázanj, dwa djly	36 —
Soliloquia sw. Auęustina od <i>Trnky</i>	8 —
Sw. Auęustina, O městě Božjm, 6 djlů	1 fl. 30 —
Téhož geden swazek	15 —
O uráženj sw. Chrysostoma	8 —
Obrana <i>Časopisu</i>	6 —

Wše gest wázané.

P r a w i d l a

Dědictwĳ Sw. Jana Nepomuckého.

Antonĳn Hanĳkųř, rodem z Prahy, 21. řĳna, r. 1753, ex-jesuita a pension. zám. kapl. Čimerský, buděg. diéc. umĳnil sobě, w čase stoletě památĳy za Swatěho wyhlášenĳ sw. Jana Nepomuckého, w roce 1829, na památĳu tě prwĳ stoletě slawnosti, založitĳ ústaw, ĳmĳby dobrě, wzdlawatelně knihy w gazyĳu českěm, ĳiř wázaně, w ceně neylaciněgĳ prodávány byly. Požádal knĳzecĳ arcibiskupskě konsistořě Pražskě, by ústaw ten we swě wedenĳ řĳgala; k čemuž, gakožto základem, 1000 zl. na str. přiložil; a sobě wyžádal, aby ústaw ten ĳměno **Dědictwĳ Sw. Jana Nepomuckého** nesl, a k němuž weškerě obecnstwo w spoluúdstwĳ pozwáno bylo. Tuto žádost geho w. d. konsistořě 9. list. 1731. vyplnila; Geho Majestát Cjsař a král František I. dne 26. řĳna 1823. prawidla geho potwrdil, a ústaw ten s rokem 1835 w žiwet a účiakowánĳ swě wstaulpil. (Zemřel Zakladatel náš w Tábořě, 15. března 1833, 80 l. stár.) --

Prawidla ústawu toho ĳsau následugĳej:

Přĳstup spoluauďu.

1. Spoluauďem státi se mųže kařďý, buď ustanowěm peněžitĳm přĳspěwĳkem: anebo podánĳm pĳsemĳnjch pracĳ, kterěž k podotčeněmu účelu směřugĳ, a ohledně wnitřĳj ceny swě od w. d. arcib. konsistořě k wydánĳ za hodně uznány budau. — Peněžitě přĳspěwĳky i pĳsemĳně práce w konsistorĳnjm kanceláři se přĳĳmagĳ.†

2. Kďokoliw k těmuž ústawu 100 zl. na str. přĳspěge, powařowán bude za spoluzakladatele.

3. Kďo (ĳednau na wřďycky) podá: 40 zl. na str., ĳest těhoř ústawu spoluauďem I. řĳdy. — S 20 zl. spoluauďem II. — a s 10 zl. spoluauďem III. řĳdy. Menřĳ přĳspěwek přĳĳme se wděčně za dobrodinĳ.

4. Rehole, celě vikariátĳy, osady, řkoly, rodiny wstupugĳ dwog-násobĳm přĳspěwĳkem do nadřěcenĳch řĳjd. Kďyř se ale u př. manžel s manželĳau, neb bratr se sestrau w ĳeden základ spogĳ: ta se knihy ĳen ař do zemřěnj předĳĳho wydáwagĳ. — Aby pak zemřěnj spoluauďa ústawu k známosti přĳšlo: žádagĳ se duchownĳ pastýřowě, umřĳj redakĳj skřze dųstogěně vikariátĳnj úřady ročně k wědomosti dáti: — pak i takě powýřěnj kařďěho duchownĳho spoluauďa, aneb přěstěhowánĳ geho na ĳĳnau štacĳ, třeřař i přĳmo pořtau ústawu oznámiti.

5. Doplněnjm základu, we wyřřĳj řĳjdu kařďěmu přĳstaulpiti wolno; u př. k prwnĳm 10 zl. druhĳch 10 zaslati, a tak se spoluauďem II. řĳdy státi. — Aby ale kdo swě spoluúdstwĳ ĳĳnému postaulpil: pro mnohě obtĳžnosti ústawu přĳĳmauti nelze. — Kařďý ale přĳstupugĳej památĳ ĳměno a mĳsto obyďĳj w gazyĳu českěm postawiti, a spolu swųg vikariátĳ poznamenati.

6. Kďo w posledĳnj pořáďnosti swě odkáře **Dědictwĳ** wĳce než 100 zl. na str.: powařowán bude za spoluzakladatele; za ĳak-kehoř u hrobu swatěho Jana Nepomuckého zwlášĳĳnĳ mĳře swatě za mřtwě obětowána bude. — Stáwá se nadto i aučastĳnjm dobrodinĳ řu řho.

7. Spisowatelě, kterĳž swě práce těmuž ústawu obětugĳ, ĳelikoř po náležĳtěm oceněnj k tĳsku ustanoweny budau, dobywagĳ sobě, dle obĳřnosti

důležitosti a gádrnosti spisů swých, práwo spoluaudu buď I., buď II., buď III. třídy; což w. d. konsistor rozhodne. Podánjm wjce důkladných pracj wystaupj spisowatel do wyššj třídy.

8. Kdož témuž ústawu zčarilé přeloženj přjhadné knihy podá, stane se spoluaudem III. třídy; — opětowaným podánjm postaupj wyše.

9. Dle poslednj wúle zakladatelowy žádaj se duchownj spolu-
audowě, aby mezi oktáwem sw. Jana Nepomuckého, za Neywyššj Cjsař-
škau rodinu, gakož i za žiwé a za mrtwé spoluauady dle pohodnosti mši
swatau slaužili. — **Cjm tedy každý spoluaud za žiwa i po
smrti, každoročně, pro swé duše spasenj tolika set
neyswětěgých obětj máj swatých účastným se stává;
kolika set duchownjch mezi spoluauady se nacházj.** —
Neopomň ale žádný, při této pobožnosti na samého zakladatele wraučně
pamětliw býti: tak gakož i swětšj p. spoluaudowě w tom témdni na za-
kladatele a spoluauady modlitbau pamatowati.

Wýhody spoluaudů.

10. Každé knihy, týmž ústawem a w tomž roce wydané, obrzj:
a) Spoluzakladatel 4 wýtisky; b) Spoluaud I. třídy 3 wýt.; c) Spoluaud
II. třídy 2 wýt. a d) Spoluaud III. třídy 1 wýtisk. A to tak bez při-
plácenj po celé žiwobytj. Pozorowati ale sluáj, že každý přistupujcej
spoluaud geu těch knih očekáwati může, kteréž od času geho přistaupenj
tiskem wydány byly. — Stoj ale swatau powinnosti každému spoluaudu,
kněh nákladem Dědictwj Swatojanského wydaných ež možná
rozšifrowati, a giných k tomu nabzjeti; neb ústaw ten gedině proto za-
weden gest, a knihy gedině proto se gim wydáwaj, aby rozšifrené lid
wzděláwaly.

11. Spisowatelé, gichž půwodnj práce nákladem ústawu wydány
budau, obrzj z téhož wydánj 24 wýtisků; překladatelowě, gelikož pře-
klad gegich se přigal a na swětlo wyšel, obrzj 12 wýtisků darem. Opě-
fowanau zásluhau i za spoluzakladatele gmenowáni býti mohau.

Rozesjlánj wýtisků.

12. Knihy se giž wydáwaj wázané. — Na prwnjm ljstku při-
těstěno býwá znamenj téhož ústawu, gakož i krámská cena; kteréž
gest wždy neylaciněgšj, a přes kterauž se w žádném kněh-
kupectwj wjce platiti nemá.

3. Páni spoluaudowě obrzj tištěný ljstek, na němž se pokaždě
odebrané wýtisky odepjáj.

14. Tyto wýtisky se wydáwaj w kancelári kněžcej arcibiskupské
konsistore. — Wně, w arcidićeasj, ge spoluaudowě obrzj skrze arcibi-
skupské wikariátnj úřady. Kterýž pořádek i w ostatnjch biskupských
dićeasjoh zaweden gest. — Gestli by ale celé okresy neb gdnotliwj sbě-
ratelowě od swé w. d. konsistore wzděleni, knihy ty zrowna z Prahy po-
hodněgšj přigjmali: ať o to u arcibiskupské konsistore pjsemně požádaj,
a kdož by gich přigjmatř měl, aneb kam by se gim dodáwati měli, gme-
nowitě wykázj.

15. Každé konsistornj expedicj, kteréž se témuž rozesjlánj pod-
wofla, každé kněhkupectwj, tak i každý bezpečný sbjratř (el odběratělu obrzj
na 10 wýt. dwa zdarma.

16. Póznamenanj nowě přistaupjwých spoluaudů k **Časopisu pro
křesťanské duchowenstwo** se připogj; kterýž se u konsistore
každoročně we 4. swazozech za 2 zl. we str. wydáwá; a w kterémž se
o wšech udáwajch přjpadnostech Dědictwj Swatojanského dočjstř iac gest

K Dědictwji Swatojanskému w roce 1843 přistaupili:

P. T. P. a p.	zlatý	třjdy	wýtisk
<i>Fr. Hawránek</i> , křjž. a kor. Časopisu, doplněn. Spoluzakl.	90	Zkl.	4
<i>Sev. Wobornjk</i> , bak., lok. w Křečowicjch, dopln. Spoluzak.	80	Zkl.	4
<i>Jan Krbec</i> , rekt. u sw. Gijř w Praze, spisowatelstwjm.	—	II	2
<i>Jos. Worel</i> , mjestnj duch. správce w Zdiecjch, spisowatelst.	—	II	1
<i>Jos. Lemoch</i> , farář w Mešně, w arcidiécesj	10	III	1
<i>Kat. Markowa</i> , šwadlena w Batelowě, Jjhl. děk., brn. diéc.	10	—	—
<i>Jos. Janda</i> , mjestnj duch. správce w Mokropci, w arcid. .	10	—	—
<i>Wácl. Hrdlička</i> , mjestnj duch. spr. w Třebosicjch, králohr. d.	10	—	—
<i>Frant. Cernohauz</i> , kaplan w Reysicjch, litoměř. diéc. .	10	—	—
<i>Fr. Semonský</i> , mjestnj duch. správce w Telecjm, králohr. d.	10	—	—
<i>Wiljm Tomáš</i> , kaplan we Wolšanech, Pražsk. sw. poli	10	—	—
<i>Frant. Zagjček</i> , domkář w Polešewicjch, w holom. diéc.	10	—	—
<i>Ant. Jedlička</i> , mjestnj duch. spr. na Wys. Augezdě, král. d.	10	—	—
<i>Škola Zlaté Koruny</i> , far. Bart. Sládkem, buděgow. diéc.	20	—	—
<i>Ant. Subert</i> , kooperátor w Lučci, brněnské diécesj . .	10	—	—
<i>Jan Pohreich</i> , panský sládek w Zamberku, král. diéc. .	10	—	—
<i>Tomáš Nohel</i> , chalupnj w Welešowicjch, brn. diéc. .	10	—	—
<i>Frant. Paimon</i> , kooper. w Německým, brněnské diéc. .	10	—	—
<i>Josef Milde</i> , měšťan a nákladnj w Praze	10	—	—
<i>Matej Plsák</i> , školnj učitel w Bužowicjch, w arcidiéc.	10	—	—
<i>Martin Kraus</i> , sedlák w Eypowicjch, w arcidiécesj . .	10	—	—
<i>Wogtěch Steiner</i> , mistr lopatarský w Nowé Huti, w arcid.	10	—	—
<i>Wácl. Neckář</i> , kapl. w Bučowicjch, brněnské diéc. . .	10	—	—
<i>Jan Trnka</i> , kazat. u sw. Ignáce w Jičjně, králohr. diéc.	10	—	—
<i>Jan Blažek</i> , kooper. w Jabloně, králohrad. diéc. . . .	10	—	—
<i>Jan Kafka</i> , kaplan w Zásrukách, w arcidiécesj	10	—	—
<i>Škola města Turnowa</i> , litoměřické diécesj	20	—	—
<i>Josef Wlasák</i> , kaplan w Rožmitále, buděgow. diéc. . .	10	—	—
<i>Jan Palánek</i> , farář w Markwarticjch, litom. diéc. . .	10	—	—
<i>Josef Maučka</i> , farnj administr. w Potěchách, král. diéc.	10	—	—
<i>Jan Wjřljček</i> , kapl. w Potěchách, králohrad. diéc. . .	10	—	—
<i>Josef Šaurek</i> , děk. w Turnowě, litoměřické diéc. . . .	10	—	—
<i>Fr. Mišák</i> , mjestnj duch. správce w Laučkách, lit. diéc.	10	—	—
<i>Rudolf Eberte</i> , far. w Uherském Ostrowě, Olom. diéc. .	10	—	—
<i>Karel Stoklaska</i> , kapl. w Uherském Ostrowě, Olom. diéc.	10	—	—
<i>Frant. Chytil</i> , kaplan w Blatnici, buděgow. diéc. . . .	10	—	—
<i>Vincenc Zikmund</i> , kaplan w Košowě, litoměř. diéc. . .	10	—	—
<i>Obec Lednická</i> , a Něm. Ohraženj Now. Zám. buď. diéc. .	40	II	2
<i>Anton Fidler</i> , měšťan a mistr obuwů w Selčanech, w arcid.	10	III	1
<i>Marie Saukupowá</i> , měšťanka, bydljčj w Koljně, w arcid.	10	—	—
<i>Škola města Nepomuku</i> , buděgow. diécesj	20	—	—
<i>Karel Siller</i> , proboštský wik. a ceremonář na Wyšehradě.	10	—	—
<i>Eduard Stuchlý</i> , kapl. w Hornjch Kaunicjch, brň. diéc. .	10	—	—
<i>Wawřjnek Elgart</i> , mistr hrnějřský we Wančicjch, brň. d.	10	—	—
<i>Jan Šaurek</i> , biskupský alumn w Litoměřicjch	10	—	—
<i>Jos. Meergans</i> , kaplan we Weliši, králohrad. diéc. . . .	10	—	—
<i>Škola města Auetj</i> , králohr. diéc.	20	—	—

P. T. P. a p.		zlatý	třjdy	wýtisk
<i>Karel Hušek</i> , far. w Nowé Wsi bljže Koljna, w arcid.	10	—	—	—
<i>Fr. Wrátko</i> , měřan a knihar w Koljně, w arcid. . .	10	—	—	—
<i>Rodina Jana Náhlovskeho</i> , mlynáře w Sykoriech, lit. d.	20	—	—	—
<i>Michal Preisler</i> , mřstnj duch. správce w Tatobytech, lit. d.	10	—	—	—
<i>Fr. Kepler</i> , far. w Citolibech, litomeř. diécesj	10	—	—	—
<i>Ant Král</i> , kapl. w Opocně, králohrad. diécesj	10	—	—	—
<i>Peněšité sáklady Dědictwj w tom roce podanj zl. a wýt.</i>	420			
<i>Spolusakladatelů doplněnjm . . . . .</i>	2			
<i>Spoluauďů powýšenjm . . . . .</i>	1			
<i>Společnjch auďů III. třjdy, dle §. 4. . . . .</i>	6			
<i>Auďů II. třjdy . . . . .</i>	1			
<i>Gednotlivých auďů III. třjdy . . . . .</i>	43			
<i>Duchownjch přistaupilo . . . . .</i>	32			
<i>Swětských přistaupilo . . . . .</i>	18			
<i>Letošnjch spoluauďů, wšech . . . . .</i>	50			
<i>Od založenj roku 1835, počjtá se spoluauďů wšech . .</i>	780			

Poznamenánj. Dopisů přicházj k redakci *Dědictwj* wjce, pozastawugjcej se, že *Dědictwj* proti Musegnj Matici auďům na knihách méně podává. Diwno, že ti nepoznawaj, že se k Matici skládá 50, k *Dědictwj* ale gen 10 zl.; proto gíž dle toho samého od *Dědictwj* o pátý díl by méně přináleželo. Což se ale nestává, ano lehko bychom naopak počjtati mohli, když si zpomeneme na *Bohomila*, *Katechysmus w rozmluwách*, *Rodinu Bohowěrných*, *Pane zůstaň s námi*, a *Dogmatiku*; kterauž, kdyby w Stutgardě, Lipsku neb Berljně tištěna byla, pod 1 zl. 30 kr. a 2 zl. bychom nedostali. — Nynj ale 10 zl. základu dá, na 4 pct., 24 kr. aurokú. Od toho přigđau k odráženj wýtisky z darma, autraty rozesjlánj a procenta kněhkupcům, tak že čistých 24 kr. nikdy nezůstává; následowně by gen kniha ceny těch peněz menřj, přináležela; což se také nikdy nestalo. A gestli geden rok ge kniha autlegřjho obsahu: tehdy druhý rok wygde zase silněgřj, kteráž náhradu dwog- i trognásobnj přinářj. — Ať to páni *Spoluauďowcé* zkusegj, ať wystaupěgj od swých 10 zl. wyše, a připlatěgj do 20 nebo 40 zl. co spoluauďowé II. neb I. třjdy: a přeswěďcegj se, že Musegnj Maticce dostjhneme. Matici se loňského roku o 5000 zl., wjce než k *Dědictwj Sw. Jansk.* seřlo! Nežádey tedy žádný, bychom se Matici wyrownali. — Maticce podává gen knihy: *Dědictwj* podává ale spolu *wěcnau meřnj fundacij*, gakěž w celém swětě nestává; tak že gen letos každý spoluauď milosti 600 měj swatých aučastným se stal.

P. T. P. spisowatelowé a gich p

kterými w roce 1843 k Časopisu tomuto laskawě wáli; za kteréž wzácné podporowánj redakcej G i swau weřegně gewj, a o dalšj přispěňj sl

W Praze.

<i>Ditrich Antonjn,</i>	Cisterc. humanit. prof.	Aumrtj Ossec. w. d. j
<i>Dunder Josef,</i>	pedel narod. Museum.	Ziwotopis knjž. arc
<i>Hawránek Frant.</i>	kijžownjk, kap. u s. Petra.	O cjrkewnjoh odpus
"	"	Recensj Niericowyc
<i>Hanka Wácl.</i>	knihownjk nar. Museum.	Recensj historie Gr
<i>Holubár Gotthard,</i>	kapit. Stra. lokal. na Šárce.	O kázanjeh polemie
<i>Hora Antonjn, †</i>	professor pastorálky.	Wěděla-li starobyl
<i>Hrabal Bedřich,</i>	doktor bohoslowj.	Retěz rektora na u
<i>Krbec Jan,</i>	rektor u s. Giřj, arc. not.	Přehlednutj cjr. z
<i>Milde August.</i>	Dražď. k. dw. kap. a kanw.	Popsánj basil. sw. I
<i>Pešina Wácl.</i>	kan. na hr. Praž. redaktor.	Hrob sw. třj králůw
"	"	Rozličná oznámenj,
<i>Slawjček Antonjn,</i>	cjr. ad. w sirotějn. domě.	Překlady.
<i>Simenec Frant.</i>	kap. u s. Apollináře.	Překlady.
<i>Štulc Wáclaw,</i>	adm. u dorostl. slepých.	Swatý Ignác z Lo
"	"	O stawu cjrkwě ka
<i>Wiesner Antonjn,</i>	kaplan u sw. Wáclawa.	O trestn. dom. čili k
"	"	Rec. Tom. Kemp. tis

W Arcidiécesj.

<i>Čwřček Josef,</i>	lokálnj w Weltrubech.	Wyswěc. zákl. chr
<i>Dolešal Emanuel,</i>	lokálnj w Skryšowě.	Wych. djwěj nemá
<i>Jabulka Frant.</i>	lokálnj w Konogedech.	Roztrženj angl. cjt
"	"	Nawrženj k vlasti
"	"	Zpráwy.
<i>Jirsjk Jan Val.</i>	farář, arc. not. w Miniech,	Kázanj při sw. bir
"	"	Recensj, Pastwa d
<i>Keil Antonjn,</i>	adm. fary Kosohorské.	Wyznanj Josefa A
"	"	Zázračné uzdrawe
<i>Landa Frant. †</i>	kněz cjr. na Sinečně.	Popsánj Syxtinské
"	"	Chrám P. Panny M
"	"	Chrám P. sw. Jar
"	"	Chrám P. sw. Pat
"	"	Chrám P. sw. Se
<i>Macan Jakub,</i>	farář w Slapci.	Pogistitelna proti
<i>Ondrák Prokop,</i>	kat. hlav. školy w Pijbrani.	Kázanj na nowý S
"	"	Mezozofanti.
<i>Pohan Wáclaw,</i>	děk. bis. not. w Pojčci.	Báseň na intrn. knj
"	"	Důstognost nowozá
"	"	O auwodu smjšene
"	"	Neylaciněšj meš
"	"	Krmě koreněná.

metana Josef, kap. Tepl. prof. fis. w Plzni.
pachta Dominik, far. w Kolči, arc. notář
 " " " " " "
Votýpka Josef, lokálnj w Tuchoměřicich.
 " " " " " "
itek Wáclaw lokálnj w Srbsci.

Slowo o wychowanj mládeže České.
 Ustaw Lwowský k wych. gin. p. duch.
 Kázanj před Generálnj visitacij.
 Cjrk.kat. widj se we Figurách Star. Zák.
 Žiwot Marie Panny.
 Garnj, gitro (*básen*).

W Litoměřické diécesj.

obicer Josef kaplan w Citolibeč.
 " " " " " "
 " " " " " "
 " " " " " "
 " " " " " "
 " " " " " "
ehák Antonjn, vicerek. w sem. Litoměř.
telesnjk Frant. děkan w Sobotce.

Propaĝanda.
 Kardinál Mezzofanti.
 Krásná swědomitost.
 Wzágem literárnj.
 Obraz z žiwota klášternjho.
 Znaky staročeské nábožnosti.
 Neyn. zál. kat. cjrkw w Polsku a Rusku.
 Slaw. uwed. Děk. Hrad. Ignáce Franka.
 Krjšenka, neboliž rúže Jerychská.

W Králové Hradecké diécesj.

stera Frant. farář w Bělohradě.
oššilapil Josef, kap. w Dobrušce.
tárek Jan N. prof. morálky w Hradci.
 " " " "

Gakého panowanj hledá cjrkw.
 Apošt. cesty sw. Pawla. — Spis obšjrný.
 O poswátňjm zpěwu.
 Jos. Čeněk z Wart. kap. děk. w Solnohradě..

W Buděgowické diécesj.

skorný Jan, zám. kapl. w Březnici.
áma Frant. děkan w Bechini.
 " " " " " "
 " " " " " "
 " " " " " "
ácek Frant. farář w Teinici.
rána Simon, far. a bisk. not. w Mirow.

Popsánj chrámu Páně w Rychnowě.
 Rec. Jahrb. für Schull. v. Domh. Jaksch.
 Obraz smjšeného manželstw.
 Katech. Handb. vom Dr. Prof. Czeschik.
 Rec. Nedělnj kázanj, od Hawránka
 Básně o sw. Wáclawu.
 Případ z manželského práwa.

W Olomaučké arcidiécesj.

alauč Frant. kaplan w Hostinci.

O saukromé zpowědi.

W Brněnské diécesj.

ásek Josef, farář w Blansku.
onek Wáclaw k. cjrkw. wych. u kniž. Salma.
 " " " " " "
 " " " " " "
imon Frant. kooperator w Německém.

Básně nã wyborného kazatele.
 Básně: Kde domow můg.
 " Obět.
 " Powzbuzenj.
 O odpustejch.

šech spisowatelů 41.

Wšech pagednánj 72.

Poznamenánj

wysoce ctěných Pánů, panů odběratelů Časopisu
pro katolické duchowenstwo w roce 1844.

I. W Arcibiskupstwj Pražském.

Neydůstognějšj Knjžecj Milost, Wysoce urozený
Pán, pan **Aloys Josef, Swobodný Pán Šrenk
z Notzingu a Egmatingu, Knjže, Arcibiskup
Pražský, Primas králowstwj Českého, Papežský
Leğat w diécezejch Bamberské, Mjšenské a Řezenské,
Ustawičný Kancljř University Pražské a Ochránce
Studij, Doktor Bohoslowj, Arcibiskupského Chrámu
Páně Olomúckého Kanownjk, Ochránce a Spoluzakladatel
Dědictwj Swato-Janského, a t. d.**

Wysoce důstogný, weleurozený Pán, pan **František Tippmann,
Biskup Sataský, Suffrağan, Konsistornj Préses, Dom-Custos,
Děkan Staroboleslawský, Direktor Fakulty Theologické, Spo-
luzakladatel Dědictwj Swatojanského a t. d.**

Wysoce důstogná, wždy wěrná kapitola a konsistor.

P. T. P. a p.

Frant. Pöllner, probošt u sw. Wjta, prw. prělát král. Česk., gym. dir.
Wácl. Wáclawjček, dokt. bohosl. kap. děk.; c. k. gub. rada, rekt. univ. emer.
Jos. Werner, prělát, arcijáhen, kons. rada, rytjř wjce rádů. A.D.S.J.
Josef Rauch prělát, domscholastik, konsistornj rada. A.D.S.J.
Mik. Tomek, dokt., kanow. dom-kantor, kons. rada, examin. synod.
Jan. Al. Renner, kanow. senior, kons. rada, examin. synodalis.
Wácl. Pešina kanow., kons. rada, *redaktor Časopisu a Dědictwj.* Z.D.S.J.
Jos. Lindauer, kanow., c. k. duch. guber. skuteč. a kons. rada. A.D.S.J.
Michael Willer, kanownjk, konsistornj rada.
Petr Kregčj, kanownjk, konsistornj rada, examin. synodalis. A.D.S.J.
František Dittrich, kanownjk, konsistornj rada, examin. syn. A.D.S.J.

Josef Helfert, doktor, prof. cirkewnjho práwa, konsis. rada.
Aloys Wydra, doktor práw, zemský advokát, konsist. rada.

Hron Wogtěch, arcibiskupský tagemnj, notář a ceremonář. A.D.S.J.
Hrdina Wáclaw, doktor bohoslowj, arcibiskupský ceremonář.

Kodauer Jan, tagemnj arcibiskupské konsistoře.
Bretschneider Karel, dokt. práw, konsist. kasjr.
Knjžek František, registrator.
Héniger Jaroljm, protokolista radnjho stolu,
Kalina Jan z Jétenšteynu, exped. a kasjr *Časopisu a Dědictwj.*
Šmid Vincenc, protokolista exhibitu.
Křištof Wogtěch, kněz cirkewnj, protokolista.
Stach Wáclaw, kněz cirkewnj, kancelista.

Arcibiskupský seminář.

Jan Büttner, probošt u Wš. Sw., kan. w St. Bol., rektor Semin. A.D.S.J.
Wáclaw Sigmund, spiritual. A.D.S.J.
Antonjn Rost, doktor filosofie, préses.
Frant. Plaucar, doktor bohoslowj, vicepréses.
Bedřich Hrabal, doktor bohoslowj.
Seminářská knihowna.

Alumnové w IV. roku, nynj giž kněžj.

Echerer Wiljm.	Krisan František,
Hajek Jan,	Raymann Jan,
Hronek Wáclaw,	Ullmann Ludwjik,

W III. roku.

Rindsmaul, hrabě Alfred,	Veit František,
	Viktorin František.

W II. roku.

Čegka Josef,	Husak Antonjn,
	Jakl Josef.

W I. roku.

Dobrušský Theodor,	Watak Petr,
Frida Wáclaw,	Pánek František,
	Tichowský Antonjn.

Časopis milostivě přigali:

Geho Cjsařská Wýsost, Neyoswjceněgšj Pán a Pan **Štěpán František Victor**, Cjsařský Princ a Arciknjže Rakauské, Králowský Princ Uher-
ský a Český a t. d. Rytjř Zlatého Rauna, král. Pru-
ského řádu Černého orla 1. třídy, welkowéwodsko-
Bádenského řádu Wěrnosti, král. Hanowránského
řádu Sw. Giřj; Welkokřjžnjk král. Hanow. Quelfowa
řádu; král. Wyrtembergského řádu koruny; welko-
wéwodsko-Oldenburského domácjho řádu; welko-
wéwodo - Hessenského Ludwjkowa řádu; welko-
wéwodsko-Bádenského řádu Zéhřinského lwa; wel-
kowéwodo - Waimarského řádu Strážnosti, wo-
lensko - Hessenského řádu Zlatého lwa; wéwodō-
Saského Arnoštowa domácjho řádu; wéwodo-
Brunšwického řádu Gindřicha lwa; wéwodo - An-
haltského domácjho Albrechtowa řádu; wéwodo-
Parmesánského Konstantino-Girského řádu; c. kr.
Generál Major a Wlastnjk pluku pěchoty čjsl. 58.

Wládař země České.

Geho Cjsařská Wýsost, Neyoswjceněgšj Pán
a Pan **Karel Ferdinand**, Cjsařský Princ
a Arciknjže Rakauské, Králowský Princ Uher-
ský a Český, a t. d. Rytjř Zlatého Rauna, cjsařsk. Ruského
řádu Sw. Ondřege, Sw. Alexandra Newského, Sw.
Anny I. třídy, k. Pruského řádu Černého a Čerweného
orla, Welkokřjžnjk řádu welkowéwodo - Toskán-
ského Sw. Josefa; Magitel cjs. Ruského pluku ulánů
a cjs. kr. Rakauského pluku pěchoty čjsl. 61.

Brjgádňjk w Praze.

Geho Excellencj Pán, Pan **Robert Starohrabě Salm-Reiferseldtský**. Geho Cjsařské Kráľowské Apoštolské Milosti Skutečný Tagný Rada a Komorj; Čestný a aučinný Aud mnohých učených a dobročinných Společnostj, Zastupitel auřadu nevyššjho Purkrabjho w kráľowstwj Českém.

Geho Excellencj, Pán, Pan **Karel Chotek**, Hrabě z Chotkowa a Wognjna, Rytjř Zlatého Rauna; Welkokrjžnjc cjs. Rakauského Leopoldowa řadu, cjs. Ruského řadu Sw. Alexandra Newského s diamanty; Rytjř Sardinského řadu Sw. Maurice a Lazara, Magitel střjbrného krjže záslůh; Geho Cjs. Kr. Apošt. Milosti Skutečný Tagný Rada a Komorj, Aud mnohých učených a dobročinných společnostj; Pán na Welkém Březnu, a d. t.

Po městech Pražských.

P. T. P. a p.

Jar. Zeidler, dokt., přelát Strahow, c. k. almuž., rekt. Univers. dir. fak. libom.

Ant. Lagler, farář u s. Štěp. em. tag. gener. vik., far. Pražsk. A.D.S.J.
Bergner Karel, psaltista u sw. Wjta.

Böhm Wácl., katecheta při Malostranském Gymnasium. A.D.S.J.

Censura cjs. král., 4. wýtisky.

Daubek Frant., reprezentant měšťanů na Nowém městě, cjs. 247.

Daubek Libor, podpřewor, farář u w. p. Augustinianů.

Dichtl Herrmann, spiritual u sw. Giřj,

Duchownj u sw. Giřj.

Dundáček Raimund, kwardian a far. u sw. Jakuba.

Franz Wáclaw, farář u sw. Wjta na hradě Pražském.

Gedlička Emilian, kapitulár a kaplan na Strahowě.

Hájek Wáclaw, kanow., administ. děkanstwj na Wyschradě. A.D.S.J.

Hanka Wácl., rytjř Wladim. řadu, bibliotekár národn. Museum. A.D.S.J.

Hauser Josef, dokt. w libomudretwji, em. far. Perucký, na Strahowě.

Hawránek Fr., krjžow., kapl. u sw. Petra, *korrektor styli, saklad.* D.S.J.

Hénsel Wiljm, kaplan u sw. Ducha. A.D.S.J.

Holec Josef, podpřewor rytjřsk. řadu krjžownjků.

Holubář Gotthard, kapit. na Strah. a duch. správce w Nebuzicjch.

Hora Antonjn, professor pastorálky †

Horák Antonjn, farář u sw. Apollináře.	
Hůrka Vincenc, kaplan u sw. Haštala.	
Janský Wácl., mistr bednář. w čjs. 612 na Now. Městě.	A.D.S.J.
Jungmann Jos., dokt., préfékt na Akad. Gym. rytjř. Leop. řádu.	A.D.S.J.
Kafka Frant., kanownj na Wyšehradě, arcibiskupský notář.	A.D.S.J.
Kanka Jan Nep., doktor práw, emer. rektor University.	A.D.S.J.
Klenz Ambrož, řádu sw. Augustina přewor, a novicmistr.	A.D.S.J.
Koch Josef, kandidát doktorátu práw.	A.D.S.J.
Kolenatý Jos., rytjřsk. maltes. řádu, farář u Karmelitánů.	A.D.S.J.
Košťalowský Ludwj, kapitulár a kazatel na Strahowě.	
Kofátko Wáclaw, kněz cjrkewnj a wychowatel hluchoněmých.	
Kowárjk Jos., doktor bohosl., administr. w všeobec. nemocnici.	
Krbec Jan, knjz. arcibiskupský notář, rektor u sw. Girj.	A.D.S.J.
Kreilhueber Josef, kaplan u sw. Wogtěcha.	
Kuřák Jan, kaplan u sw. Haštala.	
Küffer z Asmanswille Wogtěch, kaplan u sw. Gindřicha.	A.D.S.J.
Lagler Jos., kandid. bohosl., farář u sw. Ducha.	A.D.S.J.
Linda Wáclaw, farář u sw. Wáclawa.	
Lüftner František, kaplan na Smjchowě.	A.D.S.J.
Maxa Jan, rytjřsk. řádu krjžow., kaplan u sw. Petra.	
Merhaut Petr, starěj kaplan u sw. Hawla.	A.D.S.J.
Milde Aug., k. drážd. dwor. kap. kanow. Budisin, Warsaw, a Poznan.	
Milde Josef, domácí pán a nákladnj, na dob. trhu čjsla 315.	A.D.S.J.
Mráz Hyn., inful. děk. u Wš. Sw., kan. w St. Bol., adm. u Worš. Museum národnj.	
Nádherný Kajetan, direktor listowny c. k. gubernium.	
Náhlowský Frant., préses we Wendickém Seminári.	
Nowotný Jan, farář u Neyswětěgšj Trogice.	
Oliwa Antonjn, farář u sw. Haštala, arcibiskupský notář.	
Procházka Wog., čest. kanow. na Wyšeh., far. u sw. Wogtěcha.	
Raab Josef, administr. fary sw. Filipa a Jakuba na Smjchowě.	
Redakcj Listů pro polnj hospodáře.	
Riwnác Ignác, kaplan u sw. Štěpána.	
Schreiner Karel, farář u sw. Mikuláše.	
Seidl Wácl., nákladnj, domácí pán, na Mal. Str. čjs. 36.	A.D.S.J.
Simenec František, kaplan u sw. Apollináře.	A.D.S.J.
Stelzig Ignác, farář u sw. Hawla.	
Stieber Daniel, arcibiskup. notář, kapitulár a far. na Strahowě.	A.D.S.J.
z Strohbachů Paw., c. k. gub. rada, ředitel zemského stawitelstwj.	A.D.S.J.
Štulo Wáclaw, kněz cjr. administrator u dorostlých slepých.	
Swoboda Wácl., mistr sauken. w Sw.-Petrské ulici, čjs. 1135.	
Swoboda M. S.	
Thomas Wiljm, kaplan na Wolsanském Swatém Poli.	A.D.S.J.
Thun, hrabě Frant., pán na Peruci, člen výboru Narod. museum.	
Thun, hrabě Leop., c. k. krag. kom. řed. úst. na polepš. trestanců.	A.D.S.J.
Tillinger Gaudenz, pater provincial weleb. Františkánů.	
Tippmann Antonjn, koop. u Matky Božj Sněžné.	
Tšary Antonjn, rytjřského řádu krjžow., farář u sw. Petra.	
Uhl Jan Nep., Pater Provincial kapucjnů.	
Weywoda František, farář we Wolsanech.	
Wiesner Antonjn, kooperátor w káznici u sw. Wáclawa.	A.D.S.J.
Wobornjk Stanislaw, podpřewor řádu kazatelského.	
Wobornjk Wendelj, bakalár, rytjřského řádu krjžownjků.	
Woršillinský klášť., wel. Matka Maria Vinc. Mayerowá.	A.D.S.J.
Tamtěž Mater Angelina, tagemnice a prokurátorka.	

Wšech 131.

W Arcidiécesj.

P. T. P. a p.

W Beraunském střídnictwji.

Gruber Jos, vikář, školdozorce, konsist. rada, děkan w Meytě.	
Boleška Wáclaw, duchownj správce w Strašiejch.	A.D.S.J.
Bělecký Kornel, předst. Piar. res., dir. hlav. školy w Berauně.	A.D.S.J.
Burka Antonjn, administrator na Karlsteyně.	
Čížek Daniel, farář w Cerhowicjch.	A.D.S.J.
Djk Josef, kaplan w Zdicjch.	A.D.S.J.
Dmych Josef, farář na Weljzu.	
Jodl Erasm., kaplan w Zebráce.	
Kosinka Josef, kooperator u sw. Jana pod Skálau.	
Klysky Josef, kaplan w Praskolesjch.	
Labler Vincenc, arcibiskupský notář, děkan w Berauně.	
Lagler František, děkan w Lohowicjch.	
Negedlý Wogtěch, děkan w Zebráce.	
Obraz Kašpar, děkan w Hořowicjch.	
Rjb Josef, děkan u sw. Jana pod Skálau.	
Schimandl Josef, exposita w Zbirowě.	A.D.S.J.
Sklenář Petr, kaplan w Meytě.	
Sydek Tomáš, exposita w Bnešicjch.	
Wania Prokop, exposita w Loděnicj.	
Wondřich Frant., administrator zám. kaplanstwji na Zbirowě.	
Worel Josef, exposita w Zdicjch.	A.D.S.J.

W Brandeyském střídnictwji. A. D. S. J.

Ant. Burger, arcijahen, vik., školdoz., konsist. rada w Brandeyse.	
Josef Horčice, kand. theol., kanownjk w Staré Boleslawi.	A.D.S.J.
Čermák František, farář w Klomjné.	
Demuth Wáclaw, kaplan w Staré Boleslawi.	
Hlawáček Josef, vikárnj tagemnjk, farář we Winari.	A.D.S.J.
Hora František, farář w Hlawukostelnjm.	A.D.S.J.
Macan František, děkan w Čelakowicjch.	
Melcher František, kaplan w Brandeyse.	
Pipota Antonjn, kaplan we Winari.	
Steiger Josef, děkan w Benátkách, kněž. arcib. notář.	A.D.S.J.
Střídnj knihowna.	

W Budínském střídnictwji. A. D. S. J.

Petr Gerábek, vikář, konsistornj rada, děkan we Wepřku.	
Artner Dom., kapitulár Strah., em. přew., farář w Radonicjch.	
Brožowský Petr, farář w Chržně.	
Cagl Antonjn, farář w Lužci. †	
Daneš František, administrator fary Perucké.	
Doležal Emanuel, kaplan w Račinowsi.	
Fähndrich Tadiáš, farář w Wlnowsi.	
Fiala Josef, farář w Račinowsi.	

Haweleo Josef, kaplan w Budini, redaktor homilet. biblioteki.
 Hochmann Josef, kaplan w Raudnici.
 Merklas Josef, arcibiskupský notář, farář w Hořjně.
 Müller František, farnj administrator w Liboteynici.
 Peer Josef, farář we Wraném.
 Peer Mauswet, farář w Kmetnowsi.
 Petřjk Emerich, kapitulár Strahowský, inspektor w Pátku.
 Pták Josef, administrator w Pannenské Teynici.
 Rennert Wáclaw, duchownj správce w Getšowicjch. A.D.S.J.
 Šediwý Šebastian, kaplan we Wraném.
 Slanina František, farář w Citowě.
 Srb Matěg, duchownj správce na Klobukách. A.D.S.J.
 Straka Wáclaw, farář w Charwátci.
 Sýkora Josef, farář w Zlonicjch.
 Waněk Wáclaw, děkan we Welwarjch.
 Strjdnj knihowna.

W Bystřickém strjdnictwj.

Wawř. Schauff, vik., kons. r., arc. not., děk. w Wrcholtowicjch. A.D.S.J.
 Bastl Matěg, mjstnj duchownj správce w Radošowicjch. A.D.S.J.
 Beber Martin, kaplan w Zdislawicjch.
 Cibulka Josef, knihownjk vikariátu, děkan w Diwišowě.
 Cjsař Josef, farář w Bystřici.
 Časlawský Ig., arc. notář, vikar. tagemnj, děkan w Benešowě.
 Fürst Wáclaw, mjstnj duchownj správce w Auběnicjch.
 Hanikýř Josef, farář w Kundratci. *Spoluzakladatel Dědictwj S.J.*
 Kolář Jakub, exposita Loretský, kaplan we Wlašjmi.
 Konečný Josef, farář w Chotěšanech.
 Krodl Leop., benediktin Emauz., duch. správce w Třebešicjch.
 Materna Jan, kooperator w Štěpánowě. A.D.S.J.
 Meder Augustin, farář w Wokrauhlicjch. A.D.S.J.
 Pohan Wácl., buděg. biskupský notář, člen Mus. děkan w Poříčj. A.D.S.J.
 Rádlo František, zatimnj zámecký kaplan w Gemništi.
 Schmid Mikuláš, mjstnj duchownj správce w Stěbuzowšj A.D.S.J.
 Sika Jan, kooperátor w Wrcholtowicjch.
 Stibic Josef, farář w Šlapanowě.
 Štrnad Josef, zatimnj administ. lokalie w Popowicjch.
 Šak Josef, zatimnj kaplan w Lauňowicjch.
 Tichý Josef, mjstnj duchownj správce w Wáclawicjch.
 Wánia František, kooperátor w Bystřici.
 Weselý František, děkan w Nadčeradci.
 Wlasák Antonjn, administrátor na Hrádku.
 Wolf František, farář w Jankowě.

W Chebském strjdnictwj.

Hofmann Jos., ryt. rádu křiž., kazatel we Františk. lánzjch.

W Českobrodském strjdnictwj.

Jan Morawec, arcib. vikář, kons. rada, děk. w Čern. Kostelci.
 Bradáč Vincenc, kaplan w Břistwi.
 Hubinek Josef, kaplan w Kaurjme.

Hübeš Tobiáš, farár w Latibóři.
 Jabulka František, duchownj správce w Kenogedech.
 Mazánek Josef, farár we Witicich.
 Morawec František, kaplan w Slusticich.
 Šederle Jan, farár w Pořičanech. A.D.S.J.
 Wunderling Jan, děkan w Kaurjmě.
 Wokaun Wáclaw, kaplan w Dukladech.
 Strjdnj knihowna.

W Koljnském strjdnictwuj.

Josef Balatý, čest. kan. w St. Bol. vik. a děk. w Swogšicich.
 Ausobský Célest. vikár, kazatel a zakrista Frant. w Zásmukách. A.D.S.J.
 Breissl Jos., direktor a kat. hlawnj pravidelnj školy w Koljně. A.D.S.J.
 Brezina Josef, duchownj správce w Sánech.
 Cwrcěk, duchownj správce we Weltrubech.
 Hulek Karel, farár w Dobřichowě.
 Hušek Karel, farár w Nowé Wsi. A.D.S.J.
 Kafka Jan, kaplan w Zásmukách. A.D.S.J.
 Kodym Josef, kaplan w Swogšicich. A.D.S.J.
 Prokeš Antonjn, duchownj správce we Wohari. A.D.S.J.
 Sitte Wogtěch, mjstnj duchownj správce w Maloticich.
 Strnad Petr, farár w Starém Koljně.
 Stika Antonjn, kaplan w Dobřichowě.
 Wolf Wogtěch, farár w Škramnjku.
 Zwik Jan, kaplan w Plaňanech.
 Strjdnj knihowna.

W Mnichowickém strjdnictwuj. A. D. S. J.

Wáclaw Schuster, vikár, školdoz., kons. rada, farár w Česticich.
 Bican Martin, farár w Sázawě.
 Blažek Josef, farár w Skalici.
 Bodušanský Josef, farár w Janowicich.
 Girkowský Jan, duchownj správce w Jažłowicich.
 Horáček Wácl., arcib. not., far. w Ondřegowě. Spolusakladatel D.S.J.
 Kramerius Wogt, děkan w Mnichowicich, vikar. knihownjk. A.D.S.J.
 Ludwig Jan, mjstnj duchownj správce w Wranowě. †
 Wewerka Wáclaw, farár w Ratagi.

W Ostrowském strjdnictwuj. (Lichtenstadt.)

Šipaunský Ant., arcib. vikár a školdoz., kons. rada, far. w Židlicich A.D.S.J.

W Plzeňském strjdnictwuj.

Hlawan Ant., vik., arc. kom. při filis. úst., inf. arciděkan w Plzni. A.D.S.J.
 Ant. Popp, emer. vikár, konsist. rada, děkan we Weyprnicich.
 Bernard Jan, kaplan w Plzni.
 Diesl Jan, kaplan w Degájně. A.D.S.J.
 Dostal Filip, arcib. notár, farár w Degájně.
 Eisenhut Jan, kaplan w Plzni.
 Kubiška Petr, kaplan w Plzni.
 Lang Jakub, farár w Kráłowicich.
 Nekola Karel, farár w Wobore.

Růžička Karel, ředitel hlavní školy v Plzni.
 Smetana Josef, dok. libem., kapit. Teplský, prof. filos. v Plzni.
 Streer Josef, děkan v Plasech. *Spolusakladatel D.S.J.*
 Sindelář Arnošt, kapitulár Tepl., katech na Gymnas. v Plzni. *A.D.S.J.*
 Zahradnický Augustin, pater guardian weleb. Frant. v Plzni.
 Záruba Wáclaw, kaplan v Plzni.

W Pražském střednictwji. A. D. S. J.

Frant. Lampa, vikář., školdozor., kons. rada, farář v Hluboči. *A.D.S.J.*
 Gübitz Josef, arcib. notář, vikar. tagemjk, farář we Wofechu.
 Fibiger Jan, farář v Zbraslawi.
 Haas Pawel, farář v Hostiwici, vikar. tagemnjc.
 Holowský Jan, farář v Hostiwari.
 Janda Jos., kand. bohosl., mjestnj duch. správce w Mokrapeci. *A.D.S.J.*
 Hora Antonjn, kaplan w Hluboči.
 Kellner František, farář w Třebotowě.
 Kinzl Josef, duchownj správce w Koloděgi.
 Košťal František, farář w Trnowé.
 Medlin František, kaplan w Michli. *A.D.S.J.*
 Modroch Jan, farář w Auněticjch.
 Pokorný Wáclaw, mjestnj duchownj w Wraně.
 Praský Ignac, kaplan w Zbraslawi.
 Procháska Frant., kaplan w Zbraslawi.
 Sulák Matěg, farář w Sárce.
 Trenkler František, kaplan w Lišnici.

W Přjbramském střednictwji.

Fr. Kostka, dkt., vikář, školdoz. a kons. rada, děkan w Přjbrami. *A.D.S.J.*
 Bartuněk František, kaplan na Swatém Poli. *A.D.S.J.*
 Čisar Karel, farář we Wosowě.
 Čížek Wogtěch, mjestnj duchownj správce we Wišnowě.
 Dworák Josef, kaplan w Starém Knjně.
 Exner Filip, farář u sw. Kiliána.
 Frank František, mjestnj duchownj správce w Hluboši.
 Freund Antonjn, kaplan u sw. Kiliána.
 Hegner Josef, kaplan w Ginci.
 Herrschmann František, kandidat dokt. bohosl. farář w Mnjšku.
 Kettner Jan, kaplan w Dobřjši.
 Končický Josef, rytjšrk. řádu křížow., farář w Starém Knjně.
 Leubner Josef, farář we Wšeradicjch.
 Ondrák Prokop, kněz cjr. katech. hlavní školy w Přjbrami. *A.D.S.J.*
 Royt František, farář w Dolnjch Hbytech.
 Stach Antonjn, farář w Slapech.

W Rakownickém střednictwji.

Jan Swoboda, arcib. vikář, školdoz. kons. rada, far. w Kožlanech.
 Michálek Antonjn, vikar. tagemnjc, farář w Mutěgowicjch.
 Aksamit Karel, zámecký kaplan na Křiwoklátě.
 Hněwkowský Wogtěch, kaplan w Kněžowši.
 Jahnel Josef, zámecký kaplan na Njžboru. *A.D.S.J.*
 Kanský Wáclaw, farář we Welkém Augezdě

Macan Jakub, farář w Slabejch.
 Nedwéd Wáclaw, duchownj správce w Nezabudiejch.
 Nowotný Wáclaw, duchownj správce w Renowów.
 Špalek Wáclaw, duchownj správce w Městečku.
 Wotěra Josef, farář w Petrowiejch.
 Strjdnj knihowna.

W Rokycanském strjdnictwj.

Suchý Fran., vikář, školdoz., kons. rada, děk. w Rokycanech. A.D.S.J.
 Alizar František, farář w Libljině.
 Brádek František, farář w Radnici.
 Dworák Josef, farnj administrátor na Zwikowci.
 Jezbera Josef, farář w Plzenci. †
 Lemoch Josef, farář w Mešně. A.D.S.J.
 Liška Jakub, administrator w Mirešowě.
 Liška Tomáš, farář w Prusinách.
 Mataušek František, kaplan w Spálené Poříčj.
 Pícek Wáclaw Jaromjr, wrchnj a práwnj na Libljině.
 Thiel František, kaplan w Chwalenicjch.
 Zaufalý Josef, farář w Mitrowiejch.

W Slanském strjdnictwj. A. D. S. J.

Jan Bezděka, čest. kan., vikář, škold., kons. r., děk. w Lidiejch. A.D.S.J.
 Gaube Benno, tagemnjk vikariátu, farář we Swárově.
 Baroch František, duchownj správce w Hobšowiejch.
 Fischer Mikuláš, farář w Pozdni.
 Hampeys František, kaplan na Měci (Kornhauze).
 Jirsjk Jan, kand. theol., arcib. not., far. w Minicjch. *Spolusakladat.* D.S.J.
 Kodjdek Augustin, kaplan w Zelezně.
 Kubišta Josef, farář w Družci.
 Lička Kaspar, farář na Kladně, arcib. notář. A.D.S.J.
 Lička Wogtěch, arcib. notář, farář w Pcherách. A.D.S.J.
 Příbjk Vincenc, děkan na Smečně.
 Sigmund Benedikt, kandidát theologie, děkan we Slaném.
 Špachta Dominik, knjžecj arcibiskup. notář, farář w Kolči.
 Šwestka František, farář we Měci, (Kornhauze) A.D.S.J.
 Wohanka Wáclaw, kaplan w Budči,
 Wotýpka Josef, mjestnj duchownj správce w Tuchoměřiejch A.D.S.J.
 Zitek Wáclaw, duchownj správce w Srbči. A.D.S.J.
 Těplská kapitulárnj knihowna.

We Wotickém strjdnictwj. A. D. S. J.

Krist. Friček, arcib. vik., škold., kons. rada a far. w Dublowiejch.
 Gerson Jos., ryt. z Ragersdofu, vik. tag., arc. not., děk. w Selci. A.D.S.J.
 Čtrnáctý Jan, vikariátnj tagemnjk, děkan w Neweklowě.
 Doležal Emanuel, mjestnj duchownj správce w Skryšowě.
 Herrmann Rehoř, farář w Bělici.
 Hulická Wogtěch, farář w Nechwalicjch.
 Kačerowský Antonju, arcib. notář, farář w Poděpicjch.
 Kareš Wáclaw, farář w Arnoštowiejch

Keil Antonjn, administator na Kosowé Hoře. A.D.S.J.
 Lenk František, arcib. notář, farář w Maršowicjch.
 Mládek Antonjn, expositaj kaplan na Čerweném Augездě.
 Ništera František, kaplan w Chlumě.
 Procházka Desiderius, děkan pro osobu swau w Prčicjch.
 Roštlapil Josef, farář we Woticjch.
 Schier Aloys, farář w Netwořicjch.
 Urban Emanuel, exposita w Jesenicjch.
 Urban Matěg, kaplan w Maršowicjch.
 Wiljmek František, kaplan w Netwořicjch.
 Witták Tomáš, farář na Chlumě. A.D.S.J.
 Wobornjk Sew., bakalář bohosl., duch. správ. na Křečowicjch, *saklad.* D.S.J.
 Strjdnj knihowna.

W Praze 130.
 W strjdnictwjcch 230.

 Wesměs 360.

II. Litoměřické Biskupstwj.

Neydůstogněgšj, Wysoce urozeuý Pán, pan *Augustin Bartoloměg Hille*, Biskup, člen mnoha učenyých a dobročinných ústawů, Aud Dědictwjcch Swato-Janského, a t. d.

Wysoce důstogná kapitola a konsistoř.

P. T. P. a p.

Wáclaw Kara, kapit. inful. děkan, kons. préses, stud. direktor. A.D.S.J.
 Josef Nečasek, kanownjk, konsistornj rada, exam. synodalis. A.D.S.J.
 Ignác Jakš, kanow., kons. rada, redaktor spisu pédağogického. A.D.S.J.
 Josef Pfeiffer, kanownjk, kons. rada a censor. A.D.S.J.
 Řeymann Jan, konsistornj protokollista a registrator.
 Rehák Antonjn, vicerektor biskupského semináře.
 Rolegček František, katecheta na Gymnasium.

Biskupský seminář.

Seminárnj knihowna. A.D.S.J.

Posluchači bohoslowj w IV. roce.

Habel František, Holý Josef,
 Steinbrenner Wogtěch.

W III. roce.

Šaurek Jan. A.D.S.J.

W II. roce.

Margold Jan.

Wünsch Karel.

W I. roce.

Teyfar Matauš.

Horčice František.

Strnad Petr.

Na wenku w biskupstwj.

P. T. P. a p.

W Aušském střídnictwj.

Hanausek Jan, farář w Hošce.

A.D.S.J.

W Boleslawském střídnictwj.

Čebuský Filip, farář w Brodci.

A.D.S.J.

Černohauz František, kaplan w Dobrawicjch.

Procházka Vincenc, exposita w Bukowanecch.

Winařícký Karel, farář w Kowani, člen mnoha učen. spolecč.

A.D.S.J.

W Chomutowském střídnictwj.

Tichý Antonjn, kooperator w Chomutowě.

A.D.S.J.

W Dokeském střídnictwj.

Procházka Giřj, farář na Skalště.

Pruša, kaplan w Dokách.

W Launském střídnictwj.

Dobicer Josef, kaplan w Citolibech.

A.D.S.J.

Wickner Jan, expositnj duchowj w Ráně.

A.D.S.J.

W Libereckém střídnictwj.

Pažaut Jan, vikář, školdoz. kons. rada, b. not., děk. w Laukowě.

Scholz Jan, zámecký kaplan w Sichrowě.

Weyrauch Erw., kapit. Štrah., direkt. realnjch škol w Liberci.

W Líbochowickém střídnictwj.

Kerka Karel, kaplan w Trebnici.

W Lípenském střídnictví.

Hadrava Karel, zámecký kaplan w Zandawě

W Melnickém střídnictví.

Josef Teynil, emerit. vikář, školdezorce a kons. rada w Nebuželi.

Černý Josef, kaplan w Chorušicích.

Hnogeč Antonjn, děkan na Mělnuce.

W Nymburském střídnictví.

Řehoř Horecký, emer. vikar. a děkan w Rožďalovicích.

A.D.S.J.

Beránek Wáclaw, farář we Wosenicích.

A.D.S.J.

Holub Jan, kaplan w Nymburku.

A.D.S.J.

Maucha Antonjn, kaplan w Rožďalovicích.

A.D.S.J.

Nowák Antonjn, kaplan w Libáni.

A.D.S.J.

Renner Antonjn, kooperátor w Nymburku.

A.D.S.J.

Stěhule Josef, duchownj správce w Laučenj.

A.D.S.J.

Soregs Frant., kaplan w Rožďalovicích.

Spoluzakladatel D.S.J.

Wohánka František, kněz cirkewaj w Nymburku.

W Semilském střídnictví.

Jáchim Šaurek, vikář, školdoz, kons. rada, děk. w Drškové.

Josef Kramář, emerit. vikář, kons. rada, farář we Wysokém.

A.D.S.J.

Damaschek Josef, kaplan w Semilech.

Horna Antonjn, kaplan w Rochlici.

Kauble Josef, residenciálnj kaplan w Laukowě

A.D.S.J.

Kawaljr Wácl., kaplan we Wysokém.

Pliške Antonjn, kaplan w Jablonci.

Prochazka Girj farář w Skalsku.

W Turnowském střídnictví.

Ant. Marek, kand. bohosl., vik. školdoz. kons. rada, děk. w Libuni. A.D.S.J.

Čerwinka Josef, kaplan na Hradišti.

Horák Wáclaw, kaplan w Turnowě.

Jindra Jáchim, kaplan na Hradišti.

A.D.S.J.

Kořjnek Jan, kaplan na Mšencě.

A.D.S.J.

Palánek Jan, farář w Markwaticích.

A.D.S.J.

Pohořelý Josef, kaplan w Turnowě.

A.D.S.J.

Preisler Michael, duchownj správce w Tatobytech.

A.D.S.J.

Šaurek Josef, děkan w Turnowě.

A.D.S.J.

Šolc Jan, mstnj duchownj správce we Wiskři.

A.D.S.J.

Werich František, kupec w Turnowě.

Wetešnjk František, děkan w Sobotce.

A.D.S.J.

Wesměs 65.

III. Králohradecké Biskupstwj.

Geho Excellencj, Neydůstognějšj, Wysoce urozený Pán, pan *Karel Hanl*, Biskup, c. k. tagná rada, emerit. cjs. král. guberniálnj rada, aud Dědictwj Swato-Janského, a wjce učených a dobročinných Společnostj.

P. T. P. a p.

Josef Müller, kapitolnj děkan, kons. préses, studij direktor.
František Pelikán, kanownjk, konsistornj rada.
Lichtenberg Josef, Geho biskupské Exellencj ceremonář.
Konsistornj expedit.

A.D.S.J.

Biskupský seminář. A. D. S. J.

Stárek Jan, doktor bohoslowj, professor morálky.
Seminárnj knihowna.

A.D.S.J.

A.D.S.J.

W biskupstwj.

P. T. P. a p.

W Bydžowském strjdnictwj.

Brehm Jan, farář w Wilkanci.
Čančara František, kaplan w Lužci.
Čerwenka František, farář w Žlebech.
Pětzold Josef, kaplan w Nowém Bydžowě.
Šafránek Josef, administrator děkanstwj w Nowém Bydžowě.
Strjdnj knihowna.

A.D.S.J.

W Čáslawském strjdnictwj.

Branžowský Wáclaw, zámecký kaplan w Žehusiejch.
Djtě Karel, kooperátor w Wilimowě.
Janata Alois, kaplan w Čáslawě.
Nowotný Jan, kaplan w Ronowě.
Nowotný Josef, kaplan w Golčowu Jenikowě.
Wlach Ignác, kaplan w Golčowu Jenikowě.
Wewerka Josef, farář w Přjbrami.

W Gičjnském střídnictvĵ.

Forman Wáclaw, kaplan w Lomnici.	
Herschkenz, w Lomnici.	
Maryška Josef, kaplan w Gičjně.	A.D.S.J.
Suchý František, kaplan w Gičjně.	A.D.S.J.
Sydon Josef, kand. theol., katecheta na Gymn. w Gičjně.	
Truka Jan, kazatel u sw. Ignáce w Gičjně.	A.D.S.J.
Geden gménem neudaný.	

W Hořickém střídnictvĵ.

Aloys Hanl, em. vik., kons. rada, bisk. not., děk. w Hořicĵch.	
Káspár Matěg, farnj administrator w Chodowicĵch.	A.D.S.J.
Sehnal Josef, kaplan w Miletině.	
Střídnj knihowna.	

W Chrasteckém střídnictvĵ.

Střídnj knihowna.

W Chrudimském střídnictvĵ.

Kapucjnů welebné duchowenstwo w Chrudimě.
 Kozeluh Wáclaw, mĵstnj duchownj správce w Lánech.
 Patočka Karel, mĵstnj duchownj správce w Kladrubech.
 Škoda Josef, duchownj správce w Jesbořicĵch.
 Střídnj knihowna.

W Jaroměřském střídnictvĵ.

Chmelĵk Jan, děkan w Jaroměři.	A.D.S.J.
Krulich Wácl., kněz ejrk. direk. hlav. školy w Král. Dworě.	A.D.S.J.

W Králohradeckém střídnictvĵ.

Wlk Karel. farář w Plotišti.

W Kopidlnském střídnictvĵ.

Frant. Wacek, cĵs. dwor. kapl., vik., kons. rada, děk. w Kopidlně.	A.D.S.J.
Jahoda Jan, farář w Sámšíně.	
Makeš Jan, vikariátnj tagemnjk, farář we Wostružně.	
Meergans Josef, kaplan w Kopidlně.	A.D.S.J.
Müller Jan, farář we Slatinách.	
Peřina František, kaplan w Kopidlně.	
Podstranský Josef, kaplan w Žlunici.	
Waněk František, mĵstnj duchownj správce w Hradisku.	A.D.S.J.

W Kosteleckém strjdnictwj.

Čižinský Josef, kaplan w Tyništi.
 Křeček Jan, kooperator w Pjsečné.
 Záweský Jan, farář w Cuclawě.
 Strjdnj knihowna.

A.D.S.J.

W Kutnohorském strjdnictwj.

Dostal Josef, katecheta u welebných Ursulinek w Kutné Hoře.
 Kříkawa Jan, doct. libom. a bohosl., děkan w Bikáni.
 Slowák Wáclaw, kooperator w Čerwené Janowici.

W Landskronském strjdnictwj.

Hágek Antonjn, duchownj správce we Welké Retowě.
 Strjdnj knihowna.

A.D.S.J.

W Lipnickém strjdnictwj.

Hollic Karel, kaplan w Lipnici.
 Rösler Ant., prém. kapit., bisk. not., člen hosp. spol. w Želiwě.
 Zitko Antonjn, zámecký kaplan we Wětrnjm Jenjkowě.
 Strjdnj knihowna.

W Litomyšlském strjdnictwj.

Walter Josef, kaplan w Karli.

W Náchodském strjdnictwj.

Ludwjck Josef, duchownj správce w Studnici.
 Zoček Wiljm, farář w Machowě.
 Strjdnj knihowna.

A.D.S.J.

A.D.S.J.

W Německobrodském strjdnictwj.

Klein Josef, kaplan w Nowém Hrádku.
 Seifert Karel, kněz cjrkwnej w Německém Brodě.

A.D.S.J.

W Opočenském strjdnictwj.

Rozštlapil Josef, kaplan w Dobrušce.
 Rojek Jan Kar., mjst. duch. správ. w Bohuslawicjch. 2. wýt. *Spoluzakl.* D.S.J.

W Pardubickém střídnictvĳ.

Jan Řepka, vikář, školdozor, konsist. rada, děkan w Wosicjch.
 Hrdlička Wáclaw, duchownj správce w Třebosicjch.
 Wlček Jan, kaplan w Bohdanci.

W Poděbradském střídnictvĳ.

Halma — w Poděbradech, Haasowým kněhkupectwĳm.
 Müller Josef, kaplan w Wosicjch.

W Polenském střídnictvĳ.

Sluga Mat., em. vik. škold., kons. rada, Gym. dir. děkan w Polně. A.D.S.J.
 Hawrda Adolf, kaplan w Niskowě
 Nožička Josef, kaplan w Příbyslawě.
 Pitra Wáclaw, farář w Zdirci.
 Plessel Josef, farář w Borowě. A.D.S.J.
 Seidl Josef, kaplan a katecheta w Polně. A.D.S.J.
 Stránský František, kooperator w Zdirci.

W Poličském střídnictvĳ.

Scharfenberger Karel, farář w Bistré.

W Skučském střídnictvĳ.

Šimek Wáclaw, zatim. vikář, školdozor., děkan w Swratce. A.D.S.J.
 Kopecky Josef, kaplan w Bojanowě.
 Wiljmeck František, farář w Seči.

W Trutnowském střídnictvĳ.

Wacek Leodegar, kaplan w Trutnowě.

We Wrchlabském střídnictvĳ. A. D. S. J.

Kalwach Jan, kaplan w Branné.
 Padauer Jan, kaplan we Witkowicjch.
 Wrana Kar., bisk. not., děk. pro osobu swau w České Jabloni.

We Wysokomeytském střídnictvĳ.

Prudič Wáclaw, kaplan w Wysokém Meytě.
 Winař Jan, duchownj správce we Wratslawi.
 Tuma Ignác, mĳstnj duchownj správce w Knjřowě.
 Střídnj knihowna.

Wesměs 93.

IV. Buděgowické Biskupstwj.

Geho Excellencj, Neydůstognějšj, Wysoce urozený
Pán, pan *Arnošt Konstantin Růžička*, Biskup, Geho
c. k. Milosti skutečnj tagná rada, a t. d.

P. T. P. a p.

Wáclaw de Angelis, kanownjk, konsist. rada, biskupský notář.
Chum Wogtěch, vikarista při biskupském kastele a katecheta.
Hansa Matauš, kaplan při biskupském kostele a katecheta.
Kregěj Antonjn, kaplan při biskupském kostele a katecheta.
Mardetschleger František, konsistornj expeditor.

Biskupský seminář.

Jan Körner, kanow., dokt., em. prof. bibl. st., rekt. bisk. semináře.
Wogt. Mokry, dokt. bohosl., prof. cjr. práwá a cjr. historie. A.D.S.J.
Seminářská knihowna.
Knihowna české školy.

Postuchači bohostowj w IV. roce.

Barta Tomáš.	Čermák František.
Cori Jan.	Rull František.
	Pánek Jan.

W III. roce.

Hable František.	Papier Emanuel.
Králjik Wiljm.	Placer Wiljm.
Miška Matěg.	Wodička Jan.

W II. roce.

Němco Petr.	Wacljk František.
Holý Wogtěch.	Šrámek Jan.

W biskupstwj.

P. T. P. a p.

W Bechyňském střídnictwj.

Felix František, kaplan w Bechyni.
 Botáon Josef, děkan pro osobu swau w Dražowě.
 Pešta Adrian, kapitulár Strahowský, kaplan w Sepekowě.
 Sedláček Jakub, kaplan w Bernardicjch. A.D.S.J.
 Sláma František, děkan w Bechyni, člen národnjho Museum. A.D.S.J.

W Benešowském střídnictwj.

Schiel Antonjn, kaplan w Benešowě.

W Blatenském střídnictwj.

Čížek František, kaplan w Belčicjch.
 Gedlička Augustin, farář w Záboři. A.D.S.J.
 Honetschleger Erant., ředitel a katech. hlawnj školy w Březnici.
 Jana Mat., řeh. sw. Augustina, kooperátor we Lnářjch. A.D.S.J.
 Kolowrat Jan, hrabě z Krakowských, Pán na Březnici. A.D.S.J.
 Mareš Jakub, farář w Chanowicjch. A.D.S.J.
 Peteržilka Tomáš, kooperátor w Březnici.
 Pokorný Jan, zámecký kaplan w Březnici.
 Šembera František. vikariátnj tagemujk, farář w Březnici.
 Wlasák Josef, kaplan w Rožmitále. A.D.S.J.
 Z Blatny gménem neudauy.

W Cheynowském střídnictwj.

Farář František, kaplan w Cheynowě.
 Tesař Matěg, kaplan w Černowicjch.

W Dešenickém střídnictwj.

Formánek Jan Křt., učitel děw. na hlawnj škole w Klatowech.
 Formánek Josef, kaplan w Teynci. A.D.S.J.
 Šanda Wáclaw, emauzský benediktin, professor w Klatowech.
 Třj gménem neudanj.

W Domažlickém střídnictwj.

Schneider Gabriel, kooperátor w Hirschowě.
 Wondrausek Josef, kaplan w Klenci. A.D.S.J.

W Gindřichohradeckém stříjdnictwji. (Neuhaus.)

Wogt. Juhn, inf. prob., arcikněz, vik. kons. rad. děk. w Hradci. †
 Čermák Wáclaw, farář w Roseči.
 Janko Ondřeg, duchownj správce w Blažegowě.
 Klauček Martin, kaplan w Roseči.
 Král Jan, kaplan w Bistřici.
 Kučera Wogtěch, kaplan w Starém Městě.
 Mikš Josef, kaplan w Bystřici.
 Plottner Wogtěch, vikar. tagem., děkan w Bystřici.
 Rečický Aloys, kaplan w Gindřichowě Hradci.
 Ullrich Vincenc, duchownj správce w Člunku.
 Zátka Josef, kaplan w Gindřichowě Hradci.
 Zátka Martin, kaplan w Strmčlowě.
 Waňa Filip, farář w Adamowě.

W Gistebnickém stříjdnictwji.

Kratochwile Karel, vikariátnej tagemnj a farář w Walšicjch.
 z Nádherných Jan, Pán na Chotowině, Gistebnici a Weseljcku. A.D.S.J.
 Rokos Josef, kaplan w Malšicjch. A.D.S.J.

W Hlubockém stříjdnictwji. A. D. S. J. (Frauenberg.)

Matěg Drexler, vikář, škold., konsistor. rada, far. w Hoájně.
 Cjsar Karel, kaplan w Purkholci.
 Fučjk Matěg, farář na Hluboké. A.D.S.J.
 Holba Michael, kaplan w Porešowě.
 Linhard Josef, farář na Welkých Horách.
 Maruška František, kaplan na Bjlé Hůrce.
 Peyša Norbert, kaplan na Hosjně.
 Woyta František, kaplan na Hluboké.

W Horáždowském stříjdnictwji.

ngdešinsky František, mjstnj duchownj správce w Technici.
 Ladmann Wáclaw, kaplan w Nezamyslicjch. A.D.S.J.
 Lauša František, kaplan u sw. Anny w Krasilowě. A.D.S.J.
 Lów Antonjn, duchownj správce w Zamlikowě.
 Rosswald Tomáš, mjstnj duchownj správce w Hosticjch.
 Ruda Josef, kaplan w Malém Boru. A.D.S.J.
 Wotawa Jan, kaplan w Mladém Boru.
 Strjdnj knihowna.

W Hostatůnském stříjdnictwji.

Wlasák František, duchownj správce we Weyrowě.

W Kamenickém stříjdnictwji. A. D. S. J.

Wogt. Marsálek, bisk. vik., škol. doz., kons. r., děk. w Kamenici. A.D.S.J.
 Haljk Karel, emerit. vik. Cheynow., far. w Kardošowě Rečici.

Brunner Augustin, kaplan w Řečici Kardošowě.
 Edelmann František, duchownj správce w Temnici.
 Kheck Mikuláš, kooperátor w Čelnici.
 Swoboda Josef, kaplan w Kamenici.
 Strjdnj knihowna.

A.D.S.J.

W Kaplickém strjdnictwju.

Kamarýt František, farnj administrator w Kaplici.

W Krumlowském strjdnictwju.

Jakeš Wogtěch, farář w Perlowě. A.D.S.J.
 Matégowský Antonjn, farář w Kremži.
 Pawlowic Wáclaw, duchownj správce w Eisenstrassu.
 Pešl Matég, kaplan w Krumlowě. A.D.S.J.
 Sedlák Jan, kaplan w Krumlowě.
 Sládek Bartoloméj, farář w Zlaté Koruně. A.D.S.J.
 Tonner František, duchownj správce Horských w Hutjch. A.D.S.J.
 Weiss Jan, zámecký kaplan w Krumlowě.
 Zahnbauer, Karel inf. arcijáhen, vikář, kons. rada w Krumlowě. A.D.S.J.

W Lukawickém strjdnictwju.

Aug. Tiebl, arcikněz, vik., škold., kons. rada, děk. w Březkowicjch.
 Klein František, farář w Šwihowě.
 Král Josef, kaplan w Předslawě. A.D.S.J.
 Němeček Kašpar, farář w Chudenicjch.
 Wirth Dominik, farář w Dolanech.

W Mirowickém strjdnictwju.

Emmer Matég, mjestnj duchownj správce w Těchnici.
 Wřana Šim., bisk. notář, farář w Mirowicjch. *Spoluzakladael D.S.J.*

W Nepomuckém strjdnictwju.

Elhenický Josef, kaplan w Plánci.
 Machujk Wáclaw, kaplan w Habarticjch.

W Nowohradském strjdnictwju. (Gratsen.)

Wácl. Blažek, vikář, školdor., kons. rada, far. we Welešjně. A.D.S.J.
 Blažek Karel, farář w Strjžowě.
 Dawjdek, dokt. bohosl., em. prof. Dogm. zpráv. stat. Komarič.
 Loberschiner František, kaplan na Dobré Wodě.
 Procházka Leopold, mjestnj duchownj správce w Ločenicjch.
 Schebelle Jan, kaplan w Kameně Kostelnjm.
 Stegskal Jan, kaplan w Rjmowě.
 Trumpf František, kaplan we Trhowých Swinech. A.D.S.J.

Witek František, kaplan w Ledenicjeh.
Wobisch Josef, farář w Ledenici.

A.D.S.J.

W Pacowském střídnictwji.

Langweil Jan, duchownj sprawce w Hartljkowě.
Tuma Martin, administrator fary Woušowské.

W Pelhřjmovském střídnictwji.

Gräff Antonjn, farář w Dolnj Cerekwi.
Podlaha Tomáš, kaplan w Hornj Cerekwi.
Stěch Martin, kaplan w Božegowě.
Wlasák Josef, kaplan w Rynarci.

A.D.S.J.

A.D.S.J.

W Pjseckém střídnictwji.

*Josef, Swobodnj Pán z Šrenku na Notzingu a Egmatingu,
c. k. gubernialnj rada a kragšký Heytmann w Pjsku.*

Matěg Tockstein, wikář školdozor., kons. rada, farář w Ginjně. A.D.S.J.
Kubjček Jan, kaplan w Sedliči. A.D.S.J.
Chrasfanský Jan, kaplan w Štekně.
Pazaurek František, kaplan w Pjsku.
Wolf Josef, kujčecj špitálský kaplan w Čjžowě.

W Prachatickém střídnictwji.

Akcent Augustin, farář w Strunkowicjeh.
Kladrubský Josef, kaplan w Prachaticjeh.
Macha Jan, kaplan w Strunkowicjeh.
Rosswald Matěg, farář w Lažišti.
Rosswald Jan Petr, farář w Oberhaydě.

A.D.S.J.

A.D.S.J.

A.D.S.J.

W Soběslawském střídnictwji.

Jan Špaček, wikář, školdozorce, konsist. rada, far. w Šebotjně.
Bjly Tomáš, kaplan w Teyně nad Moldawau.
Charwát Matěg, farář w Hamru
Fucker František, kaplan w Weselj.
Hazuka Wáclaw, kaplan w Soběslawě. A.D.S.J.
Johanek Tomáš, wikariátnj tagemnj, farář w Bošileci.
Nowáček Jan, duchownj sprawce w Nedwědicjeh. *Spoluzakladatel* D.S.J.
Pachta Bartoloměj, kaplan w Týně nad Moldawau.

W Susickém střídnictwji. (Schüttenhofen.)

Wackář Josef, kaplan w Soběslawi.
Touner Ondřej, wik. tagemnj, farář we Welharticjeh.
Dwiš Josef, kaplan w Petrowicjeh.

A.D.S.J.

A.D.S.J.

Květón František, kooperátor w Kollinci.
 Strjdnj knihowna.

W Třeboňském strjdnictwj. (Wittingau.)

Maljk František, farář w Gilowicjch. A.D.S.J.
 Šádlo Jan, děkan w Třeboni.
 Sweiner Gírj, zámecky kaplan na Chlumě.
 Witurka Josef, kaplan w Stražowě.

We Wodňanském strjdnictwj.

Bezpalec Jan, kaplan we Wodňanech.
 Fuchs František, kaplan w Baworowě. A.D.S.J.
 Schuster Jakub, farář w Elhenicjch.

We Woljňském strjdnictwj. A. D. S. J.

Frant. Rathauský, vik., školdoz., kons. rada, far. w Česticjch. A.D.S.J.
 Bezpalec Ignác, kaplan we Wimberku.
 Mráček Jakub, kaplan w Dobři.
 Škopek Jan, kaplan we Wacowě. A.D.S.J.
 Staně František, farář w Čkýni. A.D.S.J.
 Wesměs 163.

P ř e h l e d.

W Pražské Arcidiécesj. . .	360
W Litoměřické diécesj. . .	65
W Králohradecké diécesj. . .	93
W Buděgowické diécesj. . .	163

Wesměs w Čechách. 681.

Na Morawě.

I. W Arcibiskupstwju Olomúckém.

Geho Knjžecj Milost, Neydústognějšj a wysoce uro-
zený Knjže Arcibiskup, Pán, pan *Maximilian*,
Swobodný Pán ze Somerau-Beckh, Wéwoda,
Knjže a Hrabě Královskej České Kaple w Praze,
Welkokřjžnjk c. k. Leopoldowa Řádu, c. k. Sku-
tečný Tagna Radá, Doktor Bohoslowj, a t. d.

P. T. P. a p.

W Olomúci.

Jan Mácha, dok. boh., arcib. a kons. rada, prof. bibl. st., em. rek. univ.

W Bzeneckém dekanátě.

Kadlec Jakub, farář w Polešowicjch,
Spinka Karel, duchownj správce w Žerawici.

A.D.S.J.

W Cholinckém dekanátě.

Jiřj Köllner, krag. děk. škold., kons. rada, far. w Hrubé Senici.
Borowicka František, kooperator w Náměstí.

W Českém dekanátě.

Jan Hodina, krag. děk., školdoz., konsist. rada, far. w Čechách.
Řipka Melichar, kooperator w Bohuslawicjch.

W Dubském dekanátě.

Bečak Florian, kooperátor w Dubu,
Feigerle Melichar, duchownj správce w Čechowicjch.

W Holešowickém dekanátě.

Jahn Ignác, starěj kaplan w Holešowě.

W Hradištském dekanátě.

Stoklaska Karel, kooperator w Ostré.

W Jakardowickém dekanátě. (Eckersdorf.)

Stěpánjk Antonjn, kooperátor w Ratkowě.

W Kralickém dekanátě.

Chabičowský Fabian, farář we Weyšowici.

W Kroměřížském dekanátě.

Hořin Josef, mjestnj duch. správce w Strítezi. (Ohrensdorf.)
Peruška Tomáš, kaplan w Kroměříži.

W Lipnickém dekanátě.

Lerch František Wend., kooperator w Oseku.

W Mezeříckém dekanátě.

Fiker František, kooperator w Rožne.

W Mjstském dekanátě.

Josef Josef, kragický děk., školdozor., kons. rada, far. w Mistku.
Sklenowský Jan, kooperator we Friedlandu.

W Mohelnickém dekanátě.

Ptáček Josef, koop. we Wranowě Lhotě. (Braun-Oel-Hütten.)

W Napagedlském dekanátě.

Hluštjk František, farář w Pohořelicjch.

W Opatowickém dekanátě.

Jan Tutta, krag. děk., školdoz., kons. rada, farář w Opatowicjch.
Feigerle Josef farář we Skřipowě.
Pawljik Josef, kooperátor w Jaroměřicjch.
Rozšlapil Antonjn, mjestnj kooperator w Subiřowě.

W Opawském dekanátě.

Friedl Jan, kooperator w Oppawě.
Gménem neudanych 7 w Oppawě. (Žádá se budoucně o udánj gmen.)

W Přerowském dekanátě.

Bečak Tomáš, kooperator we Wlkoši.

W Šwabeničském dekanátě.

Walsa Wáclaw, farář w Wrchoslawicjch.

We Wsetinském dekanátě.

Fridrich Jan, duchownj správce w Zděchowě.

W Zdaunckém dekanátě.

Frant. Palka, krag, děk, školdozor., kons. rada, far. w Litenčicjch.
Borek Basil, duchownj správce w Hošticjch.

We Friedeckém dekanátě, cjs. k. Slezka.

Trj gménem neudanj.

Wesmės 39.

II. W Brněnském Biskupstwj.

Neydústogněšj, Wysoce urozený Pán, pan *Antonjn Arnošt Hrabě z Schaffgotschů*, Swobodný Pán na *Kynaště a Greifenšteynu*, Doktor *Bohoslowj, Kanownjk Knjžecj Wysoké Kapitoly Olomúcké*, a t. d.

Biskupský seminář.

František Dohnal, vicerektor biskupského semináře.
Beda Dulik, Rághrad, bened., dokt. lib., prof. hist. a filologie.
Frant. Sušil, kand. Theol., prof. biblick. studij. *Spotuzakladatel D.S.J.*
Alumnátnj knihowna.

Posluchači bohoslowj w IV. roce.

Křiwka František.

Pötting, hrabě, Emanuel.

Kužel Karel.

Walič Ignác.

Tarouca, hrabě. Bedřich, A.D.S.J.

*W III. roce.*Chalupský František.
Procházka Jakub.Schmidek Karel.
Táborský Jan.
Weit Jan.*W II. roce.*Brabec Jan.
Faulhaber Karel.
Kulda Benedikt.Boček Jan.
Rompelberg Karel.
Weithofer Matěj.*W I. roce.*z Albrechtowicu Tomáš.
Černý František.
Hauschild Jan.
Jelinek Rudolf.
Kučera Jan.
Léderhofer Wáclaw.

Waněk František.

Wach Adolf.
Mundy Jaroslav, Swobodný Pán.
Nowák Alois.
Protiwinsky Maximil.
Schuderla Robert.
Wagner František.*W Brně.*

Horký Jan, Nep. konsistorj kancellista a expeditor.
Kinsky Dominik c. k. gub. transl. gednat. provin. Piar. řádu. A.D.S.J.
Skorpjk František, kooperator u sw. Magdaleny.
Stoklaska Evopernt.
Těšjk Josef, kooperátor u sw. Magdaleny.
Zdura Bonaventura, pater Provinciál řádu welectihod. Minoritů.
Libomudrců knihowna.

Wně w biskupstwj.

P. T. P. a p.

W Brněnském dekanátě.

Kiowský Kmanuel, kooperator w Kumrowicjch.
Pospjšil Josef, kooperator w Obránech.
Řozmanit Jan, farář w Trubsku.
Šimbera Tomáš, kooperator w Bystercei.

W Bystřickém dekanátě.

Matég Lawička, krag. děk., školdoz., kons. rada, far. w Imrawowě.
 Kopecký Matég, farář w Rosochách.
 Polnický Josef, farář w Zwole.
 Schrotz Alois, kooperator w Jimramowě.
 Swoboda, farář w Bystřici.
 Uhljk Dominik, kaplan w Bystřici.

W Bučowickém dekanátě.

Jurowský František, mjestnj duch. správce we Welké Lowčici.
 Neckář Wáclaw, kaplan w Bučowicjch. A.D.S.J.

W Dačickém dekanátě.

Ant. Sagasser, krag. děk., školdoz., kons. rada, far. w Dačicjch.
 Filippi Josef, kaplan w Dačicjch.
 Munzar Jan, farář we Wolfřowě.
 Štutný Jan. kaplan w Kostelnjm Wydrj.

W Garoměřickém dekanátě.

Clem. Gottwald, krag. děkan, škol., kons. r. far. w Moraw. Bud.
 Blatný Jan, farář w Domamýlu.
 Hudec Wawřinec, kooperator w Starči.
 Kosa František, farář we Walci.
 Neckář Karel, mjestnj duchownj správce w Ljtohoři.
 Wašjček Antonju, kooperator w Starči.

W Gedownickém dekanátě.

Wácl. Strjž, děk. a školnj doz., kons. rada, far. w Křitnách.
 Fritsch Jan, kooperator w Dubrawici.
 Holásek Jos., far. w Blánsku, cl. přát. kost. hudby w Praze. A.D.S.J.
 Jahn František, duchownj správce w Ochoze.

W Gemickém dekanátě. (Jamnitz.)

Šafránek Karel, kooperator w Hobzi, (Althartě.)
 Skorpil František, kooperator w Welkém Augezdě.
 Weselý Josef, kooperator w Jemici.

W Gerwišowickém dekanátě. (Jaispitz.)

Leop. Wodička, krag. děk., škold., kons. ra., far. w Hor. Kaničjch.
 Skluna Jirj, farář w Bichařowicjch.

W Gjhlawském dekanátě.

Frant. Kincel, krag. děk., škold., kons. rada, far. w Lukách. A.D.S.J.
 Elgart Dominik, kooperator w Brtnici. A.D.S.J.

Friesch Benedikt, prémonstr. kapitulár z Prahy, koop. w. liklawě.	
Italy Josef, mjestnj duchownj správce w Kněžicjch.	A.D.S.J.
Lokwenc Antonjn, kooperator w Trěšti.	A.D.S.J.
Marek Wawřinec, duchownj správce w Stržjzowě.	A.D.S.J.
Paleček Jan, farář w Trěšti.	A.D.S.J.
Špacek Adam, kooperator w Batelowě.	A.D.S.J.

W Hodoněnském dekanátě. (Göding.)

Niklas Oswald, kooperator w Mutenici.
Zelinka Leopold, kooperator w Žardicjch.

W Hostěratickém dekanátě.

Tinger Ign., krag. děk., škol., kons. rada, far. w Křtěnícjch.
Geissler Bedřich, kooperator w Stignici.

W Hustopečském dekanátě.

Jilek Jan, mjestnj duchownj správce w Popicjch. A.D.S.J.

W Klobúckém dekanátě.

Szlotta Girj, kooperator w Mautnici.
Sulla Wáclaw, kooperator w Schittbořicjch.

W Kanickém dekanátě.

Kraus Josef, farář w Wosicjch. A.D.S.J.
Sušický František, kooperator w Kanici.

W Kúřjmském dekanátě.

Dědek Karel, kooperator w Kuřjmě.
Melišek Jan, farář w Německých Kincicjch.
Swjtíl Josef, kooperator w Tišnowě.
Staara František, mjestnj duchownj správce w Čebíně.

W Letowickém dekanátě.

Mittner Emanuel, kooperator w Letowicjch.
Růžicka Adam, kooperator w Olešnici.

W Lomnickém dekanátě.

Essenther Jan, mjestnj duchownj správce w Černowici.
Heger Augustin, kooperator w Daubrawnjku.
Mleynek Girj, kooperator w Dolnj Laučce.

W Meřinském dekanátě.

Benešek Antonjn, farář w Meřině.
 Formánek Jan, farář w Bohdalowě.
 Gráf Vincenc, farář w Chlumě.
 Zdárský Wáclaw, kooperator w Lukách.

W Mezeřickém dekanátě.

Fr. Heller, kr. děk., a školdoz., kons. rada, far. we Velké Medřici.
 Hrdlička Josef, kooperator w Hermannschlagu.
 Lenoč Antonjn, farář w Straskowě.

W Mikulowském dekanátě. (Nikolsburg.)

Aloys Fináček, kanownjk a farář kolleg. kostela w Mikulowě.

W Modřickém dekanátě.

Viktor Šlossar, inful. opat řádu sw. Bened. a prélat w Raghradě. A.D.S.J.
 Halla Antonjn, kooperator w Tuřanech.
 Rieb Methud, benediktin w Raghradě.
 Stikarowský František, kooperator w Tikowicjeh.

W Náměstkém dekanátě.

Frant. Holub, krag. děk. a školdoz., kons. rada, far. w Náměsti. A.D.S.J.
 Král Antonjn, farář w Mohelně.
 Nedoma Jan, kaplan w Náměsti.
 Nowotný Josef, kooperator w Mohelně.
 Walenta Jan, duchownj správce w Konešjně.

W Nowoměstském dekanátě.

Kankowský Jakub, farář w Krásné. A.D.S.J.
 Mišák Jan, farář we Zďáře. A.D.S.J.
 Poimon František, kooperator w Německým. A.D.S.J.
 Pták Josef, kooperator w Nowém Městě.
 Swjtl Bedřich, farář w Nowém Městě.

W Podivinském dekanátě.

Kar. Bayer, krag. děk. a školdoz., kons. rada, far. w Oslowanech.

W Rosickém dekanátě.

Schnaubelt Vincenc, kooperator w Popowicjeh.
 Worjšek Maurjn, em. prewor Ragh., farář w Ostrawačicjeh.

W Sławekowském dekanátě.

Kljma Antonjn, kooperator w Pozořicich.
 Špaček Bernard, Brněnský čestný kanow., farář w Žeraticich. A.D.S.J.

W Telečském dekanátě.

Tomáš Steyskal, emer. kr. děkan, kons. rada, farář w Telči. A.D.S.J.
 Krub Josef, farář w Mrakokině. A.D.S.J.
 Perníček Jan, kooperator w Studené.
 Peýčoch Fr., vych. hrab. Lichten. Podstadsk., kap. w Telči.
 Štěrba František, kaplan w Myslowě. A.D.S.J.
 Swoboda Antonjn, kooperater w Urbanowě.
 Wondra Josef, farnj administrátor w Telči. A.D.S.J.
 Wystrčil František, mjtstnj duchownj správce we Wolsanech.

W Třebickém dekanátě.

Fr. Keller, krag. děk. a školdoz., kons. ra., far. w Jaroměřicich.
 Janaušek Jan, kooperator w Třebiči. A.D.S.J.
 Negedlý Jakub, kooperator w Čučicich.

W Wančickém dekanátě.

Procházka Tomáš, kooperator we Wančicich. A.D.S.J.

We Wiškowském dekanátě.

Lysek Jaroljm, kooperator w Wiškowě.
 Kowář Josef, duchownj správce w Topolanech.
 Schubert Antonjn, kooperator w Lulči. A.D.S.J.

We Wolframickém dekanátě.

Juranek Tomáš, kooperator we Wolframiejch.

We Wranowském dekanátě.

Fr. Křiwánek, kr. děk. a školdoz., kons. rada. far. w Hostině.
 Rothmüller Karel, farář w Štálku.

W Želetawském dekanátě.

Gruss Jan, kooperator w Pawlowě (Pailenz).

W Židlowickém dekanátě.

Bjly Jan, kaplan w Židlochovicich.
 Kropil Josef, farář w Blučině. A.D.S.J.
 Společnj dekanátnj knihowna.

Dwa negmenowanj.

Wesmės 148

P ř e h l e d.

W Holomúcké arcidiécesj . . . 39.

W c. k. Slezsku . . . . . 3.

W Brněnské diécesj . . . . . 148.

Wesmės na **Morawě. 190.****W Rakausjch.****W e W j d n i.**

P. T. P. a p.

Knihowna Geho Excellencj hraběte z Kolowratu.
 Knihowna Geho Oswjcenosti knjzete z Metternichu.
 Kozelka Wác., dokt. boh., konsultor řádu křiž., prof. bibl. stud.
 Němeček Jakuh, kněz cjrkwnej, wychowatel hrabat z Černjnů.
 Gménem od Gerolda neudany.

Blaha, kněz cjrk., wych. hrab. Píati w Loosdorfu w Hor. Rakaus.

W Solnohradě.

Geho Eminencj a Knjžecj Oswjcenost, Neydůstog-
 něgšj, Wysoce urozený Pán, pan *Bedřich Knjže*
ze Šwarcenberku, Wéwoda na Krumlowě, Kardinal
 Swaté Řjmské Stolice, Arcibiskup Solnohradský
 a Primas Swaté Řjmské Řjše a t. d.

W Uhřech. *

I. W Bystrickém Biskupstwj.

Neydústognějšj, Wysoce urozený Pán, pan *Josef Bělanský*, Biskup, a t. d.

P. T. P. a p.

Tomáš Cherven, arcij. Canonicus a latere, direktor kanceláře.
 Adamowich Gura, farář u sw. Michala.
 Blásky Samuel, čest. kanow., arcijáhén, far. we Welké Slatině.
 Budiczky Jan, administrator w Magospartě.
 Csillik František, farář w Tót-Prone.
 Fodor Michael, čest. hanownjk, arcijáhén, farář w Dubowě.
 Laczho Štěpán, farář w Podkonicjeh.
 Meszszig Ondřej, farář w Pojnikowě.
 Mozor Josef, theol. a fil. dokt. kons. asses., far. w Predajně.
 Raysz Jan Nep., děkan a farář w Trubjně.
 Petrowits František, administrator w Ujbanowě.
 Škoda Jan, farář w Moticskowě.
 Scheihl Valentin, emerit. kons. tagem., far. w Hajnikowě.
 Strba Jan, probošt z Graby, kons. rada, farář w Dettowě.
 Tergina Pawel, kooperator w Dettvě.
 Vadányi Jos., dkt. theol. a fil., vicearcijáhén, farář we Valaszce.
 Willmann Ondřej, farář w Czachách.

W Nitranském Biskupstwj.

P. T. P. a p.

Kelecsényi Jan, opat bl. P. z Marie Pola Ostrihom, kanownjk.
 Uhlárik Jan, biskupského chrámu Páně w Nitře kanownjk.
 Mattyasowský Giřj, de Eadem, biskup. ceremonár w Nitře.
 Szórad Rogerius, p. quardian weleb. Františkanů w Nitře.
 Tordy Giřj, opat w Nitře. (poštau.)
 Tucsco Matěg, farář Iranski.
 Czaban Ondřej, kaplan Komjaticki.
 Czabányik Michael, farář Ezdecki.
 Kesselborn Karel, farář Komjaticki.
 Pulman Tobiáš, kaplan Urminski.
 Szehm Josef, farář w Hadriči u Jemnice. (poštau.)
 Szloboda Michal, farář Dolno-Kereskinski.

A.D.S.J.
 A.D.S.J.

W Biskupstwj Pěti Kostelů.

Geho Excellencj, Neydústognějšj a Wysoce Urozený Pán, pan *Jan Sitowsky de Nagy-Ker*, biskup.

* Redakcj uctiwě prosj o diécesálnj katalogy k pořádněmu uwedenj gmen a mjst.

W datsjch Uhrjch.

W Pešti trj gménem neudanj.
W Břetislawi, geden gménem neudanj.

W Haliči.

Geho Excellencj, Neydústognějšj, Wysoce urozený
Pán, pan *František de Paula Pištěk*, Arcibiskup
we Lwowě, Cjs. Král. Tagná Rada, a t. d.

P. T. P. a p.

Ondřeg hrabě Ostrawský, kapitolnj děkan we Lwowě.
Adam hrabě Rosciszew z Rosciszewa, aud nár. Mus. w Praze.
Joachim Frant., c. k. auřednj, přistátnj listowně we Lwowě.
Zap Kar. Wlad., úřed. u c. k. Halické státnj učárně we Lwowě.
Worjšek Flavian, milosrdných bratřj.
Gménem neudanj w Tarnowě.

A.D.S.J.

Wesměs 7.

*W cizjch zemjch.**W Drážďanech.*

Jan, Wévoda Saský, Královská Wýsost.
Hraběta Jan, k. dworský kaplan, direktor. katol. gymn.
Krakowa Pawlina, redaktorka bohosl. časopisu w Warszawě.
Professor Bodžanský w Moskwi.

A.D.S.J.

A.D.S.J.

W zicjch zemjch 4.

Saučet wšech odběratelů.

W Čechách	681
Na Morawě a Slezku.	190
W Rakausku a Solnohradě	7
W Uhrjch	35
W Haliči	7
W cizjch zemjch	4

Wšech odběratelů wesměs 924.

Redaktor : Wáclaw Pešina, inful. kanow., kons. rada, děk. u sw. Apollináře.

Poznamenánj k laskawému uwáženj.

1) Kdo by z pánů předplatitelů o 1 zl. wjce nelitował, za ten by každý swazek *Casopisu* obdržował poštau w prwnjch dnech.

2) Poznamenánj A.D.S.J. při gménech pánů předplatitelů znamená, že gsau *Andowé Dědictwuj Swato-Janského*.

3) Redakcj žádá slušně pány odběratele, by sobě neztěžili gj k wědomosti dáti, kdyby někdo z Nich w tomto poznamenánj gmenowitě, a geli *Spoluauud Dědictwuj Swatojanského*, s znamenjm swým uweden nebyl, by každému wyhowěno bylo.

4) Také gsau páni odběratelé žádání, aby sami no to hleděli, by kněhkupec, kterým *Casopis* obdržugj, gich redakcj gménem, obydljm a vikariatem udal. — Neuwěřj nikdo, gakých tu obtížnostj pro redakcj, ač každoročně slušně o to žádá. Byli bychom tento registrjk giž dáwno hyli wypustili, kdyby mnoho hlasů, a to z wjce diécés, nás w setrwánj w tom neudržowalo.

5) Žádáme ale, aby se nám mjsto obywánj i vikariátu, gak se český pjše, udalo.

6) Obzwlastě tu prosbu stawjme na wysoce důstogně konsistoře w králowstwuj Uherském, (proto že tu nám nelze z rukopisu konsistornjho prawě pjsmeny rozeznati, a mjsta gak se po slowensku pjšj, gsau nám zde docela nepowědomá), kdyby diécesn j katalogy k ruce nám darowati sobě obljbily.

7) Wděk weliký se nám učinj, když gaký *Spoluauud Dědictwuj Swatojanského* zemře, a kdokoliw toho wědom, nám o tom laskawě zpráwu dá.

8) Předplacj se na *Casopis* o mnoho dřjwe, než se poznamenánj předplatitelů w něm vydá. W běhu toho času ale mnohý zemře, mnohý na ginau stacj se dostane, mnohý w důstognosti powýšen, neb od swého wysoce důstogněho Ordinariátu wyznamenán býwá. O, nedrž to žádný za obtížné, redakcj o tom do konce Ledna následugjeho roku gisté zpráwu dáti.

9) Za wykaz každého pochybenj našeho, kteréž by se nalezlo, gen wděčni budeme.

10) Wj se, že *Casopis* náš w swazcch swých wycházj neydele w polowici měsice Ledna, Dubna, Ljpná a Rjgna; tu pak hled welebně Duchowenstwo každého vikariátu samo, by vikariátjn posel z konsistoře přinesl w čas swazky *Casopisu*. — Kdo odbjrá knihkupectwjm, dotjrej si na ně, by bedliwěgi poslaužilo. — Uwádj se ale žádost tato i také w Pražských německých nowinách, kdy který swazek wyšel.

Obsah swazku prwnjho.

Pogednánj.

	Strana
1. Důstognost cjrkwe kat. dle sw. Auđustina	3
2. Co gest Cjrkew	5
3. Láska a maudrost Kristowa (Pokračowánj.)	9
4. Apostolské cesty swatého Pawla (Pokračowánj.)	25
5. Kteraká gest zbraň katolické cjrkwe	43
6. Saustawa Učenj Ježjše Krista	58
7. Na nowý swátek w Plzni l. 1843. (Kázanj.)	75
8. O poswátném zpěwu wúbec	102
9. O káznicjch čili trestnjch domech (Pokračowánj.)	113
10. Dobrý pastýř. (Báseň.)	126
11. Pautnjk. (Báseň.)	127

Oznamowatel.

a) Literatura.

1. Sw. Františka Salesia Filothea, či Bohmila	130
2. Bohomil od Jirsjka, 2hé wydánj	137
3. Uiber das Glück, ein Mitglied der kath. Kirche zu sein	143
4. Katechetisches Handbuch, od Dra. Češjka	152

b) Rozličnosti.

a) Wšeučeliště řjmské, Propađanda	157
b) Slawnost w Mikulowě na Morawě	163
c) Obráčenj na wjru katolickau	166
d) Katolická biblioteka	170
e) Umrťj prof. Hory	173
f) Poslednj Benediktin Sázawský	174
g) Pomnjk sw. Wogtěcha	175

Od redaktora.

1. Mše swatá, wyobrazenj Umučenj Páne	176
2. Biblj	179
3. Žiwot Krista Pána	179
4. Postnj perikopy	—
5. Cjrkewnj obrazy na prodeg	—
6. Kázanj o zaopatřowánj nemocných	182
7. Oltárjky k nemocným	183
8. Generálnj katalog Duchowenstwa w Čechách	184
9. Perly poswátné	185
10. K pánum spisowatelům	—
11. Časopis poštau	186
12. Sklad českých knih w arcibiskupském kancelári	188
13. K Dědictwj Swatojanskému w roce 1843 přistaupenj	189
14. Powýšenj prof. Teplotze, Stranského a kons. tag. Heise	—
15. Pět hwězd Swatojanských	—
16. Poznamenánj wysoce ctěných pánu odběratelů	191
17. Poznamenánj k laskawému uwáženj	225
Oznámenj Nericowých powjdek a Časopisu od p. Dra. F. S. Kodyma	—

Obsah swazku prwnjho.

Pogednánj.

	Strana
1. Důstognost cjrkwě kat. dle sw. Augustina	3
2. Co gest Cjrkew	5
3. Láska a maudrost Kristowa (Pokračovánj.)	9
4. Apoštolské cesty swatého Pawla (Pokračovánj.)	25
5. Kteraká gest zbraň katolické cjrkwě	43
6. Saustawa Učenj Ježjše Krista	58
7. Na nowý swátek w Plzni l. 1843. (Kázanj.)	75
8. O poswátném zpěwu wůbec	102
9. O káznicjch čili trestnjch domech (Pokračovánj.)	113
10. Dobrý pastýř. (Báseň.)	126
11. Pautnj. (Báseň.)	127

Oznamowatel.

a) Literatura.

1. Sw. Františka Salesia Filothea, či Bohmila	130
2. Bohomil od Jirsjka, 2hé wydánj	137
3. Uiber das Glück, ein Mitglied der kath. Kirche zu sein	143
4. Katechetisches Handbuch, od Dra. Čěsjka	152

b) Rozličnosti.

a) Wšeučeliště řjmské, Propaganda	157
b) Slawnost w Mikulowě na Morawě	163
c) Obráčenj na wjru katolickau	166
d) Katolická biblioteka	170
e) Umrťj prof. Hory	173
f) Poslednj Benediktin Sázawský	174
g) Pomnj. sw. Wogtěcha	175

Od redaktora.

1. Mše swatá, wyobrazenj Umučenj Páně	176
2. Biblj	179
3. Žiwot Krista Pána	179
4. Postnj perikopy	—
5. Cjrkewnj obrazy na prodeg	—
6. Kázanj o zaopatřovánj nemocných	182
7. Oltářjky k nemocným	183
8. Generálnj katalog Duchowenstwa w Čechách	184
9. Perly poswátné	185
10. K pánům spisowatelům	—
11. Časopis poštau	186
12. Sklad českých knih w arcibiskupském kanceláři	189
13. K Dědictwj Swatojanskému w roce 1843 přistaupenj	189
14. Powýšenj prof. Teplotze, Stranského a kons. tag. Heise	—
15. Pět hwězd Swatojanských	—
16. Poznamenánj wysoce ctěných pánů odběratelů	191
17. Poznamenánj k luskawému uwáženj	225
Oznámenj Niericowých powjdek a Časopisu od p. Dra. F. S. Kodyma	—